

T.C
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı
Yeni Medya İletişim ve Habercilik Bilim Dalı

**İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NİN İMZALANMA VE
KALDIRILMA SÜRECİNİN YAZILI BASINDA
TEMSİLİ**

İPEK TAŞKIN ÇÜRÜKOĞLU

Doç.Dr. Uğur BALOĞLU

İSTANBUL- 2023

TEZ TANITIM FORMU

Yazar Adı Soyadı : İpek TAŞKIN ÇÜRÜKOĞLU

Tezin Dili : Türkçe

Tezin Adı : İstanbul Sözleşmesi'nin İmzalanma ve Kaldırılma Sürecinin Yazılı Basında Temsili

Enstitü : İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Anabilim : Radyo Televizyon ve Sinema

Tezin Türü : Yüksek Lisans

Tezin Tarihi : 22.06.2023

Sayfa Sayısı : 237

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Uğur BALOĞLU

Dizin Terimleri : İstanbul Sözleşmesi, Toplumsal Cinsiyet, Kadın Hakları, Kadına Karşı Şiddet, İnsan Hakları, Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği, Eleştirel Söylem Analizi.

Türkçe Özet : Bu tez kadına yönelik şiddeti önleme amacıyla imzalanan İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma ve kaldırılma süreçlerinin ana akım gazetelerinde nasıl temsil edildiğini göstermek amacıyla yapılan bir araştırmadır.

Dağıtım Listesi : İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne, 2.YÖK Ulusal Tez Merkezine

İmzası

İpek Taşkın Çürükoğlu

T.C
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı
Yeni Medya İletişim ve Habercilik Bilim Dalı

**İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NİN İMZALANMA VE
KALDIRILMA SÜRECİNİN YAZILI BASINDA
TEMSİLİ**

İPEK TAŞKIN ÇÜRÜKOĞLU

Doç.Dr. Uğur BALOĞLU

İSTANBUL- 2023

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

İpek TAŞKIN ÇÜRÜKOĞLU

.../.../2023

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

İpek TAŞKIN ÇÜRÜKOĞLU'nun İstanbul Sözleşmesi'nin İmzalanma ve Kaldırılma Sürecinin Yazılı Basında Temsili adlı çalışması, jürimiz tarafından Radyo, Televizyon ve Sinema anabilim dalı, Yeni Medya İletişim ve Habercilik bilim dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan Doç. Dr. Uğur BALOĞLU
(Danışman)

İmza

Üye Doç. Dr. Ayşegül AKAYDIN AYDIN

İmza

Üye Dr. Öğr. Üyesi Ferhat ZENGİN

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

.../.../2023

İmzası

Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ

Enstitü Müdürü

ÖZET

Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi 11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da imzalanmıştır. Bu yüzden İstanbul Sözleşmesi olarak anılmaktadır. Kadına yönelik şiddeti önleme hususunda atılan bu önemli adım, gazetelerin haberlerine de olumlu olarak yansımıştır. Ancak sözleşme imzalandıktan bir süre sonra tartışmalara konu olmuştur. Nitekim sözleşme 20 Mayıs 2021 tarihinde aile yapısını bozduğu ve eşcinselliği arttırdığı gerekçeleriyle kaldırılmıştır. Çalışma, İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanması ve kaldırılmasının ana akım medya gazetelerinden muhafazakâr sağ ideolojiye sahip Sabah, Türkiye ve merkezden sağ ideolojiye kayan Hürriyet Gazetesi ile muhalif sol ideolojiye sahip Cumhuriyet, Sözcü ve Birgün gazetelerinde nasıl sunulduğunu göstermeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın örneğine seçilen gazeteler, Teun A. Van Dijk'ın eleştirel söylem analizi yönteminden yararlanılarak çözümlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: İstanbul Sözleşmesi, Toplumsal Cinsiyet, Kadın Hakları, Kadına Karşı Şiddet, İnsan Hakları, Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği, Eleştirel Söylem Analizi.

SUMMARY

The Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence Against Women and Domestic Violence, prepared by the Council of Europe, was signed in Istanbul on 11 May 2011. That is why it is called the Istanbul Convention. This important step taken to prevent violence against women was reflected positively in the news of the newspapers. However, after a while the contract was signed, it became the subject of controversy. As a matter of fact, the contract was canceled on 20 May 2021 on the grounds that it disrupted the family structure and increased homosexuality. The study aims to show how the signing and abolition of the Istanbul Convention was presented in the mainstream media newspapers Sabah, Turkey with conservative right ideology, Hürriyet Newspaper that shifted from center to right ideology, and Cumhuriyet, Sözcü and Birgün newspapers with opposition left ideology. The newspapers selected for the sample of the study were analyzed by using the critical discourse analysis method of Teun A. Van Dijk.

Key Words: Istanbul Convention, Gender, Women's Rights, Violence Against Women, Human Rights, Gender Inequality, Critical Discourse Analysis

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
SUMMARY	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR	v
TABLolar LİSTESİ.....	vi
ÖNSÖZ.....	vii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SÖYLEM VE MEDYA

1.1.Söylem ve İktidar İlişkisi.....	3
1.1.1.Sermaye ve Medya İlişkisi	6
1.1.2.Türkiye Medyasında Yapısal Dönüşüm.....	9
1.2.Medya, İdeoloji ve Propaganda	18
1.3.Temsil ve Medya.....	23
1.4.Medyanın Kamuoyu Oluşturma Modeli.....	25

İKİNCİ BÖLÜM

TOPLUM CİNSİYET VE İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NİN BOYUTLARI

2.1. Toplumsal Cinsiyet Kavramı	28
2.2. Kadın Hakları Mücadelesinin Tarihsel Gelişimi	30

2.3. İstanbul Sözleşmesine Genel Bir Bakış; Amacı, Kapsamı ve Tanımlar	33
2.3.1. İstanbul Sözleşmesi'nin Toplumsal Boyutu.....	35
2.3.2. İstanbul Sözleşmesinin İnsan Hakları İhlali Boyutu.....	37
2.3.3. İstanbul Sözleşmesinin Eleştirel Boyutu.....	39
2.3.4. İstanbul Sözleşmesinin Hukuki Boyutu.....	43

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NİN KALDIRILMA HABERLERİNİN ELEŞTİREL SÖYLEM ÇÖZÜMLEMESİ

3.1.Araştırmanın Amacı	46
3.2.Araştırmanın Önemi.....	46
3.3.Araştırmanın Yöntemi.....	46
3.4.Çalışmanın Evren ve Örneklemi.....	48
3.5.Çalışmanın Sınırlılıkları.....	48
3.6.Bulgular.....	49
3.6.1. Hürriyet Gazetesi	49
3.6.2. Sabah Gazetesi	59
3.6.3. Türkiye Gazetesi	68
3.6.4. Cumhuriyet Gazetesi.....	77
3.6.5. Sözcü Gazetesi	89
3.6.6. Birgün Gazetesi.....	97

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.1.Genel Değerlendirme ve Tartışma.....	107
SONUÇ.....	114
KAYNAKÇA	116

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devleti
AİHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AİHS	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AK PARTİ	: Adalet ve Kalkınma Partisi
BDDK	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
CEDAW	: Declaration on the Elimination of Discrimination against Women (Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Beyannamesi).
ÇYDD	: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği
ETUC	: European Trade Union Confederation (Avrupa Sendikalar Konfederasyonu)
GREVIO	: Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddete Karşı Eylem Uzman Grubu
İSTANBUL SÖZLEŞMESİ	: Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Sözleşmesi
KADEM	: Kadın ve Demokrasi Derneği
KADER	: Kadın Aydınları Destekleme Derneği
LGBT	: Lezbiyen, Gey, Biseksüel, Transseksüel veya Travesti
M.Ö.	: Milattan Önce
RTÜK	: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TMSF	: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
M.	: Madde
S.	: Sayfa

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. 1994 yılı sonunda medya sektörünün mülkiyet yapısı.....	13
Tablo 2. TMSF tarafından el konulan medya.....	17
Tablo 3. Hürriyet Gazetesi haber başlıkları.....	49
Tablo 4. Sabah Gazetesi haber başlıkları	59
Tablo 5. Türkiye Gazetesi haber başlıkları.....	68
Tablo 6. Cumhuriyet Gazetesi haber başlıkları	77
Tablo 7. Sözcü Gazetesi haber başlıkları	89
Tablo 8. Birgün Gazetesi haber başlıkları	97

ÖNSÖZ

Tezimin yazılma sürecinde desteğini ve bilgi birikimini benden esirgemeyen değerli tez danışmanım Doç. Dr. Uğur BALOĞLU'na en içten teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Tüm eğitim hayatımda bana destek olan canım annem Aydan Örnek'e ve tez çalışmam sırasında sonsuz sabrını benden esirgemen sevgili eşim Mustafa Çürükoğlu'na ve anlayışla tez çalışmamın bitmesini bekleyen canım kızım Defne Çürükoğlu'na teşekkürü borç bilirim.

İpek TAŞKIN ÇÜRÜKOĞLU

GİRİŞ

Ataerkil toplumlarda yaşanan en önemli sorun kadınların biyolojik farklılıklarından dolayı güçsüz ve aciz olarak görülmeleridir. Kadının en önemli görevi nesillerin devamını sağlamak ve ev içi işlerde çalışması olarak kodlanmıştır. Kadının erkekler karşısındaki bu konumu ilk çağlardan bu zamana kadar tartışılmıştır. Erkekler tarafından alt sınıf olarak nitelenen kadınlar sürekli olarak kendilerine dayatılan kalıp yargılar karşısında mücadele etmek zorunda kalmışlardır. Tarihsel süreç içerisinde değişim ve dönüşüme uğrayan kadının konumu hala istenilen seviyeye gelememekle birlikte, kadınların sosyal hak ve özgürlükleri için verdiği mücadeleye yıllar içerisinde şiddet kavramı da eklenmiştir. Tüm Dünya da görülen kadına yönelik şiddet ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği sorununu çözmek için ülkeler çeşitli kanun ve yasalar hazırlamışlardır. Bunlardan en kapsayıcı ve uluslararası öneme sahip olanı Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi kısa adıyla İstanbul Sözleşmesi'dir. İstanbul Sözleşmesi ile kadınların erkekler karşısında yaşadıkları cinsiyet eşitsizliklerinin önüne geçmek, aile içi şiddeti önlemek ve her türlü şiddetin ortadan kaldırılmasına dair tedbir ve önlemlerin alınmasını kapsamaktadır.

İstanbul Sözleşmesi imzalandığı günden bu yana çeşitli tartışmalara konu olmuştur. Medyanın en önemli işlevi olan topluma doğru ve güvenilir bilgi vermek olduğu düşünüldüğünde İstanbul Sözleşmesi'nin kamuoyuna nasıl sunulduğu önem arz etmektedir. Çalışmanın amacı kadınların haklarını korumada uluslararası öneme sahip bugüne kadar yapılan en kapsamlı sözleşmenin imzalanma ve kaldırılma süreçlerinin, ekonomik ve politik açıdan farklı sermaye gruplarına sahip gazetelerin haberlerine nasıl yansıtıldığını ortaya koymaktır.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümünde medya, sermaye ve siyaset ilişkilerinin nasıl şekillendiği ve bu ilişkilerin yansıtıldığı haberlerin söyleminin nasıl üretildiği incelenmektedir. Cumhuriyet Dönemi ile başlayıp sözleşmenin kaldırıldığı 2021 yılına kadar ki süreçteki Türkiye'de medyanın yapısal dönüşüm süreci içerisinde şirketlerin holdingleşme süreçleri ve çapraz mülkiyet yapıları ele alınmaktadır. Medya ve ideoloji bölümünde egemenlerin güçlerini sürdürebilmeleri için gerçekliğin yeniden inşasında kullanılan yöntemler incelenmekte olup ardından medya ve temsil kavramı ele alınırken son olarak da medyanın kamuoyu oluşturma gücüne değinilmektedir. Çalışmanın ikinci bölümünde İstanbul Sözleşmesi nedir,

amacı kapsamı ve tanımları açıklanmaktadır. Geçmişten günümüze devam eden kadın hakları mücadelesi tarihsel süreç kapsamında ele alınarak, İstanbul Sözleşmesi'nin hukuksal, insan hakları, toplumsal ve eleştirel boyutları yer almaktadır. Çalışmanın üçüncü bölümünde ana akım medyaya ait farklı ekonomik ve siyasal görüşe sahip altı gazetenin İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanması ve kaldırılması sürecinden sonraki üç günü kapsayarak çıkan haberleri Van Dijk'ın eleştirel söylem analizi çerçevesinde çözümlenmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

SÖYLEM ve MEDYA

1.1.Söylem ve İktidar İlişkisi

Söylem kavramı Latince *discurre* (gidiş geliş, oraya buraya koşturma) ile *discursus* kelimesinin çeşitli biçimlerine karşılık gelir; mecazen ise ‘*bir şey hakkında iletişim*’, ‘‘özne hakkında uzun uzadıya konuşma’’ olarak tanımlanmaktadır. Orta çağda kullanılan Latince de *discursus*, ‘*bir yörünge etrafında dönen*’’ ve ‘‘hararetli tartışma’’, ‘‘görüşme’’ ve ‘‘karşılıklı iletişim’’ (Barthes, 1993:9; Wodak, 1996:36) anlamına gelmektedir. (Sözen, 1999, s.19) Söylemi tanımlamak gerekirse, söylem dilsel eylemde bulunma halidir. Söylem yalnızca konuşanın kullandığı dil ile kısıtlanamaz, söylem bununla birlikte iki birey arasındaki devam eden karşılıklı ileti alışverişini, dilbilimsel kuralları ve gelenekleri de içine aldığı görülmektedir. Modern dil bilimin temellerini atan Ferdinand De Saussure sözün kullanan kişiye bağlı olarak farklılık gösterebileceğini vurgulamak için dil ve sözü iki farklı kavram olarak incelemiştir. Çünkü dil, bir sistematik içerisinde tek bir bütünken, kişiler onu kendi seçimlerine göre farklı şekillerde kullanabilirler (Devran, 2010, s.25).

Retorik, diyalektiğin eşdeşidir. Retorik ve diyalektik kavramları İngilizceye kabaca mantıklı tartışma sanatı veya halk önünde konuşma sanatı olarak çevrilebilir. Her iki kavramda hemen hemen, tüm insanların genel bilgi alanı içine giren ve hangi bilime ait olduğu bilinmeyen şeylerle ilgilidir. Bu sebeple, herkes öyle veya böyle bunları kullanabilir; çünkü bir yere kadar, bütün insanlar zaman zaman kendilerini savunma ve doğrulama cesaretinde bulunur. İnsanlar bunu var olan ya da edinilmiş alışkanlıktan veya rastgele yaparlar (Doğan, 2020, s.33).

Medyada sunulan içerikler ve haberlerin anlatım yapısına dair yapılan çalışmalar eleştirel yaklaşımın gelişmesinde rol oynarken, dil bilimci ve siyaset bilimi kökenli kuramcılar görüşleriyle katkı sağlamışlardır. Dilbilimcilerin görüşlerine bakıldığında işaret sorunu ideoloji kavramıyla birlikte incelenirken, dilsel süreçlere dair duyarlı bir bakış açısı meydana getirmek istenmiştir. Siyaset bilimi kökeninden gelen kuramcıların bakış açıları ise dilsel süreçler ile iktidarın meydana gelmesi/ toplumsal güç arasındaki ilişkinin belirlenmesi bakımından önemlidir. Söylem kavramı kuramsal

çalışmalar içerisinde gelişmiştir. Hatta bazı araştırmacılar çalışmalarında ideoloji kavramı yerine söylemi kullanmış ya da dönüşümlü olarak kavramları birbiri yerine kullanmışlardır (İnal, 1996, s.58). İdeolojilerin kendilerini yaratabilmesi, devamlılığını sürdürebilmesi için toplum üzerinde etki etmeleri gerekir ve bu da toplumun zihninde kendi izlerini taşımaları ile mümkündür. Bu durumda bütün ideolojiler için rızanın sağlanması, toplumun ikna edilmesi sorunu çok önemlidir. İdeolojik söylem ile ikna edilen toplum yeni bir bilinç kazanır. İdeolojiler toplumu ikna etme, kendi ideolojik görüşlerini benimsetmek ve toplumun bilincinde bir kapanmaya sebep oldukları için kullanılır. Toplum kendi içerisinde bulunduğu yaşam koşullarının sınıfsal olarak anlamlandırmasından uzak tuttuğu ölçüde egemen sınıf hakimiyetini koruyabilir, egemen ideoloji bu sebeple toplum üzerindeki denetimini kaybetmemek için daima açık ve kapalı olarak bütün toplumsal faaliyetlerde kendisini yeniden üretmektedir. Değişim anında kapalı olan toplumsal bilinç, kısa bir süre için açılma yaşar ve değişim meydana geldikten sonra yeniden bir kapanma yaşanır. Bunun haricinde değişim anlamına gelmeyen fakat kişilerin bilincinde kapanmış durumda bulunan ideolojiye dışarıdan gelecek bilgiler birer eklemleme faaliyeti olarak gerçekleşmektedir (Çoban, 2020, s.208).

Söylem kuramının temel dayanağı eklemleyici pratiklerdir (Çelik,1999, s.36). Edibe Sözen'e göre söylem, bir dil pratiğidir. Söylem, ideoloji, bilgi, diyalog, anlatım, beyan tarzı, müzakere, güç ve gücün mübadelesiyle eyleme dönüşen dil pratiklerine dair süreçlerdir. Süreç olarak söylem, anlatma ve konuşma pratiklerini kendi belirlediği kurallara göre düzenler ve söylem düzenlerini yaratır ya da düzenlenmiş söylemlerden oluşur (Sözen, 1999, s.20). Söylemle birlikte dil ve insan da belirsizdir. Belirsiz olan söylem dil ve insanda var olur. Dil yalnızca bilgi ve iletişim kurmak içindir, düşüncesi gerçeği yansıtmamaktadır. Aynı zamanda dilin iletişim olduğu da yadsınamaz bir gerçektir. Enformasyon dil aracılığı ile iletilir. Ancak sadece enformasyon için iletişim kuruluyorsa aradaki ilişkinin zayıf olduğu anlaşılmaktadır (Sözen, 1999, s.21). Dil ve simgeleştirme süreci insanlara doğrudan verilmez yaşanan doğa içerisinde insan tarafından üretilir ve onu tüketen insanlar tarafından farklı anlamlar yüklenir. Olayların herkesçe aynı anlamı kazanabilmesi için dogmatik veya meşru olması gerekmektedir. Bunu gerçekleştiren iktidarın elinde de önemli bir güce dönüşür. Anlam ile iktidar bilinçdışı dilsel alan üzerinden kullanmış olduğu dilsel öğelerle kendini kolaylıkla konumlandırırken, anlamlandırma toplumsal pratik

içerisinde gerçekleşir çünkü anlamların üretilmesinde birçok seçeneğin arasından seçilen araçlar anlam üretme pratiğinde söylemi bir araya getirir ve eklemlendirir (Çoban, 2020, s.203).

Dilin siyasal gücüne dikkat çeken Orwell, dilin düşüncüyü yönlendirmek için kullanıldığını vurgulamaktadır. Ünlü eseri Bin Dokuz Yüz Seksen Dört isimli kitabında “savunmasız köylerin bombalanmasına gönderme yapmak için “etkisiz kılmak” sözünün kullanımını veya binlerce köylüyü yeniden iskân veya yalnızca evlerinden uzaklaştırmaya gönderme yapmak için ‘sınırların düzenlenmesi’ sözünün kullanımını politik söyleme örnek olarak göstermektedir. Politik dil konusunda yaşanan sorun manipülasyonla sınırlı değildir, önemli olan yapılan manipülasyon ile elde edilmek istenendir. Siyasetçiler süreçte olumsuz olan gelişmeleri topluma aktarmak yerine saklama eğilimindedirler. Bunun asıl nedeni ise gerçek bilgiye ulaşmalarını ve kaygı yaratabilecek durumları engellemektir. (Wilson, 2020, s.103-104) Neaman ve Silver “nazik sözcükler” (Neaman ve Silver, 1990 s.317) isimli çalışmasında, siyasetçilerin bazı gerçekleri dolaylı yoldan ifade ettiklerini gözlemlemiştir. Örneğin, 1970’lerde Başkan Nixon’ın basın sekreteri aşırı nüfus için “biyosferin aşırı yüklenmesi” ifadesini kullanmıştır. Kamuoyundaki etkiyi arttırmaya yönelik kullanılan bu tarz ifadelerdeki farklılıklar olumlu bir görüşü daha da pekiştirmeye yönelik kullanılırken kimi zamanda olumsuz görüşlerin ifade edilmesinde kullanılarak günümüzdeki söylem oluşturma metotları arasındadır. (Aktaran Demircan, 2020, s.149-150)

İktidar ve söylem boyutlarının karşılaştırılmasında toplumsal kontrol biçimlerinin meşrulaştırma türleri, özellikle güç aracılığıyla zorlayarak yapılan denetim ve seçkin grubun hakimiyetinin rızaya dayalı tikel denetimi ile kurulan meşruiyet ayrımını belirgin hale getirir. Yapılan bu ayrım söylemsel alanın boyutunu ve biçimini de belirlemektedir. Eğer iktidar güce dayalı bir yönetim anlayışı benimsemişse bu söyleminin de bu şekilde olacağı anlamı taşır. (Demircan, 2020, s.115) Bütün ideolojik söylemler ikna etmek istediği insanlara daha önce bilmediği veya görmedikleri gerçekleri gösterir ve kişiler ikna olana kadar olumlamalara devam ederler, kişiler ikna olduktan sonra ise ideolojinin tesirindeki kişiler bağlı oldukları ideolojinin söylem alanının etkisine girerler. Ancak egemenler bütün söylem alanlarında hakimiyet kuramazlar, çünkü söylemlerin devamlılığının olmayışı egemen ideolojinin ve ideolojik söylemin, egemenlerin belirlediği çerçevede ilerlemesini

engeller. Egemen sınıfın dolduramadığı boşlukları muhaliflerin söylemleri doldurur. Bu noktada muhalifler iktidarla çatışmaya başlarken bir yandan da toplumsal muhalifleri organize etmeye çalışırlar. Egemenlerin ve muhaliflerin üzerinde durdukları söylem alanı aynı olmasına rağmen farklı merkezlere sahip oldukları için kişileri bu merkezler çevresinde organize ederler. (Çoban, 2020, s.211)

Toplumun neredeyse tüm kesimlerinde ve sınıflarında hiyerarşik bir yapılanma vardır ve bu yapılanma karşıtlıklara neden olurken, hepsinin arasında iktidar ilişkileri bulunmaktadır. Kurumsal yapılanmalar arasında bulunan özneler kendi fikirlerine karşılık gelen iktidarı eyleme geçirir. Yaşanan bu durum iktidarın söylem üzerindeki etkisini diyalogların düzensiz denetiminde, başlık tercihlerinde ve üslubunda kendisini gösterecektir. (Demircan, 2020, s.117) Kitleler daima, verilen mesajdan çok, bir iletişim aracı olarak kullanılan medyanın doğasından etkilenmişlerdir. Medyanın yaşamımızda var oluşuyla birlikte artık sadece ebeveynlerimizce yetiştirilen bireyler değildir, bugün medya sayesinde tüm dünya bu konuda söz sahibidir. Kaynaktan gelen mesaj alıcıların sahip oldukları farklı bakış açılarını yok ederek ortak bir bakış açısı belirlemektedir. Gelen mesaj ile kitleler gerçek bilgiye ulaşmak yerine pasif eğlence paketlerine sahip olabilmektedir. Kitlelerin farkında olmadığı yeni bir siyaset biçimi meydana gelerek, evimizde savaflara, devrimlere ve diğer olaylara farkına varmadan tek bir perspektiften bakmamız baskı teknolojilerinden kaynaklanmaktadır. Ve bu baskı teknolojileri kullanılarak kamu yaratılmaktadır. (McLuhan ve Fiore, 2012, s.8-68)

1.1.1.Sermaye ve Medya İlişkisi

İnsanlığın ilk zamanlarından beri hep bir mesaj verme kaygısı olmuş ve dönemin şartlarına göre iletmeye çalışılmıştır. Bu mesajlar İlk ve Orta Çağlarda sözlü olarak aktarılırken, 13. yüzyılla birlikte gazetelerin öncüleri sayılacak olan mektuplar ile ortaya çıkmıştır. İletilmek istenen mesaj veya haber elle yazılıp çoğaltılmış, matbaanın icadı ile daha da yaygın bir hale gelmiştir. Mektupların yaygın kullanımı, 17. Yüzyılla birlikte gazeteciliğin doğmasına ve gelişmesine katkı sağlamıştır. Gazetelerin gelişerek daha fazla insana ulaşması ve daha geniş coğrafyaya yayılması Endüstri Devrimi ile gerçekleşmiştir. Endüstri Devrimi ile kapitalist ekonominin ana unsurları olan üretim, dağıtım sistemleri gelişerek toplumsal yapı içerisinde hız kazanarak

değişim sürecine girilmiştir. 18. yüzyılda Fransız ve Amerikan devrimleri ile meydana gelen toplumsal ve ekonomik değişimlerin sonucu siyasal ve kültürel alana da yansımıştır. Değişimlerin sonucunda yeni sosyal sınıflar ortaya çıkarak toplumsal ve siyasal alanda kendilerine yer bulma savaşı içerisine girilmiştir. Devrimlerin neticesinde özgür düşünce ve ifade özgürlüğünü kısıtlayan baskı ve sansürler azalmıştır (Özçağlayan, 2008, s.133-135). Baskı unsurunun kalkması Türk basınında da Birinci Meşrutiyet'in bitmesiyle kendini göstermiştir. İkinci Meşrutiyet ile basına uygulanan sansürün kaldırılmasıyla gazete sayılarında artış yaşanmıştır. (Bulunmaz, 2012, s.206)

Tarihsel gelişim sürecinde insanların üretim araçlarını üretmesi, kendi maddi yaşam alanlarını üretmesine neden olmuştur. Üretim araçlarındaki gelişmişlik düzeyi iş bölümüne neden olurken, bireylerin karşılıklı etkileşimleri ise çıkar çatışmalarına yol açmıştır. İş bölümü kategorilerin mülkiyet yapısında ve bireylerin sosyal ilişkilerinde belirleyici rol oynamaktadır. (Marks ve Engels s.5-23) Basın sektörünün Avrupa'daki mülkiyet yapısına baktığımızda mülkiyetin çoğunlukla aile şirketlerinde olduğu görülmektedir. Basın sektöründeki yoğunlaşma Batı Avrupa'da savaş arası dönemle başlamış, 2. Dünya Savaşı sonrasında artmaya başlamıştır. Yoğunlaşma sürecinin yaşanmasıyla bazı büyük gazete zincirleri dikey ve yatay entegrasyon neticesinde pazarın büyük çoğunluğuna sahip olmuştur. (Kuyucu, 2013, S147) Medya sahipliği üzerine Avrupa çerçevesinde 97 ülkede yapılan araştırmada, devlet sahipliği oranları şu şekilde verilmiştir; Televizyonda %69, gazetelerde %29 seviyesindedir. Radyo sahiplik oranına bakıldığında ise, büyük radyo kuruluşlarının oranı %72 , seviyesindedir. Özel sermaye sahipliğinde ise televizyon alanında %34, basın alanında %57 seviyesinde olduğu görülmektedir. Dünya genelinde bakıldığında ise, 1960'lı yıllar itibariyle özellikle ABD' de ivme kazanan teknolojik gelişmelerle ilintili yeni iletişim teknolojilerinin yayılması ve neoliberal politikaların önem kazanması neticesinde büyük bir pazar piyasası meydana gelmiştir. 1970'li yılların sonlarından itibaren medya sektöründeki sahiplik yapısı yaşanan özelleştirmeler ve serbestleştirme girişimleri neticesinde özel şirketlerin himayesine geçmiştir. Bu yaşananların ardındaki neden ise medya sektöründe yaşanan çeşitlilik, farklı alanlara kayan yatırımlar, sermayelerin giderek büyümesi, medya gruplarının ulus dışına yatırımlar yapması, devletlerin ekonomik kalkınma sağlama istekleri ve medyanın tekelleşmesi ile faaliyetleri kısıtlanan grupların baskıları nedenler arasında sayılmaktadır. (Özokçu,

2011, s.30)1980’li yıllarda değişen medya, devlet ve sermaye ilişkisi tüm dünyada etkisini göstermeye başlamış, yeni mülkiyet biçimleri ile tekelleşen medya devletin enformasyon kaynağına dönüşmüştür.

Weber, devleti tanımlarken biçimsel özellikleri üzerinde durur. Kapitalizm kavramını ise bürokratik egemenlik üzerinden tanımlar. Devleti meydana getiren bürokratların yaptıkları işten para almaları devletin var olabilmesi ve faaliyetlerini yürütebilmesi için maddi ekonomik koşullara bağlı olduğunu savunmaktadır. Ekonomik sistem içerisinde devletin kusursuz bir şekilde işleyişine devam etmesinin kapitalist piyasa ekonomisinin şartı olduğunu ifade eden Weber, kapitalizmin oluşumu için üreticiler ile üretim araçları arasındaki ilişkinin kopmuş olması gerektiğini savunur. Araçlar üzerindeki mülkiyet yapısı, araç sahibi olmayan kişilerin kendi geçimini sağlayacak araçlara ulaşmalarını engeller. Bu da bireylerin kendi emeklerini satarak mülk sahipleri ile anlaşma yapmalarına neden olmakta ve bu anlaşmanın sonucu sömürüyü meydana getirmektedir. Gç ilişkisi böylelikle yerini sömürü ilişkisine bırakmaktadır. (Gülalp, 1993, s.9-14) Sistemin tümüne bakıldığına, üretim ve sömürü süreçlerinin çakıştığı gözlenmektedir. Sebebi ise, sistemin ana unsurunu oluşturan, üreticinin üretim araçlarından ayrılma olgusudur. Üretici ile üretim araçları metaya dönüşerek, üretim sürecini gerçekteştirmek için pazarda tekrar bir araya gelirler. Ancak, üreticinin üretim araçlarından ayrılması finansal, siyasal ve ideolojik hakimiyetin tek bir süreçte bir araya geldiğini gösterir. Üretim ile sömürünün çakışması hakimiyet ilişkilerini önceden görememekle birlikte, bu ilişkiyi sermaye birikim aşamasında tekrardan üretir. (Gülalp, 1993, s.63) Sermayenin hükümdarlığı büyüdükçe ve bununla birlikte kitle iletişim araçlarını da kendi kalıplarına uymaya zorladıkça, etkili bir yayıncılıktan söz edilmesi mümkün olmamaktadır. İletişimin ticari bir unsur haline dönüşmesinin zirvesi ise kuşkusuz kapitalizmin neoliberal evresine rastlamaktadır. Sahiplik yapısından düşünce yapısına, çalışma ilişkilerinden kullanılan dile kadar kapitalizm ile daha i içe bir ‘‘medya endüstrisi’’nden bahsedilebilir. (Aydın,2015, s.32). Kitle iletişim araçları kapitalist pazar kurallarına ve siyasal yapının belirlediği çerçeve içerisinde faaliyetlerini sürdürebilmektedir. Hem maddi kazanç elde etmek hem de ideolojik meşrulaştırma aracı olarak devletin uyguladığı yasal düzenlemelerle arasında bir denge oluşturmaktadır. Medyanın ekonomi politiği çerçevesinde, liberal yaklaşımın medyayı kamuoyuna karşı sorumluluğu olan ve halk adına iktidarı denetleyen bir kurum olarak görülmesi

anlayışını reddeder. Çünkü kapitalist ekonomi ve kapitalist devlet anlayışı medyayı yalnızca kendi ihtiyaçlarına hizmet eden bir kuruluşa dönüştürmüştür. (Yaylagül, 2020, s.143-147)

Çağımızın en önemli etkileme ve yönlendirme aracı olan medya günümüzde giderek finansal gücünü arttırmakta ve teknoloji ile daha da gelişmektedir. (Kuyucu, S145) Toplumsallaşma sürecinin bir parçası olan kitle iletişim araçlarının üretimini şekillendirerek, ekonomi temelli ilişki ve çıkarların meydana gelmesine veya karşılanmasına neden olmaktadır. Toplumsal ekonomik örgütlenmesine yardım ederek sermaye birikimine dayalı ekonomi modellerinin yeniden üretilmesine destek vererek toplumsallaşma ve siyasallaşma sürecinde meydana gelen hakimiyet ilişkilerinin şeklini belirlemektedir. Böylece medya, üretim aşamasındaki uygulama şekline bağlı olarak gerçekleştirdiği toplumsal amaçlı üretim ve ekonomisi ile toplumsal bilincin oluşmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda endüstrinin bir parçası olarak üretim ve dağıtım süreçlerini de gerçekleştirmektedir. Ekonominin üretim ve dağıtım araçlarına sahip devletçi ekonomi örgütlenme biçimlerinde, devletlerin kitle iletişim araçlarının kontrolüne de sahip olması kaçınılmaz bir gerçektir. Bu da süregelen kapitalist sistem içerisinde, mülkiyet ilişkilerine dayalı ekonomilerin rol ve paylaşımlarını destekleyerek, yeniden üretilmesini sağlamaktadır. (Bilgili,2005, s.98-100)

Mülkiyetin kimde olduğu kapitalist sistemde çok da önemli değildir. Çünkü medya sahipliğinin değişimi ve iktidar arasındaki ilişki arasında zaman zaman anlaşmazlıklar yaşansa da genellikle uyumludur. Bunun nedeni de çıkarların birbiri ile kesişmesidir. Medya denetim ve serbestlik bakımından devletin himayesi altındadır ve izin verilen ölçüde bağımsızdır. (Çoban, 2014, s.42)

1.1.2.Türkiye Medyasında Yapısal Dönüşüm

Türkiye’de medyanın gelişimi, Osmanlı İmparatorluğu’ndan bu zamana kadar içinde bulunduğu koşulların etkisinde kaldığı için batı dünyasından farklı olmuştur. Yaşanılan toplumsal, siyasal ve ekonomik gelişmeler basının gelişimini de etkilemiştir. Batılı ülkelerde sivil toplumun gelişimi ile gazetenin gelişimi aynı paralellikte olduğundan gazeteler halkın sesi olurken, Osmanlı İmparatorluğu’nda sivil toplum kuruluşlarının olmamasından dolayı basının gelişimi farklılık göstermiştir. Batılı ülkeler burjuva sınıfının değişimini desteklerken, Osmanlı’daki burjuva sınıfının

daha zayıf bir yapıda oluşu değişimi olumsuz yönde etkilemiştir. Türkiye’de basın, Osmanlı İmparatorluğu zamanından bu yana yönetimin desteğini alarak meydana gelmiştir.

İlk gazeteler 18. yüzyılın sonundan itibaren yabancılar tarafından Fransızca olarak yayınlanmıştır. İlk etapta halkın sesini duyurmak, onları savunmak için çıkan gazeteler sonraki zamanlarda burjuva sınıfının çıkarlarını savunma amacıyla yayınlanmıştır. (Utma, 2010, s.130)

İlk resmî gazete olan Takvim-i Vekayi devlet eliyle 1831 yılında çıkarılmıştır. Sonraki yıllarda özel gazeteler çıkmış ve bu gazeteler devlet baskısını üzerlerinde hissetmişler. Sivil toplum kuruluşlarının olmayışı ve burjuvazinin kendi çıkarları doğrultusunda basını kullanması sonucunda basın özgürlüğü sağlanamamıştır. Bu nedenle günümüze gelene kadar basın tam anlamıyla özgür olamamış, hep baskı altında tutulmaya çalışılmış hatta ilk sansür uygulaması da II. Abdülhamid döneminde görülmüştür. 2. Meşrutiyet’in ilanı ile da gazetelerin sayıları ve etkileri artmaya devam etmiştir. Cumhuriyet Dönemi’nde basının durumu değişmiş, basın ülkenin menfaatleri doğrultusunda yönlendirilmiştir. 2. Dünya Savaşı’nın ardından basın yönetim değişikliğine destek olmuştur. 1950’li yıllarda ise basın ile iktidar arasındaki ilişki farklılaşmış, iktidarın basın üzerinde tahakküm kurma çabaları ön plana çıkmıştır. (Alemdar, 1995, s.15)

1950’li yıllarda Demokrat Parti’nin iktidara gelmesiyle birlikte önemli ekonomik kalkınma adımları atılarak özel sektöre doğru bir değişim meydana gelmiştir. 1957 yılında tekrar iktidara gelen Demokrat Parti dış politikada Kıbrıs konusunda sorunlar yaşamıştır. Basın ile iyi ilişkiler kurarak Kıbrıs politikasının biçimlenmesinde basının desteğini almıştır. Ancak ülkenin bozulan ekonomisi sonucunda basınla da ilişkileri bozulmuş, hatta basın üzerinde baskı oluşturmuştur. 1970 yılındaki ekonomik kriz ile basın sektöründe siyasal kutuplaşmaların yaşanması ve basının gücünden faydalanmak isteyen farklı sektör yatırımcıların ilgisinin medyaya kaymasına neden olmuştur. Medya sahipliği o zamana kadar çoğu gazeteci kökenli patronlardan oluşurken, devletle yakın ilişki kurmak isteyen farklı sektör yatırımcılarının da medya sektörüne girdiği görülmüştür. (Kadıoğlu, 2018, s.102) Örneğin bankacılık ve müteahhitlik ile uğraşan sermayedarlar ellerindeki finansal sermayeyi medya kuruluşlarını satın alarak çeşitli enformasyon üretimini kuruluşlarının olağan yayın anlayışına dönüştürmüşlerdir. (Alemdar,2017, s.405) 70’li

yıllarla birlikte yaşanan basının mülkiyet ve üretim faaliyetlerinin değişmesi,1980’de yaşanan darbe ile de basını ciddi bir baskı altına almıştır. (Sözeri, s.10)

Türkiye’de yayıncılık faaliyetlerinde yapısal bir dönüşümün yaşanması ve medya endüstrisinin doğmasında (Aydın,2015, s.33) 24 Ocak kararları, 12 Eylül asgari darbesi ve 1982 Anayasası etkili olmuştur. Yaşanan bu gelişmeler Türkiye’nin sosyal ve siyasal yapısını etkileyen unsurların başında gelmektedir. (Kadıoğlu,2018, s.101)

Basın Türkiye’de erken dönemde serbestleşmeye başlasa da uygulamaya konan çeşitli sansür kanunları ile basın dizginlenerek devletin resmi bakış açısı uzun yıllar basında egemen söylem olarak varlığını sürdürmüş ve sürdürmeye de devam etmektedir. (Aksoy,1994, s.16)

1980 yılında başlayan neoliberal ekonomi politikaları sonrası, medya sektöründe keskin bir değişim yaşanmıştır. Yaşanan bu değişim medya alanında ekonomik ve teknolojik alanların birbiri ile bütünleşme eğilimi göstermesine neden oldu. Bu gelişmelerden yayıncılık alanında, mülkiyet yapısı ile diğer birçok konuda kamu hizmeti ve kamu yararına dair düzenleyici kuralların çoğu yok edilmiştir. Medya sermayesinde tekelleşme faaliyetleri ve uluslararası kuruluşların ev sahipliği yapmaları ile hız kazanmıştır. Yaşanan gelişmeler eğlence içerikli kanalların kurulmasına ve kesintisiz haberlerin yapıldığı yayıncılık anlayışına dönüşerek, niteliksiz içeriklerin üretilmesine neden olmuştur. Sermaye sahiplerinin kurallarını belirlediği bir alana dönüşen medya ile sendikasıztırmalar, gelir dağılımı eşitsizlikleri had safhaya ulaştırmıştır. (Adaklı, 2010, s.68) Devletin tavrı ele alındığında toplumu sendikasıztırma isteği bireylerin örgütlenmesini önlemek, onları bir araya getirmemek ve elitizm şeklinde açıklanabilir. (Aksoy, 1994, s.16) Tekelleşen medya sektörü, büyük sermaye gruplarının ve onların siyasal, ekonomik perspektiflerine göre şekillenen yayın politikalarını benimsemiştir. Medya patronlarının 80’li 90’lı yıllarda giderek güçlendiği kuralların günün koşullarına göre şekillendiği, yok sayıldığı yıllarda diğer sektörlerde de var olma girişimleri hız kesmeden gerçekleştirmişlerdir. (Adaklı, 2010 s.68) 1980 sonrası neo-liberal politikalar ihracata dönük sanayileşme modeline geçiş şeklinde tanımlanarak toplumun çoğunluğunun yaşam standardını düşürmekle birlikte sınırlı bir başarı elde edilmiştir. 1990 sonlarına doğru ihracattan elde edilen başarı ithalatın serbestleşmesinden doğan yükü karşılayamayarak dış borçlanma ile ayakta kalabilen ekonominin devamına ve gelir düzeyi düşük sınıfların bastırılmasına neden olmuştur.

Yaşanan gelişmeler sonucunda sanayileşme ve rantiyeleşme sürecini meydana getirmiştir. Neo-liberal politikaların arkasında yatan temel nedenler bu şekilde özetlenebilir. (Atalay,2002, s.204)

Bu sürede gücünü koruyan basın, 27 yıl boyunca Türkiye'deki insanlara hizmet vererek, kültürlenmelerine katkıda bulunan TRT'nin kamu tekeli, 1990 yılına gelindiğinde (Aksoy,1994, s.15) resmi olmayan yollarla kaldırılmıştır. Dönemin Cumhurbaşkanı olan Turgut Özal'ın oğlu Ahmet Özal ile Cem Uzan'ın ortak açtıkları Star 1 televizyon kanalı siyasi kadroların yardımı ile yayın faaliyetlerine başlamıştır. Hukuksal düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar geçen sürede başka televizyon kanalları da yayıncılık faaliyetlerine başlamıştır. (Dursun-Korkmaz, 1995, s.127) Televizyon yayıncılığını da faaliyet alanlarına ekleyen medya sahipleri sektördeki yerlerini daha da güçlendirmişlerdir. (Sözeri,2015, s.10) 13 Nisan 1994 yılında 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkındaki Kanun ile medyada yaşanan kargaşayı bitirmek ve yayıncılık alanını denetlemek amacıyla Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) oluşturulmuştur. Bu adım fiilen devlet tekelinin yıkıldığı anlamı taşısa da anayasal düzenlemenin uzun süre yapılmaması siyasal iktidar ile medya arasındaki ilişkinin karışık yapısından kaynaklanmaktadır. Mevcut iktidarın kendi çıkarlarına uygun yayın yapmayan yayın kuruluşlarına baskı uygulaması, yayın kuruluşlarının ise iktidardan menfaat elde etmek için cesaretli gazetecilik örnekleri sunmasını kamuoyu dört yıl boyunca izlemiştir. Bilhassa medyanın, siyasi partilerin genel başkan seçimlerinde oluşturdukları etkilere bakıldığında, medyayı önemli bir konuma taşımaktaydı, ancak yayıncılığı denetlemek amacıyla kurulan Radyo Televizyon Üst Kurulu'nun üyelerinin çoğunluğunun iktidar partisinin önerdiği kişilerden seçilmesi, medyayı iktidarın denetimi ve yönlendirmesinden beklenildiği kadar kurtaramayan bir yapıda oluşturduğunu göstermektedir. Bu bilgiler ışığında Türkiye medyasında yasalara rağmen tekelleşmenin devam ettiği yadsınamaz bir gerçektir. (Dursun-Korkmaz, 1995, s.127)

Türk medyasının kontrol ve mülkiyet ilişkisine bakıldığında 1990'lı yılların başında altı büyük sermaye şirketi tarafından yönetildiği bilinmektedir. Orhan Koloğlu bu altı sermaye topluluğunun ekonomik bileşenlerini Hürriyet Grubu, Medya Holding, İhlas Gazetecilik Holding, Doğan Grubu, Asil Nadir Grubu ve Ilıcak Grubu olarak açıklamıştır. (Akt. Kuyucu, 2012, s.252) Bu yıllarda medya, toplumu bilgilendirme görevi yerine eğlence içerikli yayınlarla magazinsel yayıncılığa geçmiştir. Gazetelerin

yanında verilmeye başlanan promosyonlarla gazetelerin tirajları arttırılmış, medyayı kendi çıkarları doğrultusunda kullanarak toplumu tüketim kültürüne özendirdikleri bir dönem yaşanmıştır. Aynı zamanda gazeteci kimliğinde yaşanan değişim, gazeteci-siyasetçi veya medya patronu-siyasetçi olarak adlandırılmaya başlanmıştır. (Yağlı, 2005, s.130) Öyle ki doksanlı yıllarda gazetecilik kökeninden gelen tek basın kuruluşu Erol Simavi'ye ait olan Simavi Grubu kalmıştır. (Kuyucu, 2012, s.253) Aynı dönemde medya dünyasına eklenen iş adamları ise Ayhan Şahenk, Cem Uzan, Mehmet Emin Karamehmet ve Erol Aksoy'dur. Türk medya yapısının değişmesinde önemli rol oynayan Erol Simavi medya sektöründen çekilerek yatırımlarını medya dışına taşımıştır. (Kuyucu,2012, s.253) Erol Simavi'den sonra oğlu Haldun Simavi Hürriyet ile ilişkisini keserek 1968 yılında Günaydın Gazetesi'ni kurmuştur ancak dönemin başbakanı Turgut Özal'ın yönlendirmesiyle bünyesindeki tüm gazete ve dergileri Asil Nadir'e satarak medya sektöründen çekilmiştir. Aydın Doğan, Karacan Ailesi'nden Milliyet gazetesini satın almasının ardından geçen dört yılın sonunda, 1994 yılında Hürriyet gazetesini de satın alarak bünyesine eklemiştir. (Sözeri, 2015, s.10)

Tablo 1. 1994 Yılı sonunda medya sektörünün mülkiyet yapısı

Şirket	Sahibi	Medya Faaliyetleri	Finans Faaliyetleri	Diğer Faaliyetler
Avrupa Holding	Erol Aksoy	Show TV- AKS TV	İktisat Bankası	Leasing ve Sigorta Şirketleri
		Aks Radyo Show Radyo	ABD ve Fransa'da Banka	
		Alo Show- Cine 5		
Doğan Holding	Aydın Doğan	Kanal D- Milliyet Hür Fm	Alternatif Bank	Doğan Oto-Mil-Pa

Doğuş Holding	Ayhan Şahenk	Radyo Kulüp Hürriyet	Garanti Bank- Körfez Bank	
Medya Holdingleri	Dinç Bilgin Hüsnü Özyeğin	ATV Sabah Gazetesi	Pamuk Bank İnterbank	Çukurova Çelik
Çukurova Holding	M. Emin Karamehmet	Bugün Yayınları	Yapı Kredi Bankası	Halk Sigorta
Rumeli Holding	Uzan Ailesi	İnterstar- Kral TV Kral FM	İmar Bankası	Elektrik Çimento
		Metro FM-	Adabank	İnşaat
İhlas Holding	Enver Ören	TGRT TV TGRT Fm	Sümerbank'ı alma girişimi	Otomotiv- Elektronik ve

Kaynak: (Kuyucu, 2012, s.254)

1990'lı yıllarda medya sektöründeki sermayedarların neredeyse hepsinin bir bankası bulunmaktaydı. 1980 yılında meydana gelen iç borçlanmalar 1990'lı yılların ortasında patlak vermeye başlamış, 1994 ekonomik krizi ile önlenemez bir hal almıştır. Bu dönemde kamu borç faizlerini indirme çalışmaları neticesinde kurda dalgalanma ve devalüasyon ile finans sektöründe yeni bir bankacılık krizi yaşanmıştır. Merkez Bankası'nın duruma zamanında el koyamaması nedeniyle yaşanan bu durum tüm ekonomiyi etkilemiştir. 1990'lı yılların sonuna gelindiğinde bankalara ve bu bankaların bağlı buldukları medya gruplarına Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) tarafından el konulmuştur (Kadıoğlu, 2018, s.114). 2000'li yıllar süresince medya gruplarının çapraz medya yatırımları yatay ve dikey olarak artarak devam etmiş ve bu da beraberinde holdingleşme süreçlerinin devamlılığını sağlamıştır (Kuyucu, 2013, s.154).

2001 krizi ile patlak veren 2002-2012 yılları arasında süregelen medya sahipliği ve finans yapılarında gerçekleşen dönüşümle birlikte medya sektöründe yaşanan değişimde dikkat çekicidir. Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) iktidarından sonra

medya dünyasındaki egemenlerin resimlerinin gözle görünür şekilde değiştiği gözlenmektedir. (Çam ve Yüksel, 2015, s.73) 3 Kasım 2002 yılında gerçekteşen seçimlerde Genç Parti Genel Başkanı Cem Uzan'ın %7.25 oy almasından bir yıl sonra Uzan Grubu'na ait İmar Bankası ve yine kendi bünyesinde bulundurduğu medya şirketlerine TMSF tarafından el konulmuştur. Uzan Grubu ile başlayan tasviye süreci, 2000'li yıllarda medya patronlarının genelinin bir bankaya sahip olması ve yaşanan ekonomik krizden ciddi şekilde etkilenmelerine neden olmuştur. 2001 yılında devlet yeni bankacılık düzenlemeleri getirerek medya sektörüne müdahale etmiştir. Bankaların çoğuna TMSF el koyarken bazıları kendi sahipleri tarafından diğer ortaklara devredilmiştir. Böylece 2000'li yılların en büyük medya patronu devlet olmuştur. (Adaklı, 2010, s.27) Kamuran Çörtük ve Süzer Grubu'nun bankalarına el konulunca BRT ve Kent TV, Ceylan Grubunun Bank Kapital'ine el konulunca CTV, Erol Aksoy'un İktisat Bankası Fon'a geçince Cine 5 sektörün dışına itilmiştir. İhlas Finans'a el konulması Türkiye Grubu'nda büyük bir etkiye neden olurken, Çukurova Grubu'nun bankalarına TMSF'nin el koymasından sonra grup yeni transferler, yeni TV kanalları ve yeni dağıtım örgütlenmesi için faaliyetlere başlamıştır (Kadıoğlu, 2018, s.114). Dinç Bilgin'in sahibi olduğu Sabah ve ATV'nin %20 sine 2000 yılında Turgay Ciner ortak olmuştur. Bilgin'in sahibi olduğu Etibank'a 20 Ekim 2000 yılında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK) tarafından el konulmuştur. Bunun üzerine ATV ve Sabah Turgay Ciner, Murat Vargı ve Mehmet Emin Karamehmet'tin bir araya gelerek oluşturduğu yönetim kuruluna devredilmiştir. 2005 yılında TMSF'den ATV ve Sabah'ı Ciner Holding satın almıştır. (Çam ve Yüksel, 2015, s.74)

2005 yılında TMSF, tarafından el konulan medya grupları satılmaya başlanmış ve medya sektöründe yeniden bir dönüşüm meydana gelmiştir. İlk defa 2005 yılında yabancı sermaye girişi TMSF'nin Uzan Grubuna ait olan Süper FM'i ihaleye çıkarıp Canwest Media International'a 33.1 milyon dolara satmasıyla başlamıştır. Ayrıca Canwest Media International 2005 yılında Uzan Grubu'na ait Joy FM, Joy Türk ile birlikte toplamda dört radyo kanalını satın alarak Türk medya ekonomisine katılan ilk yabancı sermayeli medya grubudur. Uzan Grubu'na ait Star TV ihaleye çıkarılmış ve 12 Eylül 2005 yılında 306,5 milyon dolara Doğan Medya Grubu'na satılmıştır. (Kuyucu, 2012, s.261) Doğan Medya Grubu'nun "Deniz Feneri" olayı ile ilgili sürekli haber yapmasının ardından vergi usulsüzlüğu yaptığı gerekçesi ile dava açılmıştır.

2011 yılında hükümete yönelik yapmış olduğu eleştirici haberler karşısında AK Parti Doğan Grubu'nu hedef almıştır. Bunun üzerine 2011 yılında yürürlüğe giren 6112 sayılı Radyo ve Televizyon Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'un 19. Maddesi birinci fıkrasının (d) bendi ile medya şirketlerinin pazar paylarını %30 ile sınırlandırarak Doğan Grubu'nun küçülmeye gitmesine ve Star TV'nin Doğu Grubu'na satılmasına neden olmuştur. Doğan Grubu aynı yıl içerisinde bünyesinde yer alan Milliyet ve Vatan Gazetelerini de Demirören ve Karacan Grubu'nun ortak şirketi DK Gazetecilik ve Yayıncılık AŞ'ye satmıştır. Şubat 2012 yılında şirketin kontrolü tamamen Demirören Grubu'na geçmiştir. (Sözeri, 2015, s.12)

2007 yılında TMSF Dinç Bilgin ile Turgay Ciner'in arasındaki gizli anlaşmanın gün yüzüne çıkması üzerine ATV ve Sabah'ın yanı sıra Ciner'e ait 63 şirkete daha el koymuştur. (Çam ve Yüksel, 2015, s.74) 2007 yılında Sabah ve ATV Grubu ihaleye çıkarılmış ve beş yabancı şirket ihale ile ilgilendiğini açıklamasına rağmen ihale tarihi yaklaştıkça şirketler geri çekilmiştir. Bundan dolayı Çalık Grubu ihalede kalan tek şirket olmuştur. Ahmet Çalık kamu bankalarından sağladığı kredi ile 1.1 milyar dolarlık muhammen bedeli ile grubu satın alma işlemini gerçekleştirmiştir. (Kuyucu, 2012, s.263) Türk medya sektöründe gerçekleşen en büyük medya ihalesinin ardından medyanın sahipliği ve kontrol dengeleri yeniden değişmiştir. ATV ve Sabah Gazetesi'nin yönetiminde Berat Albayrak'ın olması bu devir işlemi ile medyanın yalnızca ekonomik yanını değil, siyasal ve ideolojik yönü de öne çıkarmıştır. (Sönmez,2010, s.91) 17 Aralık 2013 yılında "Yolsuzluk Operasyonu"nun çıkmasının ardından Sabah ve ATV bedeli açıklanmadan Kalyon Grubu'na bağlı Zirve Holding'e satıldı (Çam ve Yüksel, 2015, s.75)

Çukurova Medya Grubu'na İnterbank ile ilgili kredi ilişkilerinden doğan 455 milyon dolarlık borcu sebebiyle TMSF tarafından el konulmuştur. 18 Mayıs 2013 tarihinde medya grubunun en büyüğü Show TV'nin, holding tarafından Ciner Holding'e 402 milyon dolar karşılığında satılmıştır. Ancak kimi kaynaklara göre bu satışın 97 milyonu kimi kaynaklara göre ise 87 milyonu TMSF'ye kaldığı iddia edilmiştir. Bunun üzerine TMSF satış iptali için dava açmasının ardından kanal tekrar TMSF'ye geçmiştir. Son olarak mahkeme 5 Haziran 2015 yılında Show TV'nin Ciner Holding'e verilmesine karar vermiştir. (Sözeri, 2015, s.113)

Tablo 2. TMSF tarafından el konulan medya

TMSF TARAFINDAN EL KONULAN TV KANALLARI	TMSF TARAFINDAN EL KONULAN GAZETELER	KAYYUM ATANANLAR MEDYA GRUPLARI	KAYYUM ATANAN MEDYA GRUPLARININ SAHİBİ OLDUĞU ARAÇLAR
STAR TV	SABAH	KOZA-İPEK MEDYA GRUBU	BUGÜN
			MİLLET GAZETESİ
			KANALTÜRK
			BUGÜN TV
KRAL TV	TAKVİM	FEZA MEDYA GRUBU	ZAMAN
			TODAY'S ZAMAN
			MEYDAN GAZETELERİ
			CİHAN HABER AJANSI
			AKSİYON DERGİSİ
ATV	STAR		
CINE-5	AKŞAM		
SHOW TV	GÜNEŞ		
SKYTÜRK TV			

Kaynak: <https://turkey.mom-rsf.org/tr/bulgular/el-koyulan-medya/> Erişim Tarihi: 01.12.2022

2020 yılında Türkiye’de yayımlanan toplam dergi sayısı 2.582, gazete sayısı ise 2.164’tür. 2021 Ağustos verilerine göre Türkiye’de 475 televizyon kanalı ve 943 radyo istasyonu yayındadır. Radyo, televizyon, web sitesi ve gazete mecralarında yayın yapan yalnızca iki grup vardır. Bunlar Kalyon ve Demirören Gruplarıdır. TRT TV ve radyo mecralarında %18,81’lik izleyici oranına sahip devlet yayın organıdır. Hükümet karşıtı yayıncılık yapan ve 2020’de Beme Media AG şirketine devredilen Estetik Yayıncılık (sozcu.com.tr’nin verisi hariç) %13,44 takipçi oranına sahiptir. Radyo, TV ve internet haber sitelerinin üçünde de yatırımlara sahip Hayat Görsel Yayıncılık % 10,21 ve Habertürk Gazetesi’ni 2018 yılında kapattıktan sonra yalnızca dijital ve tv haber sektörüne yatırım yapan Ciner Holding %7,74 oranında takipçiye sahiptir. Estetik Yayıncılık haricindeki grupların AK Parti ve/veya Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile ekonomik ve politik ilişkileri vardır. (<https://turkey.mom-rsf.org/tr/medya/> Erişim Tarihi 07.04.2023)

İktidara yakınlığı ile bilinen Türk Medya Grubuna ait Güneş ve Star gazeteleri 2019 yılında kapatılmıştır. Güneş gazetesi, aynı grubun sahibi olduğu Akşam

gazetesinin eki olmuştur. Mart 2018 yılında Doğan Grubu medyadan çekilerek tüm varlıklarını Demirören Grubu'na satmıştır. Bu el değiştirmeye birlikte gazetelerin ilk 10 listesinde Hürriyet, Posta ve Milliyet (31 Ekim 2018'de kapatılıp Milliyet gazetesinin hafta sonu eki olarak dağıtılan Vatan gazetesi hariç) bulunmaktadır. Temmuz 2018 yılında Ciner Grubu'na ait olan Habertürk'ün yazılı baskısını kapatmasının ardından haberturk.com adresiyle sadece dijital yayın yapmaya başlamıştır. Gazete listelerine bakıldığında ilk on listeden Sözcü ve Korkusuz gazeteleri hariç diğer sekiz gazete AK Parti'ye yakın olduğu bilinen Demirören Grubu (üç gazetesi), Kalyon Grubu (iki gazetesi), İhlas (bir gazete), Türk Medya (bir gazete) ve Albayrak (bir gazete) gruplarına aittir. 2019 tiraj oranları Cimer'den alınan verilere göre gazete sıralamaları: Sabah, Sözcü, Hürriyet, Posta, Türkiye, Milliyet, Yeni Şafak, Taksim, Güneş (kapatıldı), Akşam. Yine Cimer'den edinilen bilgiye göre 2020 yılı tiraj oranları ilk on gazetenin şu şekildedir: Sabah (Kalyon Grubu), Sözcü (Estetik Yayıncılık- BEME Media A.G'ye devredilmiş), Hürriyet (Demirören), Posta (Demirören), Türkiye (İhlas), Milliyet (Demirören), Akşam (Türk Medya), Yeni Şafak (Albayrak), Takvim (Kalyon).

(<https://turkey.momrsf.org/tr/medya/gazete/> Erişim tarihi: 08.04.2023).

Türkiye medyasının yapısal dönüşümüne bakıldığında 2002 yılından itibaren medyanın sahiplik yapısının mevcut iktidara doğru kaydığı görülmektedir. Marks ve Engels'in üretim araçlarına sahip olanların düşünce araçlarını da denetleyip yönlendirdiği gerçeğini buradaki medya sahipliği değişimlerinde görmek mümkün. İktidar kendisine bağlı olan TMSF'yi etkin bir şekilde kullanarak medya kuruluşlarına el koyarak ve bunları kendi siyasal görüşüne yakın hatta siyasal partisi ile bağı olan iş insanlarına devlet bankalarının sağlamış olduğu kredileri kullanarak satışını gerçekleştirmiştir. Böylece kendi ideoloji ve propagandasının kontrolünü elinde bulundurduğu medya aracılığı ile sağlamaktadır.

1.2. Medya, İdeoloji ve Propaganda

Marx'a göre ideoloji üretimi, ekonomik şartlara bağlıdır; bilinç düzeyinde bireylerin deneyimledikleri çatışmaların farkına vardıkları ve bu bilincin ürettiği bir mücadele alanı olarak tanımlamaktadır. İnsan bilincini meydana getiren ekonomik öğelerin altının çizilmesi, toplumsal yapı açısından da geçerliliğini korumaktadır.

(Demircan, 2020, S41) Marx toplumsal yapıyı üstyapı ve altyapı olarak ikiye ayırmaktadır. Toplumda var olan ilişkilerin sınıfsal olarak sürdürüldüğünü ve bunların temel dayanak noktasını da kapital sistemin oluşturduğunu söyler. (Marx ve Engels,1976, S25) Kapital sistemin oluşumu Batı Avrupa’da yaşanan sömürgecilik faaliyetlerinin sonucunda meydana gelen sermaye birikiminden kaynaklanmıştır. Sınırsız sermaye birikimine sahip olan kapital sistemin olmazsa olmazı ise, kâr payını sürekli arttırarak finansal büyüme ve devamlı yeni pazar arayışıdır. Egemen sınıfın sermaye birikimi ve kâr paylarını arttırmak için kendisine bağlı işçi gücüne ve üretim araçlarına sahip olmasından dolayı sınıfsal farklılıklar oluşmaktadır. Ekonomik şartların oluşturduğu sınıfsal farklılıklar bireylerin yaşamı anlamlandırmada ve yeni bir düşünce üretmelerinde belirleyici bir rol üstlenmektedir.

Üstyapıyı yalnızca maddi koşulların yansıması üzerinden ele almak, aynı zamanda üstyapının toplumsal fonksiyonunu bütünüyle görmezden gelmektir. Halbuki kapitalist düzenlerde üstyapı olarak kabul edilen formlar, toplumsal hayatı şekillendiren etkilere sahiptir (Demircan, 2020, S41). Toplumsal olaylardaki değerlendirmeyi ters çevirip doğru olanı bulmayı amaçlayan Marx, dış dünyadaki olayların belirleyici olduğunu, insanın toplumsal bir canlı olduğunu ve bağımlı değişken olarak çevre ile etkileşimde olduğunu savunmuştur. (Kazancı, 2006, S4)

Marx ideolojiyi çeşitli şekillerde açıklamıştır, onlardan bir tanesi de ideolojinin bütünüyle altyapıya bağımlı, onun etkisinde kalarak gelişen, meydana gelen bir değerlendirme, yorumlama şekli olduğudur. Bunları belirleyen üretim ilişkileri, toplumun altyapısı ve ekonomik ortamıdır. Bu görüş zamanla ideolojinin, altyapıya bağlı ancak bununla birlikte onunla etkileşim içinde olan bir olgu olarak değiştiğini söyler. İdeolojik oluşum toplumda egemen sınıf çıkarı ile egemen düşüncenin birlikte var olma zorunluğu içerisinde olduklarını vurgular. İdeoloji aynı zamanda gerçekler hakkındaki yanlışlama olmaktan çok onun bilinç üstündeki görüntüsü veya izidir. (Kazancı, 2006, s.4) *“Marx için bilgi ya da bilinç, dünya ile etkin bir ilişki kuran öznenin pratik aktivitesinin ürünüdür. Bilincin ortaya çıkışı dünyada hareket halinde oluşun bir sonucudur. Bilginin ya da bilincin taşıyıcısı, mücadele etmesi ve pratik olarak dünya ile ilişki kurması nedeniyle işçi sınıfıdır”*. (Fontana, 2013, s.286) Alt sınıf olarak nitelendirilen işçi sınıfı toplumsal deneyimlerini, toplumsal ilişkilerini onlara öğretilen şekilde anlamlandırır. Öğretilen bu düşünceler siyasal, ekonomik ve toplumsal çıkarları onlardan farklı olan egemen sınıfın düşünceleridir. (Kazancı,

2006, s.4) Marx ve Engels'e göre, maddi gücü elinde bulunduran egemen güç her dönemde egemen aydın sınıftır. Maddi güçten yoksun olan sınıfın düşünceleri ise egemen sınıfa bağlıdır. (Hebdige, 2004, s.22)

İnsanların sadece kendilerine verilen işlerde çalışıp kendi özel ilgi alanlarına vakit ayırmalarına olanak tanımayan iş bölümü, ürünleri üretirken kendi emeklerine karşı yabancılaşmalarına neden olmaktadır. Marx yabancılaşma olgusunu tanımlarken insanın kendi tabiatına ve yaşamış olduğu topluma iş bölümü, emek süreci ve tüm bunların dayandığı özel mülkiyet bağlantısının neden olduğunu söylemiş ve feodal toplumu örnek göstermiştir. Feodal toplumdaki en önemli şey toprak mülkiyetinin olması ve mülkiyeti elinde bulunduran gücün, diğer insanları mülksüzleştirme veya sınırlı mülk edinmesine izin vererek onlar üzerinde baskı kurmasına neden olmaktadır. İşçinin mülkiyet ilişkisi emeğin sonucunu değil koşulunu oluşturmaktadır. Bu toprak mülkiyetinde de açıkça görünmektedir. İşçi emeği onu ürettiği andan itibaren kendisinden bağımsız aynı zamanda kendisine yabancı bir güç özelliği kazanmaktadır. İşçi artık ürüne el koyamaz, kullanamaz yalnızca onu satın alabilir. İşçi kendi ürettiği ürüne yabancılaşması işin zorla yaptırılmasından kaynaklanmaktadır. Yine işçinin kendi toplumsal yaşamına yabancılaşması da üretim sebebiyle olmuştur. Emek özünde insanın yaşamının nesnelleştirilmesidir. Bu nedenle birey kendi üretiminin nesnesinden koparıldığında, insanın kendi yaşamından, yabancılaşmış emeğinden ve nesnellüğünden ayırılmış olur. Bireyin kendi yaşamı ile ilgili bilinçliliği böylece yabancılaşma tarafından, yaşamının bir araç olduğu biçime dönüştürülmektedir. (Taş, 2007, s.34-39)

Marx'ın ideolojiyi açıklarken kullanmış olduğu alt yapı ve üst yapı metaforundan kaynaklanan sorunları ve aynı zamanda yeni toplumsal olayları açıklayabilmek için hegemonya kavramı öne çıkmıştır. (Demircan, 2020, s41) Marksizm'e en büyük katkı Gramsci'nin hegemonya kavramının çözümlemesi olduğu da söylenebilir. Hegemonya kavramını açıklarken belirli bir grubun diğer grup üzerinde baskı kurma mücadelesi olarak niteleyen Gramsci, egemen sınıfın baskısını zor kullanarak veya doğrudan kontrol dışında ve bunların ötesinde etkili olan bağımlı toplulukların rızasıyla sağlandığını söylemiştir. Rızayı sağlayan araçları hegemonik aygıtlar olarak adlandıran Gramsci, bu aygıtların kullanımı ile daha fazla etki yaratarak egemen ideolojinin doğal ve geçerli bir söylem ürettiğini ifade etmiştir. (Çoban, 2011, S44) İdeolojiyi yaymak için kullanılan aygıtlar devletin veya devletin dışında da

olabilir. Devletin aygıtları baskı aygıtı ve ideolojik aygıt olarak ikiye ayrılmaktadır. Ancak bu iki aygıtın arasında net sınırlar olmamasına rağmen aralarındaki temel fark kullandıkları yöntemdir. (Kazancı,2002, S58) Devletin ideolojik aygıtları; eğitimsel (okul), haberleşme (basın-yayın), kültürel (edebiyat, spor vb.), hukuki, siyasal (partiler), aile iken, devletin baskı aygıtları hapishane, ordu, polis, mahkeme, hükümet olarak sınıflandırılabilir. Devletin ideolojik aygıtları nesnel ve gündelik yaşamın içindedir. Öznel olmamakla birlikte hiçbir özneyi de üretmez ancak özneyi biçimlendirir ve kendini tekrarlayan bir olguya sahiptir. Bunun dışında dışsal ve nesnel bir yapı içerisinde olduğundan toplumun nesnel tarafını temsil etmektedir. (Abdulahkimoğulları, 2019, S34) Althusser ideoloji kavramını tanımlarken de yapının özne üzerindeki etkisi kabul eder. Bunun sadece zihinsel bir işlem olmadığını aynı zamanda pratik olduğunu, yaşamın içinde oluştuğunu söyler. (Kazancı, 2002, S6)

Toplumsal formasyon sağlanabilmesinin üretim araçlarının yenilenerek üretmesi ve üretim şartlarının yeniden üretmediği taktirde devamlılığını sağlayamayacağını bilinen bir gerçeklik olduğunu ifade eder. Üretimin devam edebilmesi için üretilenin yeniden üretilmesi gerekmekte olup, bu da maddi koşullarla sağlanmakta olduğunu ifade eder. Üretimin yeniden üretilmesi ile emek gücünün yeniden üretilmesinin ayrıştığı nokta emek gücü karşılığında ücret alınmasıdır. Ancak sadece maddi koşullar yeniden üretimi üretmek için yeterli olmaz. Emek gücünün toplumsal-teknik iş bölümünün çeşitli beceri ve vasıflara sahip olarak yeniden üretilmesi de gereklidir. Ve aynı zamanda yönetenlerin işçi sınıfı üzerinde hâkimiyetini söz ile yapabilmeleri için ideolojiyi doğru kullanma kabiliyetinin de yeniden üretimi şarttır. (Althusser,2000, S17-23) Aynı zamanda Gramsci devleti yalnızca egemen sınıfın işçi sınıfı üzerindeki hâkimiyetini sürdürmek için kullandığı baskı aracı olarak görmüyordu. Sadece baskı kullanarak egemenliğinin devamlılığını sürdüremeyeceğini rıza ve ikna ile desteklenmesi gerektiğini savunmaktadır. Devlet, toplumsal grubun halkın zihninde ahlaki ve kültürel duygu ve düşünceleri evrensel olarak aşıladığı bir düzen kurarsa kalıcı ve kararlı bir hegemonya kurabilir. (Fontana, 2013, S277) Buna dayanarak Gramsci yönetenlerin hegemonik grup sayıldığını ve politik toplumun kazanılmasını onu devletin geneline yayarak elde edileceği savunmaktadır. (Portelli,1982, S73)

Sosyal hayatın bütün alanları yönetenlerin hegemonyası altındayken değişen olay ve şartlara göre propaganda yapılmalıdır. Propaganda ve hegemonya arasındaki

ilişki taktik ve strateji arasındaki ilişkiyle benzerdir. Hegemonya savaş taktiğini hazırlamış ve değişen şartlara göre strateji belirlemekte ve bunu yaparken de propagandayı etkin bir biçimde kullanmaktadır. Propaganda yapmak ve hegemonyayı sağlamak için kitle iletişim araçları kullanılır. (Çoban, 2011, S106) Chomsky ve Herman'a göre, kitle iletişim araçlarını kullanan ekonomik güç ve iktidar, propaganda yoluyla haberleri nasıl ve hangi yollarla eleyeceğini, hangi haberlerin kriterleri doğrultusunda basılacağını, karşıt düşüncelerin nasıl önemsizleştirilerek kenara itileceğini bu sayede gerçekleştirir. (Bilgili,2005, S103) Propaganda modelinin oluşumu şu başlıklarda toplanır: “(1) Hâkim kitle medyası firmalarının büyüklüğü, tekelleşmiş mülkiyeti, sahibinin serveti ve kâr yönelimi, (2) kitle medyasının temel gelir kaynağı olarak reklamcılık, (3) medyanın, hükümet, iş dünyası ve bu temel kaynakların ve gücün faillerinin finanse ettiği ve onayladığı uzmanların sağladığı bilgilere dayanması, (4) medyayı disiplin altına alan bir araç olarak tepki üretimi , ve (5) ulusal bir din ve denetim mekanizması olarak anti -komünizm.” Bu maddeler birbirlerini etkileyerek birbirlerini yeniden üretirler. (Herman ve Chomsky, 2012, S72)

Medya tarafından oluşturulan metinlerin üretim ve tüketim süreçlerinin, ideoloji odaklı ele alınması İngiliz Kültürel Çalışmalar ile başlamıştır. Kültürel çalışmaların medya metinlerini ele alışı, medyaya dair görüşünü belirlerken, medyayı toplumda egemen ideoloji ve değerleri yeniden üreten kurum olarak görmektedir. Gramsci'nin karşı hegemonya kavramından yola çıkarak, izleyicinin medya metinlerinde karşıt veya tartışmalı okumalar gerçekleştirerek, dilde hegemonik uğraşın verilebileceği kabul edilir. (Dağtaş, 1999, S335) Medya kuramlarında söylem ve dil problemlerine dair ilgi, post yapısalcı anlayışın etkilerini taşır. Post yapısalcı yaklaşıma göre özne, söylem ve dil içinde oluşan, dönüşen, değişen, sürekli yapılaşma durumunu yansıtan bir kategori üzerinden incelenmiştir. Önceliğin gösterene verilmesi ve gösterilenin devamlı olarak değişmesi ve dönüşmesi, öznenin süreci algılaması üzerinden incelenmesine neden olmuştur. Bu süreç aynı zamanda anlamlandırma pratiği olarak tanımlanabilir. Anlamlandırma devamlı ve anlık pratiklere dair sorun olarak incelendiğinde metnin durağan ve herkesin metinden aynı anlamı çıkardığını varsaymak bunun olanaksızlığını gösterir. Post yapısalcılık karşısına çıkan her metnin farklılığı üzerinde durmuş ve asıl olanın benzerlik değil farklılık olduğunu vurgulamıştır. Buna karşın yapısalcı dil bilim metinlerin ortak özelliklerini ele almıştır. Postyapısalcılara göre metni üreteni de söylem ve dil içinde meydana gelen

özne olarak görür ve metni okuyan her okuyucunun kendi dilsel özellikleri çerçevesinde metni yeniden üreterek alımladığını savunur. Metni okuyan farklı kişiler metinden aynı sonucu çıkarmasının garantisi yoktur. Bunun da ötesinde aynı metin aynı kişiye farklı bir zaman ve mekân da verildiğinde dahi aynı anlamlandırma şekli ile okuyacağını da garanti etmez. (İnal, 1996, S155)

Ekonomik gücün belirli kesimlerde bulunduğu ve önemli sınıf çıkarlarındaki dalgalanmaları yönetebilmenin yolu düzenli propaganda yapmaktan geçmektedir. Gücü elinde bulunduran siyasal yönetimlerde medyaya uygulanan resmi sansür, teknelci medyayı ve bu medyanın bir grup egemen seçkinin çıkarlarına hizmet ettiğini ortaya koymaktadır. Özel medya sahipliğinde ise resmi bir sansür olmadığı için, işleyen bir propaganda sistemini görmek oldukça zordur. Etkin bir rekabet içerisinde bulunan medya, süreli olarak devletin ve şirketlerin usulsüzlüklerini ortaya çıkardığı ve agresif bir şekilde kendisinin ifade özgürlüğünü ve toplumun çıkarlarının temsilci olarak adlandırdığı yerlerde, bu durumun geçerliliğinden söz edilebilir.

Propaganda modeli, güç ve gelir eşitsizliğine, medya sahibinin çıkarları ve tercihleri üzerindeki gücüne odaklanır. Hangi yolları kullanarak servetin ve gücün basılması uygun görülen haberleri süzgeçten geçirebildiğini, muhalefeti marjinalleştirdiğini, egemen sınıfın ve devletin mesajlarını topluma ulaştırabildiğini ortaya çıkartır. (Herman ve Chomsky, 2012, S72)

1.3.Temsil ve Medya

Türk Dil Kurumu'na göre temsil kavramı, "*birinin veya bir topluluğun adına davranma*" olarak tanımlanmaktadır. İletişim alanındaki çalışmalara bakıldığında ise temsil kavramı, farklı kültürlerin, sosyal sınıfların, sosyal kavramların, yaş, meslek ve mekanların medyada nasıl yansıtıldığı ve izleyicilerin bu yansımaları nasıl yorumladığı şeklinde tanımlanmaktadır (Nicholas ve Price,1998, S.43).

Temsil pratiklerine odaklanan Stuart Hall, temsilin pratik olarak karşımıza çıkmasının nedenini dilin dünyayı nasıl betimlediği, nasıl göstermek istediği veya nasıl imgelediği ile ilgili olduğunu belirtir. Diğer teorilere bakıldığında ise dil, nesnelere ve bireyler üzerinde önceden var olan anlamları aktarıyor olabilir; dil konuşmacının,

yazarın anlatmak istediği, kişisel olarak anlatmayı amaçladığı şeyi ifade etmeye olanak tanıyabilir veya Hall'ün de hem fikir olduğu üzere anlam, dil içerisinde ve dil aracılığıyla inşa edilmekte olabilir. (Artar, 2019, s.75) Medyanın gerçeklik ile kurduğu ilişki onu yorumlayarak yeniden üretmesidir. Hall'e göre temsil anlamın inşacıdır. Temsil yaşanan olaylar sonrasında oluşan bir kavram değildir, tam tersine olayın yaratıcı ögesidir. Bu nedenle medyada işlenen olaylar, kişilerin kendileri için yer bulmaları ve gerçekliğin bağlamından koparılmadan yansıtılması önem arz etmektedir. (Polat, 2018, s.45) Bireylerin dünyayı algılayış biçimlerinde etkin rol oynayan medya, algı yaratma konusunda da oldukça başarılıdır. Bu başarısını kimi zaman belirlediği bir konuyu veya belirli bir kesime ait düşüncüyü yok sayarak, kimi zaman ise öne çıkarmak istediği konuyu veya kesimi anlatım ve aktarış biçimleriyle temsil eder.

Medyada belirli özelliklere sahip bireyler daima onlar için belirlenmiş olan rollerle yansıtılmaktadır. Bu tarzda medya içeriklerini takip eden bireylere toplum hakkında belirli kalıplar aktarılmaktadır. Bu kalıplar bireyleri hem kendilerini hem de başkalarını belirli biçimlerde görmeye yönlendirmekte, kimi ve neyi önemsemelerini, kimi ve neyi karşılarına almaları gerektiğini öğretirken belirli görme biçimlerini de inşa etmektedir. (Söğüt, 2019, s.215) Medyanın belirlemiş olduğu rolleri alıcıya sunuş biçimi, temsil sürecinin olağan bir parçası olmakla birlikte, toplum tarafından nasıl anlamlandırılacağını da belirlemektedir. Medyanın tarihine bakıldığında erkek egemen ve kapitalist bir sistemden geldiği görülmektedir. Bu yüzden ki erkek egemen bir toplumun zihin kodlarını taşıyan yapı, gerçekliği yeniden üretir ve onu alıcıya tekrar tekrar farklı zamanlarda iletir ve alıcının verilen mesajı içselleştirmesini sağlar. Pasif konumda olan alıcı medya aracılığı ile iletilen mesajları zihninde süregelen kodlarla anlamlandırmaktadır. Eğer alıcının belleğinde gönderilen mesaja uygun kod bulunmuyorsa en yakın kodu kullanma yolunu seçer. Örnek vermek gerekirse, medyada kadınlar az görülmekle birlikte daha çok ikincil planda karşımıza çıkmaktadır. Kadının kimliği çoğunlukla güçsüz, anne, erkek egemenliği altında korunmaya muhtaç, cinayete kurban gitmiş veya tecavüze uğramış bir kadın rolünde karşımıza çıkarılmaktadır. Kadını sürekli aciz ve güçsüz olarak konumlayan medya erkekleri, tahsilli, iş insanı, gelir düzeyi yüksek, güçlü, yeri geldiğinde kadına çeşitli baskılar uygulayan ama hepsini yine kadını korumak için yapan kahraman rolünde kodlamaktadır. Yapılan bu kodlamalarla bireylere zihinlerindeki olması gereken kadın ve erkek profilini aktarıp normalleştirmektedirler.

Medyadaki temsil edilme/edilmeme, eksik veya hatalı temsil edilme toplumsal grup içindeki algımızı etkilerken, yaratılan bu algı giderek olağan hale gelip, toplumsal bir gerçekliğe dönüşmektedir. (Deniz, 2011) Bu nedenle medyada temsil edilen bireylerin, grupların veya toplulukların kendilerine medya alanında yer bulmaları ve kendilerini tam anlamıyla eksiz ifade etmeleri gerekmektedir. Yaratılan medya mesajları ataerkil ideolojiyi yeniden üreten bir araç olmakla birlikte, temsilleri dönüştürme, toplumsal hayatı etkileme ve kamuoyu oluşturma gücü bakımından önemli bir konuma sahiptir.

1.4. Medyanın Kamuoyu Oluşturma Modeli

Kamuoyu kavramının kökü geçmişe dayanmaktadır. Ancak geçmişten günümüze dek varlığını sürdüren kamuoyu kavramı üzerinde ortak bir tanımlama yapılamamıştır. 18. ve 19. yüzyılda kavram üzerinde araştırmalar yapılarak incelenmeye başlanmıştır. Gelişmiş toplumlar ile meydana gelen kamu kavramı, kitle iletişiminde alıcı konumundadır. Kamuoyu kavramı ise, siyasal bir güç olarak karşımıza çıkmaktadır (Aksoy, 1994, s.10).

Kamuoyunun meydana gelebilmesi için demokratik bir ortam ve medya gereklidir. Kamuoyunun oluşum sürecini iki başlık altında toplamak gerekirse, birincisi sosyolojik ve psikolojik araçlar (aile, eğitim, algılama, tutum, kanaat) dolaylı bir etkiye sahiptir. İkincisi ise, politik ve medya (medya gücü, partiler, baskı grupları, medyanın gücü) araçlarıdır ve kamuoyu oluşum sürecine doğrudan etki etmektedir (Yurdakul, 2016, s.85). Medya gerçek ve doğru bir yayıncılık ile toplumun herhangi bir konuda tercihlerini lehlerine olacak şekilde yönlendirebilmektedir. Medyanın sahip olduğu denetimsel güç, kamuoyu duyarlılığının oluşumunda önemli bir yere sahiptir (Gezgin, 2002, s.17).

Düşüncelerin iletilmesinde, biçimlendirilmesinde, dağıtılmasında ve kamuoyu olarak seçilmesinde iki unsurdan söz edilmektedir. Bunlardan ilki, bu düşüncelerin örgütlenme beceresiyken, bir diğeri ise medya araçlarını kullanabilme üstünlüğüdür (Ertaş, 2000). Kitle iletişim araçlarının ülkenin her yerine erişebilmesi kültürel hegemonyayı sağlamlaştırması bakımından medyayı çok cazip hale getirmektedir (Aksoy, 1994, s.10). Kamuoyu oluşum sürecinde iktidar ve gücü elinde bulunduranların görüşleri, kamuoyunun sesinin duyulmasında önemli bir role sahiptir.

Medya, sadece güç sahiplerini ve iktidarı desteklemekle kalmaz aynı zamanda konuları belirli çerçevede yeniden üretir. Medya belirli konularda iktidar ve gücü elinde bulunduranların belirlediği konuların sürdürülmesine veya o konu hakkında sessizliğin devam ettirilmesine önemli katkı sağlamaktadır. Bunun nedeni ise güç ve iktidar sahibini destekleyerek onun uygun bulduğu çerçeve üzerinden tanımlamaları devam ettirerek yeniden üretilmesine destek vermektir (Özer, 2020, s.78). Kitle iletişim araçları bazı grupları sustururken, bazı grupların seslerinin daha fazla çıkması sağlamaktadır. Susturulan grupları Elisabeth Noelle- Neumann tarafından geliştirilen Suskunluk Sarmalı modeli ile açıklamak doğru olacaktır. Modelin başlıca önermesi birey fikirlerini açıkladığında içinde bulunduğu toplum tarafından dışlanacağı endişesi taşımasıdır. Bunun neticesinde bireyler düşünce ve davranışlarını gizler ve toplumun genel geçer kalıplarına göre davranma eğilimine yönelirler (Yurdakul, 2016, s.86). Düşüncenin oluşmasındaki en önemli etken bilgiye ulaşmaktır. Toplum bilmediği, ulaşamadığı, yaşam şartlarını etkileyen bilgilere kitle iletişim araçları ile ulaşabilmektedir. Ancak yıllar içerisinde meydana gelen değişim ve dönüşümler medyanın yalnızca haber sunma görevinin olmadığını bunun yanında kendi çıkar ve amaçları doğrultusunda hareket ettiğini bize göstermektedir. Bu durum ise gücü elinde bulunduranların medya desteğini de yanına alarak medya ile karşılıklı menfaat ilişkilerinin sürdürülmesine, iktidarlıklarının sürekliliğini ve daha da güçlenmesinin önünü açmıştır. Her dönem de olduğu gibi kendi söylemini halkın söylemi gibi aktararak ortak bilinç ve ortak menfaat olarak sunulması medya yoluyla yapılmaktadır. Bu sayede kamuoyu oluşumu desteklenerek halkı kendi iktidarını destekleyecek şekilde yönlendirilmesi sağlanmaktadır.

Medya kamuoyunu oluştururken, toplumun tutum, kanaat ve davranış değişimine etki ederken, gündem belirleme yaklaşımında ise kamuoyunun bir konu hakkında haberdar olma ve farkına varma gibi bilişsel düzeylerine etki eder. (Yüksel, 2007, s.571) Medya, ülke ve dünya sorunlarını bize aktarırken konunun gösterilme sıklığı, ne kadar süre gündemde yer aldığı, hangi konun üzerinde durulacağı, hangi konunun üzerinde durulmayacağı konusunda bizi yönlendirmektedir. Gündem belirleme yaklaşımına göre haber üreticilerinin bir konuyu haber olarak seçmesi ve onu kitle iletişim araçlarında konumlandırma şekli alıcıların dünyayı anlamlandırmasında önemli bir faktördür. (Atabek, 1997, s.34) Gündem belirleme sürecinde ilk sırada medya gündemi yer almaktadır. Medya gündeminde haber

değerine göre belirlenirken, ikinci sırayı kamu gündemi almaktadır. Kamu gündeminde alıcının medya tarafından etkilendiği düşünülmele birlikte, üçüncü sırayı siyasal gündem tutmaktadır. Siyasal gündem çıkar grupları ve siyasetçiler tarafından belirlenen gündemdir. (Atabek, 1997, s.41) Haberlerde tekrarlanan sorunlar ve konular izleyicilerin gündemi haline gelirken, bunun ötesinde de bireyler siyasal tercihlerini oylayacakları zaman da izlediklerinin etkisinde kalmaktadır. (İrvan, 2014, s.272) Kamuoyu, siyasi karar sürecindeki etkisi ve iktidara uyguladığı baskı bakımından da önemli bir konuma sahiptir. Kitle iletişim araçlarının yardımıyla kamuoyu etkinliğini ve gündemi etkileme gücünü sürdürmektedir (Ertaş, 2000).

Medya toplumsal yaşamın hemen her kesimine etki ederken, çeşitli gruplara ve farklı görüşlere söz hakkı tanıdığı ölçüde ve her kesimin toplumsal olaylara katılımını sağladığı taktirde demokratik bir yapıda olacaktır. Aksi taktirde dar bir görüş açısı çerçevesinde konular görüşülür ve düşünce çeşitliliğinden yoksun kalınır. Egemen kesimin dünya görüşü çerçevesinde şekillenen medya mesajları kitle iletişim kanalları ile desteklenerek ortak bir kanaat oluşmasına yardımcı olmaktadır. Oluşturulan kanaat çerçevesinde bireylerin siyasal yaşamları ve toplumsal rolleri medya aracılığıyla benimsetilerek toplumu bu doğrultuda hareket etmeye yönlendirmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

TOPLUM CİNSİYET ve İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NİN BOYUTLARI

2.1. Toplumsal Cinsiyet Kavramı

Toplumsal cinsiyet kavramına geçmeden önce günümüzden karıştırılan cinsiyet ve toplumsal cinsiyet kavramlarının tanımlarına değinmek yerinde olacaktır. Cinsiyet (sex) terimi biyolojik açıdan oluşan farklılıklar olarak tanımlanırken, toplumsal cinsiyet (gender) terimi ise bireyin içinde bulunduğu toplumun ve kültürün beklentilerini ifade etmektedir. Cinsiyet doğuştan gelmektedir. Toplumsal cinsiyet ise kişiden kişiye, içerisinde bulunduğu aileye, kültüre göre değişebilir. Toplumsal cinsiyet sonradan öğrenilebilen bir yapıya sahiptir (Dökmen, 2015, s.20).

Toplumsal cinsiyet ve kalıp yargılara göre erkeğin görevi çalışıp ailesini geçindirmek iken, kadının görevi çocukların gelişimini sağlamaktır. Biyolojik olarak kadın veya erkek olarak dünyaya gelen birey, içerisinde yaşadığı toplumun ve kültürün onun için seçmiş olduğu rolü öğrenir ve yerine getirir. Böylece bireyler toplumsal cinsiyet kimliği kazanırlar (Günay ve Bener, 2011, s.158). Toplum tarafından bireylere dayatılan bu rollere toplumsal cinsiyet kalıp yargıları olarak adlandırılır. Küçük yaşlardan itibaren öğretilen bu kalıp yargılar, kadına ve erkeğe karşı geliştirilen önyargılara neden olurken, bir taraftan da kadın ve erkek eşitsizliğine neden olmaktadır.

Önyargı ve kalıp yargıların vücut bulmuş hali ayrımcılık olarak tanımlanabilir. Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı yasal olmamakla birlikte görünmeyen engellere sahipken kadınların ve erkeklerin hayatlarını biçimlendirmelerine de etki etmektedir (Saraç, 2013, s.28). Toplumsal cinsiyet algısına günümüzde bakıldığında yaşanan cinsiyet eşitsizliği biyolojik farklılıklardan değil de sosyal olanın ayırımından kaynaklandığı söylenebilir. Günümüzde toplumsal cinsiyet ayrımcılığına olan tutum değişmekle birlikte bu tür davranışlar hoş görülmemeye başlanmıştır. Cinsiyet ayrımcılığının erkeklerden daha çok kadınlara yapıldığı görülmektedir. Örneğin iş başvurusunda bulunan evli bir erkek ile bir kadının işe alım süreçleri bu ayrımcılığa örnek gösterilebilir. Kadın eğer çocuğu yoksa hamile kalması halinde yasal izni olan

doğum iznini, daha sonra da süt iznini kullanacağı ve işleri aksatacağı düşünülmektedir. Ancak evli bir erkek işe alındıktan sonra baba olması halinde yalnızca üç günlük doğum izni alacaktır ve bu da grip izni ile eş değerdir. İş görüşmesine katılan iki adaydan erkek olanın işleri daha az aksatacağı düşünüldüğünden işe kabul edilirken, kadın ayrımcılığa uğramaktadır. Bununla birlikte her zaman doğrudan cinsiyet ayrımcılığı yapılmamaktadır. Kimi zaman kişi farkında olmadan bu tür davranışlarda bulunabilmektedir. İş hayatının kadınlar için uygun hale getirilmemesi, zorlaştırılması dolaylı ayrımcılığa örnek olarak verilebilir. Çocuğu olan kadınlara kreş veya anaokulu ile ilgili düzenlemelerin yapılmaması birçok annenin işe ara vermesine veya kendini işine tam vermemesine neden olmaktadır. Bunların sonucunda da kadın iş yaşamında yükselememekte ve istediği başarıyı elde edememektedir. Kadın ve erkeklerin yasalar önünde eşit haklara sahip olmasına karşın gizli, dolaylı engellerin varlığından kaynaklanan ayrımcılık devam etmektedir (Dökmen, 2015, s.123). Ayrımcılık her ne kadar aile ve iş yaşamında karşımıza çıksa da devlette buna katkı sağlamaktadır.

Devleti yönetenlerin çoğu erkektir ve devlet erkekleri silahlandırırken kadınları ise silahsızlandırır. Devlet cinsiyet ve toplumsal cinsiyet ile ilgili nice ideolojik etkinlikle uğraşır; İran'da kadınların çarşaf kullanımını zorunlu hale getirmesinden, Çin'de doğum kontrolüne kadar pek çok konuda çaba sarfeder. Aynı zamanda devlet, bireylerin cinselliğini de denetlemek üzere adımlar atar. Bunlar; reşit olma yaşını belirleme, eşcinselliğin suç sayılması, cinsel hastalıklar gibi pek çok alana müdahale eder. Devlet baskıcı bir aygıt olarak kabul edildiğinde, fiziksel baskılarının asıl nesnelere erkekler olduğu aşıkardır. Ancak doğrudan kadınlara uyguladığı şiddete bakacak olursak 1971'de Pakistan ordusunun Bangladeş'teki kitlesel tecavüz olayı örnek verilebilir (Connell, 1998, s.192).

Toplumsal cinsiyet kalıp yargıları bireylere devlet, aile, içinde yaşadıkları toplum ve kültür tarafından dayatılmaktadır. Dünya geneline bakıldığında biyolojik cinsiyetlerinden kaynaklı erkekler ve kadınlar sürekli eşitsizliklere maruz kalmışlardır. Ancak toplumun ataerkil bir yapıdan gelmesinden dolayı erkekler kadınlar üzerinde hakimiyet kurarak kadınların daha fazla eşitsizliğe uğramasına neden olmuştur. Bu eşitsizlikler kadınları özgürlük, iş yaşamı ve miras gibi konularda mücadele etmek zorunda bırakmıştır. Kadınlar dayatılan cinsiyet rollerine boyun eğmek yerine mücadele etmeyi seçmişlerdir.

2.2. Kadın Hakları Mücadelesinin Tarihsel Gelişimi

Kadın ve erkek eşitliği sorunu tarihsel gelişim içerisinde ilk insanlık tarihine kadar dayanmaktadır.

İnsanlık tarihinin başlangıcı olan Paleolitik Çağ'da özel mülkiyet olmadığı için kadınlar ve erkekler arasında sömürü ilişkisi de gelişmemiştir. İlk zamanlarda işler ortak veya yardımlaşarak yapılırken, tarımın gelişmesiyle birlikte kadınlar daha çok ev kültürüne bağlı işleri yaparken, erkekler de daha çok güce dayalı işlere yöneldiler. Hammurabi Kanunları (M.Ö. 1776) ve Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi bireyleri gruplara bölerek aralarında hiyerarşi yarattı. Bireyleri alt ve üst gruplar olarak ikiye ayırarak, gücü elinde tutanlar üst grup sayıldı ve onlara belirli ayrıcalıklar verildi. Alt grup olarak nitelenen bireylere ise ayrımcılık ve baskı uygulandı. Bu düzenlemelerden yararlanan erkekler, güçsüz konuma itilen kadınlarla aralarında hiyerarşik bir düzen oluşturmuşlardır (Sımmaz Uzgan, 2018 s.26-27).

Toplumsal yapıdaki değişim ve dönüşümler kadın erkek arasındaki ilişkiyi de tayin etmiştir. Antik Yunan dönemine baktığımızda kadının hak ve özgürlüklerinin kısıtlandığını erkeklerin soylu ailelerden gelen kadınlarla evlendikleri ve kadınların onlara zeki erkek çocuklar doğurduğu takdirde değer gördükleri bilinmektedir. Antik Yunan filozoflarının da kadınlar hakkındaki fikirleri olumsuz yapıdadır. Örneğin Platon ilk başlarda kadın erkek eşitliğine inansa da daha sonraları bu düşüncenin yerini kadın ve erkeğin yaratılışındaki biyolojik farklılıklardan dolayı eşit olamayacakları, kadının erkeğe göre daha güçsüz, erkeklerin ise fiziksel olarak daha güçlü olmalarından dolayı eşitliğin mümkün olamayacağı düşüncesi almıştır. Buna karşın diğer bir düşünür olan Aristo'nun ise kadın ve erkek hakkındaki düşüncesi daha radikaldir. Erkeği kadın karşısında daha üstün ve daha akıllı görmüştür. Kadınları toplumda uğursuzluk olarak görmüş ve kadının yaratılmasından önce erkeklerin her şeye yeten bireyler olduğunu kadınlarla birlikte sistemin bozulduğunu öne sürmüştür (Yıldırım,2017, s.194-195).

Roma İmparatorluğu'na bakıldığında durumun Antik Yunan'dakinden pek de farklı olmadığı görülmektedir. Kadınlar yasal haklardan mahrum bırakılmışlardır. Sosyal düzen aile ile sağlanmakta ancak burada da evlilik sözleşmesinde erkek kadından üstün görülmüştür. Yine miras paylaşımları gibi konularda miras babadan

oğula geçmiş, kadın bu haktan da mahrum bırakılmış, ölen kişinin oğlunun olmadığı durumlarda kadınlar mirastan yararlanabilmiş ancak o da olması gereken şekilde değildir (Sevim, 2005, s.8).

Tarih boyunca farklı kültürlerde farklı yerlerde kadınlar hep erkeklerden zayıf görülmüşler, yok sayılmışlar ve eşitsizliğe maruz kalmışlardır. Ataerkillik ve erkek egemenliği, eski Mezopotamya'dan bu zamana kadar varlığını sürdürmüştür. Ataerkil bilinç, kültürle birlikte kuşaktan kuşağa çoğu zaman sorgulanmadan aktarılmış, bu aktarımlarla kadınlar ve erkekler arasındaki biyolojik farklılık normal şartlarda herhangi bir eşitsizlik içermese de toplum ve kültür tarafından kodlandığından eşitsizlik algısı yaratılarak hiyerarşik yapılanma da kadın ve erkek tanımlarını meydana getirmiştir. Kadın ve erkek tanımlamaları birbirine zıt ve birbirini dışlayacak şekilde karşıtlıklardan oluşturulmuştur. Ataerkil toplumlarda önemli bir yere sahip olan dinsel değerler, tanımlamalar üzerinden kadın erkek kavramlarını benimsemiş ve kutsallık kavramı ile çerçeveleyerek bu kalıpların değişmeden kabul görmesine neden olmuşlardır. Böylece kadın ve erkekler belirli kalıp yargılara indirgenirken, bu kalıp yargılarda kadınlar ikincil konuma itilerek hakları ellerinden alınmıştır. Bunun sonucunda kadınlar yüzyıllardır kendilerine ve başkalarına, eksiksiz insanlığa ulaşabilme ve uygarlık yaratma yetisine sahip olduklarını ispatlayabilmek için çabalayıp durmuşlardır. (Berktay, 2004, s.3)

1800'lü yılların ortasından itibaren kadınlar toplumsal, siyasal, sosyal hukuki, idari gibi pek çok alanda maruz kaldıkları eşitsizliklere karşı mücadele etmeye başlamışlardır. Bu mücadeleleri feminizm olarak adlandırılmıştır. Feminizm terimi, kadınların yaşamın her alanında maruz kaldığı ataerkil baskıdan kurtulma ve özgürleşme kapsamındaki hareketleri olarak tanımlanabilir (Taş, 2016, s.116). Feminizm kelimesinin kökeni Latince kadın manasına gelen "femine" kelimesinden türetilmiştir. Fransızca 'ya 1837 yılından sonra, (Feme-Kadın sözcüğünden türetilerek) İngilizce 'ye ise 1890'lı yıllarda "womanism" (kadıncılık) adıyla girmiştir. (Sevim, 2005, s.7) Kadınlar sadece kadın oldukları için yaşadıkları problemleri feminist hareketle dile getirerek toplumsal farkındalığı gerçekleştirebilmişlerdir.

Rönesans ve reform hareketleri ile bilim ve sanat alanında yaşanan gelişmeler aydınlanma çağı ile devam etmiştir. Aydınlanma çağı ile bilim ön plana çıkarken, toplumun düşünce yapısındaki değişimler neticesinde kilise baskısına son verilmiştir.

Ardından gelen Sanayi Devrimi 18.yy. sonlarında İngiltere’de ortaya çıkmıştır. İnsan gücüne dayalı üretim şeklinden, endüstriye dayalı üretim şekline geçilmiştir. Fabrikaların artması ve iş gücüne olan ihtiyaç, kadının da çalışma hayatına girmesine sebep olmuştur. Çalışma hayatında kadınların erkeklere göre düşük ücret almaları sorun teşkil ettiğinden, kadınlar erkeklerle eşit haklara sahip olmak için mücadele etmeye başlamışlardır. (Soyer, 2017, S41)

Feminizm gelişim süreci 19. yüzyıldan 21. yüzyıla kadar olan süreçte üç dalgadan oluşmaktadır. Birinci dalga olarak adlandırılan süreç 19.yüzyılın sonu ile 20.yüzyılın başlarını kapsamaktadır. Mary Wollstonecraft, ‘‘Kadın Hakları Savunusu’’ (Vindication of the Rights of Women) feminizm ve insan hakları alanında önemli bir yere sahip olan eserini yayınlamıştır. Eserinde kadınların kendi geçimlerini kendilerinin sağlamayabilme hakkı, eğitimde fırsat eşitliği, kadınların oy kullanma haklarının verilmesi gerektiğini kaleme almıştır. Wolstonecraft kadınlarında erkekler ile aynı haklara sahip olması gerektiğinin altını çizmiştir. Wolstonecraft’tan sonra kadın erkek eşitliğini savunan birçok eser ve bildiri yayınlanmıştır. Bunlardan bir tanesi Elizabeth Candy Stanton tarafından yazılan ‘‘Duygular Bildirisi’’ adlı eseridir. (Taş, 2016, s.167) Bu bildiri Elizabeth Candy Stanton tarafından yazılan, kadınların şikâyet ve isteklerini anlatan bir manifestoydu. Erkekler ile kadınların eşit yaratıldıklarının, aralarında herhangi bir eşitsizliğin olmaması gerektiğini kadınlarında eğitim ve iş hayatında, dinde, siyasette, aile içerisinde eşit olduklarını savunmaktaydı.

Bu dönemde, Amerika’da yaşan kadınlardan yalnızca önemli mevkide eşe sahip olanlar oy kullanabiliyordu. Kadınlarla birlikte oy kullanma hakkından mahrum olan siyahi erkekler, kadınlardan önce bu hakkı elde edince kadınlar da ırkçılığa karşı mücadele etmekle birlikte aynı zaman da oy kullanma hakkı, erkeklerle eşit iş ve eşit ücret alma hakkına sahip olmak için mücadeleye başlamışlardır. Birinci dönem feminist hareketler neticesinde kadınlar iş hayatına girmeyi başarmış kadın erkek eşitliğine dair düzenlemelerin yapılması sağlanmıştır. Ancak tam anlamıyla başarılı olduğu söylenemez.

İkinci dalga feminizm 1960’lı yıllarda ortaya çıktı. Birinci dalga feministlere göre mücadele alanları tamamen değişmiştir. Bu dönemde kadınlar çoğunlukla yasal haklarını elde etmişler ve tıpta yaşanan gelişmeler ışığında insanlar bedenleri üzerindeki hâkimiyetin kendisinde olması için kürtaj hakkı, doğum kontrol yöntemlerine ücretsiz erişebilme gibi sorunlarının ele alındığı dönem ikinci dalga

feminizm olarak adlandırılmaktadır. (Ecevit & Karkıner, 2011, s.67) Birinci dönemden farklı olarak ortaya çıkan söylem kız kardeşlik (sisterhood) kavramıdır. Bu söylem ile kadınlar arasında birlik beraberlik yaratılma düşüncesinin, birleştirici bir ideoloji olarak ortaya çıktığı gözlenmektedir. Ancak kavramın batılı beyaz feministler tarafından ortaya atıldığı ve dünyanın her yerindeki kadınların problemlerinin aynı olduğunu düşündüğünden dolayı çelişkilidir. (Özüdoğru, 2018, s.309) Batılılar tarafından 3. Dünya ülkelerinde yaşayan kadınların ten renklerinden dolayı ayrımcılığa maruz kalması öteki anlamına gelen 'renkli kadınlar' olarak adlandırılması, orada yaşayan kadınların sorunlarının yeteri kadar bilinmemesi yarattıkları kız kardeşlik kavramıyla çelişmektedir. (Walters, 2005, s.119)

1980'lerin sonlarından günümüze kadar ki süreci kapsayan bu dönem Üçüncü Dalga Feminizm olarak adlandırılmaktadır. Bu dönemde kadın hakları mücadelesinin daha geniş kitlelere yayılmasını amaçlanmıştır. Kadın sorunlarını genel anlamda ele alan süreçlerin aksine bireysel olarak ele alınması gerektiği savunulmaktadır. İkinci dalga feminist hareketi mutlak eşitlik için mücadele ederken, üçüncü dalga feminizm hareketinde farklılıkların değerli ve önemli olduğu düşüncesi hâkimdir. Yapılan mücadelenin geniş kesimlere yayılması, toplumda bilinçlenme düzeyinin yapılan aktivitelerle artırılması ve özellikle eğitimin yaygınlaşması en önemli meselelerindendir. (Taş,2016 s.172) Özünde ataerkil toplumsal yapıyı eleştiren ve üç dalgadan oluşan feminizm hareketi mevcut sorunlara ortak bir çözüm bulamamıştır.

2.3. İstanbul Sözleşmesine Genel Bir Bakış; Amacı, Kapsamı ve Tanımlar

Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (Europe Convention on Preventing and Combating Violence Against Women and Domestic Violence) 11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da imzaya açılmış ve dönemin Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu tarafından imzalanmıştır. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Dönem Başkanlığı sırası Türkiye'dedir ve toplantı İstanbul ev sahipliğinde yapılmasından dolayı İstanbul Sözleşmesi olarak anılmaktadır. Türkiye çekincesiz olarak ilk imzalayan ve onaylayan ülkedir. Sözleşme 1 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Avrupa'da kadına yönelik şiddetin önlenmesine dair ilk ve tek bağlayıcı metin İstanbul Sözleşmesi'dir.

İstanbul Sözleşmesi'nin amacı, sözleşmenin birinci maddesinde açıklanmıştır. Buna göre; İstanbul Sözleşmesi ile kadınlara yönelik her türlü şiddetten onları korumak, aile içi şiddeti önlemek, kadına karşı yapılan her türlü ayrımcılığı ortadan kaldırmakla birlikte kadına karşı şiddet ve aile içi şiddetin mağdurlarına yardım edilmesine yönelik politika ve tedbirleri almaktır. Ayrıca kadınların güçlenmesi de dahil, kadın erkek eşitliğini önemli ölçüde sağlamak, kolluk kuvvetleri ile iş birliği yaparak destek sağlamak ve gerekli önlemleri alarak şiddeti ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır.

Sözleşme aile içi şiddette dahil, kadınlara karşı uygulanan her türlü şiddeti ve kadınlara uygulanan kontrolsüz güçleri kapsamaktadır. Ayrıca Sözleşmenin kapsamına kadınlar, kız çocukları, erkekler, erkek çocukları kısacası aile içindeki her birey girmektedir. Aile içi şiddete maruz kalan tüm bireylerle birlikte, özellikle kadın mağdurlar için sözleşmenin uygulanması istenir. Buna ek olarak sözleşmenin yalnız normal zamanlarda değil, barış ve silahlı çatışma zamanlarında da uygulanacağı belirtilmektedir. (M.2)

Sözleşme hükümleri alınan tedbirlerin, toplumsal cinsiyet, ırk, renk, dil, siyasi veya diğer görüşleri, sosyal ya da ulusal köken, cinsel yönelim, engellilik, medeni hal, göçmen ya da mülteci olma durumu gibi temele dayalı olarak ayrımcılık yapılmadan uygulanmasını güvence altına almaktadır. (M.4/3)

İstanbul Sözleşmesi'nin üçüncü maddesinde “kadına karşı şiddet”, “aile içi şiddet”, “toplumsal cinsiyet”, “kadınlara karşı toplumsal cinsiyete dayalı şiddet”, “mağdur”, ve “kadın” kavramlarının tanımlarına yer verilmiştir. Buna göre;

Kadına Karşı Şiddet “bir insan hakları ihlali ve kadınlara yönelik ayrımcılığın bir biçimi olarak anlaşılmaktadır ve ister kamusal ister özel alanda meydana gelsin, kadına fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik acı ve bu eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma” olarak tanımlanmaktadır.

Aile İçi Şiddet “aile içerisinde veya hanede, mağdur faille aynı evi paylaşırsa da paylaşmasa da eski veya şimdiki eşler veya partnerler arasında meydana gelen her türlü fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik şiddet” olarak tanımlanır. Aile içi şiddet kavramı “ev içi şiddet” veya “hane içi şiddet” olarak da tanımlanabilir. Çünkü aile şiddet denildiği zaman çiftlerin resmi nikah ile evli olduğu düşüncesi canlandığından kavram eksik kalmaktadır. Oysa ev içi şiddet kavramında aynı evi paylaşan kişilerin

evli olup olmamasına bakılmaksızın sözleşmenin uygulanmasını gerektiği vurgulanmaktadır.

Toplumsal cinsiyet kavramı, kadın ve erkek için toplumun uygun gördüğü roller, davranışlar, eylemler ve nitelikler olarak tanımlanır. Toplumsal cinsiyet şiddetin nedeni olmuştur. Sözleşmeye göre toplumun bireylere biçtiği roller, dinin biçtiği roller, gelenek ve göreneklerin biçtiği roller neticesinde bu rollere karşı gelen veya uymayan kişilere, özellikle erkekler tarafından daha aşağı bir konumda görülen kadınlara karşı şiddet uygulanmasının sebebi olarak görülmekte ve eleştirilmektedir.

Kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet “*kadına kadın olmasından dolayı uygulanan ve kadınları aşırı biçimde etkileyen şiddet*” olarak tanımlanır.

Mağdur, kadına karşı şiddet ve aile içi şiddet kavramlarında belirtilen davranışlarla karşılaşan birey olarak tanımlanmıştır.

Kadın kavramı ise, 18 yaşın altındaki kız çocuklarını da kapsamaktadır.

Sözleşmeyi imzalayan tarafların yükümlülüklerini yerine getirmelerini sağlamak için bağımsız bir kuruluş tarafından izlenmesine karar verilmiştir. Bunun sebebi sözleşmenin etkinliğinin artırılmak istenmesidir.

2.3.1. İstanbul Sözleşmesi'nin Toplumsal Boyutu

Şiddet yalnızca kadınların veya aile içerisindeki fertlerin sorunu değildir, şiddet aynı zamanda toplumsal bir sorundur. İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanması da bu toplumsal sorunu ortadan kaldırmayı ve gerekli tedbirleri almayı hedeflemektedir. Aynı zamanda toplumsal cinsiyete olan bakış açısının değiştirilmesi ve bundan kaynaklanan eşitsizliğin önüne geçilmesini de amaçlamaktadır. Taraf devletler gerekli yasal tedbirleri almak, şiddetin altında yatan esas sebepleri bulmak ve bu sebepleri oradan kaldırmakla yükümlüdür. Bununla birlikte sözleşme toplumun temelini oluşturan eğitim faaliyetlerinde de bireylerin kapasitelerine uygun toplumsal cinsiyet rolleri, karşılıklı saygı ve bireylerin aralarında çıkan sorunları şiddete başvurmadan çözebilmeleri için gerekli olan tüm tedbirleri almayı hükmetmektedir.

Ancak tüm bu hükümlerin dışında sözleşmenin imzalanma haberleri olumlu bir gelişme olarak lanse edilip ilk imzacısı olma hususunda gurur duyulmasına rağmen, bazı muhafazakâr kesimler ve iktidara yakın olan grupların hükümete baskıları

sonucunda İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılma kararı tartışılmaya başlanmıştır. Kamuoyuna yansıyan haberlerde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Halk istiyorsa kaldırınsın" (Evrensel, 2020) açıklaması, toplumda herkesin sözleşmenin kaldırılmasını desteklediği algısının yaratılmasına neden olmuştur.

Toplumun konu hakkında ne kadar bilgi sahibi olduğu, Türkiye'de Kutuplaşmanın Boyutları 2020, adlı araştırma verilerine bakılarak görülebilir. Bu araştırmada aynı zamanda kamuoyunun tepkisini ve algısını ölçmek için sorular da hazırlanmıştır. Bu araştırmaya göre İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararından haberdar olup olmadıkları sorusuna %44 haberdar değil, %46 haberdar ve %10 ise soruyu yanıtızsız bırakmıştır. Araştırmaya katılanların yarısından fazlası tartışmalardan haberdar değildir. Katılanların haberdar olma halini belirleyen faktörleri anlamak için yaş, eğitim, cinsiyet ve çalışma durumu gibi bağımsız değişkenlerin etkileri göz önüne alındığında ise eğitim durumunun etkisinin yüksek olduğu gözlenmiştir. Yükseköğretim mezunu birinin ilköğretim ve altı eğitime sahip birine göre 2,8 kat haberdar olma olasılığı fazladır. Yapılan araştırma verileri ele alındığında İstanbul Sözleşmesi ile ilgili bilgi eksikliğinin olduğu sonucuna varılmaktadır. (Semerci ve Erdoğan, 2021, s.167)

Yine bir başka araştırma şirketinin anket sonuçlarına bakılacak olursa, Metropoll Araştırma Şirketi'nin Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme sonuçları için yapmış olduğu anket sonuçları hükümetin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararını onaylayanlar %26,7 onaylamayanlar %52,3, kararsızlar %3,3 ve haberi olmayanlar %7,5, Fikrim yok/Cevap yok diyenlerin oranı ise %10,2'dir. Aynı araştırma şirketinin 24 Haziran 2018 milletvekili seçimlerinde oy verilen siyasi partilere göre hükümetin sözleşmeden çekilme kararını oylanan anket sonuçları ise şöyledir: Adalet ve Kalkınma Partisi seçmeni %25,7 onaylarken, %49,7 onaylamıyorum, Cumhuriyet Halk Partisi %7,6 onaylarken %83,2 si onaylamıyorum, Milliyetçi Hareket Partisinin %27,3 onaylarken, %83,2 si onaylamıyorum, Halkların Demokratik Partisi %18,2 onaylarken, %67,2 si onaylamıyorum, İYİ Parti %3,5 onaylarken, %85,2 onaylamıyorum, Saadet Partisi onaylıyorum kısmı boş kalırken %46'sı onaylamıyorum %53,3 fikrim/cevabım yok demiştir. Diğer Partiler ise %25,0 ile onaylarken %75,0 i onaylamıyorum demiştir. Bu durumda partilerin genel ortalamasına bakıldığında %17 onaylarken %63,6'sı onaylamıyor %19,4'ü ise fikrim/cevabım yok demiştir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında toplumun %20'sine

yakınının hala bir fikrinin olmayışı, konu hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı sonucunu doğurmaktadır. (Metropol Stratejik ve Sosyal Araştırmalar, 2021)

İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma sürecinden kaldırılma sürecine kadar geçen süre göz önüne alındığında, sözleşmenin içeriği hakkında toplumun yeteri kadar bilgilendirilmediği görülmektedir. Sözleşme hakkında alınan kaldırılma kararı ise toplumsal boyutu düşünülmeden alınmış, siyasi bir karar olduğunu söylemek mümkündür.

2.3.2. İstanbul Sözleşmesi'nin İnsan Hakları İhlali Boyutu

Kadınlar yıllarca erkekler ile aynı hakları sahip olamamışlardır. Bunun altındaki sebep ataerkil toplumun klasik eşitlik anlayışı ve kadınların karşılaştıkları toplumsal cinsiyet farklılığı neden olmaktadır. Kadınların en temel hakkı olan yaşama hakkı, uğradıkları şiddet sonucunda ihlal edilmektedir. Kadınların uğradıkları şiddet, aynı zamanda adalete ulaşma ve eşitlik haklarını da ihlal etmektedir. Avrupa Birliği'ne göre kadına yönelik şiddet, insan hakkı ihlali olarak nitelendirilmektedir.

Ancak yapılan yasal değişikliklere rağmen önlenemeyen kadına karşı şiddet olgusu, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) denetim organı olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) gözetiminde Türkiye'ye yönelik davalar açılmıştır. Bu davalardan en bilineni Nahide Opuz davasıdır.

Söz konusu dava, 1972 doğumlu Nahide Opuz'un annesinin ikinci eşinin oğlu H.O. ile 1995 yılında evlenmesiyle başlamıştır. İlişkilerinin ilk günlerinden itibaren başlayan şiddet, etkisini giderek arttırmıştır. Üç çocuk sahibi olan Opuz 1995 ile 2002 yılları arasında yaşadığı şiddet olaylarını emniyete bildirmiş ve eşinden şikayetçi olmuştur. Ancak şikayetini geri çekme hususunda her seferinde eşi ve emniyet güçleri tarafından ikna edilmeye çalışılmıştır. Opuz'un uğradığı şiddetin dozu artarak devam etmiş, hatta eşi tarafından yedi yerinden bıçaklanmış. Bununla da kalmayan H.O. Opuz ve annesinin üzerlerine kasıtlı olarak araba sürmüştür. Bu olayların ardından her iki kadında şiddete maruz kaldıklarına dair darp rapor almışlardır. Ancak H.O. ifadesi alınarak serbest bırakılmıştır. Yaşanan olaylar sonucunda Opuz ve annesi H.O.'dan kurtulmak için taşınma kararı almışlardır. Nakliye kamyonun hareket ettiği sırada H.O. aracın önünü keserek Opuz'un annesini silahla öldürmüştür. 2008 yılında Opuz'un eşi mahkemenin verdiği kararla, duruşma öncesi hapse kalınan süre göz önüne alınarak

ve karara ilişkin temyiz mahkemesince inceleneceği göz önünde tutularak serbest bırakılmıştır. Tüm bu olaylar neticesinde Nahide Opuz Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne başvurmuştur. Gerekçe olarak ev içi şiddetin yetkililer tarafından hoş görüldüğünü ve ev içi şiddetin suçlularının serbest kaldığını ifade etmiştir. AİHM kararı AİHS madde 2'de yaşam hakkının ihlali; başvuranın eşi tarafından işlenen aile içi şiddete karşı korunamaması, kötü muameleye ve işkenceye uğradığına ve bu şartlarda AİHS'nin 3. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir. Bu iki maddenin ihlali ile olayın gereklilikleri, birlikte ele alındığında AİHS madde 14 kapsamındaki ayrımcılık yasağının da söz konusu davada, ihlal edildiği kararına varılmıştır. (Sönmez, 2020, s.7-9) AİHM, Nahide Opuz'u haklı bulmuş ve yaşam hakkını koruyamadığı için Türkiye'ye 36 bin 500 Euro tazminat ödemesini hükmetmiştir. Kadının en temel hakkı olan yaşam hakkını koruyamaması sebebiyle ilk mahkûm olan ülke Türkiye'dir.

Nahide Opuz davasının kararının ardından Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet konulu kararları kalıcı hale gelmesini sağlamıştır. Opuz gibi pek çok kadının davaları Türkiye'deki şiddetin dayanılmaz bir boyuta ulaştığının göstergesi olmuştur. Ayrıca AİHM Nahide Opuz davasının kararına atıfta bulunarak, Türkiye'deki yargı sisteminin genel ve ayrımcı boyuttaki etkisizliğinin, ev içi şiddete zemin hazırladığını ifade etmiştir. (Gündoğmuş, 2021, s.90-100) AİHM kararları kadına yönelik şiddet konusunda uluslararası bağlayıcılığı olan tek karardır. Fakat, AİHS'de kadına yönelik şiddet konusunda özel bir madde olmadığından davalarda genel haklara atıfta bulunularak neticelendirilmekteydi. Opuz davasının kararı kadına yönelik işlenen şiddetin ispatlanması ile ilgili kıstaslar belirlenmiştir. Bu davanın en önemli hususu AİHM' in kadına yönelik şiddeti ayrımcılık olarak kabul etmesi ve devletin kadına yönelik şiddet ile etkin bir mücadele içinde olmamasının eşitliğe aykırı olduğunu ifade etmiştir. (Çamurcu, 2021, s.79-80)

Opuz kararının ardından, kadına yönelik şiddeti engelleme konusunda devletlerin yetersiz kaldığı ve önlem alınması hususunda devletleri zorlayacak bir sözleşmeye ihtiyaç duyulduğu anlaşılmıştır. Bu ihtiyaca bağlı olarak 2002 yılında Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komitesi, yaptırım ve uluslararası alanda bağlayıcı güce sahip olan bir sözleşme hazırlanması hususunda çağrıda bulunmuştur. Bu doğrultuda hazırlanan İstanbul Sözleşmesi 'de kadınların da erkekler ile eşit haklara sahip olabilmesi için, kadınların insan hakkını korumayı ve kadına karşı şiddeti ve

ayrımcılığı ortadan kaldırmayı amaç edinmiştir. İstanbul Sözleşmesi usulüne uygun olarak yürürlüğe konulmuş, temel hak ve özgürlüğün korunduğu bir sözleşme olma niteliğindedir. (Çamurcu, 2021, s.83)

Sözleşmenin maddeleri, erkeklerin kendilerini kadınlardan üstün görmeleri sebebiyle yaptıkları ayrımcılık ve yaşamın her alanında kadınların ilerlemesine engel oldukları bilinci ve farkındalığı ile hazırlanmıştır. Sözleşmenin 3/a maddesine bakıldığında insan hakkı ihlali olarak sayılabilecek unsurların tanımının yapıldığını görmekteyiz. 4. Maddesine bakıldığında ise eşitlik, temel haklar ve her türlü ayrımcılığı önleme konusunda alınacak tedbirlerden bahsedildiği karşımıza çıkmaktadır. Buna göre; şiddet hayatın hangi alanında yaşanırsa yaşansın, zorlama, özgürlüğün gelişigüzel kısıtlanması, kadınlara yönelik cinsel, ekonomik, fiziksel veya psikolojik zarar verilmesine neden olacak toplumsal cinsiyete dayalı bütün şiddet olayları ayrımcılık ve insan hakları ihlali sayılacaktır. (M. 3/a) Sözleşmenin tarafları, herkesin bilhassa kadınların hayatının tüm alanlarında şiddete uğramadan yaşama hakkını korumak ve bunu yaygınlaştırmak adına gereken yasal ve diğer önlemleri alacaktır. Tarafların yükümlülükleri arasında kadına yönelik her türlü ayrımcılığı önlemek ve kınamak yer almaktadır. Kadın, erkek eşitliği ilkesini ulusal anayasalarında veya bağlantılı diğer mevzuata ekleyerek bu ilkenin uygulanmasını sağlamakla yükümlüdürler. Kadına yönelik ayrımcılığı yasaklamak ve yerine göre yaptırım uygulanmasına, aynı zamanda kadına karşı ayrımcılık yapan varsa yasa ve uygulamaları kaldırmak ile yükümlüdürler. (M. 4)

Ancak sözleşmenin imzalanmasının ardından başlayan tartışmalar sonucunda İstanbul Sözleşmesi kaldırılmıştır. Bu kaldırılma kararı, bazı sivil toplum kuruluşları, siyasi parti üyeleri, avukatlar, ülke başkanları ve daha pek çok kişi veya grup tarafından kadınların yıllarca mücadele ederek kazanmış oldukları hak ve özgürlükten kopulduğunu, bunun bir insan hakkı ihlali olduğunu savunmuş ve kararı kınamışlardır.

2.3.3. İstanbul Sözleşmesinin Eleştirel Boyutu

Sözleşmeyi çekincesiz ilk imzalayan ülke olan Türkiye hazırlamış olduğu gerekçede sözleşmeye taraf olunmasının ülkemiz adına ekstra bir yüke neden olmayacağı ve ülkemizin gelişen uluslararası saygınlığını olumlu yönde arttıracığı kanaatindedir. (Türkiye Büyük Millet Meclisi, S. Sayısı.81)

Ancak İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanmasının üstünden geçen on yılın sonunda sözleşmeden çekilme sinyalleri gelmeye başlayınca, konu hakkında medyada birçok tartışma başlamıştır. İlk olarak Şubat 2020'de Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından sözleşmenin gözden geçirilmesi gerektiği dile getirilmiştir. Muhafazakâr görüşe sahip bazı medya yayın organları ve cemaatler sözleşmenin kaldırılmasına yönelik iktidara baskı yapan açıklamalarda bulunmuşlardır. (Teyit.org, 2020) Sözleşmeden çekilmenin doğru olacağını savunanların gerekçeleri sözleşmede geçen toplumsal cinsiyet ifadesinin LGBT (lezbiyen, gey, biseksüel, transseksüel veya travesti) propagandası olduğu ve aile yapısının bozulacağına yönelik düşünceleridir. (BBC, 2019) Tartışma konusu olan ilgili madde sözleşmenin 4. Maddesinde yer alan temel haklar, eşitlik ve ayrımcılık yapılmaması başlığının üçüncü fıkrasıdır. Buna göre; *“Taraflar bu sözleşme hükümlerinin, özellikle de mağdurların haklarını korumaya yönelik tedbirlerin, cinsiyet, toplumsal cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya başka tür görüş, ulusal veya sosyal köken, bir ulusal azınlıkla bağlantılı olma, mülk, doğum, cinsel yönelim, toplumsal cinsiyet kimliği, sağlık durumu, engellilik, medeni hal, göçmen veya mülteci statüsü veya başka bir statü gibi, herhangi bir temele dayalı olarak ayrımcılık yapılmaksızın uygulanmasını temin edeceklerdir”* ifadeleri yer almaktadır. Bir diğer karşı çıkanlar ise sözleşmenin bize ait olmadığı, dış ülkeler tarafından Türk aile yapısını bozmak ve toplumu cinsiyetsizleştirmek için hazırlandığını savunmaktadırlar. KADER'in (Kadın Adayları Destekleme Derneği) eski başkanı Çiğdem Aydın, bu eleştirilere cevap olarak sözleşmenin bize ait olduğunu o yüzden isminin İstanbul Sözleşmesi olduğu vurgulamıştır. Aynı zamanda Sözleşmenin Birleşmiş Milletlerden veya Avrupa Birliğinden alınmadığını bizzat Türkiye verileri ve kadın örgütlerinin sahadan gelen bilgileri doğrultusunda hazırlandığını ifade etmiştir. (Birikim Dergisi, 2020)

Sözleşmenin kaldırılması gerektiği yönünde yayın yapan medya kuruluşlarından biri olan Yeni Akit Gazetesi yazarı Vehbi Kara, köşe yazısında İstanbul Sözleşmesi'ni AK Parti iktidarının en kötü icraatı olarak tanımlamaktadır. Ayrıca sözleşmeyi Yahudilerin dünyadaki aile yapılarını çökertmek amacıyla hazırlandığını ve sözleşmenin sapıklığı meşrulaştırdığını savunmaktadır. (Yeni Akit, 2019) Bahsedilen madde on ikinci maddenin beşinci fıkrasıdır. Buna göre, *“Taraflar kültür, töre, din, gelenek veya sözde namus gibi kavramların bu Sözleşme kapsamındaki herhangi bir*

şiddet eylemine gerekçe olarak kullanılmamasını temin edeceklerdir'' ifadesi yer almaktadır.

Sözleşmeye karşı çıkan siyasi partilerden HÜDA PAR Genel Başkan'ı İshak Sağlam İstanbul Sözleşmesi'nin aile yapısını bozduğunu öyle ki Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın aile kurumuna önem verdiğini ve nasıl bu sözleşmeye desteklediği konusunda eleştiride bulunmuştur. (INDEPENDENT, 2020) Sözleşmenin aile içi kavgaları arttırdığı olayların büyümesine neden olup kadınların yaklaştırmama kararı aldıkları ifade edilmektedir. Aynı zamanda şiddete varmayan tartışmaların adli vaka haline gelmesine, yalnızca kadının beyanının esas alınarak uzaklaştırma kararlarının alınmasına ve boşanmaların artışına neden olduğu savunulmaktadır. (BBC, 2020) Sözleşmede yer alana altıncı bölümde, soruşturma, kovuşturma, usul hukuku ve koruyucu tedbirler bölümü madde 52 acil durumlarda uzaklaştırma emirlerine bakıldığında *“ Taraflar, yetkili makamlara, ani tehlike durumlarında, aile içi şiddet faillerinin, mağdurun veya risk altındaki şahsın ikametgahını yeterli bir süre için terk etme emri verme ve faillerin mağdurun veya risk altındaki şahsın ikametgâhına girmesini veya mağdurla veya risk altındaki şahısla temas etmesini yasaklama yetkisi verilmesini temin edecek yasal veya diğer tedbirleri alacaktır”* ifadesi yer almaktadır.

Sözleşmenin kaldırılmasını destekleyenler kadar, sözleşmenin kaldırılmamasını destekleyenler vardır. Sözleşmeyi destekleyenler arasında birçok sivil toplum kuruluşu, siyasetçiyle birlikte AKP kadın milletvekilleri ve Cumhurbaşkanı ile organik bağı olan Kadın ve Demokrasi Vakfı 'da (KADEM) bulunmakta ve kararın yanlış olduğu yönünde eleştirilerini sıralamaktadırlar. Ayrıca sözleşmenin kamuoyuna yanlış yansıtıldığını ve ön yargıya neden olduğu savunulmaktadır. Sözleşmeye karşı çıkanların savundukları gibi aile yapısını bozduğu ve boşanmayı arttırdığı iddialarının gerçek olmadığını kanıtlamak için, Cumhurbaşkanı'na Türkiye'deki boşanma rakamlarına dair son istatistik raporları sunulmuştur. (BBC, 2020)

Yapılan tüm tartışmaların ardından 20 Mart 2021 tarihinde Resmî Gazetede yayımlanan Cumhurbaşkanı kararı ile Türkiye tek taraflı olarak sözleşmeden çekildiğini açıklamıştır. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'nın açıklamasına göre İstanbul Sözleşmesi'nin Türkiye'nin toplumsal ve ailevi değerleri ile bağdaşmayan eşcinselliği normalleştirmeye çalışan bir kesim tarafından manipüle edildiği gerekçesi ile sözleşmeden çekilme kararı alındığını bildirmiştir. (Türkiye Cumhuriyet

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, 2021) Çekilme kararının ardından sosyal medyada #AklınızdanBileGeçirmeyin etiketi ile kullanıcılar tepkilerini dile getirmişlerdir. Sivil toplum kuruluşları, siyasi partiler sözleşmeden çekilme kararına tepki göstermiş ve iptal ettirebilmek için Danıştay'a başvurmuşlardır. İstanbul Sözleşmesi'nin mimarlarından ve aynı zamanda sözleşmenin denetim organı GREVIO' nun ilk başkanı Prof. Dr. Feride Acar sözleşmeden çıkılarak kadınlara yönelik mücadelenin artık çok da gerekli olmadığı gibi mesaj verildiğini söyleyerek kararı eleştirmiştir. (Cumhuriyet, 2020) CHP Yüksek Disiplin Kurulu Üyesi Avukat Tuba Torun sözleşmenin kaldırılması ile ilgili TBMM onayı ile yürürlüğe giren sözleşmenin yine aynı şekilde TBMM onayı ile sözleşmeden çıkılabileceğini yalnızca Cumhurbaşkanının kararı ile olamayacağını ifade etmiştir. (BBC, 2021)

Yapılan eleştiriler yalnızca Türkiye ile sınırlı kalmamış, uluslararası örgütler ve Avrupa Birliği'nden de karara tepkiler gelmiştir. Eleştirilerin odak noktası sözleşmeden çekilmenin asıl nedeninin siyasi bir karar olmasıdır. Uluslararası örgütlerden gelen tepkiler; Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ETUC) sözleşmeden çekilme kararını kınayarak bu adımın Türkiye'deki kadın ve kız çocukları için yıkıcı bir olay olduğunu savunmaktadır. Hükümeti kararı tekrar gözden geçirmeye davet etmektedir. (ETUC, 2021) Avrupa Birliği Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikaları Başkanı Josep Borrell sözleşmeden çekilme kararını şok edici bulduğunu kararla ilgili ciddi endişe taşıdıklarını ve kararı kınadıklarını ifade etmektedir. (Euronews, 2021) Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği sözcüsü Liz Throssell İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararının mecliste tartışılmadan alındığını Türkiye'deki kadın haklarını geliştirme çabalarından geriye adım atıldığını bu durumdan endişe duyduklarını ifade etmekle birlikte sözleşmeyi ilk onaylayan devlet olan Türkiye'nin sözleşmeden çekilme kararının şok edici olduğunu ifade etmektedir. (OHCHR, 2021) Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Marija Pejcinovic Buric Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesiyle ilgili 2012 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde oy birliği ile sözleşmeyi onaylamasının ardından geçen 10 yılın sonunda parlamentoda tartışılmadan çekilmesinden üzüntü duyduklarını ifade etmiştir. Sözleşme 'den çekilmenin Türk kadınlarını şiddete karşı hayati bir araçtan mahrum bırakacağını ifade etmektedir. (Avrupa Konseyi, 2021)

2.3.4. İstanbul Sözleşmesinin Hukuki Boyutu

Kadına karşı şiddet uzun yıllar boyunca sorun sayılmadığı için, devletler bu konuda çözüm bulma yoluna gitmemiştir. Ancak Fransız İhtilali ile dünya geneline yayılan eşitlik anlayışı neticesinde cinsiyete dayalı ayrımcılığı yok etmek için 1791 Kadın ve Yurttaş Hakları Bildirgesi yayınlanmıştır. Bu bildirge ile kadınların erkekler ile eşit haklara sahip olması için harekete geçilmiştir. Ancak kadına yönelik şiddet konusu gündeme alınmamıştır. 1979 tarihinde Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ni (CEDAW) kabul ederek, uluslararası alanda kadınların yasa önünde eşit haklara sahip olması ve ayrımcılığın ortadan kaldırılmasını amaçlamışlardır. Fakat bu sözleşme de kadına yönelik şiddet ile ilgili açıkça bir düzenleme yapılmamıştır. (Altunay, 2020)

Kadına yönelik şiddet olaylarında tek karar merci Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) idi. Buna rağmen Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde (AİHS) kadına yönelik şiddet ile mücadele konusunda özel bir hüküm olmadığından burada görülen davalar, genel haklara atıf yapılarak neticelendirilmiştir. (Sönmez, 2020, s.6) Uluslararası hukuksal gelişmeler, ülkemizdeki yasaların çıkarılması ve uygulanması konusunda da aksiyon alınmasını sağlamıştır. Örnek vermek gerekirse, 4320 sayılı kanun olarak bilinen Ailenin Korunmasına Dair Kanun 1998 yılından bu yana kullanılmakta olup, İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanmasıyla birlikte kanunun değiştirilmesi, uygulama tarafında yaşanan aksaklıkların giderilmesi söz konusu olmuştur. (Moroğlu, 2012, s.367) Yasalardaki eksiklikleri giderebilmek adına kadına yönelik şiddet konusunda kapsamlı ve uluslararası bağlayıcılığı olan İstanbul Sözleşmesi imzaya açılmıştır.

İstanbul Sözleşmesi, kadının uğradığı şiddetin sebebini toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden kaynaklandığını ve kadının ikincil bir konuma mecbur bırakıldığını kabul eden hukuki bir metindir. (Gündoğmuş, 2021, s.105) Kadına yönelik şiddet ile mücadelede kapsayıcı hukuksal bir çerçeve oluşturmak adına sözleşmede koruma, önleme, mağdur destek mekanizmaları oluşturma politikaları ve kovuşturma konularına değinilmiştir.

Sözleşmenin genel yükümlülükleri kapsamında dördüncü maddesine bakıldığında, kadına karşı şiddetin önlenmesinde tarafların, herkesin bilhassa kadınların, her alanda şiddete maruz kalmadan hayatlarını sürdürebilmeleri için

gerekli yasal ve diğ er tedbirleri alması şarttır. Ayrıca taraflar, kadına karşı yapılan ayrımcılığı kınayacak ve ayrımcılık yapan yasa ve uygulamaları yürürlükten kaldıracaklardır. (M. 4) Sözleşmenin taraf devletlerce uygulanıp uygulanmadığı, farklı alanlarda uzmanlaşmış kişilerden oluşan bağımsız bir denetim mekanizması (GREVIO) tarafından incelenecektir. Bu denetim mekanizmasının sözleşmenin yaptırım gücünü ve bağlayıcılığını arttıracığı düşünülmüş.

GREVIO üyeleri, taraf devletlerin vatandaşları arasından belirlediği adayların, taraflar komitesi tarafından seçilmesi ile oluşturulur. Seçilen üyelerin görev süreleri dört yıldır. (M. 66/2) Taraf devletler, GREVIO tarafından hazırlanan soru formunu temel alarak, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine, GREVIO tarafından değerlendirilmek üzere, sözleşmenin hükümlerinin gerçekleşmesini sağlayacak yasama önlemleri ve diğ er önlemler hakkında rapor sunacaktır. (M. 68/2) Sözleşme'nin 29. Maddesinde taraflar, şiddete uğrayan mağdurun faile karşı yasal yollara başvurmasına olanak tanıyarak hukuki veya diğ er önlemleri almayı amaçlamaktadır. (M. 29/1) Taraf devletler, mağdurlara, uluslararası hukukun genel ilkeleri gereğince, güç ve yetkileri kapsamında gereken önleyici veya koruyucu önlemleri almayan devlet makamlarına karşı, hukuksal yolların sağlanması için gerekli hukuki veya diğ er tedbirleri alacaklardır. (M. 29/2) Sözleşmenin 5. maddesine göre ise, şiddet eylemlerini titizlikle inceleme, önleme ve cezalandırma yükümlülüğü altında olan devlet görevlilerinin sorumluluğu bir kez daha tekrarlanmaktadır. Bahsedilen yükümlülüklerin uygulanmaması, hukuksal sorumluluğa neden olabilir ve medeni hukukun da bu eksikliğ e karşı tazmin olanağı sağlaması gerekmektedir. İhmal ve ağır ihmal hallerinde ise, zarara karşı yasal yollarla tazminat istenmesinin de önü açıktır.

İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanmasının ardından iç hukukta düzenlemeye gidilmiştir. Avrupa Birliği'ne uyum süreci için gerekli koşulların sağlanması, medyada artan kadına şiddet olayları sonucunda kamuoyunun baskısı ve İstanbul Sözleşmesi'nin etkisi ile 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun kabul edilmiştir. Bu kanun, 4320 Sayılı Kanun'da yer alan eksiklikleri gidermek amacıyla düzenlenmiştir. Ancak 6284 Sayılı Kanun'da İstanbul Sözleşmesi ile karşılaştırıldığında birçok eksik yanı bulunmaktadır. Eksik yönlerinin başında şiddetin toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile ilişkisi konusunda sessiz kalması ve ev iç i şiddet mağduru olan ve olabilecek bazı kişilerin yasa kapsamında

değerlendirmeye alınmaması gelmektedir. (Canikoğlu, 2015, s.359-376) İstanbul Sözleşmesi, bugüne kadar çıkarılmış kadına karşı şiddet ile mücadele konusunda en kapsamlı hukuki metin olsa dahi aile düzenini ve toplumun yapısını bozduğu gerekçeleri ile sözleşmeden çekinilmiştir.

İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararına hukuki açıdan bakıldığında, 244 Sayılı Kanun ile Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından sözleşmelerden çıkma, feshetme ve uluslararası sözleşmeler hakkındaki kullanım yetkileri, 2018'de çıkarılan 9 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle yürütme organında bırakılmıştır. 1963 ile 2018 yılları arasında yürütme organı Bakanlar Kurulu tarafından kullanılmıştır, ancak 2018 yılından itibaren yürütme organı Cumhurbaşkanı tarafından kullanılmaktadır. Sözleşmenin 80. maddesinin birinci fıkrasına uygun olarak 20 Mart 2021 tarihinde 3718 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile çekilme hakkı kullanılmıştır. Türkiye, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme hakkını uluslararası hukuka uygun olarak gerçekleştirmiştir. (Durmuş, 2021, s.200) Ancak çekilme kararına yönelik itirazların sebebi, insan haklarını düzenleyen sözleşmelerden çekilmenin Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yapılmasının, Anayasa'ya göre aykırılık durumu ile ilgilidir. Anayasanın 104. maddesine göre Cumhurbaşkanı'nın görevleri kapsamında milletlerarası anlaşmaları yayımlayacağı ve onaylayacağı belirtilmiş olmasına rağmen devamında, Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerindeki temel hak ve ödevler ile dördüncü bölümündeki siyasal hak ve ödevlerin Cumhurbaşkanı kararnamesi ile düzenlenemeyeceği belirtilmektedir. (Çamurcu, 2021, s.85) Anayasanın 90.maddesi 5.fıkrasına göre, İstanbul Sözleşmesi kanun hükmünde olup, Anayasa'ya aykırılık gerekçesi ile Anayasa Mahkemesi'ne gidilemez. Aynı konu hakkında uygulamanın yapılacağı ilkenin kanunları ile İstanbul Sözleşmesi'nin hükümleri arasında farklılık oluştuğunda İstanbul Sözleşmesi'nin hükümleri esas alınır. (Bakırcı, 2015, s.136) Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, kanunda net bir şekilde düzenlenen konular ile ilgili çıkarılamaz. Cumhurbaşkanı kararnamesi ile kanunlar arasında bir farklılık olması durumunda, kanun hükümleri geçerli sayılır. Anayasa'nın 13. maddesine, temel hak ve özgürlüklerin yalnızca kanun ile sınırlandırılabilmesi hükmünü içermektedir. Bütün bu hükümler kapsamında değerlendirildiğinde, İstanbul Sözleşmesi'nin temel haklara dair bir sözleşme olduğu ve çekilme hususunda sınırlamaya sahip olduğu görülmektedir. (Çamurcu, 2021, s.86)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NİN KALDIRILMA HABERLERİNİN ELEŞTİREL SÖYLEM ÇÖZÜMLEMESİ

3.1.Araştırmanın Amacı

Çalışmanın amacı sermaye, iktidar ve medya arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak ve farklı ideolojilere sahip gazetelerin haber söylemlerinin hangi ideolojik düzeyde kurgulandığını göstermektir.

Çalışma kapsamında ele alınan ana akım medya gazetelerinin İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanması ve kaldırılma süreçleri sırasında değişen çıkarlarının haber üretimine nasıl yansındığını ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

3.2.Araştırmanın Önemi

Literatür taramaları sonucunda İstanbul Sözleşmesi ile ilgili sınırlı araştırmaya ve bu araştırmalarında sözleşmenin maddeleri üzerinden yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışma da ise iktidarın ideolojisine yakın muhafazakâr ve iktidara muhalif duruş sergileyen 6 gazetenin, geçen 10 yıllık süre içerisinde medya ve iktidar ilişkileri bağlamında haberlerini karşılaştırarak iktidar söyleminin yayın politikalarına nasıl yansındığını belirlemesi açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

3.3.Araştırmanın Yöntemi

Söylemlerin kontrolü genellikle alıcıların görüşlerini, niyetlerini, bilgilerini, ideoloji ve tutumlarını kontrol etmeyi amaçlar. Eleştirel söylem analizi, söylem ve biliş arasındaki ilişkilerin analizini yaparak gücün sosyal yapısını belirler.

Eleştirel söylem çözümlemesinin görevleri arasında iktidar ve tahakküm biçimlerini açıklamak yer almaktadır. Dolayısıyla söylem, metin ve bağlam açısından ele alınırsa, kontrol ve erişim hem bağlam olarak hem de konuşma yapıları ve metin için tanımlanabilir. Dijk'a göre haberlerde ve hikayelerdeki gibi belirli olaylar hakkındaki söylemi anlamak ya da yorumlamak, söylemin ilgili olduğu durumun öznel

yapısının inşasında meydana gelmektedir. Diğer yandan bağlam modelleri, sadece durumları analiz etmek ile kalmaz aynı zamanda insanların durumla ilgili duygu ve görüşlerini de kapsar. Argümanlar, sözcüksel seçim, metafor ve retorik unsurlar gibi belirli söylem yapıları, çoğu biçimde olduğu gibi konuşmacılar tarafından seçilen şekilde zihinsel modellerin içeriklerini ve yapılarını etkileyebilir. Alıcıların zihinlerinde oluşturulan bu tür söylemsel kontroller, yazarların veya konuşmacıların çıkarlarına uygunsa ve alıcı konumundakilerin çıkarlarına karşysa, söylemsel gücün kötüye kullanılması ya da manipülasyon olarak adlandırılmaktadır. (Dijk,1995, s.468-472)

Eleştirel söylem çözümlemesi modeli Van Dijk'a göre, iki bölümden meydana gelmektedir. Bunlar makro ve mikro yapılarıdır. Sosyal gruplar arasındaki egemenlik, güç, eşitsizlik tipik olarak makro yapıya aittir. Makro yapı çözümlemesinde başlıklar, haber girişleri, ana olay, haber kaynakları, ardalın ve bağlam bilgisine bakılmaktadır. Buna ek olarak fotoğraflarda tematik yapı unsuru olarak ele alınabilmektedir.

Dil kullanımı, söylem, iletişim ve sözlü etkileşim, sosyal yapının mikro düzeyine ait terimlerimdir. Mikro yapı çözümlemesinde sentaktik çözümleme, sözcük seçimleri, yerel bağdaşıklık ve retorik çözümlemeleri incelenmektedir. Sentaktik çözümlemede cümlelerin aktif ya da pasif yapıda kullanılıp kullanılmadığına bakılmaktadır. İşlevsel ilişkide özetleme, örnekleme ve zıtlıklara, nedensellikte ise cümle içerisinde nedensel bağlara bakılmaktadır. Sözcük seçimi incelendiğinde ideolojik yapılanmayı açıkça görmek mümkündür. Sözcük tercihlerindeki farklılaşmalar sosyal aktörler ve sosyal katılımcılar hakkındaki ideolojileri ve inançları ortaya çıkarmaktadır. Haberin retorisi ele alındığında inandırıcı ve ikna edici veriler ile bilgilere bakılmaktadır. (Özer, 2018, s.164-165) Günlük deneyim ve etkileşimde makro ve mikro düzeyler birleşik bir bütünü meydana getirir.

Eleştirel söylem çözümlemesi gücün kötüye kullanılması üzerine odaklanmaktadır. Medya metinlerinde iktidar ve güç söylemlerinin nasıl yeniden inşa edildiği sorusu eleştirel haber araştırmaları için önemli bir sorundur. Toplumsal eşitsizliklerin dil içerisinde nasıl yapıldığını inceleyen eleştirel söylem çözümlemesi, söylem stratejileri ve söylem yapılarını ortaya çıkarmayı, haber söylemlerinin arkasında yatan toplumsal dinamiklerini ortaya çıkarmayı amaçlar. (Karaduman, 2017, s.42) Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılarak, İstanbul Sözleşmesi imzalandıktan ve kaldırıldıktan sonraki üç günlük haberleri Van Dijk'ın

eleştirel söylem analizi yöntemiyle mikro ve makro yapılar üzerinden incelenecektir. Bu yöntem ile haber söylemlerine yansıyan medya ve güç ilişkileri ortaya çıkarılacak ve medya aracılığıyla yeniden üretim ve meşrulaştırmanın nasıl yapıldığı analiz edilecektir.

3.4.Çalışmanın Evren ve Örneklemi

Çalışmanın evreni farklı ideolojik ve mülkiyet yapısına sahip olan ana akım medya gazeteleridir.

Örneklemi ise siyasi iktidara yakınlığı ile bilinen sağ ideolojiye sahip Sabah ve Türkiye gazeteleri ile merkezden sağa kayan Hürriyet gazetesi ile siyasi iktidara muhalif, sol ideolojiyi temsil eden Cumhuriyet, Sözcü ve Birgün Gazeteleridir. Bu gazetelerin seçilmelerinin bir nedeni de tirajlarının yüksek olmasıdır.

Muhafazakâr görüşü temsil eden Zaman Gazetesi 2016 yılında TMSF tarafından el konulduğu için arşivine ulaşım sağlanamamıştır. Yeni Şafak ve Yeni Akit gazetelerinin ise ilgili sayılarının bütününe Atatürk Kütüphanesi, Beyazıt Kütüphanesi ve Türkiye Gazeteciler Cemiyeti arşivlerinde ulaşımamıştır. Kütüphanelerde gazetelerin arşivlerde yer alabilmesi için yayımlandıkları tarihten itibaren 10 yıl geçmesi gerektiğinden dolayı 2011 sayılarına ulaşılırken, 2021 sayılarına ulaşımamış bu yüzden araştırmaya dahil edilememiştir. Aynı zamanda gazeteler aranarak arşiv isteği bildirilmesine rağmen paylaşılmamıştır. Doğan Haber Ajansı'nın sahibi olduğu Hürriyet Gazetesi sözleşmenin imzalanma sürecinde merkez konumda yer alırken, 2018 yılında yaşanan el değiştirme ile Demirören Haber Ajansı'na geçerek sağ konumda yer almasından dolayı seçilmiştir.

Cumhuriyet, Sözcü ve Birgün gazeteleri ise siyasi iktidarın karşısında konumlandıkları ve muhalif bir söyleme sahip oldukları için çalışmanın örneğine seçilmişlerdir.

3.5.Çalışmanın Sınırlılıkları

Çalışmaya dahil edilen haberler sözleşmenin imzalanması 11 Mayıs 2011 tarihinden sonraki ilk üç günü ve sözleşmenin kaldırılması 20 Mart 2021 tarihinden sonraki ilk üç gün ile sınırlandırılmıştır.

Haberin üç günlük seçilmesinin sebebi sözleşmenin imzalanma haberinden sonraki ilk gün haber yapılması ve takip eden günlerde habere rastlanılmamasıdır.

Sözleşmenin kaldırıldıktan sonraki günlerde ise haber yapılmıştır. Ancak dördüncü ve beşinci günde söylemlerin tekrar ettiği görülmüş ve tekrara düşmemek için çalışmaya dahil edilmemiştir.

3.6.Bulgular

İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma ve kaldırılma haberleri incelendiğinde belirtilen tarih aralıklarında 6 gazetenin toplamda 109 haber yaptığı tespit edilmiştir. Haber başlıklarının tamamı ilgili gazetelerin tablolarında verilmiştir. Çözümlemelerde ise haberlerden örnekler seçilerek analiz edilmiştir. Haberlerin tamamı ekler bölümünde verilmiştir.

3.6.1. Hürriyet Gazetesi

Makro Yapı Çözümlemesi

Makro yapı çözümlemesinde haber başlıkları, haber girişleri, ana olay, ardalın ve bağlam bilgisi, yorumlar, haber kaynakları ve fotoğraflar incelenmektedir.

Haber söyleminde önemli olan, okuyucunun bilmesi istenilen bilginin önce verilmesidir. Haberlerin aktarılmasında, zaman sıralaması yapılmak zorunda değildir. Hangi olayın önemli olduğu ve hangi çerçeveden ele alınması gerektiğinin sınırları çizilir. (Aygün, 2011, s.152)

Hürriyet Gazetesi İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma sürecine ilişkin 1, sözleşmenin kaldırılma sürecine ilişkin 11 habere ulaşılmıştır.

Tablo 3. Hürriyet gazetesi haber başlıkları

Başlık No	Tarih	Haber Başlığı	Yorum
1.	12.05.2011	Kadına şiddete karşı ilk imza Türkiye'den	Haber başlığı haberin içeriğini doğrudan yansıtmaktadır.
2.	21.03.2021	İstanbul Sözleşmesi 7 Yıl Sonra İptal Fesihle Hukuk Tartışması/ s.12	Haber başlığı metni doğrudan yansıtmaktadır.
3.	21.03.2021	'42 Milyon Kadının Hakkı Kararnameyle Alınmaz' /s.12	Belirsiz bir kişinin söyleminden yola çıkılarak haber başlığı üretilmiştir.

4.	22.03.2021	Washington ve Brüksel'den İstanbul Sözleşmesi Mesajı /s.19	Enformasyon eksiltimi yapılmıştır.
5.	22.03.2021	TGC'den 'çekilme' İtirazı/s.15	Haber başlığı haber içeriğini doğrudan yansıtmaktadır.
6.	22.03.2021	Soylu: Türkiye Mücadelesiyle Örnek Olacak/s.15	Haber başlığı bir kişi veya kurumun söylemi üzerinden oluşturulmuştur.
7.	23.03.2021	Almanya: Türkiye AB'ye Yanlış Sinyal Yolluyor/s.9	Enformasyon eksiltimi yapılmıştır.
8.	23.03.2021	Otobüslü Bariyer/s.13	Haber başlığı içerik ile uyumlu ancak yalnızca haber başlığı okunduğunda anlaşılması mümkün değildir.
9.	23.03.2021	İstanbul Sözleşmesi'nin Feshine Karşı Danıştay'da Dava /s.13	Başlıkta davayı kimin açtığı belli olmadığından enformasyon eksiltimi yapılmaktadır.
10.	23.03.2021	O Gece Ne Oldu Da O Bir Kişi Sabah Oyunu Değiştirdi -Köşe Yazısı, s.13	Haber başlığı haber metnini doğrudan yansıtmaktadır. Ancak sadece başlık okunduğunda anlaşılması mümkün değildir.
11.	23.03.2021	İstanbul Sözleşmesi Kadınlar İçin Ne Anlama Geliyordu? - Köşe Yazısı/ s.10)	Soru cümleleri kullanılarak okuyucu da merak uyandırmayı ve haber içeriğini okumasını hedefleyen haber başlığı kullanılmıştır. Ayrıca genelleme yapılmıştır.
12.	23.03.2021	20 Mart 2021... Köşe Yazısı/ s.12)	Sadece haber başlığı okunduğunda anlaşılması mümkün değil, enformasyon eksiltimi yapılmıştır.

Sözleşmenin imzalanma haberinin başlığında ise olayla ilgili doğrudan bilgi verildiği görülmektedir. Başlıkta yer, zaman bilgisi yer almamaktadır.

Sözleşme'nin kaldırılma haberleri ile ilgili gazetelerin haber başlıkları incelendiğinde belirsiz haber söylemleri ile enformasyon eksiltimi yapılmıştır. Soru cümleleri kullanılarak oluşturulan haber başlıklarında ise okuyucuda merak uyandırarak, haber içeriğini okumaları sağlanmıştır. Başlıklar doğrudan haberle ilgili bilgi vermemektedir.

Haber Girişleri

Başlık 1: *Kadına şiddete karşı ilk imza Türkiye'den (12.05.2011, s.6)*

Giriş: *Türkiye'nin öncülüğünde kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda dünya çapında hukuki bağlayıcılık kazanması için dün İstanbul'da imzalar atıldı.*

Başlık 3: *'42 Milyon Kadının Hakkı Kararnameyle Alınamaz' (Hürriyet, 21.03.2021, s.12)*

Giriş: *Cumhurbaşkanı kararnamesiyle Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesi ve Merkez Başkanı'nın değiştirilmesi üzerine CHP'de acil toplantılar yapıldı.*

Başlık 11: *İstanbul Sözleşmesi Kadınlar İçin Ne Anlama Geliyordu? (Hürriyet-Köşe Yazısı, 23.03.2021 s.10)*

Giriş: *Kısaca "İstanbul Sözleşmesi" diye adlandırdığımız "Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi"nin metni, daha önce bu başlıkları da kapsayan ya da bağlantılı olan temel haklar ve insan haklarına ilişkin kendisinden önceki bütün uluslararası sözleşmelerin bir dökümünü yaparak başlıyor.*

Başlık 12: *20 Mart 2021... (Hürriyet- Köşe Yazısı, 23.03.2021 s.12)*

Giriş: *Hayal kırıklığı ve derin üzüntünün tarihi. Özellikle kadınlar açısından.*

Başlık 6: *Soylu: Türkiye Mücadelesiyle Örnek Olacak (Hürriyet, 22.03.2021 s.15)*

Giriş: *İçişleri Bakanı Soylu, 1 milyon kişi başına kadın cinayeti oranlarının Dünya'da 13, Avrupa'da 7, Türkiye'de ise 3.8 kişi olduğunu belirtti.*

Sözleşme'nin imzalanması haberinde makro tema olarak kadına yönelik şiddeti önlemek için ilk imza atan ülkenin Türkiye olduğu vurgusu yapılmıştır. Haberde 5N1K sorusunun cevaplarına yer verilmiştir. Haber başlığı ve haber girişi birbiri ile uyumludur.

Sözleşmenin kaldırılma haberlerinde başlıkların giriş cümleleri ile uyumlu olduğu görülmektedir. Kişi ve kurumların ifadeleri üzerinden olayı haberleştirdiği görülmektedir. Haberlerde çoğunlukla 5N1K sorusunun cevaplarına yer verilmiştir. Haberlerin teması sözleşmenin kaldırılmasına yönelik eleştirilerdir.

Fotoğraf

Haber metinlerinde kullanılan fotoğrafların, haberde meydana gelen ideolojik anlamın baskın ve sabit okuma düzeyinde bir etkiye sahip olduğu kabul edilmiştir. (Özer, 2020, s.188)

İstanbul Sözleşmesi Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi 121. toplantısında dönemin Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu tarafından imzalanmıştır. İmzalanma sırasında çekilen fotoğrafın kadrajına Avrupa Konseyi'nin bayrağı da alınarak kullanılmış, böylece haberin retoriği güçlendirilmeye çalışılmıştır.

Sözleşmenin kaldırılma haberinde kullanılan fotoğraf haber başlığını destekler niteliktedir. Eylem yapan kadınların zırhlı otobüs ile çevrelendiği ve aynı zamanda eyleme müdahale edenlerin yine kadın polisler olduğu gösterilmeye çalışılmıştır. İnal'a göre polis ile eylemciler arasında yaşanan gerilimi anlatan haber metinlerinde, kameranın açısının eylemcilerin olduğu tarafa mı, yoksa polisin olduğu tarafa mı yerleştirildiği sorunu, izleyicinin gerçeklik ile girdiği oyunun çerçevesini oluşturur. İzleyicilere, polise saldıran eylemciler gösterilirse gerilimin sorumlusu olarak eylemcileri, tersi gösterilirse ise polisin sorumluluğunu sorgulatabilir. (İnal, 1996, s.104)

Aynı zamanda gazetenin 23.03.2021 sayılı baskısının birinci sayfasında eşine kızan bir adam ve 'Kaşınıyomusun Kızım Sen!.. Kalkacak Şu Yok Hükümündeki Zumbırtı Demedim Mi Ben...' yazılı karikatürü yer almaktadır. Karikatürler güldürürken düşündürmeyi amaçlamaktadırlar. Paylaşılan karikatürde de güldürmekten ziyade amaç gerçeği düşündürmektir. Burada da rahat bir tavır ile sözleşmenin kaldırılacağından memnun olan erkeğin eşini şiddetle tehdit ettiği resmedilmiştir.

Şematik Yapı

Şematik yapı unsurlarından habere konu olan, ana olayın okuyuculara sunulan arka plan bilgisi ve bağlamı önem taşımaktadır. Çoğunlukla ana olay, haberlerin girişlerinde yer almaktadır. Van Dijk'a göre haberin anlamını öne çıkarmada olayların sonucu ve bağlam bilgisi etkili olmaktadır. (Özer, 2020, s.97)

Ana Olayın Sunumu

Haberde ana olay, kadına yönelik şiddetin önlenmesi için hazırlanan İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanmasıdır. Ana olayın sunumu, Avrupa Bakanlar Komitesi'nin İstanbul'un ev sahipliğinde toplanması ve bu toplantıda Türkiye'nin öncülüğünde

dünya çapında hukuki bağlayıcılığa sahip bir metnin ilk imzacısının Türkiye olduğudur.

Sözleşmenin kaldırılma haberlerinde ise ana olay, Türkiye'nin ilk imzacısı olduğu İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesidir. Ana olayın sunumunda Avrupa Birliği ve Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin sözleşmenin kaldırılması ile insan haklarının ihlal edildiği, kadınların korunmasız kalacağına yönelik açıklamaları ile, kadınları korumada örnek olunacağına dair İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun açıklamalarına yer verildiği görülmüştür.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi

İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma haberinde ise ardalan ve bağlam bilgisine yer verilmiştir. Haberde sözleşmenin kadına yönelik şiddeti önlemek için dönemin Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu tarafından Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi 121'inci Toplantısı'nda imzalandığı bilgisine yer verilmiştir.

İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılma haberleri incelendiğinde çoğunlukla ardalan ve bağlam bilgisine yer verilmediği ancak birkaç tane haberde arka plana dair haber yapıldığı tespit edilmiştir. Örneğin, İstanbul Sözleşmesi 7 yıl sonra iptal fesihte hukuk tartışması adlı haberin spotunda olayın ardalan ve bağlam bilgisinin yer aldığı görülmektedir.

Türkiye, Avrupa Konseyi temelli kadına şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi amacıyla 2014'te yürürlüğe giren 'İstanbul Sözleşmesi'nden Cumhurbaşkanı kararnamesiyle çıktı. Muhalefet iptalde hukuki sorun olduğunu öne sürdü. Bazı kadın kuruluşları da kararı protesto etti. (21.03.2021 s.2)

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ifadeleri tırnak içinde verilerek sözleşmenin Bakanlar Kurulu onayı ile imzalandığı ve kaldırılmasının ise Cumhurbaşkanı'nın kararnamesi ile gerçekleştiğinden bahsedilmiştir. Kararnamenin 15 Temmuz 2018 yılında yürürlüğe girdiğinin ve buna göre sözleşmenin feshedilmesinin hukuka uygun olarak yapıldığı vurgulanmıştır. Ayrıca sözleşmenin neden feshedildiğine dair bir başlık altında AK Parti kaynaklarının ifadelerinin doğrudan alıntılanarak verildiği görülmektedir. Haberin sonunda sözleşmenin iki yıl boyunca tartışıldığı ve özel ekip oluşturularak çalışma talimatı verildiği bilgisi paylaşılmıştır.

Yorum

Sözleşmenin imzalanma haberinde olay hakkında herhangi bir olumsuz yorum ve alıntıya rastlanılmamıştır. Olay hakkında bilgi verildiği gözlemlenmiştir.

Haberlerin geneline bakıldığında sözleşmenin kaldırılmasından duyulan rahatsızlıklara ilişkin kişilerin açıklamalarına yer verilmiştir. Gazetenin sözleşmeden çekilmeye yönelik eleştiri ve cevapları doğrudan alıntı olarak verdiği, gazetenin köşe yazarlarının ise sözleşmenin Cumhurbaşkanı kararı ile kaldırılmasına karşı eleştirel haber yaptığı gözlemlenmiştir.

Mikro Yapı

Sentaktik Çözümleme

Sentaktik çözümlemede haberler analiz edilirken kullanılan cümlelerin uzun/kısa, etken/edilgen, basit karmaşık olarak kullanılıp kullanılmadığına dikkat edilir. Bu kullanımlar haberlerdeki ideolojik tercihi göstermektedir. (Aygün, 2011, s.228) Aynı zamanda olaylar ve kişiler hakkında gazetenin tutumu da net bir şekilde görülebilir. (Dural,2019, s.219) Seçilen kelimenin spesifikliği formalite derecesini, açıklama yapan kişi veya kişiler arasındaki ilişkiyi, söylemin kurumsal yerleşimini ve özellikle açıklama yapan kişinin tutumlarını ve dolayısıyla ideolojilerini işaret edebilir. (Dijk, 1988, s.81)

İstanbul Sözleşmesi'nin Feshine Karşı Danıştay'da Dava /s.13 (23.03.2021)

'42 Milyon Kadının Hakkı Kararnameyle Alınamaz' /s.12 (21.03.2021)

O Gece Ne Oldu Da O Bir Kişi Sabah Oyunu Değiştirdi /s.13 (23.03.2021)

20 Mart 2021... haberinde edilgen cümle kullanılmıştır. "Kadınlar ne yazık ki seçim hesaplarına, o oyları kaybetme telaşına, o kesimden gelen tepkilere, gelen tepkilere karşı sözleşmeyi iyi anlatamamaya kurban edilmişlerdir." "Kadınları korumak için İstanbul Sözleşmesi'ne ihtiyacımız yok. Güçlü yasalarımız var, gereken yasayı çıkarırız, mücadeleden taviz vermeyiz deniyor, denilebilir... (23.03.2021)

Otobüslü bariyer (23.03.2021) haber metninde etken cümleler kullanıldığı tespit edilmiştir. Örnek, “... Kadınlar oturma eylemi başlattı. Daha sonra da 9 polis otobüsü kadınların etrafına dizildi.

Washington ve Brüksel’den İstanbul Sözleşmesi Mesajı (22.03.2021) haber başlığının metnine bakıldığında siyasi liderlerin ifadelerinin doğrudan alıntılanarak yansıtıldığı görülmektedir. *AB Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen ise, kadına şiddetin hoş görülmeceğine, onları koruyacak yasal bir çerçeveye ihtiyaç olduğuna vurgu yaparak İstanbul Sözleşmesi’ne destek verdi ve tüm imzacı ülkeleri anlaşmayı onaylamaya çağırdı.* Gazete haberinde açıklamaları kullanarak cümlelerin sonuna “kullandı, onaylamaya çağırdı, dedi gibi aktif yüklemeler kullanarak yer vermiştir. Seçilen açıklama ifadeleri karmaşık yapıda cümlelerden oluşmaktadır.

İstanbul Sözleşmesi’nin feshine karşı Danıştay’da dava haber başlığının metninde *Ankara Barosu, Halkın Kurtuluş Partisi (HKP), Önce Kadınlar ve Çocuklar Derneği ve eski YARSAV Başkanı Avukat Ömer Faruk Eminoğlu tarafından ayrı ayrı ‘kararın yokluğunun tespiti’, ‘iptali ve yürütülmesinin durdurulması’ için davalar açıldı.* Cümlesi etken ve karmaşık yapıda oluşturulmuştur. (23.03.2021)

İncelenen haber başlıklarında genel olarak etken ve edilgen cümle yapılarının kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca incelenen cümlelerde eylemi yapan kişi örtük olarak verilerek eylemi kendiliğindenlik anlamının katılmasına neden olunmuştur.

Bölgesel Uyum

Başlık 1: *Kadına şiddete karşı ilk imza Türkiye’den (12.05.2011)*

Giriş: *“Türkiye’nin öncülüğünde kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda Dünya çapında hukuki bağlayıcılık kazanması için dün İstanbul’da imzalar atıldı.”*

Başlık 2: *İstanbul Sözleşmesi 7 Yıl Sonra İptal Fesih Hukuk Tartışması (21.03.2021, s.12)*

Giriş: “Türkiye, Avrupa Konseyi temelli kadına şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi amacıyla 2014’te yürürlüğe giren ‘İstanbul Sözleşmesi’nden Cumhurbaşkanı kararnamesiyle çıktı. Muhalefet iptalde hukuki sorun olduğunu öne sürdü. Bazı kadın kuruluşları kararı protesto etti.”

Başlık 4: Washington ve Brüksel’den İstanbul Sözleşmesi mesajı (22.03.2021 s.19)

Giriş: ABD Başkanı Joe Biden ve Avrupa Birliği’nin (AB) üst düzey yetkilileri, Türkiye’nin İstanbul Sözleşmesi’nden çekilmesine yaptıkları açıklamalar ile tepki gösterdi.

Başlık 9: İstanbul Sözleşmesi’nin feshine karşı Danıştay’da Dava (23.03.2021)

Giriş: İstanbul Sözleşmesi’nin feshedilmesine ilişkin tartışma yaratan Cumhurbaşkanlığı kararının iptali için dün Danıştay’a dava yaşdı.

Başlık 8: Otobüslü bariyer (23.03.2021)

Giriş: İstanbul Sözleşmesi’nden çekilme kararını protesto eden Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu üyesi 20 kadın dün Taksim meydanında eylem yapmak istedi. İstiklal Caddesi’ne girişlerine izin verilmeyen kadınlar oturma eylemi başlattı. Polisin uyarılarına rağmen dağılmayan kadınların etrafı çevik kuvvet polisleriyle sarıldı.

Haberin başlığı ile giriş bölümü arasında uyum olduğu görülmektedir. Habere konu olan problemin ne olduğu ve sonuçları açıklanmıştır. Örneklere bakıldığında haber metinlerinde nedensellik ve işlevsellik ilişki bulunduğu anlaşılmaktadır.

Sözcük Seçimleri

Dijk’a göre sözcük seçimleri haberin seçkin yönünü göstermektedir. Medyanın üstü kapalı olarak söyledikleri veya kabul görmeyen ideolojilerinin büyük bir kısmı, sosyal grupların bu sözlüksel tanımlamalarından ve kimliklerinden gizli bakış açıları çıkarılabilir. (Dijk,1988, s.141)

Sözleşmenin imzalanması haberlerinde kullanılan sözcüklere bakıldığında “*Dünyanın en kapsamlı sözleşmesi*”, “*dünya çapında hukuki bağlayıcılık kazanması*”, “*Türkiye öncülüğünde*”, “*kadına şiddete karşı ilk imza*” gibi ifadeleri kullanılarak sözleşmenin imzalanmasına olumlu yaklaşıldığı görülmektedir.

Gazetenin haberleri incelendiğinde sözleşmeye karşı olanlar ile sözleşmeye destek veren kişilerin açıklamalarına yer verildiği görülmüştür. Bunun amacı her iki görüşe de yer vererek tarafsız olduğunu gösterme çabasıdır.

Buna göre sözleşmenin kaldırılma haberine karşı çıkanların görüşleri; “*CHP: yok hükmünde Danıştay’a gidiyoruz*”, “*TGC’den (Türkiye Gazeteciler Cemiyeti) ‘çekilme’ itirazı*”, “*danıştaya dava*”, “*Biden: Ani karar derin hayal kırıklığı*”, “*yok hükmünde danıştaya gidiyoruz*”, “*otobüslü bariyer*”, “*protesto*”, “*TBMM kararı ile kabul edilen*”. “*42 milyon kadının hakkı*”, “*fesihle hukuk tartışması*”, “*iktidardaki zorba*”, “*ilk imzalayan ülke*”, “*sözleşmeden çekilme*” gibi ifadelerle haber metninde yer aldığı tespit edilmiştir. Zorba ifadesi ile Cumhurbaşkanı ima edilmiş ve gücünü kötüye kullandığı nitelenmiştir. Kararın Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından alındığı bu yüzden feshin hukuki boyutunun tartışıldığı ve kararın tanınmadığına yönelik yapılan açıklamalar haber metinlerinde yer almıştır. 42 Milyon kadının hakkı ifadesi nicelik bakımından büyüklüğünü vurgulamak amacıyla kullanılmıştır. Seçilen sözcükler ile sözleşmenin iptal edilme kararının olumsuz bir durum olduğu desteklenmiştir.

Sözleşmenin kaldırılma haberlerini destekleyenlerin görüşlerinin yer aldığı haber metinlerinde ise “*kadın hakları mücadelesi*” “*Türk aile yapısında LGBT propagandasının oluşturduğu rahatsızlık*”, “*LGBT ideolojisi*”, “*siyasi ve diplomatik baskı*”, “*reform paketleri*”, “*kadın haklarının iyileştirilmesi*”, “*Türkiye mücadelesiyle örnek olacak*”, “*bazı kadın kuruluşları kararı protesto etti*”, “*işte dayanak kararname*” gibi sözcüklerin tercih edildiği görülmüştür. Sözleşmenin kaldırılmasına itiraz edenlerin açıklamalarına, karşı açıklama niteliğinde sözcüklerin seçildiği görülmektedir. Kadınların haklarının yeni reform paketleri ile destekleneceği, daha iyi bir duruma taşınacağı yönünde ifadeler kullanılmıştır. Sözleşmenin kaldırılma kararını bazı kadın kuruluşlarının protesto ettiği ifadesi ile sayıca az kadının kararın

kaldırılmasına tepki gösterdiği vurgulanmaya çalışılmıştır. Sözleşmenin aile yapısını bozacağı vurgulanmış ve kaldırılma kararına dayanak olarak sunulduğu görülmüştür.

Haber Retoriği

Haber retoriği şeyleri nasıl söylediğimizle alakalıdır. Fakat, haber tarzı, haberlerin kitlesel, kamusal ve biçimsel doğasından kaynaklanan çeşitli etkenler tarafından büyük oranda sınırlandırılır. Haberde kullanılan retorik yapıları, iletişimin amaçlanan ve hedeflenen etkilerine bağlıdır. Anlatım seçimleri, belirlenen bir duruma göre söylem türünü veya farz edilen ideolojik arka planın ortaya çıkmasına neden olur. Retoriğin amaçları arasında alıcıyı ikna etmek vardır. Bir diğer amacı ise göndericinin iletmek istediği mesajı, alıcının amaçladığı biçimde anlamasıdır. (Dijk,1988, s.82)

Sözleşmenin imzalanma haberinde Ahmet Davutoğlu'nun belgeyi imzalarken çekilmiş fotoğrafı kullanılmıştır.

Sözleşmenin kaldırılma haberlerinde ise ellerinde pankart olan kadınların arkasında zırhlı otobüs olan bir fotoğraf kullanılmıştır. Burada eylem yapan kadınlar sorunlu grup olarak lanse edilip düzeni bozdukları ve sonrasında polis müdahalesine maruz kaldıkları algısı yaratılmıştır. Polisin kadınları uyardığı ancak kadınların bu ihtar uymayarak çevik kuvvet polislerinin müdahalesinin haklı olduğuna yönelik bir çerçeve çizilmiş ve fotoğraf ile desteklenmiştir. Haber metinleri ile görüntüler incelendiğinde birbirlerini tamamladıkları görülmektedir.

3.6.2. Sabah Gazetesi

Makro Yapı Çözümlemesi

Sabah Gazetesi'nin ilgili tarihleri incelendiğinde İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma sürecinde yalnızca 1, sözleşmenin kaldırılma sürecinde ise 10 adet habere ulaşılmıştır.

Tablo 4. Sabah gazetesi haber başlıkları

Başlık No	Tarih	Haber Başlıkları	Yorum
13.	12.05.2011	Kadına Yönelik Şiddete Karşı İlk Sözleşmeye İmza	Haber başlığında imzanın kimler tarafından atıldığı belli değildir. Enformasyon

			eksiltimi bulunmaktadır.
14.	21.03.2021	Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden Çekildi. Çözüm Özumüzde /s.12	Haber başlığında çözüm özümüzde ifadesi ile kurgulama ve enformasyon eksiltimi yapılmıştır.
15.	22.03.2021	Kadına şiddete asla taviz yok /s.14	Haber başlığında genelleme yapılmıştır.
16.	23.03.2021	İstanbul Sözleşmesi'ni Bahane Eden AB ve ABD'ye Çarpıcı Yanıt: Sözleşmeden Çekilmek, Şiddetle Mücadeleden Ödün Vermek Değildir /s.10)	Kurgulama yapılmıştır. Kurumun söylemi üzerinden haber başlığı üretilmiştir.
17.	23.03.2021	LGBT Lobileri, Sözleşmeyi Politik Baskı İçin Kullandı /s.10)	Genelleme yapılmıştır.
18.	21.03.2021	Cumhurbaşkanı Erdoğan, iki kararnameyle Türkiye'nin gündemini değiştirdi -Köşe Yazısı/ s.11)	Enformasyon eksiltimi yapılmıştır.
19.	21.03.2021	İstanbul Sözleşmesi gündemiyle bugün köşe kadınların -Köşe Yazısı/ s.14	Haber başlığı kısa ve anlaşılır. Haber metni ile uyumludur.
20.	22.03.2021	Sözleşmeden Çıkınca Kadın Korumasız Mı Kaldı? -Köşe Yazısı/ s.11	Haber başlığında soru cümlesine yer verilerek habere yönelik dikkat çekmek amaçlanmıştır.
21.	23.03.2021	Gül gibi yap Ahmet Hoca -Köşe Yazısı/ s.2	Haber başlığı haber metni okunmadan anlaşılması mümkün değildir. Enformasyon eksiltimi bulunmaktadır.
22.	23.03.2021	Akşener, İstanbul Sözleşmesi'ne Göre Suç İşlemiştir -Köşe Yazısı/ s.13	Haber başlığı bir yargı üzerinden üretilmiştir.
23.	23.03.2021	Kongre Öncesi AK Parti Genel Başkanvekili Numan Kurtulmuş'tan Sabah'a Önemli Açıklamalar "25 Mart'ta 2023 Seçim Sürecini Başlatıyoruz" - Köşe Yazısı/ s.13	Haber başlığı haber metnini doğrudan yansıtmamaktadır.

Gazetenin sözleşmenin imzalanma haber başlığında olay hakkında bilgi sınırlı olarak verilmiş olayın gerçekleştirenlerin kim olduğuna dair bilgi vermeyerek okuyucuda merak uyandırmayı hedeflemiştir. Ayrıca başlıkta yer ve zaman bilgileri

de verilmeyerek enformasyon eksiltimi yapılmıştır. Haber başlığının teması kadına yönelik şiddeti önlemek için atılan ilk imzadır.

Sözleşmenin kaldırılma haberlerinde gazetenin haber başlıklarının büyük bir kısmının haber kaynaklarının ifadelerinden oluştuğu ve bu ifadelerin gazetenin kendi söylemi haline getirdiği görülmektedir. Gazete haber başlığında değerlendirme cümlesi tercih etmiştir. Örneğin, *(Başlık22) Akşener, İstanbul Sözleşmesi'ne Göre Suç İşlemiştir*. Haber başlıklarının teması kadın mücadelesinin devam edeceği yönündedir. *(Başlık 16) İstanbul Sözleşmesi'ni Bahane Eden AB ve ABD'ye Çarpıcı Yanıt* başlığında sıfat kullanılmıştır. Ayrıca gazetenin öznel yorumunu da haber başlığı olarak kullandığı görülmüştür. Haber başlığının devamında *Sözleşmeden Çekilmek, Şiddetle Mücadeleden Ödün Vermek Değildir* ifadesinin gazetenin kendi söylemi gibi başlığa taşınması gazetenin ideolojisini net bir şekilde açığa çıkarır.

Haber Girişleri

Başlık 13: *Kadına yönelik şiddete karşı ilk sözleşmeye imza (12.05.2011)*

Giriş: Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi 121. Toplantısı çerçevesinde, “Avrupa Konseyi Kadına Karşı ve Ev İçi Şiddetle Mücadele ve Bunun Önlenmesi Sözleşmesi” 13 ülke tarafından imzalandı.

Başlık 20: *Sözleşmeden Çıkınca Kadın Korumasız Mı Kaldı? (Sabah-Köşe Yazısı, 22.03.2021 s.11)*

Giriş: Çok zeki bir şarkıcı hanım şöyle yazmış: “Haydi herkes dövüş sporlarına yazılsın! Orta çağa dönüyoruz. Orman Kanunları Geçerli.”

Başlık 18: *Cumhurbaşkanı Erdoğan, iki kararnameyle Türkiye'nin gündemini değiştirdi (Sabah-Köşe Yazısı, 21.03.2021 s.11)*

Giriş: *Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kararnameyle uyguladığı iki karar, uzun tartışmalara konu olmakta.*

Başlık 16: *İstanbul Sözleşmesi'ni Bahane Eden AB ve ABD'ye Çarpıcı Yanıt: Sözleşmeden Çekilmek, Şiddetle Mücadeleden Ödün Vermek Değildir (Sabah, 23.03.2021 s.10)*

Giriş: *Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesini eleştiren ABD ve AB ülkelerine Türkiye hem uyarıda bulundu hem de tepki gösterdi.*

Haber başlıkları ve girişleri incelendiğinde sözleşmenin imzalanma sürecine ilişkin haber başlığı ve haber içeriğinin birbiri ile uyumlu olduğu 5N1K (ne, nerede, ne zaman, neden, nasıl, kim) sorularına yanıt verdiği gözlemlenmiştir.

Sözleşmenin kaldırılma sürecine ilişkin haber başlıkları ile haber girişleri incelendiğinde çoğunlukla birbiri ile uyumlu oldukları görülmüştür. Haber metinlerinde 5N1K sorularının çoğuna yanıt verildiği görülmüştür.

Fotoğraf

Sabah Gazetesi İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma haberinde fotoğraf kullanmamıştır.

Gazetenin sözleşmenin kaldırılması ile ilgili, çözüm özümüzde başlıklı haberinde toplumda önemli bir yere sahip, Taksim İstiklal Caddesi'nin fotoğrafı kullanılmıştır. Fotoğrafta İstiklal Caddesi'nin sıradan bir günündeki kalabalık hali tercih edilmiştir. Burada anlatılmak istenen İstanbul'un simgelerinden sayılan ve her zaman kalabalık olan meydan verilerek, toplumun çoğunluğunun sözleşmenin kaldırılmasını istediği yönünde bir içselleştirme yapılmak istenmesidir.

Sözleşmeden çekilmenin kadın haklarından ödün vermek olmadığını söyleyen haberde ise, eylem yapan kadınları ellerinde HDP flamaları, LGBT bayrakları veya 'feminist isyan her yerde' yazılı pankartlar ile sayfasına taşımaktadır. Burada da kadınları terör örgütü ile arasına mesafe koymayan siyasi parti üyeleri ile bir tutmaktadır. Ayrıca iktidarın sözleşmenin kaldırılma gerekçesini LGBT'nin yaygınlaştırılmasına neden olacağını ileri sürerken, gazete LGBT bayrağını fotoğrafta konumlandırarak iktidarın görüşüne destek olmaktadır.

Şematik Yapı

Ana Olayın Sunumu

İstanbul Sözleşme'nin imzalanma haberinde ana olay kadına şiddet ile mücadele konusunda metnin hukuki bağlayıcılığı olduğu, hükümlerinin denetleneceğinden ve ülkelerin kendi iç hukuk kurallarına göre değerlendirilmesi gerektiğinden bahsedilmektedir.

Sözleşmenin kaldırılmasını eleştiren Meral Akşener, AB ve ABD ile birlikte sözleşmeyi imzalan Ahmet Davutoğlu'na da cevap niteliğinde haberlerin yapıldığı görülmektedir. Ayrıca sözleşmeyi LGBT lobilerinin politik baskı aracı olarak kullandığını, sözleşmenin gerekli olmadığını, sorunun çözümünün özümüzde mevcut olduğu vurgusu yapıldığı tespit edilmiştir. *'Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden Çekildi. Çözüm Özümüzde'* haberini Van Dijk ideolojik söyleminde *"Bizim iyi şeylerimizi, onların kötü şeylerini vurgulamak"* şeklinde açıklar. (Dijk, 2003:57) Buna göre İstanbul Sözleşmesi onların kötü şeyidir.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi

İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma haberi incelendiğinde ardalan bilgisine yeterince yer verilmediği tespit edilmiştir. Sözleşmenin imzalanma nedenleri açıklanmamış, yalnızca haber başlığında kadına yönelik şiddete karşı ilk imza olarak verilmiştir. Haber metninde sözleşmenin nerede imzalandığına, hangi ülkelerin imza attığına, tarafların yükümlülüklerine yer verilmiştir. Ek olarak haberin sonunda Rusya ve Gürcistan arasındaki sorundan dolayı bildirinin yayımlanmadığını bunun yerine Türkiye ve Ukrayna'nın açıklama yaptığı bilgisine yer verilmiştir.

İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılma haberleri incelendiğinde ardaan ve bağlam bilgisine çoğu haberde yer verildiği gözlemlenmiştir. Örneğin;

Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden Çekildi. Çözüm Özümüzde /s.12 (Başlık 14, 21 Mart 2021) tarihli gazete haberinde sözleşmeden çekilme kararının arka planında yatan nedenin LGBT'liler ile ilgili yasal düzenlemelerden dolayı kamuoyunda tepkiye neden olduğundan ve kararın toplum tarafından memnuniyetle karşılandığından bahsedilmektedir. Aile Bakanı Zehra Selçuk'un açıklaması kullanılarak kadın haklarının kendi hukuk sistemimize göre korunacağı bilgisine yer verilmiştir. Ayrıca sözleşmenin gündeme gelmesini Boğaziçi eylemcilerinin sebep olduğunu ve onların da terörle ilişki içinde olan provokatörler olduğunu ileri sürmektedir. Yine sözleşmenin kaldırılmasını destekleyen kabine üyelerinin sözlerine yer verilerek kararın doğru olduğu gösterilmeye çalışılmıştır. Gazetenin arka plan bilgisine yer verdiği ve ideolojik söylemin ön plana çıktığı görülmektedir.

Yorum

Gazete sözleşmenin imzalanma haberinde herhangi bir yorumda bulunmamış olayı nesnel bir şekilde aktarmıştır.

Sözleşmenin kaldırılma haberlerinde sözleşmenin uzun yıllardır tartışıldığı terör örgütü ile bağlantılı provokatörlerin katıldığı Boğaziçi eylemcileri tarafından gündeme geldiği ve LGBT'liler tarafından kullanıldığı gerekçeleri ile kaldırıldığı ifade edilmiştir. Aynı zamanda halkın karardan memnuniyet duyduğu ifadelerine de yer verilmiştir. Ayrıca sözleşmeye ihtiyaç olunmadığı çözüm için iç hukukun yeterli olduğu vurgusu yapılmıştır. Sözleşmenin kaldırılması gazete tarafından desteklenmekte ve genelleştirme ifadeleri kullanılarak toplumun her kesiminin aynı düşünceye sahip olduğu izlenimi yaratılmaktadır.

Haberin Retoriği

Haber metinleri incelendiğinde doğrudan ve dolaylı anlatımlara yer verildiği görülmektedir. Kabine üyelerinin fotoğrafları ile açıklamaları doğrudan alıntı yapılarak kullanılması haber kaynaklarının kimliklerinin belirlenmesi sağlamıştır. Ayrıca sözleşmenin kaldırılma haberlerinde dış ülkelerdeki kadın cinayet oranları ile Türkiye'deki oranlar karşılaştırılarak şiddetin ülkemizde daha az yaşandığına kanıt sunulmak istenmiştir. Yapılan alıntılar ile kanıt sunma çalışmaları haberin söyleminde ideolojik üretime neden olmaktadır.

Mikro Yapı

Sentaktik Çözümleme

Kadına yönelik şiddete karşı ilk sözleşmeye imza haberin metni incelendiğinde basit ve etken yapıda kurulan cümlelere rastlanmıştır. Örneğin, “... 13 ülke tarafından imzalandı.” “Sözleşmenin, imzası bulunan ülkeler tarafından ne kadar uygulandığı ise denetlenecek.”, “...açıklaması yapıldı.” (Başlık 13, 12.05.2021)

“Cumhurbaşkanı Erdoğan, iki kararnameyle Türkiye'nin gündemini değiştirdi” haberinde ve basit ve etken yapıda cümleler kullanıldığı ve öznenin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olduğu görülmüştür. Örneğin, “Türkiye, İstanbul Sözleşmesinden ayrıldı.”, “İstanbul Sözleşmesinden Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle Türkiye'nin çekilmesi de sayısız spekülasyona neden oldu.” (Başlık18, 21.03.2021)

“Türkiye, İstanbul Sözleşmesi'nden Çekildi Çözüm Özümüzde” haberi incelendiğinde etken ve edilgen yapıda cümleler kullanıldığı görülmüştür. Örneğin, “Cumhurbaşkanı Erdoğan kararı imzalayarak İstanbul Sözleşmesi'yle ilgili tartışmalara son noktayı koydu” Bu cümlede etken yapıda kullanılmış ve öznesi Cumhurbaşkanı'dır. Öznenin kararlılığı ve gücü vurgulanarak ön plana çıkarılmıştır. “Kabul edildiği günden bu yana tartışma konusu olan İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı memnuniyetle karşılandı.” Bu cümle ise edilgen yapıda kullanılmış ve öznesi gizli tutulmuştur. (21.03.2021 s.12)

İSTANBUL SÖZLEŞMESİNİ BAHANE EDEN AB VE ABD'YE ÇARPICI YANIT: SÖZLEŞMEDEN ÇEKİLMEK, ŞİDDETLE MÜCADELEDEN ÖDÜN VERMEK DEĞİLDİR (Başlık 16, 23.03.2021) haberinde kişilerin açıklamalarına yer verilerek etken ve edilgen cümle yapılarının kullanıldığı görülmüştür. Örneğin, “...Türkiye'nin toplumsal ve ailevi değerleriyle bağdaşmayan eşcinselliği normalleştirmeye çalışan bir kesim tarafından manipüle edilmiştir.” “Türkiye, çok sayıda milletlerarası antlaşmadan çekildi.” Haber metninin geneline bakıldığında cümleler basit yapıdadır.

Sözleşmeden çıkınca kadın korumasız mı kaldı? (Başlık 20,22.03.2021) Haberi incelendiğinde etken ve basit yapıda cümleler kurulduğu tespit edilmiştir. Örneğin, ‘‘Ak Parti bu sayıyı 14’e katladı ve yaklaşık 150 kadın sığınma evi açtı. Yetmedi, 2013’te Şiddet İzleme ve Önleme Merkezi kurdu.’’ Haber metninde ideolojik üretim yapılmıştır. Buna göre Van Dijk’ın bizim hakkımızda olumlu şeyler söyle stratejisinin uygulandığı görülmüştür.

Bölgesel Uyum

Haber 13: *Kadına yönelik şiddete karşı ilk sözleşmeye imza (12.05.2011)*

Giriş: *Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi 121. Toplantısı çerçevesinde, ‘‘Avrupa Konseyi Kadına Karşı ve Ev İçi Şiddetle Mücadele ve Bunun Önlenmesi Sözleşmesi’’ 13 ülke tarafından imzalandı. Haber başlığı ile haber metninin birbiri ile uyumlu olduğu görülmektedir.*

Haber 18: *Cumhurbaşkanı Erdoğan, iki kararnameyle Türkiye’nin gündemini değiştirdi (21.03.2021)*

Giriş: *Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın kararnameyle uyguladığı iki karar, uzun tartışmalara konu olmakta. Bu kararlardan birincinde Merkez Bankası Başkanı Naci Ağbal görevinden alınarak, yerine Prof. Dr. Şahap Kavcıoğlu atandı. Önceki gece son dakika olarak Resmî Gazete ’de yayımlanan Cumhurbaşkanı kararına göre de Türkiye, İstanbul Sözleşmesi’nden ayrıldı.*

Başlık 14: *TÜRKİYE, İSTANBUL SÖZLEŞMESİ’NDEN ÇEKİLDİ ÇÖZÜM ÖZÜMÜZDE (21.03.2021)*

Giriş: *‘‘Türkiye, kadına şiddet ile aile içi şiddetin önlenmesi için mücadeleyi öngörmesine karşın LGBT’liler tarafından kullanılan ve birçok*

ülkede tepki çeken İstanbul Sözleşmesi'nden ayrıldı. Cumhurbaşkanı Erdoğan kararı imzalayarak İstanbul Sözleşmesi'yle ilgili tartışmalara son noktayı koydu.”

Başlık 20: *Sözleşmeden çıkınca kadın korumasız mı kaldı? (22.03.2021 s.11)*

Giriş: *Çok zeki bir şarkıcı hanım şöyle yazmış: ‘Haydi herkes dövüş sporuna yazılsın! Orta çağa dönüyoruz. Orman kanunları geçerli.’* Haber metni incelendiğinde başlık ile metin girişi arasında uyumsuzluk bulunmaktadır. Ayrıca haber metninde neden sonuç ilişkisine rastlanılmamıştır.

Başlık 17: *LGBT LOBİLERİ, SÖZLEŞMEYİ POLİTİK BASKI İÇİN KULLANDI (23.03.2021)*

Giriş: *İstanbul Sözleşmesi, LGBT lobileri ve bunlarla eşgüdümlü finansal ve teknoloji şirketleri tarafından “aileyi yozlaştırıcı bir araç” olarak kullanıldığı için Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle iptal edildi.* Haber başlığı ve haber metni birbiri ile uyumludur. Haber metninden neden sonuç ilişkisine yer verildiği tespit edilmiştir.

Sözcük Seçimleri

Sözleşmenin imzalanma haberi incelendiğinde *“ilk sözleşmeye imza”, “ilk olarak imza atan ülkeler Türkiye,...”* gibi ifadelerle sözleşmenin ilk imzalayanı Türkiye olması olumlu anlamda ele alınıp tekrarlayan kelimelerle vurgulanmıştır.

Sözleşmenin kaldırılma haberleri incelendiğinde, başlıklarda *“LGBT lobileri”, “taviz-ödün verme”, “çözüm özümüzde”, “yozlaştırıcı politik baskı aracı olarak kullanılan sözleşme”* gibi ifadelerle yer verildiği görülmektedir. *“LGBT, terör örgütleri ve destekçileriyle kol kola geziyor”* ifadesi ile gazete LGBT’yi doğrudan terör ile ilişkilendirerek, okuyucuya tehdit unsuru olarak aktarmaktadır.

Çözüm özümüzde ifadesi ile bizim olanı olumlamaktadır. Gazete sözcük seçiminde merak uyandıran *“çarpıcı yanıt”, “önemli açıklamalar”* ifadelerini kullanmıştır. Okuyucunun dikkatini çekecek ifadeler kullanılarak haber metninin tamamının okunması sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca sözcük seçimlerinin tesadüf

olmadığı LGBT lobileri derken olumsuz bir algı yarattığı gözlemlenmiştir. Lobi sözcüğü Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi’ne göre belirli baskı veya çıkar gruplarının kendi arzularını siyasi yöneticilere kabul ettirmek ve onları kendi amaçları doğrultusunda etkilemek üzere kurulan topluluktur. (1992, s.399)

3.6.3. Türkiye Gazetesi

Makro Yapı Çözümlemesi

Türkiye Gazetesi’nin ilgili tarihleri incelendiğinde İstanbul Sözleşmesi’nin imzalanma sürecinde yalnızca 1, sözleşmenin kaldırılma sürecine ait 13 habere ulaşılmıştır.

Tablo 5. Türkiye gazetesi haber başlıkları

Başlık No	Tarih	Haber Başlığı	Yorum
24.	12.05.2011	Kadına Karşı Şiddete İlk İmza Türkiye’den /s.11	Haber başlığı doğrudan haber metnini yansıtmaktadır
25.	21.03.2021	‘Ankara Kriterleri’ İle Yola Devam Hem Aile Hem De Kadın Korunacak /s.14	Haber başlığı ile haber metni birbiri ile uyumludur.
26.	21.03.2021	Türkiye Aile Meclisi Başkanı: LGBT Dernekleri 250 Bin Üye Buldu /s.14	Bir kişinin söylemi üzerinden haber başlığı üretilmiştir. Haber metni ile uyumludur.
27.	22.03.2021	İçişleri Bakanı Soylu: Kadına Saygıda Örnek Olacağız /s.11	Bir kişinin söylemi üzerinden haber başlığı üretilmiş ve genelleme yapılmıştır.
28.	22.03.2021	İletişim Başkanı Altun: Kadının Konumu Güçlenecek /s.11	Bir kişinin söylemi üzerinden haber başlığı üretilmiş ve haber başlığı metni doğrudan yansıtmaktadır.
29.	22.03.2021	Akbaşoğlu: Fesih Yetkisi Erdoğan’a Ait /s.11	Bir kişinin söylemi üzerinden haber başlığı üretilmiştir ve başlık haber metnini yansıtmaktadır.
30.	22.03.2021	“İstanbul Sözleşmesi”nden “Anadolu S/özleşmesi”ne! - Köşe Yazısı, /s.2	Haber başlığında enformasyon eksiltimi bulunmaktadır.

31.	23.03.2021	AK Parti ‘Ankara Mutabakatı’ İçin Hazırlıklara Başladı: Toplumsal Yapı Ön Plana Çıkacak /s.9	Haber başlığı anlaşılır ve haber metnini doğrudan yansıtmaktadır.
32.	23.03.2021	Danıştay’a Koşullar “Çekilme Usulüne Uygun Yapıldı” /s.9	Haber başlığında enformasyon eksiltimi ve kurgulama yapılmıştır.
33.	21.03.2021	İstanbul Sözleşmesi CHP’li Kadınları Niye Korumadı? -Köşe Yazısı /s.15	Haber başlığı haber metnini doğrudan yansıtmamaktadır.
34.	22.03.2021	Çok Şükür Kurtulduk! -Köşe Yazısı /s.3	Enformasyon eksiltimi yapılmıştır. Haber başlığında kurtulunan şeyin ne olduğu ve kim tarafından söylendiği belli değildir.
35.	22.03.2021	Sözleşme-Sızlaşma! -Köşe Yazısı /s.11	Haber başlığında enformasyon eksiltimi ve kurgulama yapılmıştır.
36.	23.03.2021	Kadını İstismar Eden Sözleşme !.. Köşe Yazısı, /s.3	Haber başlığında genelleme yapılmıştır.
37.	23.03.2021	İstanbul Sözleşmesi, Zararın Neresinden Dönülürse... -Köşe Yazısı, /s.9	Haber başlığında enformasyon eksiltimi ve kurgulama yapılmıştır.

Sözleşmenin imzalanma haber başlığı doğrudan olayla ilgili bilgi vermektedir. Başlığın teması kadına karşı şiddeti önleme amacı taşıyan sözleşmenin ilk imzacısının Türkiye olmasıdır.

Sözleşmenin kaldırılma haberlerinin başlıkları incelendiğinde, sözleşmeden olumsuz ifadeler ile bahsedildiği görülmektedir. Haber başlıklarının ortak teması sözleşmeden duyulan rahatsızlık ve çözümün dışarda değil özümüzde olduğudur. Haber başlıklarında soru işareti ve ünlem kullanılarak merak uyandırılmaya çalışılmış, üç nokta kullanılarak da enformasyon eksiltimi yapılmıştır. Ayrıca haber başlıklarında kaynakların ifadelerinden yararlanıldığı görülmektedir. Yine sözleşmenin kaldırılma gerekçesinin doğruluğunu ispatlamak için LGBT’lilerden duyulan rahatsızlık sayısal veri ile desteklenerek haber başlığında verilmiştir.

Haber Girişleri

Başlık 24: *Kadına Karşı Şiddete İlk İmza Türkiye'den (12.05.2011 s.11)*

Giriş: *Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi 121. Toplantısı çerçevesinde, "Avrupa Konseyi Kadına Karşı ve Ev İçi Şiddetle Mücadele ve Bunun Önlenmesi Sözleşmesi" imzaya açıldı.*

Başlık 32: *Danıştay'a Koşullar "Çekilme Usulüne Uygun Yapıldı" (Türkiye, 23.03.2021 s.9)*

Giriş: *Aile yapımızı düşmanlık aracı haline getiren İstanbul Sözleşmesi'nin, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın imzalı kararının Resmî Gazete 'de yayınlanmasıyla feshedilmesinin yankıları sürüyor.*

Başlık 33: *İstanbul Sözleşmesi CHP'li Kadınları Niye Korumadı? (Türkiye-Köşe Yazısı, 21.03.2021 s.15)*

Giriş: *Hükümet, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kararıyla dün gece yarısı İstanbul Sözleşmesi'nden çekildi. Beklenen bir karardı, sürpriz olmadı.*

Başlık 34: *Çok Şükür Kurtulduk! (Türkiye- Köşe Yazısı, 22.03.2021 s.3)*

Giriş: *Yaklaşık 5-6 ay önce çektiğim bir videoda İstanbul Sözleşmesi'nin Türkiye'nin başına bela olduğunu dile getirmiş, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bu soruna el atması gerektiğini söylemişim.*

Başlık 26: *Türkiye Aile Meclisi Başkanı: LGBT Dernekleri 250 Bin Üye Buldu (Türkiye, 21.03.2021 s.14)*

Giriş: *İstanbul Sözleşmesi, Resmî Gazete 'de yayınlandığı 20 Mart 2012 tarihinin 9. Yıl dönümünde feshedildi.*

Sözleşmenin imzalanma haberinde haber başlığı ve metni birbiri ile uyumludur. Metinde 5N1K sorularının yanıtları yer almaktadır. Haber metninde şiddetin ilk defa insan hakkı ihlali ve ayrımcılık olarak tanımlandığına vurgu yapılmıştır. Ayrıca haber metninde Davutoğlu'nun Avrupa'da aşırıcılık ve ayrımcılığın yükselişte olduğu,

komşu bölgelere talep üzerine gidilebileceğine ilişkin açıklamalarına de yer verildiği görülmüştür.

Sözleşmenin kaldırılma haberlerinde haber metinlerinde 5N1K sorularının bazılarına yanıt verildiği görülmüştür. Köşe yazılarında kullanılan haber başlıklarının öznel ifadelerden oluşturulduğu ve sözleşmenin olumsuz olarak sunulduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca haber girişlerinde de sözleşmenin feshedilmesine ilişkin bilgiler ve yorumlar yer almaktadır.

Fotoğraflar

Sözleşme ile kadına karşı şiddet, ilk defa açıkça insan hakkı ihlali ve ayrımcılık olarak tanımlandı

TÜRKİYE'YE TEŞEKKÜR Ahmet Davutoğlu 6 aydır yürüttüğü Amara Konsesi Bakanlar Komitesi Dönem Başkanlığına, Ukrayna Dış İşleri Bakanı Konstantin Grişenko'ya devretti. 6 yıllık performansına dolayısıyla Türkiye'ye teşekkür eden Grişenko, "Türkiye, insan haklarının yerleştirilmesi mücadelesinde önemli bir bayrak taşıdı, biz de bu yoldan gideceğiz" dedi.

Türkiye Gazetesi sözleşmenin imzalanma haberinde Ahmet Davutoğlu ile Ukrayna Dış İşleri Bakanı'nı Konstantin Grişenko'nun görev devri sırasında gülümsedikleri fotoğraf seçilmiştir. Fotoğrafın alt metninde Türkiye'ye teşekkür edilirken, Grişenko'nun "*Türkiye, insan haklarının yerleştirilmesi mücadelesinde önemli bir bayrak taşıdı, biz de bu yoldan gideceğiz*" ifadesine yer verilmiştir.

Haber metinleri incelendiğinde gazetenin sözleşmenin kaldırılmasına ilişkin açıklama yapan kişilerin fotoğraflarını kullandıkları görülmüştür.

İki siyasi parti üyesi kadın milletvekillerinin kullanıldığı fotoğrafın haberinde 'Ankara Kriterleri ile Yola Devam Hem Aile Hem De Kadın Korunacak' (Başlık 25) başlığı kullanılmıştır. Haberinin spotunda ise; aile yapımızı düşmanlık aracı haline getiren ve yuva yıkan 'İstanbul Sözleşmesi'nden Türkiye çekildi. Fesih hazırlıkları geçen haftadan yapıldı. Bundan sonra 'Ankara kriterleri' ile yola devam edilecek' ifadesi kullanılmıştır.

Diğer spotta ise; bu adımın atılma sebeplerinin başında, sözleşmenin LGBT ideolojisi savunuculuğuna indirgenmesinin ve LGBT'nin bazı kesimler tarafından meşru olarak dayatılmasının önüne geçme amacı geliyor, ifadeleri kullanılmıştır.

Türkiye Gazetesi'nin imzalanma ve kaldırılma süreçlerindeki haber metinlerine bakıldığında sözleşmenin imzalanma haberlerinde pozitif bir fotoğraf ve argüman kullanılırken, kaldırılma haberlerinde ise sözleşmenin aile yapısını tehdit eden bir unsur olarak görüldüğü, gazetenin söylemlerine de yansıdığı görülmektedir. Ayrıca bazı kesimlerin sözleşmeyi dayattığı ifadesinde kullanılan iki farklı parti mensubu, kadın siyasetçinin fotoğrafları kullanılarak hedef gösterilmiştir.

Şematik Yapı

Ana Olayın Sunumu

Gazete İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma haberinde Türkiye'nin bu süreçte öncü olduğunu ve kadına karşı şiddetin insan hakkı ihlali ve ayrımcılık olarak tanımlandığı ifadelerine yer vermiştir.

Sözleşmenin kaldırılma haberinin ana teması olarak aile, toplum ve dini yapımızı bozan, eşcinselliğin artmasına sebep olan sözleşmenin kaldırılma kararının yerinde ve hukuka uygun olarak yapıldığıdır. Ayrıca kadına şiddet ile ilgili çözümün özümüzde olduğu vurgusu da gazetenin ana olaylarından.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi

İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma haberi incelendiğinde ardalan ve bağlam bilgisine yer verildiği tespit edilmiştir. Ardalan bilgisinde sözleşmenin kaldırılma haberlerinin siyasi, hukuki ve toplumsal boyutları görülmekle birlikte, gazete ardalan bilgisini daha çok toplumsal açıdan ele alarak okura aktarmıştır.

Sözleşmenin kaldırılma haberleri incelendiğinde ardalan ve bağlam bilgisine yer verildiği tespit edilmiştir. Örneğin; '*Ankara Kriterleri ile Yola Devam Hem Aile Hem De Kadın Korunacak*' (21.03.2021 s.14) haber spotunda feshedilme nedeni olarak sözleşmenin LGBT ideolojisi savunuculuğuna indirgenmesi ve LGBT'nin bazı kesimler tarafından dayatılmasını önlemek amacıyla kaldırılmasının istendiği bilgisine yer verilmiştir. Haber metninde sözleşmenin onaylanmadığı, çekimser yaklaşıldığı ülkeler örnek verilmiştir. Gazete ayrıca İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılmasından sonra Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk'un kadın haklarının teminatı olarak iç hukuk sisteminin güçlü olduğuna yönelik yaptığı açıklamaya da yer vermiştir. Haberin tamamına bakıldığında ardalan bilgisi ve bağlam bilgisinin toplumsal, hukuksal ve siyasi çerçevede sunulduğu tespit edilmiştir.

Yorum

Sözleşmenin imzalanma haberinde herhangi olumsuz bir yoruma rastlanılmamıştır. Sözleşmenin imzalanma sürecine ilişkin bilgi verilmiş ve Ukrayna Dışişleri Bakanı'nın Türkiye'nin insan hakları mücadelesinde örnek olduğu ve onların da bu yoldan gideceğine dair açıklamasına yer verilmiştir.

Sözleşmenin kaldırılma haberlerinin geneline bakıldığında sözleşmenin olumsuz olarak sunulduğu görülmektedir. Sözleşmenin aile yapısını bozduğu, sapıklık ve sapkınlığa yol açtığı, kadın, erkek düşmanlığı yarattığı, LGBT konusunun ülkenin bir numaralı sorunu haline getirildiği vurgulanmış ve sözleşmeden çıkmanın doğru bir karar olduğu desteklenmiştir.

Haber Kaynakları

Haber kaynağı olarak, gazete konuya ilişkin açıklama yapan siyasetçiler ile yazarlarının ifadelerine yer verildiği gözlemlenmiştir.

Mikro Yapı

Sentaktik Çözümleme

Başlık 24: *KADINA KARŞI ŞİDDETE İLK İMZA TÜRKİYE'DEN* (12.05.2011) haberi incelendiğinde cümlelerin etken ve karmaşık yapıda kullanıldığı tespit edilmiştir. Örneğin, *Komşu bölgelere ders vermeye değil talep üzerine gidilmesinin öneminin vurgulandığını kaydeden Davutoğlu, uluslararası organizasyonlarla iş birliği yapılması gerektiğinin de vurgulandığını ifade etti.*

Başlık 26: *TÜRKİYE AİLE MECLİSİ BAŞKANI: LGBT dernekleri 250 bin üye buldu* (21.03.2021) haberi incelendiğinde bir kişinin söylemi üzerinden haber üretildiği görülmektedir. Buna göre açıklama yapan kişinin etken ve basit yapıdaki cümlelerinin kullanıldığı tespit edilmiştir. Örnek, *“LGBT dernekleri 250 bin üye sayısına ulaştı.”*, *“...3 milyon 100 bin kişinin mağdur olduğunu söyledi.”*

Başlık 28: *İletişim Başkanı Altun: Kadının konumu güçlenecek* (22.03.2021 s.11) haberi incelendiğinde kişinin söylemi üzerinden haber üretimi yapıldığı görülmektedir. Haberde genellikle açıklama yapan kişinin olumlu olarak yapılan şeyleri anlatırken kısa basit cümleler kullandığı, muhalefetin yaptığı olumsuz şeyleri anlatırken uzun ve karmaşık yapıda cümlelerin kullanıldığı tespit edilmiştir. Örneğin, *“Kendi içindeki sayısız taciz ve tecavüze sessiz kalan, en temel hak ve özgürlüklerden biri olan başörtüsünden dolayı onlarca yıl Türk kadınının her türlü hakkını gasp eden zihniyetin kadın ve insan hakları konusunda bize vereceği hiçbir ders yoktur. Eğer gerçekten derdiniz bu ülkenin kadınları, insanları ve evlatlarıysa ilk iş olarak kendi içinizdeki taciz ve tecavüzlere ses çıkarınız.”* Öznenin örtük olarak kullanıldığı, ima yoluyla okuyucuya sezdirilerek ve özne hakkında olumsuz algı yaratıldığı görülmektedir.

Bölgesel Uyum

Başlık 24: *KADINA KARŞI ŞİDDETE İLK İMZA TÜRKİYE'DEN*
(12.05.2011)

Giriş: “Sözleşme ile kadına karşı şiddet, ilk defa açıkça insan hakkı ihlali ve ayrımcılık olarak tanımlandı.” Haber başlığı ve haber metni birbiri ile uyumludur. Giriş kısmının devamında “*Kadına karşı şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi*”, “*Şiddet mağdurlarının korunması*”, “*Suçluların cezalandırılması*” gibi nedenlerden dolayı imzalandığı bilgisine yer verildiği görülmüştür.

Başlık 25: *'ANKARA KRİTERLERİ' İLE YOLA DEVAM HEM AİLE HEM DE KADIN KORUNACAK* (21.03.2021)

Giriş: “*Aile yapımızı düşmanlık aracı hâline getiren ve yuva yıkan İstanbul Sözleşmesi'nden Türkiye çekildi. Fesih hazırlıkları geçen haftadan yapıldı. Bundan sonra 'Ankara kriterleri' ile yola devam edilecek.*” Haber başlığı ile metin birbiri ile uyumludur Haber girişinde neden sonuç ilişkisine yer verildiği tespit edilmiştir.

Başlık 27: *İçişleri Bakanı soylu: Kadına saygıda örnek olacağız*
(22.03.2021 s.11)

Giriş: *İstanbul Sözleşmesi'nin feshinin kadın cinayetlerini arttıracığı iddialarına cevap Soylu'dan geldi: 1 milyon kişi başına kadın cinayeti oranları dünyada 13, Avrupa'da 7, Türkiye'de 3,8 kişi.* Haber incelendiğinde başlık ve spotun birbiri ile uyum sağlamadığı sonucuna varılmıştır. Ancak haber metni okunduğunda sözleşmenin kaldırılma kararının nedenine, kadınlar için yapılan ve yapılacak olan çalışmaların bilgisine ulaşılmaktadır.

Sözcük Seçimleri

Sözleşme'nin imzalanma haberlerinde, “kadına karşı şiddet insan hakkı ihlali ve ayrımcılık”, “yabancı düşmanlığı”, “Türkiye, insan haklarının yerleştirilmesi

mücadelesinde bayrak taşıdı”, “biz de bu yoldan gideceğiz”, “Avrupa’da aşırı cılık ve ayrımcılık tırmanıŒta” gibi ifadelere yer verilmiŒtir.

Türkiye Gazetesi sözleşmenin iptal edilmesinin hukuka uygun olduğu, yeni sözleşmenin yerli olacağını ‘Ankara Mutabakat’ı, Ankara Kriterleri, Anadolu S/özleşmesi’ gibi söylemler ile haber başlıkları kurgulanmıŒtır. Gazete olaya iliŒkin ‘Çok Œükür Kurtulduk!, Sözleşme- Sızlaşma, Zararın Neresinden Dönülürse’ , “aile yuvamızı yıkan”, “düşmanlık aracı haline getiren”, “toplumun büyük bir kısmı memnuniyetle karŒıladı”, “kararlılık sürecek” cümleleri ile sözleşmenin kaldırılmasını açıkça desteklediklerini ortaya koymaktadır.

Gazetenin haber metinleri incelendiğinde sözleşmenin ‘*Toplumun temeline dinamit koyan İstanbul Sözleşme’si feshedildi.*’ – ‘*Bu millet için büyük felaketti.*’- *Türkiye, bazı kesimler tarafından ‘kadına Œiddet’ kamuflejiyle Türk aile yapısına düşmanlık aracı haline dönüŒtürülen İstanbul Sözleşmesi*’ gibi cümlelerle ifade edildiği görölmektedir. Cümlelerde geöen sözcükler İstanbul Sözleşmesi’ne olumsuz anlamlar yüklemekle birlikte korkulacak bir metin olduğu, savaşılmaması gereken bir ŒeymiŒ gibi aktarıldığı gözlenmektedir. (21.03.2021)

“...sayısız taciz ve tecavüze sessiz kalan”, ‘başörtüsünden dolayı onlarca yıl Türk kadının hakkını gasp eden’ ifadeleri ile açıkça kimden bahsettiği belli olmadan üstü örtük bir Œekilde CHP ima edilmektedir. Tam bir sayı verilmeyerek belirsizlik yaratılmıŒtır. ‘boşanma salgını’, ‘boşanmanın moda haline gelmesi’ gibi ifadelere yer verilerek boşanmanın olumsuz bir durum olduğu algısı yaratılmıŒtır. Aynı zamanda bunu bir hastalık ya da moda olarak niteleyerek özenilerek yapılan bir eylem olduğu vurgulanmıŒtır. “...batı kökenlidir”, “illet esas itibarıyla çağdaş Avrupa’da!..” sözü ile biz- öteki teması işleyerek ötekileŒtirme yapılmaktadır. Ayrıca duygu durumlarını ifade etmek için yararlanılan ünlem işaretinin burada korkuyu nitelemek amacıyla kullanıldığı görölmektedir. “Œiddetin haram olduğu”, “ahirette de ilahi adalet ile cezalandırılacağı”, “vicdanlara nakŒedilmeli” gibi ifadeler kullanılarak muhafazakâr yoruma yer verildiği tespit edilmiŒtir.

Haber Retoriği

Sözleşmenin imzalanmasının olumlu bir gelişme olduğu Ahmet Davutoğlu ve Ukrayna DıŒiŒleri Bakanı Konstantin GriŒenko’ya yetki devrinde ayakta çekilmiş ve gülümseyen fotoğrafı kullanılarak desteklenmiŒtir.

Sözleşmenin kaldırılma haberlerinde ifadelerine yer verilen kişilerin fotoğrafları kullanılmıştır. Kullanılan bu fotoğraflar ile haber retoriğine çok fazla katkıda bulunduğundan bahsedilemez. Siyasetçilerin doğrudan açıklamaları ile sözleşmenin kaldırılmasını destekledikleri vurgulanmıştır. Ayrıca sözleşmenin LGBT derneklerinin arttırdığını kanıtlamak için sayısal veri kullanarak haberin inandırıcılığı arttırılmak istenmiştir. Kıyaslama yapılarak “*birçok ülke onaylamadı*” başlığı altında sözleşmeyi onaylamayan ülkeler örnek gösterilmiştir.

3.6.4. Cumhuriyet Gazetesi

Makro Yapı Çözümlemesi

Cumhuriyet Gazetesi'nin ilgili tarihleri incelendiğinde İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma sürecinde yalnızca 1, sözleşmenin kaldırılma sürecine ait 40 habere ulaşılmıştır.

Tablo 6. Cumhuriyet gazetesi haber başlıkları

Başlık No	Tarih	Haber Başlığı	Yorum
38.	12.05.2011	Türkiye, Kadına Karşı Şiddet ve Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Önleme Sözleşmesi'ni İmzaladı- Kadına Şiddet İnsan Hakkı İhlali/ s.15	Haber başlığı haber metnini doğrudan yansıtmaktadır.
39.	21.03.2021	Kadınlar Sokağa İndi /s.4	Başlık kadınların söylemleri üzerinden oluşturulmuş ve genelleme yapılmıştır.
40.	21.03.2021	'Kadın Hakları Savunucuları Kazanılmış Haklarımızdan Vazgeçmeyeceğiz' diyor- Cumhurbaşkanı Savaş Açtı /s.4	Başlık kişi söylemi üzerinden oluşturulmuştur. Haberde kurgulama yapılmıştır.
41.	21.03.2021	Kadınlardan Çağrı Karar Geri Alınana Kadar Eylem /s.4	Haber başlığında enformasyon eksiltimi yapılmıştır.
42.	21.03.2021	CHP'li Kadınlar: 'Binlerce Kadın Bir Kez Daha Öldü'/ s.4	Haber başlığı bir gruba mensup kadınların söylemleri üzerinden oluşturulmuştur. Genelleme yapılmıştır.
43.	21.03.2021	'Kabul Etmiyoruz' ÇYDD: Sözleşme Yaşatır, Yaşatacak /s.4	Haber başlığı bir kurumun söylemi üzerinden oluşturulmuştur. Enformasyon eksiltimi yapılmıştır.
44.	21.03.2021	KADEM: Fesih Kararı Gerilimin Neticesi /s.4	Haber başlığı haber metnini doğrudan yansıtmaktadır.
45.	21.03.2021	'Türkiye AB'den Koşarak Uzaklaştı'/ s.4	Haber başlığı bir kişinin söylemi üzerinden üretilmiştir.

46.	21.03.2021	Saray Kararıyla İstanbul Sözleşmesi Feshedildi, Türkiye Şer'i Topluma Bir Adım Daha Yaklaştı- Bir Gecede Karanlık /s.5	Haber başlığı iki ayrı ifadede oluşmaktadır. İlk ifade haber içeriğini yansıtmaktadır. İkinci ifade de genelleme ve kurgulamaya yer verilirken haber başlığının metin ile doğrudan ilişkisi yoktur.
47.	21.03.2021	'TBMM'nin Onayı Şart' /s.5	Haber başlığında enformasyon eksiltimi yapılmıştır. Bir kişinin söylemi üzerinden üretilmiştir.
48.	21.03.2021	Kazan: Devlet Güvencesi Kalmadı /s.5	Haber başlığında enformasyon eksiltimi ve genelleştirme yapılmıştır.
49.	21.03.2021	İktidar, Feshi Savundu /s.5	Haber başlığında kısa anlaşılır bir ifade kullanılmıştır. Başlık ile haber metni uyumludur.
50.	21.03.2021	CHP Lideri Kemal Kılıçdaroğlu, Erken Seçim Çağrısı Yaptı 'Erdoğan Lozan'ı da İptal Edebilir' /s.5	Haber başlığı metni doğrudan yansıtmamaktadır. Bir kişinin söylemi üzerinden üretilmiştir.
51.	21.03.2021	İyi Parti: Sözleşmenin Fesih Şekli Utanç Verici /s.5	Haber başlığında bir kişinin söylemi üzerinden üretilmiştir. Haber metnini yansıtmaktadır.
52.	21.03.2021	TÜSİAD: Çarpık Zihniyeti Cesaretlendirecek / s.5	Haber başlığında enformasyon eksiltimi ve genelleştirme yapılmıştır.
53.	21.03.2021	Buldan: Efendiler, Son Sözü Kadınlar Söyler /s.6	Haber başlığı bir kişi söylemi üzerinden üretilmiştir. Haber başlığı metni doğrudan yansıtmamaktadır.
54.	21.03.2021	En Koyu Gerici Cephenin İnşası - Köşe Yazısı /s.6	Haber başlığında enformasyon eksiltimi ve kurgulama yapılmıştır.
55.	21.03.2021	Gergerlioğlu Olayının Farklı Yönleri ve İstanbul Sözleşmesi - Köşe Yazısı /s.2	Haber başlığında iki ayrı ifade yer almaktadır. Birbirinden ayrı iki farklı olay tek başlıkta toplanmıştır. Başlıklarda enformasyon eksiltimi bulunmaktadır.
56.	22.03.2021	11 CHP'li Büyükşehir Belediye Başkanı Muğla'da Toplandı: Hükümete 'Eşit Davran' Çağrısı /s.4	Haber başlığında kişi ve yer bilgilerine yer verilmiştir. Haber başlığı kısa ve anlaşılırdır. Haber metni ile uyumludur.
57.	22.03.2021	Kadınlar Haykırıyor: Karanlığa Teslim Olmayacağız -Köşe Yazısı /s.2	Haber başlığında kurgulama yapılmıştır. Ayrıca kadınların söylemleri üzerinden üretilmiştir.

58.	22.03.2021	Selçuk'a Göre Amacından Uzaklaşmış /s.5	Haber başlığında enformasyon eksiltimi yapılmıştır. Haber başlığı anlamsız olmakla beraber bir kişinin söylemi üzerinden oluşturulmuştur.
59.	22.03.2021	Soylu, Oranları 2016 ile Savundu! /s.5	Haber başlığında enformasyon eksiltimi yapılmıştır. Haber başlığı tek başına anlamlı değildir.
60.	22.03.2021	Prof. Çelebi: Tüm Kadınlar Dava Açabilir /s.6	Haber başlığında enformasyon eksiltimi yapılmıştır. Başlık metni doğrudan yansıtmaktadır.
61.	22.03.2021	Görev Gaspı /s.9	Başlıkta kişi, yer ve zaman ifadelerine yer verilmediğinden enformasyon eksiltimi yapılmıştır. Başlık haber metni ile uyumludur.
62.	22.03.2021	Şiddet Karşıtı Her Kesimimin Büyük Tepkisini Çeken Fesih Kararı Tarikatları Sevindirdi – 'Teşekkür' Kuyruğu /s.6	Başlıkta genelleştirme ve kurgulama yapılmıştır. Haber başlığı metin ile uyumludur.
63.	22.03.2021	İstanbul Sözleşmesi Erkekleri De Yaşatır! -Köşe Yazısı, /s.8	Haber başlığı doğrudan haber metnini yansıtmamaktadır.
64.	23.03.2021	Kadına Şiddeti Onaylayan Karar /s.2	Haber başlığında enformasyon eksiltimi yapılmıştır. Haber başlığı metin ile uyumludur.
65.	23.03.2021	Tanımiyoruz! -Köşe Yazısı/ s.9	Başlıkta enformasyon eksiltimi yapılmıştır. Başlık tek başına anlamsız ve haber metnini doğrudan yansıtmamaktadır.
66.	23.03.2021	Dışişleri Bakanlığı'ndan İstanbul Sözleşmesi'nden Çekilme Savunması: Kamuoyunda Hassasiyet Yarattı /s.9	Başlık bir kişinin söylemi üzerinden üretilmiştir. Haber metnini doğrudan yansıtmaktadır.
67.	23.03.2021	'İstanbul Sözleşmesi halen yürürlüktedir' /s.9	Haber başlığı metni yansıtmaktadır.
68.	23.03.2021	'Kadın Cinayetlerini Meşrulaştırmak Demek' /s.9	Bir kişinin söylemi üzerinden üretilen haber başlığında enformasyon eksiltimi ve genelleştirme yapılmıştır. Başlık ile metin uyumludur.
69.	23.03.2021	Dava Dilekçesinde, 'Sözleşmeden Çekilme Kararı Kamu Yararına Aykırı, Meclis'in Yetkisi Gasp Edildi' Denildi-Art Arda İptal Davaları /s.9	Haber başlığında üç ayrı ifade yer almıştır. Birinci ve ikinci ifade birbirine bağlı olmakla birlikte dilekçe sonuçları üzerinden haber başlığı üretilmiş ve genelleştirme yapılmıştır. Üçüncü ifade

			doğrudan haber metnini yansıtmaktadır.
70.	23.03.2021	Polis Şiddetine Maruz Kalan Kadınlar Yerlerde Sürüklendi-Kadınlara Abluka /s.9	Haber başlığı doğrudan haber metnini yansıtmaktadır.
71.	23.03.2021	‘İktidarın İtiraf Belgesi’ /s.9	Bir kurumun söylemi üzerinden haber başlığı üretilmiştir. Enformasyon eksiltimi yapılmış kişi, yer, zaman ifadelerine yer verilmemiştir.
72.	23.03.2021	‘Kararı Tanımıyoruz’ /s.9	Haber başlığı bir kişi ve kurumun söylemi üzerinden üretilmiştir. Haber metnini doğrudan yansıtmaktadır.
73.	23.03.2021	‘İnsan Hakları İhlali’ /s.9	Haber başlığı kurumun söylemi üzerinden üretilmiş ve enformasyon eksiltimi yapılmıştır. Başlık tek başına anlam ifade etmemekte, haber metninin okunması şarttır.
74.	23.03.2021	‘Fonksiyon Gaspı’ /s.9	Haber başlığında enformasyon eksiltimi yapılmıştır. Başlık ve haber metni uyumludur.
75.	23.03.2021	Faşizmin Daniskası, Şeriatın Ayak Sesi -Köşe Yazısı /s.8	Haber başlığında enformasyon eksiltimi ve kurgulama yapılmıştır.
76.	23.03.2021	İstanbul Sözleşmesi Feshedildi: CB Milli İradeye Karşı Mı? -Köşe Yazısı /s.2	Haber başlığı iki ifadede oluşmaktadır. İlk ifadenin başlığında enformasyon eksiltimi vardır. Kim tarafından ne zaman feshedildiği belirtilmemiştir. Haber metnini doğrudan yansıtmaktadır. İkinci ifade de soru cümlesi kullanılarak okuyucunun dikkatini çekmeyi amaçlamıştır.
77.	23.03.2021	Yaşamdan Tiyatroya Tiyatrodan Yaşama -Köşe Yazısı /s.13	Haber başlığı haber metnini doğrudan yansıtmamaktadır.
78.	23.03.2021	Avrupa’dan İstanbul Sözleşmesi Tepkisi: Orta çağa Dönüş! /s.7	Haber başlığı bir kişinin söylemi üzerinden üretilmiştir.

Sözleşmenin imzalanma haber başlığı olayı yansıttığı ancak eksiltili cümle kullanılarak oluşturulduğu tespit edilmiştir. Haber başlığının teması şiddetin insan hakkı ihlali olduğu ve Türkiye’nin atılan imza ile resmen sorumlu olduğudur.

Sözleşmenin kaldırılma haber başlıkları incelendiğinde belirsiz haber başlıkları, kaynaktan doğrudan alıntı yapılarak oluşturulan haber başlıkları ve genelleştirme ifadelerinden oluşturulan haber başlıklarının kullanıldığı görülmektedir. Haber başlıklarında kullanılan temaya bakıldığında sözleşme kararının tanınmadığı ve kadınların haklarından vazgeçmeyeceği çerçevesinde oluşturulduğu görülmektedir.

Haber Girişleri

Başlık 38: *Türkiye, Kadına Karşı Şiddet ve Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Önlenmesi Sözleşmesini İmzaladı- Kadına şiddet insan hakkı ihlali (12.05.2011 s.15)*

Giriş: *Kadına karşı şiddet, insan hakları ihlali olarak kabul edildi. Türkiye dün Avrupa Konseyi'nin Kadına Karşı Şiddet ve Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Önlenmesi Sözleşmesi'ni imzaladı.*

Başlık 45: *'Türkiye AB'den Koşarak Uzaklaştı' (Cumhuriyet, 21.03.2021 s.4)*

Giriş: *Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Marija Pejcinovic Buric, Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesinin kadın hakları konusunda büyük bir geri adım olduğunu söyledi.*

Başlık 47: *'TBMM'nin Onayı Şart' (Cumhuriyet, 21.03.2021 s.5)*

Giriş: *AKP'nin son dönemde sık sık hedef aldığı, imzaya İstanbul'da açıldığı ve ilk imzacılarından birinin Türkiye olması nedeniyle de "İstanbul Sözleşmesi" olarak bilinen Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi, Cumhurbaşkanı kararı ile Türkiye açısından feshedildi.*

Başlık 42: *CHP'li Kadınlar: 'Binlerce Kadın Bir Kez Daha Öldü' (Cumhuriyet, 21.03.2021 s.4)*

Giriş: *CHP'li kadın yöneticiler yazılı bir açıklama yaparak "42 milyon kadının hakkı elinden alınmıştır..."*

Sözleşmenin imzalanma haberinde 5N1K sorularına cevap verildiği görülmüştür.

Sözleşmenin imzalanma kararında 5N1K sorularının çoğuna cevap verildiği görülmüştür. Haber metinlerinde genel olarak sözleşmenin kaldırılmasına yönelik eleştiriler yer almaktadır. Metinlerde kişi ve kurumların ifadelerine yer verilmiştir.

Fotoğraf

İstanbul Sözleşmesi imzalanma haberinde Ahmet Davutoğlu'nun sözleşmeyi imzaladığı sırada çekilen fotoğrafıyla birlikte Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu toplantısına katılan bakanların yer aldığı fotoğrafta kullanılmıştır. Ayrıca fotoğrafın alt metninde *“Kadına Karşı Şiddet ve Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Önlenmesi Sözleşmesi”nin imza töreninden sonra bakanlar aile fotoğrafı çekti. Anlaşmaya 13 ülke imza attı, ifadeleri kullanılmıştır.*

İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılma haberlerinde gazete büyük bir alanda çoğunluğunu kadınların oluşturduğu eylemden bir kareyi kullanmıştır. Fotoğraf altı

yazıda Türkiye'nin dört bir yanından 'Hep birlikte mücadele ederek bu kararı geri çektireceğiz' dediler ifadesine yer verilmiş. Haber başlığında ise kadınlar sokağa indi başlığı kullanılmıştır.

TBMM'nin onayı şart haber başlığında kullanılan siyah beyaz gözünde Cumhurbaşkanlığı forsu ile üzgün bir kadın resmedilmiş. Haber metninde sözleşmenin bir gece de Cumhurbaşkanı kararı ile kaldırıldığına vurgu yapılırken kullanılan görsel ile de ifadenin desteklendiği görülmektedir. Görselin alt metninde kadının uğradığı şiddetin Cumhurbaşkanı kararı ile ilişkili olduğu pekiştirilmiştir.

Şematik Yapı

Ana Olayın Sunumu

Sözleşmenin kaldırılmasında, kararın yalnızca Cumhurbaşkanı kararı ile alınamayacağı, kararın hukuka uygun olmadığı ve kadın hakları mücadelesinde geriye götüren bir adım olarak nitelendirilmektedir. Aynı zamanda iktidarın oy kaybetmemek için kendisine yakın bazı grupların isteği üzerine sözleşmeyi kaldırdığını, bu yüzden kararın siyasi bir tutumdan kaynaklandığı yönündeki eleştiriler, ana olayın çerçevesini oluşturmaktadır.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi

İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma haberi incelendiğinde ardalan bağlam bilgisine yer verildiği tespit edilmiştir. İncelenen haberde kadına karşı şiddetin insan hakkı ihlali olduğu ve bu sözleşme ile Türkiye'nin resmen Avrupa Konseyi'ne karşı sorumlu olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca sözleşmenin dönemin Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ve 13 ülke tarafından imzalandığı ve haber metninde sözleşmenin maddelerine yer verildiği tespit edilmiştir. Ardalan bilgisinde olayın sosyal, politik ve siyasi yönünü ortaya konulmuştur.

Sözleşmenin kaldırılma haberleri incelendiğinde ise sözleşmenin kaldırılma haberlerinin çoğunda ardalan ve bağlam bilgisine rastlanılmıştır. Örneğin,

Dışışleri Bakanlığı'ndan İstanbul Sözleşmesi'nden Çekilme Savunması: Kamuoyunda hassasiyet yarattı (Başlık 66,23.03.2021 s.9)

Haber incelendiği çekilme kararına tepki gösteren ABD ve AB'ye karşı Dışışleri Bakanlığı'nın, kadına yönelik şiddetin güvence altına alındığı ve mücadelenin etkin şekilde sürdürülmeye devam edeceği açıklaması doğrudan haber metnine yansıtılmıştır.

Dava dilekçesinde, 'Sözleşmeden çekilme kararı kamu yararına aykırı, Meclis'in yetkisi gasp edildi' denildi (Başlık 69, 23.03.2021 s.9)

Örnek verilen haber metni incelendiğinde sözleşmenin meclis tarafından onaylandığı ve Cumhurbaşkanı tarafından kaldırıldığı, buna karşın hukukçuların ve siyasi partilerin dava açma hazırlığında olduğu bilgisine spotta yer verildiği görülmektedir. Ayrıca dava dilekçelerin verilme nedeni olarak insan hak ve özgürlükleri ile ilgili konuların sadece yasalar ile karar verilemeyeceği, meclisin onayının gerektiği bilgisine de yer verilmiştir. Buna ek olarak Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Selçuk'un sözleşmenin kaldırılmasına ilişkin yaptığı açıklamanın savunma olarak gazete de haberleştirildiği görülmektedir.

İncelen haber metnine göre ardalın ve bağlam bilgisinin hukuksal, toplumsal ve siyasal çerçevede oluşturulduğu tespit edilmiştir.

Yorum

Sözleşmenin imzalanma haberinde Türkiye'nin kadına karşı şiddeti önleme konusunda resmen sorumlu olduğu ve sözleşmenin amacı, neleri kapsadığı, imza atan ülke sayıları ve sözleşmenin anayasanın üstünde olduğu bilgilerine yer verilmiştir.

Sözleşmenin kaldırılma haberlerinde Cumhurbaşkanı kararıyla iptal edilmesine ilişkin itirazlara ve Cumhurbaşkanı'na yönelik eleştirilere yer verilmiştir. Alınan kararda TBMM'nin onayının olmadığı, tek bir kişinin verdiği karar ile kadınların geleceğinin belirlenemeyeceği vurgulanmıştır. Haberlerde hem hükümet yetkililerinin hem de muhalefetin açıklamalarına yer verilmiştir.

Haber Kaynakları

Haber kaynakları olarak sivil toplum kuruluşlarının, hukukçuların, siyasi parti üyelerinin, dış ülkelerin başkan ve temsilcilerinin doğrudan ve dolaylı açıklamaları alıntı şeklinde kullanılmıştır.

Mikro Yapı

Şematik Yapı

Türkiye, Kadına Karşı Şiddet ve Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Önlenmesi Sözleşmesi'ni İmzaladı (12.05.2011) haber başlığı ve haber metni incelendiğinde kısa, etken ve edilgen yapıda cümleler kullanıldığı görülmüştür. Örneğin, *devir teslim töreni öncesinde Avrupa Konseyi Kadına Karşı Şiddet ve Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Önlenmesi Sözleşmesi imzalandı. Kadına karşı şiddet insan hakları ihlali olarak kabul edildi.*

Kadınlar Sokağa indi (21.03.2021 s.4) haberi incelendiğinde etken ve kısa yapıda cümlelerin kullanıldığı görülmüştür. Örneğin, *Kararı geri çek, sözleşmeyi uygula'' çağrısıyla dün Kadıköy Rıhtım Meydanı'nda bir araya gelen kadınlar, kararı protesto etti. Özne olarak kadınların seçildiği ve onların kararlılıklarının vurgulandığı görülmektedir.*

'Kabul Etmiyoruz' ÇYDD: Sözleşme yaşatır, yaşatacak (21.03.2021 s.4) haberi incelendiğinde kurumun açıklamalarına yer verilerek “*denildi*” ifadesi kullanılmıştır. Haber metnin öznesi kadınlar olmakla birlikte, açıklamanın karmaşık ve uzun bir yapıda verildiği görülmektedir.

Selçuk'a göre amacından uzaklaşmış (22.03.2021 s.5) haberi incelendiğinde haberin kişinin söylemleri üzerinden oluşturulduğu ve “*savunmasını yaptı*”, “*ifadelerini kullandı*” gibi sözcüklere yer vererek etken ve edilgen yapıda uzun cümleler kullanıldığı görülmüştür. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk haberin öznesi olarak kullanılmıştır. Bakanın sözleşme hakkındaki

olumsuz açıklamalarına yer verilerek özne hakkında olumsuz bir algı yaratıldığı tespit edilmiştir.

Bölgesel Uyum

Başlık 38: *Türkiye, Kadına Karşı Şiddet ve Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Önlenmesi Sözleşmesi'ni İmzaladı (12.05.2011 s.15)*

Giriş: *“Türkiye'nin kadına karşı şiddetin önlenmesinde Avrupa Konseyi'ne karşı resmen sorumlu olduğu sözleşmeye Türkiye adına Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu imza attı.”* Haber metni incelendiğinde başlık ile uyumlu olduğu ve neden sonuç ilişkisine yer verildiği görülmektedir. Dönemin Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nun haberin öznesi olarak verildiği görülmektedir.

Başlık 39: *Kadınlar sokağa indi (21.03.2021 s.4)*

Giriş: *“Kararı geri çek, sözleşmeyi uygula” çağrısıyla dün Kadıköy Rıhtım Meydanı'nda bir araya gelen kadınlar, kararı protesto etti. “Sözleşmeyi uygula, kadını yaşat”, “Kararı geri çek, sözleşmeyi uygula”, “Kadın cinayetleri politiktir” sloganları atan kadınlar, “İstanbul Sözleşmesi'nin her bir maddesinde öldürülen kadınların kanı var. Biz bir kişinin lafıyla sözleşmeyi geri çektirmeyeceğiz. Hep birlikte mücadele ederek bu kararı geri çektireceğiz” ifadelerini kullandı.”* Haber başlığı ile haber metninin uyumlu olduğu görülmektedir. Kadınların sözleşmenin çekilme kararına itiraz ettikleri ve haklarını aramak için sokağa çıkıp kararı protesto ettikleri bilgisine yer verilmiştir. Haber metninde sözleşmenin kim tarafından kaldırıldığı bilgisine yer verilmediği, *“bir kişinin lafıyla kaldırılamayacağı”* ifadesi kullanılarak Cumhurbaşkanı ima edildiği ve olumsuz anlam yüklendiği görülmektedir.

Haber 69: *Art Arda İptal davaları (23.03.2021 s.9)*

Giriş: *“İstanbul, Ankara, Antalya, Adana ve Mersin baroları, HKP, sivil toplum kuruluşları ve eski YARSAV Başkanı Eminağaoğlu'nun da aralarında bulunduğu çok sayıda hukukçu, İstanbul Sözleşmesi'nin Cumhurbaşkanı kararı ile feshedilmesine karşı Danıştay'da dava açtı. CHP, İYİ Parti ve DEVA Partisi de dava hazırlığında.”*

Haber incelendiğinde başlık ile haber metninin birbiri ile uyumlu olduğu neden sonuç ilişkisine yer verildiği görülmektedir.

Haber 59: *Soylu, oranları 2016 ile savundu! (22.03.2021 s.5)*

Giriş: *‘İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, 1 milyon kişi başına kadın cinayeti oranlarının dünyada 13, Avrupa’da 7 Türkiye’de ise 3.8 kişi olduğunu söyledi’.* Başlık ile haber metninin birbiri ile uyumlu olduğu görülmüştür. Gazetenin dönemin İçişleri Bakanı Süleyman Soylu’nun kadın cinayetleri oranlarına ilişkin verileri Avrupa ile kıyasladığı açıklamasını doğrudan alıntıladığı görülmektedir. Gazete Soylu’nun kullandığı verilerin Türkiye’nin 2016 verileri ile Avrupa’nın 2018 verilerini karşılaştırarak aktardığı bilgisine de yer verdiği tespit edilmiştir.

İncelenen haber başlıkları ve haber metinleri uyum içindedir. Haber girişlerinde işlevsel, referansal boyut kullanılmıştır.

Sözcük Seçimleri

İstanbul Sözleşmesi’nin kaldırılma haberleri incelendiğinde; *“savaş”* sözcüğü ile metafor kullanılmıştır. *“eylem”, “öldü- yaşatır”, “en koyu gerici cephenin inşası”, “eşit davran çağrısı”, haykırmak”, “tepki”, “yetki gaspı”, “kararı geri çek, sözleşmeyi uygula”, “kadını yaşat”* gibi ifadelerin seçildiği görülmektedir. Bu ifadelerde zıtlıklardan yararlanılmış ve emir cümleleri kullanılmıştır.

Gazetenin haber metinleri incelendiğinde kadın cinayetleri ve kadın ölümleri kelimelerinin sıklıkla tekrar edildiği tespit edilmiştir. Örneğin, *“kadın cinayetleri politiktir”, “kadın cinayetlerini meşrulaştırmak”, “kadınlar her gün öldürülüyor”, “kadın cinayetlerini durduracağız”.*

Kadınların sözleşmenin kaldırılmasına karşı oldukları, *“milyonlarca kadını durduramayacaklar”, “her yer kadın her yer direniş”,* ifadelerinin kullanılarak oluşturulduğu görülmektedir. Ayrıca kullanılan ifadelerle Türkiye’deki bütün kadınların karara karşı çıktıkları ve eylemde oldukları algısı yaratılmaya çalışılmıştır.

Sözleşmenin kaldırılması neticesinde Türkiye Cumhuriyeti’nin ilanından önceki zamana döneceği *“orta çağa dönüş”* sözü ile ifade edilmiştir. Aynı zamanda toplumun aydınlanmasına ket vurulup daha eskiye döneleceği, *“şer’i topluma doğru*

gidiş” ifadesi ile demokrasinin tehlikeye düşeceği ve şeriat düzeninin geleceği ima edilip çerçevelenmiştir. “*itiraf belgesi, gericiler/tarikatlar sevindi*” ifadesi ile sözleşmenin kaldırılma kararında tarikatların olduğu vurgusunun ön plana çıkarıldığı görülmüştür.

Haber Retoriği

Sözleşme’nin imzalanma haberinde, Ahmet Davutoğlu’nun belgeyi imzalarken ve toplantıya katılan bakanlarla ayakta çekilmiş iki fotoğrafı kullanılmıştır. Gazete fotoğraf ile haberi destekleyerek retoriği güçlendirmiştir.

Sözleşme kaldırıldıktan sonra yapılan haberlerde Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın 2011 yılında attığı İstanbul Sözleşmesi’ni onaylayan tweetine yer verilerek, şu an aldığı karardaki tutarsızlık kanıtlanmaya çalışılmıştır.

Gazetenin haberlerinde yer alan fotoğraflarda çoğunlukla eylem yapan kadınların fotoğrafları kullanılmıştır. Kullanılan fotoğrafların haberin inandırıcılığına tam anlamıyla katkı sağladığı söylenemez. Örnek vermek gerekirse; *polis şiddetinde kadınlar yerlerde sürüklendi* (23.03.2021 s.9) haberinde kullanılan görselde oturarak eylem yapan kadınlar ve iki polis arasında ayakta götürülen bir kadının fotoğrafı kullanılmıştır.

3.6.5. Sözcü Gazetesi

Makro Yapı Çözümlemesi

Sözcü Gazetesi'nin ilgili tarihleri incelendiğinde İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma sürecine ait haberlere rastlanılmamıştır. Sözleşmenin kaldırılma sürecinde ise 18 habere ulaşılmıştır.

Tablo 7. Sözcü gazetesi haber başlıkları

Başlık No	Tarih	Haber Başlığı	Yorum
79.	21.03.2021	246 Oyla Kabul Edildi Tek İmzayla Feshedildi /s.10)	Haber başlığı haber metnini doğrudan yansıtmaktadır.
80.	21.03.2021	Dersini Kadınlar Verecek /s.10	Haber başlığında genelleme yapılmıştır. Başlık haber metnini doğrudan yansıtmamaktadır.
81.	21.03.2021	Kadınlar Sokakta: Vazgeçmiyoruz /s.10	Haber başlığı kadınların söylemleri üzerinden üretilmiştir. Haber metnini doğrudan yansıtmaktadır.
82.	21.03.2021	'Karanlıkta Yönetilen Bir Ülke Haline Geldik' /s.14	Haber başlığı bir kişinin söylemi üzerinden üretilmiştir. Genelleme yapılmıştır.
83.	21.03.2021	İstanbul Sözleşmesi'nin Kaldırıldığı Saatlerde... Yine Kadın Cinayeti /s.3	Haber başlığında enformasyon eksiltimi yapılmıştır. Haber başlığı ve metin uyumludur.
84.	22.03.2021	Tarikat ve Cemaatler Teşekkür Kuyruğuna Girdi / s.10	Haber başlığında kurgulama yapılmıştır. Haber başlığı metni doğrudan yansıtmaktadır.
85.	22.03.2021	CHP'li Başkan Eşlerinden İstanbul Sözleşmesi Tepkisi: Türkiye Cumhuriyeti Orta çağ Karanlığına Mahkûm Değildir /s.10	Haber başlığı kişilerin söylemleri üzerinden üretilmiştir. Başlık haber metnini doğrudan yansıtmaktadır.

86.	22.03.2021	Biden'dan Türkiye'ye İstanbul Sözleşmesi Tepkisi: "Derin Bir Hayal Kırıklığı" /s.11	Haber başlığı bir kişinin söylemi üzerinden üretilmiştir. Kurgulama yapılmıştır.
87.	22.03.2021	"İstanbul Sözleşmesi Bir Kesim Tarafından Manipüle Edilmiştir." /s.10	Haber başlığı bir kişinin söylemi üzerinden üretilmiştir. Haber metnini doğrudan yansıtmaktadır.
88.	22.03.2021	AKP'li İsimden Skandal Tweet /s.15	Haber başlığında enformasyon eksiltimi yapılmıştır. Sansasyonel bir ifade ile oluşturulan başlıkta okuyucunun dikkati çekilmeye çalışılmıştır.
89.	23.03.2021	Kadınlar Direniyor Karar Geri Çekilsin /s.10	Haber başlığında genelleme yapılmıştır. Ayrıca yer ve zaman ifadelerine yer verilmeyerek enformasyon eksiltimi yapılmıştır.
90.	22.03.2021	Bizim Hayatımızı Kim Koruyacak? /s.3	Haber başlığı bir kişinin söylemi üzerinden üretilmiştir.
91.	21.03.2021	İstanbul, İstanbul'dan Ayrıldı Aile Yapımız Kurtuldu- Köşe Yazısı/ s.3	Haber başlığı belirsiz bir kişi söylemi üzerinden üretilmiştir.
92.	21.03.2021	Kadın Kırımını Böyle Mi Durduracaksınız? - Köşe Yazısı/ s.8	Bir kişinin söylemi soru cümlesine çevrilerek habere dikkat çekilmeye çalışılmıştır. "Kırım" ifadesi ile metafor kullanılmıştır.
93.	21.03.2021	Ey Kadınlar! Uyanın Artık! - Köşe Yazısı/ s.11	Haber başlığında seslenme ünlemi ve emir kipi kullanılarak habere dikkat çekilmeye çalışılmıştır.
94.	21.03.2021	Şeyhin Beyanı Esastır -Köşe Yazısı/ s.4	Haber başlığı doğrudan haber metnini yansıtmamaktadır. Enformasyon eksiltimi yapılmıştır.

95.	22.03.2021	Eşinizi Dövmek, Kuma Getirmek Mi İstiyorsunuz? -Köşe Yazsısı/ s.4	Haber başlığında kurgulama yapılmıştır.
96.	22.03.2021	Kadınlar Artık Güvende Değil - Köşe Yazsısı/ s.8	Haber başlığında genelleme yapılmıştır.

Sözleşmenin kaldırılma haber başlıklarının çoğunlukla kadınların açıklamaları veya kadınlar adına oluşturulan söylemlerden üretildiği görülmektedir. Haber cümleleri gazetenin öznel bakışını yansıtmakta ve karar ile ilgili kanaatlerini içermektedir.

Haber Girişleri

Haber 82: *'Karanlıkta Yönetilen Bir Ülke Haline Geldik' (Sözcü, 21.03.2021 s.14)*

Giriş: *DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan, partisinin Ankara'daki genel merkezinden yaptığı açıklamada ülke gündemini değerlendirdi.*

Başlık 80: *Dersini Kadınlar Verecek (Sözcü, 21.03.2021 s.10)*

Giriş: *Gece yarısı Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesi ve Merkez Başkanı Naci Ağbal'ın görevden alınması üzerine CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu, Merkez Yönetim Kurulu (MYK) ve Parti Meclisi (PM) olağanüstü toplantıya çağırıldı.*

Başlık 86: *Biden'dan Türkiye'ye İstanbul Sözleşmesi Tepkisi: "Derin Bir Hayal Kırıklığı" (Sözcü, 22.03.2021 s.11)*

Giriş: *Geçtiğimiz Ocak ayında göreve başlayan ve bugüne kadar Erdoğan ile görüşme gerçekleştirilmeyen ABD Başkanı Joe Biden, Türkiye ile ilgili sessizliğini bozdu.*

Sözcü Gazetesi, İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma sürecini ilgili tarihler incelendiğinde haber yapmadığı görülmüştür.

Sözleşmenin kaldırılma haberlerinde 5N1K sorularının çoğuna yer verildiği görülmüştür. Haber girişleri ana olay hakkında tam bir özet sunmamaktadır. Haberin

devamı okunduğunda konu hakkında detaylı bir bilgiye ulaşılmaktadır. Haber girişlerinde siyasi liderlerin karardan sonra toplandığı ifadelerine yer verilmiştir.

Fotoğraf

Sözcü Gazetesi

İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma haberi yapılmadığı için yalnızca kaldırılma haberine ilişkin görsellere yer verilmiştir.

Sözcü Gazetesi'nin haberlerinde, cinayete kurban gitmiş kadınların fotoğraflarıyla, eylem yapan kadınların yer aldığı görsellerin kullandığı tespit edilmiştir. Haber başlığında *da Sözleşmeye ilk müdahale "ev içi" yerine "aile içi" tercümesiyle yapılmıştı* ifadesi kullanılmıştır. Haberde kullanılan fotoğraf ile İstanbul Sözleşmesi olmazsa kadın cinayetlerinin devam edeceği mesajı verilirken, haber başlığındaki ifade de sözleşmeye yapılan ilk müdahalenin kaldırılması olmadığı sözleşmenin çevirisinde de müdahale olduğunu vurgulamaktadır.

Gazetenin haberleri incelendiğinde Cumhuriyet Gazetesi ile aynı fotoğrafı kullandığı görülmüştür. *Kadınlar Direniyor Karar Geri Çekilsin* (23.03.2021 s.10) haberinde iki polis tarafından zorla götürülen kadın fotoğrafı kullanılmıştır.

Şematik Yapı

Ana Olayın Sunumu

Sözleşmenin kaldırılma kararının demokratik ve hukuka uygun bir yolla yapılmadığına yönelik haberler yapıldığı gözlemlenmiştir. Kararın kaldırılmasının bizi eski çağlara götüreceğini *'Şeyh'in beyanı esas alınacak'* ifadesi ile desteklenmektedir. Ayrıca kararın dini kesimi memnun etmek için alındığına da değinilmiştir. Kadınların

sözleşme kaldırıldıktan sonra korunmayacağı ve kadın ölümlerinin fazla olduğu ve engellenemediği 'Kadın Kiyımı' ifadesi ile vurgulanmıştır.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi

İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma haberine yer verilmediğinden dolayı haber metninin ardalan ve bağlam bilgisi analiz edilememiştir.

İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılma haberleri incelendiğinde ardalan ve bağlam bilgisine yer verildiği tespit edilmiştir. Ancak bütün haber metinleri için bunu söylemek mümkün değildir. Ardalan bilgisine yer verilen haber metni incelendiğinde, *Şeyhin Beyanı Esastır (21.03.2021)* haberinde İstanbul Sözleşmesi'nin çıkmasında etkili olan Nahide Opuz olayından başlayarak sözleşmenin kaldırılmasında, bazı siyasi grup ve cemaatlerin istek ve açıklamalarına yer verildiği tespit edilmiştir. Gazetenin diğer haberleri incelendiğinde ise sözleşmenin kaldırılmasının tartışıldığı, diğer muhafazakâr görüşe sahip ülkelerin de örnek gösterilerek Türkiye'nin fesih kararının imzalanma kararında olduğu gibi öncü olduğu vurgusu yapıldığı görülmüştür. Ayrıca haber metinlerinde karara itiraz eden siyasetçi, hukukçu, sivil toplum kuruluşları ve kadınların açıklamalarına yer verilmiştir.

Gazetenin haberlerinin genel olarak sözleşmenin yalnızca bir kişinin kararı ile kaldırılamayacağı üzerinden toplumsal, hukuksal ve siyasal çerçevede ele alındığı tespit edilmiştir.

Yorum

Haberlerin genelinde kadınların ifadeleri, eylemleri ve siyasilerin kararı kınadıklarına dair açıklamalarına yer verilmiştir. İstanbul Sözleşmesi'nin ne olduğu, hangi olay sonucunda gündeme geldiği, neleri kapsadığı ve sözleşmeden neden çıkıldığına dair bilgilere, haber metinlerinde yer verildiği görülmektedir. Kararın alınmasından tarikatlar, cemaatler ve AK Parti yönetimi sorumlu tutulmaktadır.

Haber Kaynakları

Haberlerde açıklama yapan kişilerin ifadeleri çoğunlukla iki şekilde başlıkta kullanılmaktadır. Birincisi kullanılan alıntı tırnak işareti içerisinde veya alıntı sahibinin adı kullanılarak, haber kaynağının görüşlerine yer verilerek kullanılmasıdır. İkincisi ise, alıntının kaynağını açıklamadan yalnızca ifadelerine yer verilerek kaynağın görüşlerinin kullanıldığıdır. Buna göre başlığa bakıldığında bir kişinin ifadesi olup olmadığını anlamak mümkün değildir, ancak haberin içeriğinin okunmasıyla anlaşılabilir. (İnal, 1995, s.118)

Sözcü Gazetesi'nin haberleri incelendiğinde olaya ilişkin kişilerin açıklamalarının sıklıkla kullanıldığı görülmüştür. Bu açıklamaların doğrudan alıntı şeklinde bazen haber başlıklarında, bazen de haber metinleri içinde kullanıldığı tespit edilmiştir.

Mikro Yapı

Sentaktik Yapı

İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma haberi gazete tarafından yapılmadığı için yalnızca sözleşmenin kaldırılma haberlerinin şematik yapısı çözümlenecektir.

Sözleşmeye ilk müdahale ‘ev içi’ yerine ‘aile içi’ tercümesiyle yapılmıştı (21.03.2021 s.8) başlıklı haber incelendiğinde basit, kısa ve genellikle etken yapıda cümlelerin kullanıldığı anlaşılmaktadır. Örnek, *zira uluslararası metinde yer alan ev içi şiddet kavramı; evin içindeki tüm cinsiyetleri kapsıyor.*

246 OYLA KABUL EDİLDİ TEK İMZAYLA FESHEDİLDİ (21.03.2021 s.10) haberi incelendiğinden etken, edilgen ve uzun yapıda cümleler kullanıldığı görülmüştür. Etken cümlelerin olumlu açıklamalarda kullanıldığı, edilgen yapıdaki cümlelerin ise olumsuz cümlelerde kullanıldığı görülmüştür. Örneğin, *‘Kadınlar hayatın nesnesi değil öznesidir dedi.’ Türkiye'nin hazırlanmasında rol oynadığı sözleşme, muhafazakâr siyasiler ile hükümet yanlısı medyanın gizli amacı yok etmek iddialarıyla hedefe konuldu.* Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan haberin öznesi konumundadır. Verilen karardan Cumhurbaşkanı sorumlu tutularak, olumsuz anlam yüklendiği tespit edilmiştir.

KADINLAR DİRENİYOR KARAR GERİ ÇEKİLSİN (23.03.2021 S.10) haberinde etken yapıda, uzun ve basit cümleler kullanıldığı görülmüştür. Örneğin, *cumartesi günü tüm Türkiye’de çok sayıda kentte sokağa çıkan, akşam saat 21.00’de balkon-pencere eylemlerini gerçekleştiren kadınlar, dün Taksim Meydanı’ndan bir araya geldi.* Haberin öznesi eylem yapan kararlı ve organize olmuş kadınlardır. Haberde kadınların birlik içinde karara karşı oldukları vurgulanmıştır.

Bölgesel Uyum

İstanbul Sözleşmesi’nin imzalanma haberi, gazete tarafından yapılmadığı için yalnızca sözleşmenin kaldırılma haberlerinin bölgesel uyumu analiz edilecektir.

Başlık 79: *246 OYLA KABUL EDİLDİ TEK İMZAYLA FESHEDİLDİ (21.03.2021 S.10)*

Giriş: *“Kadını şiddetten korumaya yönelik uluslararası İstanbul Sözleşmesi'nin ilk imzacısı olan Türkiye, Cumhurbaşkanlığı kararı ile sözleşmeden çekildi.”* Haber metni incelendiğinde nedensel ve işlevsel boyutların bir arada kullanıldığı tespit edilmiştir. Sözleşmenin imzalanma yılı, hangi partiler tarafından imzalandığı, neden kaldırıldığı ve kaldırıldıktan sonra gelen tepkiler ve devlet yetkililerinin hakları güvence altına alacaklarına dair açıklamalarının yer aldığı görülmüştür.

Başlık 81: *KADINLAR SOKAKTA: VAZGEÇMİYORUZ (21.03.2021 s.10)*

Giriş: *“İstanbul Sözleşmesi’nin feshi kadınları ayağa kaldırdı. Türkiye’nin 27 kentinde kadınlar sokağa çıkararak, “İstanbul Sözleşmesi’nden vazgeçmiyoruz” dedi.”* Haber metni incelendiğinde cümle yapılarının işlevsel ve nedensel boyutunun kullanıldığı görülmüştür. Sözleşmenin kaldırılmasından dolayı haklarını aramak için kadınların sokaklara çıktığı bilgisine yer verilmiştir.

Haber 96: *Kadınlar artık güvende değil (22.03.2021 s.8)*

Giriş: “*Güvende miydi ki? Diye sorabilirsiniz. Haklısınız. BU ÜLKEDE KADINLAR GÜVENDE DEĞİLDİ.*” Haber girişinde soru cümlesi ve cevabının yer aldığı görülmektedir. Haber metninin tamamı incelendiğinde ise sözleşmenin kaldırılmasının nedenine ve sonucuna yer verildiği görülmüştür. Haberin öznesi kadınlardır ve kadınlar mağdur olarak konumlandırılmıştır. Kaldırılma kararının verilmesinde etki olan ve kararı onaylayan Cumhurbaşkanlığı Recep Tayyip Erdoğan sorumlu tutularak olumsuz anlam yüklenmiştir.

Sözcük Seçimleri

Haber metinleri incelendiğinde sözleşmenin kaldırılması “*derin bir hayal kırıklığı*”, “*yıkıcı haber*” söylemleri ile ifade edildiği görülmektedir. Haberde “*yine kadın cinayeti*” ifadesi kullanılarak kadın cinayetlerinin sürekli olduğu vurgusu yapıldığı görülmüştür.

Kararın “*çarpık zihniyeti cesaretlendirir*” ifadesi ile normal düşünce yapısına sahip olmayan grupları harekete geçireceği ifade edilmiştir.

İktidarın demokrasiyi hiçe saydığı, “*demokrasi dışı ittifak*”, muhafazakâr kesim ile iş birliği içinde olduğu “*tarikât ve cemaatlere diyet verildi*”, cümleleri ile ifade edilmiştir. “*Diyet verildi*” ifadesi Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisine göre; *İslam hukukunda adam öldürme ve yaralamalarda mağdur tarafa ceza ve kan bedeli olarak ödenen mal demektir.*

Haberlerde kullanılan diğer kelimelere bakıldığında “*manipüle*”, “*ey kadınlar*”, “*şeyhin beyanı esas*”, “*dini hassasiyetler hedef alınıyor*”, “*çekilme kararını tanımıyoruz*”, “*tanımayacağız*”, “*ucube sistem değişecek*”, “*hükümet yanlısı medya*”, “*eşcinsel evlilik*”, “*en önemli hukuki belge*” gibi ifadelerle yer verildiği görülmüştür.

Haber Retoriği

Eylem yapan ve polisin müdahalesiyle karşılaşan kadınların fotoğrafları kullanılmıştır. Devletin kadını koruyamadığı bunun sonucunda da şiddete maruz kalan

kadının hastane odasında çekilmiş fotoğrafı ile kadının bizi kim koruyacak söylemini haber başlığına taşıyarak haberin inandırıcılığı güçlendirilmiştir. (22.03.2021 s.3)

246 oyla kabul edildi tek imzayla feshedildi, haberinde sözleşmenin kabul edilmesinin ortak bir karar olduğunu vurgulamak için sayısal veri kullanılmıştır.

Haberlerde çeşitli sivil toplum kuruluşlarının, siyasi yetkililerin, cemaatlerin sözleşmenin kaldırılması ile ilgili memnuniyet duyan ve karşıt söylemde bulunanların ifadelerine sıklıkla yer verildiği görülmüştür.

6.6.6. Birgün Gazetesi

Makro Yapı Çözümlemesi

Birgün Gazetesi'nin ilgili tarihleri incelendiğinde İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma sürecine ait haberlere rastlanılmamıştır. Sözleşmenin kaldırılma sürecinde ise 13 habere ulaşılmıştır.

Tablo 8. Birgün gazetesi haber başlıkları

Başlık No	Tarih	Haber Başlığı	Yorum
97.	21.03.2021	İstanbul Sözleşmesi Kararı Batı Basınında Kahredici Haber /s.4	Bir başka gazetenin söylemi üzerinden haber başlığı üretilmiştir. Başlık haber metnini doğrudan yansıtmaktadır.
98.	21.03.2021	Kadınlar Ayaktayken AKP İl Başkanı Kabaktepe Ensar Vakfi'nı Ziyaret Etti /s.5	Haber başlığında iki ifade kullanılmıştır. İlk ifade de genelleme ve haberde eylem bulunmadığından kurgulama yapılmıştır. İkinci ifade doğrudan

			haber metnini yansıtmaktadır.
99.	21.03.2021	Vazgeçmiyoruz Sözleşme Bizim /s.8-9	Haber başlığı kadınların söylemleri üzerinden üretilmiştir. Başlık haber metnini doğrudan yansıtmaktadır.
100.	22.03.2021	Geri Dönmek Yok / s.14	Haber başlığı kadınların söylemleri üzerinden üretilmiştir. Eylem olmadığı için kurgulama yapılmıştır. Yer, zaman ve kişi bilgilerine yer verilmediğinden enformasyon eksiltimi bulunmaktadır.
101.	23.03.2021	Kadın Düşmanlığı Yarışına Girdiler /s.4	Haberde eylem bulunmadığından kurgulama yapılmıştır. Kişi, yer ve zaman bilgileri haber başlığında bulunmadığı için enformasyon eksiltimi yapılmıştır.
102.	23.03.2021	Direnip Kazandık Geri Alacağız /s.7	Belirsiz kişi söylemi üzerinden haber başlığı üretilmiştir. Enformasyon eksiltimi yapılmıştır.

103.	23.03.2021	İstanbul Sözleşmesi Feshinin İptali İçin Danıştay'a Başvuru /s.7	Haber başlığı metni doğrudan yansıtmaktadır.
104.	23.03.2021	Karar Yok Hükmündedir / s.7	Haber başlığı kişilerin söylemi üzerinden üretilmiştir. Enformasyon eksiltimi yapılmıştır. Haber metni ile başlık uyumludur.
105.	23.03.2021	Kadınlar Sözleşme İçin Ayakta /s.7	Haberde eyleme yer verilmediği için haber başlığında kurgulama yapılmıştır.
106.	23.03.2021	Zirve Öncesi Ankara'ya Mesaj Trafiği /s.9	Haber başlığında enformasyon eksiltimi ve kurgulama yapılmıştır.
107.	23.03.2021	Fenerbahçe'den Örnek Duruş /s.14	Haberde eyleme yer verilmediğinden, haber başlığında kurgulama ve enformasyon eksiltimi yapılmıştır.
108.	23.03.2021	Vazgeçmeyeceğiz -Köşe Yazısı/ s.2	Haber başlığında genelleştirme ve enformasyon eksiltimi yapılmıştır.
109.	23.03.2021	Diyarbakırlı Yat Muşlu Kalk - Köşe Yazısı, s.3	Haber başlığı doğrudan olayı yansıtmamaktadır.

İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılma haber başlıkları incelendiğinde çoğunlukla olayı doğrudan anlatan haber başlıklarının kullanılmadığı tespit edilmiştir. Haber

başlıkları genellikle kısa ve yargı içeren cümlelerden oluştuğu ve yalnızca başlığa bakılarak anlaşılması mümkün olmayan belirsiz haber söylemleri ile enformasyon eksiltimi yapıldığı görülmüştür. Kadınların söylemleri doğrudan gazetenin kendi söylemi haline getirilerek haber üretimi yapılmıştır.

Haber başlıklarında kullanılan tema kadınların haklarından vazgeçmediği ve mücadele verdiğine ilişkindir.

Haber Girişleri

Başlık 101: *Kadın düşmanlığı yarışına girdiler (23.03.2021 s.4)*

Giriş: *Saray, kanunlara aykırı şekilde İstanbul Sözleşmesi'nden çıktığını duyurdu, örnek olarak Polonya'yı gösterdi ancak Polonya insan hakları karnesi konusunda örnek gösterilebilecek en son AB ülkesi.*

Başlık 100: *Geri Dönmek Yok (Birgün, 22.03.2021 s.14)*

Giriş: *Dayağa Karşı Dayanışma Mitingi'nin üzerinden 34 yıl geçti. Ancak kadınlar dün olduğu gibi bugün de hakları için mücadele ediyor. Kadınlar "Kazanılmış haklarımızdan vazgeçmeye niyetimiz yok" diyor.*

Başlık 99: *Vazgeçmiyoruz Sözleşme Bizim (Birgün, 21.03.2021 s.8-9)*

Giriş: *İktidarın ve gericilerin hedef aldığı İstanbul Sözleşmesi, Resmî Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı kararıyla gece yarısı feshedildi.*

Başlık 102: *Direnip kazandık geri alacağız (23.03.2021 s.7)*

Giriş: *Şüpheli şekilde yaşamını yitiren Ceyda Yüksel'in annesi Filiz Demiral, "Kızıma söz verdim 'kanın yerde kalmayacak' diye. Mezarına gitmeye utanıyorum" diyor. Şiddete uğrayan Öznur Gülbaş ise "İstanbul Sözleşmesi'ni geri alacağız" diye konuşuyor.*

Haber metinleri çoğunlukla olayı özetler niteliktedir. Genel olarak karara verilen tepkiler üzerinden haber içeriklerinin üretildiği görülmektedir. Haber metinlerinde 5N1K sorularının çoğuna cevap verildiği tespit edilmiştir.

Fotoğraf

Birgün Gazetesi'nde sözleşmenin imzalanma haberine rastlanılmadığı için fotoğrafa yer verilememiştir.

Sözleşmenin kaldırılma haberlerinde köşe yazısı ve iki haber hariç tamamında fotoğraf kullanılmıştır. *İstanbul Sözleşmesi kararı batı basınında kahredici haber* (21.03.2021 s.4) başlığında polisin müdahalede ettiği kadınların fotoğrafları kullanılarak haber ile fotoğraf uyumu yakalanmıştır. *Geri dönmek yok*, başlıklı haberde ise geçmişte eylem yapan kadınların arşiv fotoğrafı kullanılmıştır. Fotoğraf altı metinde *1987 yılında Dayığa Karşı Dayanışma yürüyüşüne 2 bin 500 kadın katılmıştı*, ifadesine yer verildiği görülmüştür.

Gazetenin haberlerine bakıldığında genellikle, ellerinde pankartlarla eylem yapan kadınların fotoğraflarının kullanıldığı tespit edilmiştir. *Vazgeçmiyoruz sözleşme bizim* (21.03.2021 s.8-9) haberinde kadınların bir ellerini de havada yumruk yaptıkları fotoğrafları kullanılmıştır. Yumruk sembolü birlik, güç ve kararlılığın simgesi olarak kabul edilmektedir. Ayrıca söylemlerine yer verilen kadınların görsel olarak fotoğraflarına da yer verilerek, kaynak kişinin gerçekliği kanıtlanmaya çalışılmıştır.

Ardalan ve Bağlam Bilgisi

Sözleşmenin imzalanma haberi yapılmadığından ardalan bağlam bilgisi analizi yapılamamıştır.

İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılma haberleri incelendiğinde ardalan ve bağlam bilgisine çoğunlukla yer verildiği görülmüştür. Örneğin, *Vazgeçmiyoruz Sözleşme Bizim* (21.03.2021 s.8-9) haber metninde sözleşmenin imzalanma tarihi, yeri ve uygulanma amacı ile sözleşmeden çekilen ilk ülke olduğuna dair bilgilere yer verilmiştir. Sözleşmenin Adalet ve Kalkınma Partisi ile Milliyetçi Hareket Partisi'nin iktidarını güçlendirmek için feshedildiği, ülkede yaşanan kadın cinayetleri ile sözleşmenin kaldırılma saatlerinde işlenen kadın cinayetine ilişkin ayrıntılara da yer verildiği görülmüştür. Aynı zamanda sözleşmenin kaldırılmasına karşı çıkan kadınların çeşitli illerde eylemlerine ve cinayete kurban gitmiş kadınların yakınlarının açıklamalarına da yer verildiği görülmüştür. Bunlara ek olarak, diğer haber metinlerinde de dünya basınına ait haber ajanslarının açıklamalarına yer verilerek, iktidarın sözleşmeden çekilme gerekçesinin ne olduğu ve bu kararın alınmasında dini grupların baskılarının olduğu ve bunun seçimi kazanabilmek için yapılan bir hamle olduğuna dair yaptıkları haberlere de yer verilmiştir.

Ardalan bilgisinde sözleşmenin kaldırılma haberlerinin siyasal, hukuksal ve toplumsal boyutları görülmekle birlikte, daha çok siyasal boyutu üzerinde durulduğu tespit edilmiştir.

Yorum

Gazete haberlerinde İstanbul Sözleşmesi'nin Cumhurbaşkanı kararı ile kaldırılmasının tanınmadığı ve kadınların haklarını geri alabilmek için eylem yaptıklarını vurgulayarak ön plana çıkarmıştır. Ayrıca karara yalnızca Türkiye'den değil diğer ülkelerden de tepki geldiği ifade edilmiştir. Gazetenin olaya nesnel yaklaşmadığı kadınların açıklamalarını kendi söylemi haline getirdiği görülmüştür.

Haber Kaynakları

Kaynak olarak genellikle hukukçuların, siyasetçilerin, mağdur kadınların söylemleri üzerinden haber yapılmıştır. Haber başlıkları ve ara başlıklarda sık sık kadınların söylemleri tırnak içine alınmadan kullanılmıştır. Örnek; *Direnip kazandık*

geri alacağız, Mücadelemiz Sürecektir, Hayatımız İçin Laiklik, Çok Öfkeliyim (23.03.2021, s.7), Vazgeçmeyeceğiz (23.03.2021 s.2)

Mikro Yapı

Sentaktik Çözümleme

İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma haberi gazete tarafından yapılmadığı için yalnızca sözleşmenin kaldırılma haberlerinin şematik yapısı analiz edilecektir.

İstanbul Sözleşmesi Kararı batı basınında kahredici haber (21.03.2021 s.4) başlıklı haber metni incelendiğinde hem etken ve hem de edilgen yapıda cümleler kullanıldığı görülmüştür. Gazete, dış basında yer alan haber manşetlerini kendi haber başlığına taşıyarak haber üretimini sağladığı görülmüştür. Gazetelerin söylemleri doğrudan aktarılmıştır. Örneğin, *'Reuters haberi abonelerine, "Türkiye'nin Erdoğan'ı, kadına karşı şiddetle ilgili Avrupa anlaşmasından çekildi" başlığıyla duyurdu.'* Cümlede Cumhurbaşkanı özne olarak kullanılmış ve cümlenin etken yapıda oluşturulduğu görülmüştür. İfadelerin geneline bakıldığında uzun ve karmaşık cümlelerden oluştuğu görülmektedir. "Türkiye'nin Erdoğan'ı, Erdoğan yönetimi" ifadeleri kullanarak Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olaydan sorumlu tutulmuş ve hakkında olumsuz anlam üretimi yapıldığı görülmüştür.

Geri dönmek yok (22.03.2021 s.14) başlıklı haber metni incelendiğinde bir kişinin söyleminin başlık olarak kullanıldığı gazetenin bu ifadeyi tırnak içinde kullanmayarak, kendi söylemi gibi haber üretimi yaptığı görülmektedir. Haberin kısa, anlaşılır ve etken yapıda cümlelerden oluşturulduğu görülmektedir. Örneğin, *Erkek şiddetine, toplumsal baskılara karşı kadınlar, ilk kez bir eylem düzenlemiş oldu.* Haber metninde doğrudan kadınların açıklamalarına yer verilmiş ve şiddet toplumsal bir sorun olarak ele alınmıştır.

Kadın düşmanlığı yarışına girdiler (23.03.2021) başlıklı haber incelendiğinde uzun, karmaşık ve etken yapıda cümlelerden oluştuğu tespit edilmiştir. Örneğin, *Başkanlık yaptığı açıklamada, Avrupa Birliği (AB) üyesi altı ülkenin (Bulgaristan, Macaristan, Çekya, Letonya, Litvanya ve Slovakya) İstanbul Sözleşmesi'ni onaylamadığı belirtti ve "Polonya da eşcinsel grupların toplumsal cinsiyet hakkındaki*

fikirlerini empoze etme girişimini gerekçe göstererek sözleşmeden çekilmek için adımlar atmıştır” ifadelerini kullanarak aldığı kararı meşrulaştırmaya çalıştı.

Bölgesel Uyum

İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma haberi gazete tarafından yapılmadığı için yalnızca sözleşmenin kaldırılma haberlerinin bölgesel uyumu analiz edilecektir.

Başlık 99: *Vazgeçmiyoruz sözleşme bizim (21.03.2021 s.8-9)*

Giriş: *“İktidarın ve gericilerin hedef aldığı İstanbul Sözleşmesi, Resmî Gazete 'de yayımlanan Cumhurbaşkanı kararıyla gece yarısı feshedildi.”* Haber metni analiz edildiğinde kullanılan cümlelerin nedensel, işlevsel ve referansal boyutta oldukları tespit edilmiştir.

Başlık 102: *Direnip kazandık geri alacağız (23.03.2021 s.7)*

Giriş: *“İstanbul Sözleşmesi'nin Cumhurbaşkanı kararı ile bir gece yarısı feshedilmesine karşı öfke büyüyor. Eylemlerine devam edene kadınlar, “mücadeleye devam” mesajı verirken aralarında İstanbul ve Ankara'nın da bulunduğu barolar, karara dair Danıştay'a iptal davası açtı.”* Haber metni analiz edildiğinde kullanılan cümlelerin nedensel, işlevsel ve referansal boyutta oldukları tespit edilmiştir.

Başlık 104: *Karar yok hükmündedir (23.03.2021 s.7)*

Giriş: *Sol Partili Hukukçular bir açıklama yayımlayarak İstanbul Sözleşmesi'nin feshine ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararının yok hükmünde olduğunu bildirdi.* Haber metninde kullanılan cümlelerin işlevsel ve nedensel boyutunun bir arada kullanıldığı tespit edilmiştir.

Haber girişlerinde işlevsel, nedensel ve referansal boyutlar kullanılmıştır.

Sözcük Seçimleri

Gazetenin haberleri incelendiğinde, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme haberleri ile ilgili “*içler acısı kahreden haber*”, “*içler acısı*”, “*kahreden haber*”, “*istismarcıların önünü bir gecede açmak*”, “*acı bir karar*”, “*iktidarın ve gericilerin hedef aldığı sözleşme*”, “*ilk fesheden Türkiye*” ifadelerin kullanıldığı görülmüştür.

İktidarı tanımlamak için, “*saray ittifakının yeni hamlesi*”, “*siyasal İslamcı AKP iktidarı*”, “*AKP’li Cumhurbaşkanı Erdoğan*”, “*saray*” gibi sözcüklerin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Kararın siyasi olduğunu tanımlamak için, “*iç siyaset hamleleri*”, “*cinayetlerin politikliği*”, “*gerici politikalar*” gibi ifadelerin kullanıldığı görülmüştür.

Kadınların karara itiraz ettikleri ve kararlı oldukları vurgulamak için, “*kadınlar AKP’ye meydan okudu*”, “*ülkenin birçok noktasında kadınlar meydanları doldurdu*”, “*kadınlar alanlardan bildiriyor*”, “*yaşamak için bir aradayız*”, “*iktidarınız yok hükmündedir*” gibi ifadelerin kullanıldığı görülmüştür.

Vazgeçmeyeceğiz (23.03.2021 s.2) haber metninde kullanılan “*Biat ve itaat edenin korunup hayatta kalabileceği örgüt yapınızdan biliyoruz.*” Cümlesindeki biat kelimesine bakılacak olursa TDK’a göre anlamı “*bir kimsenin egemenliğini tanıma*” olarak tanımlanmaktadır. Bu kelime seçimi ile iktidarı gericilik üzerinden oluşturduğu çerçevelemeyi biat kelimesini kullanarak pekiştirmektedir. Haberlerde kullanılan sözcüklere bakıldığında “*yaşamlarımızın antidemokratik bir biçimde hiçe sayılması*”, “*homofobik açıklamalar*”, “*şiddet ciddiye alınmıyor*”, “*birçok muhafazakâr, katillerin, tacizcilerin*”, “*biat ve itaat edenin korunduğu*”, “*kazanılmış hakların gaspı*”, “*kadın düşmanlığı yarışına girdiler*”, “*sabit fikirli*”, ülkede hakların tanınmadığı, kaotik bir ortamın olduğu, iktidarın yok sayıldığına dair olumsuz anlamlar yaratan manipülatif söylemin kullanıldığı görülmektedir.

Haber Retoriği

Kadın düşmanlığı yarışına girdiler (23.03.2021 s.4) haberde sözleşmeden çıkılma kararına örnek olarak onaylamayan altı AB üyesi ülke örnek gösterilmiştir. Buna karşın gazete Polonya’nın Kadın Hakları Merkezinin yayımladığı raporu karşı örnek olarak vermiştir. Rapora göre Polonya’da her 40 saniyede bir kadının şiddete maruz kaldığı ve yılda 500’e yakın kadının erkek şiddetinden dolayı öldüğüne ilişkin

açıklamasına yer verilmiştir. Gazetenin örnek gösterilen ülkenin de kadına şiddeti önleme konusunda yetersiz olduğunu rapor ve sayısal verilerle kanıtlamaya çalışmıştır.

Vazgeçmiyoruz sözleşme bizim (21.03.2021) haberinin fotoğraf altı yazısında 2020 yılından bu yana öldürülen kadınların sayıları yıllara ve günlere ayrılarak büyük punto ile sayısal olarak verilmiştir. Habere kanıt oluşturulmaya çalışıldığı görülmektedir.

Çeşitli illerde yapılan sözleşmenin kaldırılmasına dair eylem görüntüleri ve açıklamada bulunan kadınların isim ve soy isimleri paylaşılarak haberin inandırıcılığı güçlendirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.1. Genel Değerlendirme ve Tartışma

Çalışmanın bu bölümünde analiz edilen haberlere ait bulgular değerlendirilmiştir. Bulgular sonucunda nasıl bir anlam inşa edilerek haberlerin üretildiği ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Yapılan tematik analizler sonucunda İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma haberine Hürriyet, Sabah, Türkiye ve Cumhuriyet gazeteleri yer verirken, Sözcü ve Birgün Gazetesi'nin yer vermediği tespit edilmiştir. İncelenen gazetelerde sözleşmenin imzalanma haberlerinde temanın ortak olduğu ancak sözleşmenin kaldırılma haberlerinde ise konunun farklı açılardan ele alındığı görülmüştür.

Sağ ideolojiye yakın gazetelerin sözleşmenin imzalanma haberini neredeyse aynı başlığı kullanarak sundukları gözlemlenmiştir. Bu sunumu göstermek adına haber başlıklarına yer verilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Hürriyet Gazetesi haber başlığı: *Kadına şiddete karşı ilk imza Türkiye'den*

Sabah Gazetesi haber başlığı: *Kadına yönelik şiddete karşı ilk sözleşme*

Türkiye Gazetesi haber başlığı: *Kadına karşı şiddete ilk imza Türkiye'den*

Cumhuriyet Gazetesi'nin, *Kadına şiddet insan hakkı ihlali* haber başlığı ile diğer gazetelerden sunum şekli bakımından ayrılmıştır.

İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma haberini gazetelerin olumlu bir haber olarak sundukları tespit edilmiştir. Cumhuriyet Gazetesi sözleşmeye ilişkin maddelere yer vererek okuyucularına sözleşmenin içeriği hakkında bilgi verme işlevini yerine getirdiği tespit edilmiştir. Hürriyet ve Sabah gazetelerinin ise sözleşmenin hukuki bağlayıcılığının olmasını ve ilk imzalayıcısı olunmasını vurguladıkları görülmüştür. Türkiye ve Cumhuriyet Gazetesi'ne bakıldığında ise bunlara ek olarak şiddetin insan hakkı ihlali sayıldığını da ayrıca vurguladıkları tespit edilmiştir.

Sözleşme'nin kaldırılma haberleri incelendiğinde muhafazakâr ideolojiye sahip Sabah ve Türkiye gazetelerinin sözleşmenin kaldırılma kararına destek veren tarzda haber başlıkları kullanarak sözleşmeye olumsuz anlamlar yükledikleri görülmüştür. Sabah Gazetesi'nde şiddete taviz verilmeyeceği vurgusu yapılırken, Türkiye Gazetesi'nde de kadınların korunacağı temasının işlendiği görülmektedir. Hürriyet

Gazetesi'nin haberleri incelendiğinde ise başlıkların tam anlamıyla tarafını belli eden yapıda oluşturulmadığı görülmüştür. Gazetenin köşe yazarlarının sözleşmenin kaldırılması hususundaki eleştirilerine yer verilirken, haberlerinde sözleşmenin kaldırılmasına “*dayanak kararname*” ifadesi de yer almaktadır. Buna karşın Cumhuriyet, Sözcü ve Birgün gazeteleri sözleşmenin kaldırılmasına ilişkin muhalif yapıda bir söylemle haber üretimi yaptıkları tespit edilmiştir. Cumhuriyet Gazetesi kadınların direnişi ve kararın veriliş şekli çerçevesinde konuyu ele alırken, Sözcü Gazetesi'nin de benzer tarzda haber üretimi yaptığı görülmüştür. Aynı zamanda kadınların karara direnişini ve iktidarın cemaat ve tarikatlarla ilişkisi bağlamında haberlerini çerçevelediği görülmüştür. Birgün Gazetesi ise kadınların kararlılığı ve sözleşmenin kaldırılmasına yönelik eleştiriler çerçevesinde haberlerini kurguladığı tespit edilmiştir.

Sözleşmenin imzalanma haberlerinde Hürriyet, Türkiye ve Cumhuriyet gazeteleri fotoğraf kullanırken, Sabah Gazetesi'nin fotoğraf kullanmadığı görülmüştür. Hürriyet ve Cumhuriyet gazetelerinin sözleşmenin imzalanmasına ilişkin aynı fotoğraf karesini kullandıkları tespit edilmiştir. Buna ek olarak Cumhuriyet Gazetesi haberde iki fotoğraf kullanarak diğer gazetelerden ayrılmaktadır.

Sözleşmenin kaldırılma haberlerinde ise Hürriyet, Sabah ve Türkiye gazetelerinin haberlerde az sayıda fotoğraf kullandığı tespit edilmiştir. Kullanılan fotoğraflar incelendiğinde, Hürriyet Gazetesi'nin kadınların eylem yaptığı haberine ilişkin dar açılı fotoğraflar kullandığı ve çok az kadının görüldüğü fotoğraflara yer vererek, eylemleri azımsamıştır. Yalnızca küçük bir kadın grubunun karardan rahatsız olarak eylem yaptığı algısı oluşturulmaya çalışılmıştır. Yine haberlerde açıklama yapan siyasetçilerin resimlerine yer verilerek kaynak gösterilmiştir. Ayrıca 1.sayfanın alt köşesinde sözleşmenin kaldırılmasıyla şiddetin devam edeceğini ima eden küçük bir karikatür kullanılmıştır. Sabah Gazetesi'ne bakıldığında ise haberlerinde olayla doğrudan bağlantısı olmayan fotoğraflar kullanılarak bağlamından koparıldığı tespit edilmiştir. Terör örgütü ile arasına mesafe koymayan HDP'nin (Halkların Demokratik Partisi) flamaları kullanılarak verilen haberde, eylem yapanların terörle ilişkisi olduğu iması yapılmıştır. Türkiye Gazetesi'ne bakıldığında, haberlerinde siyasi partilerin kadın temsilcileri kullanılmış ve HDP'li, İP'li (İyi Parti) gibi söylemler tercih edilerek ötekileştirme yapıldığı görülmüştür.

Cumhuriyet Gazetesi'nde kadınların eylem yaptıkları ve polis tarafından müdahale edilen fotoğrafları geniş ve dar açılarda kullanılmıştır. Haber başlıklarında kullanılan ifadeler ile fotoğraflar genel anlamda birbiri ile uyumluysen, bazı fotoğrafların haber başlığını doğrudan yansıtmadığı görülmüştür. Ayrıca sözleşmenin imzalanma sürecinde Hürriyet Gazetesi ile aynı fotoğrafı kullanırken, sözleşmenin kaldırılmasına ilişkin yapılan haberlerde iki gazetenin eylem yapan kadınların farklı açılardan çekilen fotoğrafları tercih ettikleri görülmüştür. Sözcü Gazetesi şiddete uğrayan kadınların hastanede çekilmiş fotoğrafları ile eylem yapan kadınlara müdahale eden polislerin görüntülediği fotoğraf kareleri kullandığı tespit edilmiştir. Kadınların mağduriyetleri üzerinden haber üretimi yaptığı ve fotoğraflarla desteklendiği görülmektedir. Haber başlıkları ile seçilen fotoğraflar uyumludur. Birgün Gazetesi'nin kullandığı fotoğraflara bakıldığında ise çoğunlukla eylem yapan kadınlara yer verildiği, bununla birlikte eylem yapan kadınlara polis müdahalesi esnasında çekilen fotoğrafında kullanıldığı görülmüştür.

Gazetelerin tamamına bakıldığında çoğunlukla belirlenen temalara uygun fotoğraflar kullanılarak retoriğin güçlendirildiği tespit edilmiştir.

Ana olayı Sabah Gazetesi, sözleşmenin toplumun aile yapısını bozulduğu ve kadına şiddete taviz verilmeyeceği üzerinden sunarken, Türkiye Gazetesi'nde de benzer yapıda kadının korunacağı sözleşmeden duyulan rahatsızlık çerçevesinde işlenmiştir. Hürriyet Gazetesi ise sözleşmenin feshine dikkat çekerken, aynı zamanda iktidarın kadına yönelik şiddetle mücadelede örnek olacağız söylemine yer verdiği görülmüştür. 3 gazetenin de ortak teması kadının korunması iken, buna ek olarak Sabah ve Türkiye gazetelerinin ortak noktası sözleşmenin LGBT'li bireylerin sayısını arttırdığı ve bundan duyulan rahatsızlıktır. Cumhuriyet, Sözcü ve Birgün gazetelerinin ise sözleşmenin kaldırılmasından duyulan rahatsızlık üzerinden iktidara yönelik eleştirilere yer verildiği görülmektedir.

Gazetelerin kaynak olarak kullandığı kişi ve kurumlara bakıldığında Hürriyet Gazetesi, yazarlarının, Almanya'nın, İç İşleri Bakanı Süleyman Soylu'nun, Washington ve Brüksel'in, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin açıklamalarını haber başlığında kullandığı görülmektedir. Sabah Gazetesi'nin devlet yetkililerin açıklamalarını doğrudan haber metinlerinde kullandığı tespit edilmiştir. Türkiye Gazetesi'nin de devlet yetkililerinin açıklamalarına ve yazarlarının görüşlerine yer vererek haberleştirdiği görülmektedir.

Cumhuriyet Gazetesi hukukçuların, baroların, karara karşı çıkan kadınların, sivil toplum kuruluşlarının, muhalefetin siyasi liderleri ile sözleşmenin kaldırılma kararını destekleyen siyasetçilerin açıklamalarına da yer verildiği görülmektedir. Ancak bunu onların söylemlerine yer vererek hem tarafsız olduğunu göstermek hem de karşıt söylemde bulunarak onların tezlerini çürütmek için yaptığı görülmüştür. Sözcü Gazetesi ise köşe yazarlarının, sivil toplum kuruluşlarının, muhalefetin siyasi liderlerinin, hukukçuların, karara karşı çıkan kadınlar ile Avrupa Konseyi Genel Sekreteri ve AB Türkiye Karma Parlamento Komisyonu Eş Başkanı'nda açıklamalarına yer vermiştir. Gazete aynı zamanda kararı destekleyen cemaat liderlerinin, iktidara yakın gazetelerin, AK Parti Gençlik Kolları Başkanı'nın ve İletişim Başkanı'nın da açıklamalarına yer verdiği görülmüştür. Birgün Gazetesi'nin uluslararası basın kuruluşlarının haberlerine, mağdur kadınların açıklamalarına, yazarlarının görüşlerine, sivil toplum kuruluşlarının açıklamalarına, sol partili hukukçuların görüşlerine yer verdiği görülmüştür. Gazeteler bilgilerin güvenilir kaynaklardan iletildiğini delillendirmek için kişilerin görüşlerini doğrudan gazeteye yansıtmıştır. Seçilen kaynakların toplum tarafından güvenilirliği yüksek olan kişiler olduğu düşünülerek haber metinlerinde yerlerini almıştır.

Van Dijk'ın söylemsel manipülasyon çözümlemesi çalışmasında ideolojik boyutu öne çıkardığı görülmektedir. Tüm ideolojik yaklaşımlarda yer alan bizim olanı iyi olarak vurgularken, onların olanı kötü olarak vurgulama veya yok sayma sosyal-politik manipülasyon olarak tartışılır. Bununla birlikte gücün kötüye kullanımını içerir. (Dijk, 2006, s. 374) Sabah, Türkiye ve Hürriyet gazetelerinin haber metinleri çözümlendiğinde sözleşmeyi onların ve kötü olarak çerçevelediği görülmüştür. Biz onlar şeklinde yapılan ayırım neticesinde milliyetçi duygulara dokunulmuş, kendi değerlerini yücelterek olumlu bağlamda sunulmuştur. *AB ve ABD'ye çarpıcı yanıt* başlığı kullanılarak sorunun ulusal olduğu kadar uluslararası olduğu da gösterilmiş ve Türkiye'yi onlardan daha güçlü ve ahlaki değerler olarak daha üstün bir konuma alarak sunulduğu görülmüştür. Sözleşmeyi destekleyenleri öteki ve olumsuz olarak sunarak söylemlerinde ideolojik kutuplaşma yaptığı tespit edilmiştir. Aynı zamanda sözleşmenin kaldırılmasını destekleyenleri örtük olarak terör örgütü ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Buna göre sözleşmenin kaldırılmasına destek vermeyenlere karşı suçlayıcı bir dil kullanılmış ve vatansever olmayan kişiler olarak

sunulmuştur. Gazete iktidarın söylemlerine haberlerinde yer vererek yeniden üretilmesine katkı sağladığı tespit edilmiştir.

Haberlerin üretimi belirli karşıtlıklardan yararlanılarak yapılmaktadır. Bu karşıtlıkların sayesinde belirli stereotipler üretildiği görüşü hakimdir. Roger Fowler'a göre, stereotipler olayların ve kişilerin konumlandığı, toplumsal olarak inşa edilmiş zihinsel birer çekmecedir. Bunlar, yaşadığımız dünyayı tanımlayabilmemiz ve kurabilmemiz için gereklidir. Haberlerde kullanılan karşıtlıklar ise mevcut stereotipleri ortaya çıkartmasında etkilidir. (Fowler, 1991, akt. Dursun,2014, s.268) Söylemlerdeki kelime seçimlerine bakıldığında Cumhuriyet, Sözcü ve Birgün gazetelerinde iktidarı gerici, muhafazakâr, demokrat olmayan, kişisel çıkarları için hareket eden, eski görüşü savunan biri olarak öne çıkardığı ve olumsuz anlamlar yüklediği görülmüştür. Sabah, Hürriyet ve Türkiye gazetelerinin ise biz-onlar karşıtlığı, iyi- kötü, eski-yeni karşıtlıklarından yararlandığı tespit edilmiştir. Sol ideolojiye sahip gazeteler iktidarı tarikat ve cemaatlerle ilişkilendirirken, sağ ideolojiye sahip gazeteler ise sözleşmeyi savunanları terör örgütü ile ilişkilendirip sapkın bireyler olarak sunmaktadır.

İncelenen haberlerin söylemlerine bakıldığında gazetelerin kendi ideolojik yapısı doğrultusunda haber üretimi yaparak sundukları görülmüştür. Sabah ve Türkiye gazetelerinde egemen söylemin hâkim olduğu görülmektedir. Hürriyet Gazetesi'nde ise egemen söylemle birlikte karşıt söyleme ilişkin haber üretiminin de yapıldığı tespit edilmiştir. Cumhuriyet, Sözcü ve Birgün Gazetelerinde ise muhalif söylemin etkili olduğu, konuya eleştirel bir tavırla yaklaşıldığı ve bu yönde ideolojik üretim yapıldığı görülmektedir. Gazetelerin ideolojik aygıt olarak kullanıldığı, ortak duygunun yaratılması hususunda da etkili olduğu görülmektedir.

İktidarların, devamlılıkları için hâkim ideolojiyi yaymaya, belirli davranış ve düşünce kalıplarını topluma benimsetmeye ihtiyaçları vardır. Medyanın rıza üretimi yapması iktidarın meşrutiyetini sağlamasında önemli rol oynamaktadır. Marx ve Engels'in dediği gibi maddi gücü elinde bulunduranlar düşünce gücünü de yönetmektedir. Sermaye gücünü elinde bulunduran medya, toplumsal düzenin sürdürülmesi ve mevcut statükonun devam ettirilmesini sağlayacak haberler yaparak, kitlelerin tutumlarını yönlendirip egemen görüşün veya muhalif görüşün ideolojisini yeniden üretmektedir. Öyle ki medya, ekonomik açıdan kendini destekleyenlerin ideolojisini yaymaktadır. Sözleşmenin kaldırılma haberlerinde sağ ideolojiye sahip

gazetelerin iktidarın söylemlerini destekleyici yönde haberler yapması, sol ideolojiye sahip gazetelerin ise karşıt bir söylemle haber üretimi yapması bu durumun açık bir örneğidir.

Medyanın toplumu yönlendirme ve harekete geçirme gücü, kendi hakimiyetini devam ettirme arzusu içerisinde olan devletinde büyük sermaye grupları ile yakın ilişki içinde olmasını gerektirmektedir. İktidara yakın sermaye sahipleri de medya araçlarını satın alarak kendi statülerini ve ekonomik gelirlerini arttırmaktadırlar. Medyanın kontrol gücünü kullanan sermaye sahipleri, ekonomik ve toplumsal unsurları harekete geçirip, egemen söylemin yeniden üretilmesine katkı sağlamaktadırlar. Buradan hareketle 2011 yılında İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma haberinde egemen yapının söylemleri doğrudan alınarak kadına karşı şiddet ve ayrımcılığı önlemek için atılan imzadan olumlu bahsedilirken, devletin değişen düşünce yapısı neticesinde 2021 yılında sözleşmenin olumsuz yönleri ön plana çıkarılmıştır. Sözleşmenin imzalanma ve kaldırılma sürecinde asıl olan konu kadınların uğradığı şiddet ve ayrımcılık iken, gazetelerin bunu göz ardı edip iktidar karşısındaki konumları gereğince haber yaptıkları gözlemlenmiştir. Bu da sermaye sahiplerinin iktidar ile ilişkisini net bir biçimde ortaya koymaktadır.

Türkiye son 20 yılda kendini muhafazakâr demokrat olarak konumlandıran iktidarın yönetimindedir. Sermayenin belirleyici olması medyanın da çoğunlukla muhafazakâr bir tutum içerisinde yer almasına neden olmuştur. Öyle ki medyadaki mülkiyet yapıları birinci bölümde de bahsedildiği üzere iktidarın kendi hakimiyetini ve meşrutiyetini sürdürmek adına sistemli bir şekilde dönüştürülmüş ve muhalif düşüncelerin bastırılması sağlanmıştır.

İktidar ve medya sahipleri genel olarak toplumsal olaylar karşısında çoğunlukla uyum içindedirler. Egemen gücün, olaya karşı olan tutumu ve yaklaşımı medyanın nasıl bir tavır alacağını da belirlemektedir. Marksist yaklaşımında belirttiği üzere medyanın organik açıdan seçkinlerden ayrılacağı düşünülemediğinden, medyanın bağımsızlığından da söz edilemez. Todd Gitlin'e göre de hegemonya, kurulmak istenen düzene kitlelerin rızasının sistemli şekilde yönlendirilmesidir. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın halk istiyorsa kaldırın ifadesiyle İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılma sürecinin fitili ateşlenmiş, aile yapısını bozduğu, LGBT'yi özendirdiği gibi sistemli söylemlerle haber üretimi yapılmış ve halkın bu doğrultuda düşünmesi sağlanmıştır.

Kadınlara karşı uygulanan ayrımcılık ve şiddetin önlenmesi adına atılan en önemli adım olan İstanbul Sözleşmesi, kadınların şimdiye kadar kazandığı uluslararası öneme sahip bir haktır. Kadınlar geçmişten günümüze farklı rollerde karşımıza çıkmaktadır. İktidarın kadına yüklediği roller ise kadını bir birey olarak görmekten ziyade onu eş ve anne olarak temsil etmekte ve aile yapısının içine hapsedmektedir. Medya da bu rolleri meşrulaştırarak topluma benimsettirmektedir. Bunun açık bir örneği 6 Temmuz 2011 yılında Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanlığı'nın kapatılarak yerine Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı kurulmuş olmasıdır. Sözleşmenin imzalanmasından sonra yaşanan bu gelişmenin iktidarın kadın hakkındaki görüşünü ortaya koymakla beraber, kendisine yakın olan gazetelerinde bu söylemleri kullanarak meşrutiyet kazanmasını sağlamıştır. Bu yüzden imzalanma sürecinde kadınların nasıl korunacağı vurgulanırken, sözleşmenin kaldırılmasında kadın olgusu iktidarın söylemini destekleyen gazeteler tarafından çoğunlukla aile kavramının içine hapsedilmiştir. Bununla birlikte sol ideolojiye sahip gazetelerin ise yine kadınların uğradıkları şiddet görüntüleri ve karşılaştıkları polis müdahalesi çerçevesinde haber üretimi yaparak kadını ezik ve güçsüz olarak pekiştirmektedir. Kadınların medyada temsili kazandıkları haklar üzerine yoğunlaşırken, özgürlüklerine ve entelektüelliğine daha az vurgu yapıldığı görülmüştür. Kadınların hakları için yaptıkları mücadele göz ardı edilerek, medyanın sermaye yapısı ile olan bağımlı ilişkisi neticesinde, her iki medya grubunun da kendi ideolojileri çerçevesinde kadını araçsallaştırdığı tespit edilmiştir.

SONUÇ

Medyanın daima bağımsız ve tarafsız olması beklenir. Ancak medya daha önceki bölümlerde de bahsedildiği üzere her zaman siyaset ve güç sahipleri ile ilişki içerisinde olmuş ve onların hegemonyaları altında kalmıştır. 1980 yılında başlayan Neoliberal politikalar sonucunda medyanın sahiplik yapısında değişimler yaşanmıştır. Medya sektörü dışındaki büyük sermaye sahipleri, medya gruplarını satın alarak mülkiyet yapısının değişmesine neden olmuştur. Günümüzdeki mülkiyet yapısı incelendiğinde iktidar ile yakın ilişki içinde olan sermaye sahiplerinin lehine olduğu görülmektedir. Sözleşmenin imzalanma sürecinde merkez konumda olan Hürriyet Gazetesi Doğan Haber Ajansı'na aitti. Sözleşmenin kaldırılma sürecinin öncesinde, 2018 yılında iktidara yakınlığı ile bilinen Demir Ören Grubu'na satılarak mülkiyet yapısında değişiklik gerçekleşmiştir.

Çalışmanın konusu olan asıl ismi Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi kısa ismi ile İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanma ve kaldırılma süreçlerinin incelenmesi için muhafazakâr sağ ve muhalif sol görüşe sahip 6 gazete Van Dijk'in eleştirel söylem analizi modelinden faydalanılarak çözümlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada gazetelerin konuyu hangi bağlamlar üzerinden kurduğu analiz edilerek, gazetelerin ideolojik yapılarının haber metinlerine nasıl yansıdığı ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Sözleşmenin imzalanma haberleri seçilen gazeteler çerçevesinde incelendiğinde, muhalif sol görüşe sahip gazetelerden yalnızca bir tanesinde yer aldığı, muhafazakâr sağ görüşe sahip olan gazetelerin tamamının imzalanma haberine yer verdiği görülmüştür. Aynı zamanda seçilen gazetelerin hepsinin konuya olumlu yaklaştığı tespit edilmiştir.

Sözleşmenin kaldırılma sürecine bakıldığında haber metinlerinde kullanılan söylemler gazetenin iktidara karşı duruşunu net bir biçimde ortaya çıkarırken, haberde yapısal yanlılık sorununa neden olmuştur. Muhalif gazetelerin sözleşmenin kaldırılmasına ilişkin yaptığı haberlerde iktidar karşıtı bir dil kullanarak haberlerinde ideolojik üretim yaparken, muhafazakâr görüşe sahip gazetelerin ise sözleşmenin kaldırılma haberlerinde, iktidarın söylemlerine yer verdiği, sözleşmenin kaldırılmasının en doğru karar olduğu vurgusuyla haber yaptığı görülmüştür. Bu

gazetelerin haber metinlerini ideolojik bir araç olarak kullanarak iktidarın yeniden üretilmesinde etkin bir rol oynadığı tespit edilmiştir.

Çalışmaya dahil edilen gazeteler, kendi ideolojik yapısına ve iktidar karşısındaki konumuna uygun olarak haber üretimi yaptıklarından medyanın en önemli işlevi olan bilgilendirme işlevini yerine getiremedikleri tespit edilmiştir. Sonuç olarak sözleşmenin kadınların hakkını koruyup korumadığını bir tarafa bırakıp, kendi çıkarları doğrultusunda haber üretimi yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır.

KAYNAKÇA

- Abdulahkimoğulları, E.D. (2019). Althusser'in Devletin İdeolojik Aygıtları Bağlamında Fotoğrafın Kullanımı. *Journal of Political Administrative and Local Studies*, 2(1), 27-42.
- Adaklı, G. (2010). Neoliberalizm ve Medya: Dünya'da ve Türkiye'de Medya Endüstrisinin Dönüşümü. *Mülkiye Dergisi*, 34(269), 67-84.
- Aksoy, A. (1994). Türk Medyasını Anlamak. *Birikim Dergisi*, 61. Ankara: İletişim Kitapevi Selanik.
- Alemdar, K. (1995). Medya Gücü ve Demokratik Kurumlar. AFA Yayıncılık ve TÜSES Vakfı, Ekim.
- Alemdar, K. (Ed.). (2017). Türkiye'de Kitle İletişimi: Dün-Bugün-Yarın. *Gazeteciler Cemiyeti*, Cilt (1)
- Althusser, L. (2000). Devletin İdeolojik Aygıtları. Çev. Y. Alp ve M. Özışık: İletişim Yayınları: İstanbul
- Arsan, E., & Çoban, S. (Eds.). (2014). Medya ve İktidar: Hegemonya, Statüko, Direniş: İnceleme. İstanbul: Evrensel Basım Yayın.
- Arslan, A. (2004). Türkiye'de İktidarın Sosyolojik Anatomisi ve İktidar Seçkinleri.
- Artar, F. (2019). Suriyeli Mültecilerin Türkiye Medyasındaki Sınıfsal Temsili (Doktora Tezi) Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Atabek, N. (1997). Gündem Belirleme Modeli ve Enflasyon, Trafik ve Sosyal Güvenlik Konularındaki Gerçeklerle Medya ve Kamu Gündemlerinin Karşılaştırılması, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Aydın, U. U. (2015). Neoliberal Muhafazakâr Medya İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Aygün, E. (2011). Yazılı Basın Haber Söylemlerinde Cumhuriyet Mitinglerinin Sunumu Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bakırcı, K. (2015). İstanbul Sözleşmesi, Ankara Barosu Dergisi, (4), 133-204.

- Barthes, R. (1993) Bir Aşk Söyleminden Parçalar, Çev. Tahsin Yücel, 2.b, İstanbul:Metris Yayınları,
- Berktaş, F. (2004). Kadınların İnsan Haklarının Gelişimi ve Türkiye. Sivil Toplum ve Demokrasi Konferans Yazıları, 7(1).
- Bilgili, C. (2005). Medya(nın) Ekonomisi ve Medya Ürününe Etki Biçimleri. Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi, (3), 95-112.
- Bulunmaz, B. (2012). Türk Basın Tarihi İçerisinde Demokrat Parti Dönemi ve Sansür Uygulamaları- Öneri Dergisi, 10(37), 203-214.
- Canikoğlu, S. K. (2015). Kadınlara Yönelik Şiddetin ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesine Dair Ulusal ve Uluslararası Mevzuat (İstanbul Sözleşmesi ve 6284 Sayılı Kanun). Ankara Barosu Dergisi, (3), 355-378.
- Chomsky, N. (1993). Medya Gerçeği. İstanbul: Tümgün Yayınları.
- Connell, R. W. (1998). Toplumsal Cinsiyet ve İktidar, çev. Cem Soydemir, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Çamurcu, M. H. (2021). İstanbul Sözleşmesi: Türkiye'de İç Hukuka Etkisi ve Toplumun Tepkisi. Ankara Barosu Dergisi, 79(4), 63-106.
- Çelik, N. B. (1999). Söylem Kuramları, Hegemonya Kavramı ve Kemalizm. Doğu Batı, 8.
- Çoban, B. (2011). Hegemonya Aracı ve İdeolojik Aygıt Olarak Medya (Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Çoban, B., & Özarslan, Z. (2020). Söylem ve İdeoloji: İktidar ve Muhalefet Arasındaki Mücadeleyi Çözümleme Denemesi. İstanbul: Su Yayınları
- Dağtaş, B. (1999). İngiliz Kültürel Çalışmalarında İdeoloji. Kurgu Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli İletişim Dergisi, 16(16), 335-357.
- Demircan, B. (2020). Politik Söylem ve İktidar: Kamusal Söylemi Üreten. Denetleyen ve Yöneten İktidar Yapıları, Ankara: Çolpan Kitap.

- Deniz, Ş. (2011). Yurttaşlık İdeali Perspektifinden İngiliz Yazılı Basınında Kadın-Siyaset İlişkisinin Temsili. Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 6(24), 3968-3989.
- Devran, Y. (2010). Haber Söylem İdeoloji (Vol. 15). Hiperlink eğit. ilet. yay.
- Doğan, M.H. (Çev.). (2020) Aristoteles Retorik, Cogito-17, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları-442,
- Dökmen, Z. Y. (2015). Toplumsal Cinsiyet: Sosyal Psikolojik Açılımları. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Dural, S. (2019). Eleştirel Söylem Çözümlemesi Çerçevesinde Siyasi Gündeme İlişkin Gazete Metinlerinin Çevirilerinde Yeniden İdeoloji Üretimi, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- DURMUŞ, M. T. (2021). Cumhurbaşkanının Uluslararası Sözleşmeler Üzerindeki Tasarruf Yetkisi ve Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden Ayrılmasının Hukuki Analizi. Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 29(3), 1969-2007.
- Dursun, Ç. (2014). TV Haberlerinde İdeoloji, Ankara: İmge Kitapevi Yayınları
- Ecevit, Y. Karkıner, N. (Ed.). (2011). Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Elmas, E. ve K, Dilek. (2011). İletişimsel Demokrasi-Demokratik İletişim Türkiye'de Medya: Mevzuat, Politikalar, Aktörler, İstanbul: Tesev Yayınları
- Ertuş, H. (2000). Kamuoyu ve Kamuoyu Oluşturma Yöntemleri (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi) Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. Erişim Adresi: <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Fontana, B. (2013). Hegemonya ve İktidar: Gramsci ve Machiavelli Arasındaki İlişki Üzerine. İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Foucault, M. (2019). İktidarın Gözü: Seçme Yazılar 4, (çev. Işık Ergüden& Osman Akınhay). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Fowler, R. (1991). Language in the News: Discourse and Ideology in the Press, Routledge, Londra ve New York.

- Gezgin, S. (2002) Medyanın Toplumsal İşlevi ve Kamuoyu Oluşumu, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, Cilt (1), İstanbul. S.11-20
- Gülalp, H. (1993). Kapitalizm, Sınıflar ve Devlet, çev. Osman Akınhay, Abdullah Yılmaz, İstanbul: Belge Yayınları.
- Günay, G., & Bener, Ö. (2011). Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rollerini Çerçevesinde Aile İçi Yaşamı Algılama Biçimleri. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 153(153).
- Gündoğmuş, R. (2021) Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin İlgili Uluslararası Sözleşmeler ve 6284 Sayılı Kanun Çerçevesinde Değerlendirilmesi, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık
- Halifeoğlu, M. (2015). Stuart Hall: Yapı, İdeoloji ve Kültür, Doğu Batı Yayınları
- Hebdige, D. (2004) Altkültür: Tarzın Anlamı. Çev. Sinan Nişancı. İstanbul: Babil Yayınları
- Herman, E. S., Chomsky, N., & Abadoğlu, E. (2012). Rızanın imalatı: Kitle Medyasının Ekonomi Politikası. İstanbul: Bgst Yayınları.
- İnal, A. (1996). Haberi okumak. İstanbul: Temuçin Yayınları, 1.
- İnceoğlu, Y., & Çomak, N. A. (2009). Metin çözümlemeleri. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- İrvan, S. (2014). Medya, Kültür ve Siyaset: Suskunluk Sarmalı Kuramının Medyayı Anlamaya Katkısı Ankara: Pharmakon Yayınevi
- Kadıoğlu, Z. K. (2018). Türkiye’de Medya Sahipliği Ekseninde Mülkiyet Yapılarındaki Değişimin Kronolojik Analizi (1950-2010). İnsan ve İnsan, 5(16), 100-120.
- Karaduman, S. (2017). Eleştirel söylem çözümlemesinin eleştirel haber araştırmalarına katkısı ve sunduğu perspektif. Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 4(2), 31-46.
- Kazancı, M. (2002). Althusser, İdeoloji ve İletişimin Dayanılmaz Ağırlığı. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 57(01).
- Kazancı, M. (2006). Althusser, İdeoloji ve İdeoloji ile İlgili Son Söz. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 24(5).

- Korkmaz, A. (1995). Medya Gücü ve Demokratik Kurumlar: Medya Dünyası. AFA Yayıncılık ve TÜSES Vakfı, Ekim.
- Kuyucu, M. (2013). Türkiye'de Çapraz Medya Sahipliği: Medya Ekonomisine Olumsuz Etkileri ve Bu Etkilerin Önlenmesine Yönelik Öneriler. Selçuk İletişim, 8(1), 144-163.
- Mardin, Ş. (2019). Din ve ideoloji: Bütün Eserleri 2. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Marks, K., & Engels, F. (1976). Seçme Yapıtlar, Birinci Cilt. Çev. M. Ardos, S. Belli, A. Kardam ve K. Somer). Ankara: Eriş Yayınları.
- McLuhan, M. ve Fiore, Q. (2012). Medya Mesajı, Medya Masajıdır: McLuhan'ın İzinde Medyayı Anlama Kılavuzu. (İ. Haydaroglu, Çev.). J.Agel (Yay. Haz.). İstanbul: MediaCat
- Meydan Larouse Büyük Lügat ve Ansiklopedi (1992), İstanbul: Sabah Yayınları, C.12,
- Moroğlu, N. (2012). Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi 6284 Sayılı Yasa ve İstanbul Sözleşmesi. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 99, 357-380.
- Murdock, G.ve Golding, P. (2014), “Kültür, İletişim ve Ekonomi Politik: Eleştirel Ekonomi- Politik Nedir?”, Medya Kültür Siyaset, Der. Süleyman İrvan, Ankara: Pharmakon Yayınevi
- Neaman, Judiet S. ve Silver, Carol G., (1990). Kind Words: A Tesauros Euphemisms, New York: Facts on File.
- Nicholas, J., & Price, J. (1998). Advanced Studies In Media. Nelson Thornes
- Özçağlayan, M. (2008). Gazetelerin Gelişimi ve Gazeteciliğin Geleceği (Yeni Teknolojiler ve Medya Ekonomisi Açısından Genel Bir Değerlendirme). Marmara İletişim Dergisi, 13(13), 131-159.
- Özer, Ö. (2020). Haber Söylem İdeoloji: Eleştirel Haber Çözümlemeleri. Konya: Literatürk Yayınları.
- Özer, Ö. (2018). Gökyüzüne Çılgılık: Öncülerden Eleştirel Söylem Yaklaşımları ve Özgün Çözümlemeler. Konya: Literatürk Yayınları

- Özokçu, E. (2011) Görsel- İşitsel Medyada Sahiplik, Uzmanlık Tezi, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Ankara.
- Özüdoğru, B. (2018). Beyaz Feminizm ve Öteki Kadınlar. Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(12), 304-319.
- Polat, H. (2018). Geleneksel Medyada Temsil Sorunu: Alternatif Bir Mecra Olarak Yeni Medya. Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi, 38(38), 45-60.
- Portelli, H. (1982). Gramsci ve Tarihsel Blok, çev. Kenan Somer, Ankara: Savaş Yayınları.
- Salihpaşaoğlu, Y. (2022), Anayasa'nın 90. Maddesinin 5. Fıkrası ve Türk Yargı Uygulamasındaki Görünümü, Anayasa Yargısı, 39(1), Çankaya/Ankara.
- Saraç, S. (2013). "Toplumsal Cinsiyet". Toplumsal Cinsiyet ve Yansımaları, Ankara: Atılım Yayınları 27-32.
- Semerci, P. U., & Erdoğan, E. (2021). İstanbul Sözleşmesi Hakkındaki Algılar: Kadına Yönelik Şiddetin Yaygınlığında Uzlaşma, Sorumlulukta Ayrışma. Reflektif Sosyal Bilimler Dergisi, 2(1), 165-176.
- Sevim, A. (2005). Feminizm. İstanbul: İnsan Yayınları.
- Sınmaz Uzgan, Y. (2018). Mutlu Toplum İnşası İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği. https://www.mmo.org.tr/sites/default/files/gonderi_dosya_ekleri/morsoylesiler.pdf
Erişim Tarihi: 21.11.2022
- Soyer, S. (2017). İki Kadın Bir Feminizm. Ankara: Net Kitaplık Yayıncılık.
- Söğüt, F. (2019). Yeni Medya ve Temsil: İnternet Gazeteciliğinde Cinsiyet Kimliklerinin Sunumu. Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (31), 212-231.
- Sönmez, E. Y. (2020). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi. İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi, (20), 1-17.
- Sönmez, M. (2010). Medyada İstanbul İktidarı, Mülkiye Dergisi; Cilt 34, Sayı 269 (2010); 85-99.

- Sözen, E. (1999). Söylem Belirsizlik, Mübadele, Bilgi /Güç ve Refleksivite, İstanbul: Paradigma Yayınları,
- Sözeri, C. (2015). Türkiye’de Medya-İktidar İlişkileri Sorunlar ve Öneriler. İstanbul: İstanbul Enstitüsü Yayınları
- Taş, G. (2016). Feminizm Üzerine Genel Bir Değerlendirme: Kavramsal Analizi, Tarihsel Süreçleri ve Dönüşümleri. Akademik Hassasiyetler, 3(5). Erişim Tarihi:24.05.2023
Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/269956>
- Taş, L. (2007). Yabancılaşma ve kimlik (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Topakkaya, A. (2008). Tarihsel Materyalizm Bağlamında Marx’ı Yeniden Okumak. Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi, 1(3), 378-395.
- Utma, A. M. (2010). 1980 Sonrası Türkiye’inde Medya-Siyasi İktidar İlişkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Dokuz Eylül, Üniversitesi, İzmir.
- Van Dijk, Teun A. (2006). “Discourse and Manipulation”, Discourse and Society, (17):3, 359-383
- Van Dijk, Teun. A. (1988). News As Discourse. University of Groningen.
- Van Dijk, Teun. A. (2019). İdeoloji: Multidisipliner bir yaklaşım. Ankara: Hece Yayınları ve Dergileri.
- Wilson, John. (2020). “Politik Söylem”, içinde Söylem ve İdeoloji, (haz.) Barış Çoban ve Zeynep Özarslan, İstanbul: Su Yayınları
- Wodak,R. (1996) Disorders of Discourse, Real Language Series, Logman, London.
- Wolters, M. (2005) Feminism: A Very Short Introduction, Oxford University Press, New York.
- Yağlı, S. (1990). Sonrası Türk Medyasındaki Değişim ve Yeni Söylem. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Hakemli Dergisi Dergisi, (23)

Yaylagül, L. (2021). Kitle iletişim kuramları: Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar. Ankara: Dipnot Yayınlar.

Yıldırım, S. (2017). Kadına Yönelik Şiddet ve Ataerkillik, 6. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi Bildiriler Kitabı-II, 193

Yurdakul, H. (2016). Medya ve Siyaset Perspektifinden Kamuoyu. Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi, 1(2), 81-90.

Yüksel, E. (2007). “Kamuoyu Oluşturma” ve “Gündem Belirleme” Kavramları Nerede Kesişmekte, Nerede Ayrılmaktadır? (Eskişehir: Sosyal Bilimler Dergisi, 2007/1) (Çevrim İçi) <https://earsiv.anadolu.edu.tr/xmlui/handle/11421/19355> Erişim Tarihi: 28.03.2023

İNTERNET ADRESLERİ

Metropoll Stratejik ve Sosyal Araştırmalar,

<https://www.metropoll.com.tr/arastirmalar/turkiyenin-nabzi-17/1895> Erişim Tarihi:
11.04.2023

BBC News Türkçe, AKP'li kadın milletvekilleri İstanbul Sözleşmesi'nden geri adıma karşı
<https://web.archive.org/web/20200301132121/https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-51667766> Erişim Tarihi: 11.04.2023

BBC, 2019, İstanbul Sözleşmesi'ni savunan kadın örgütleri neden sözleşmeden yana, karşı çıkanlar ne diyor? <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-49473457> Erişim tarihi:16.04.2023

BBC, 2020 İstanbul Sözleşmesi: Türkiye; "ilk imzacısı" olduğu sözleşmeden vazgeçecek mi? <https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-53423656> Erişim tarihi:
17.04.2023

BBC, 2021, İstanbul Sözleşmesi: Türkiye, Cumhurbaşkanlığı kararı ile anlaşmadan çekildi
<https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-56465013> Erişim Tarihi: 18.04.2023

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı,
<https://www.iletisim.gov.tr/turkce/haberler/detay/turkiyenin-istanbul-sozlesmesinden-cekilmesine-iliskin-aciklama> Erişim Tarihi: 17.04.2023

Teyit.org, 2020, İstanbul Sözleşmesi hakkındaki efsaneler ve gerçekler
<https://teyit.org/dosya/istanbul-sozlesmesi-hakkındaki-efsaneler-ve-gercekler> Erişim Tarihi:16.04.2023

Cumhuriyet, 2020, Prof. Dr. Feride Acar, İstanbul Sözleşmesi'nden çıkış sürecini yorumladı:
'Şiddet mesajı verdi'<https://www.cumhuriyet.com.tr/siyaset/prof-dr-feride-acar-istanbul-sozlesmesinden-cikis-surecini-yorumladi-siddet-mesaji-verdi-1982939>
Erişim Tarihi:18.04.2023

ETUC, 2021, ETUC statement in response to Turkey's withdrawal from the Istanbul Convention <https://www.etuc.org/en/document/etuc-statement-response-turkeys-withdrawal-istanbul-convention> Erişim Tarihi: 18.04.2023

Euronews, 2021, The EWL condemns the President of Turkey's Decision to withdraw from the Istanbul Convention, <https://www.womenlobby.org/The-EWL-condemns-the-President-s-Executive-order-of-Turkey-to-withdraw-from-the?lang=en> Erişim Tarihi: 18.04.2023

OHCHR, 2021 Press briefing notes on Turkey, <https://www.ohchr.org/en/press-briefing-notes/2021/03/press-briefing-notes-turkey?LangID=E&NewsID=26934> Erişim Tarihi: 18.04.2023

Avrupa Konseyi, (2021) Council of Europe leaders react to Turkey's announced withdrawal from the Istanbul Convention, <https://www.coe.int/en/web/portal/-/council-of-europe-leaders-react-to-turkey-s-announced-withdrawal-from-the-istanbul-conventi-1> Erişim Tarihi: 18.04.2023

Yeni Akit, 2019, İstanbul Sözleşmesi ve Aileyi Yok Etmek İçin Alınan Kararlar, <https://www.yeniakit.com.tr/yazarlar/vehbi-kara/istanbul-sozlesmesi-ve-aileyi-yok-etmek-icin-alinan-kararlar-29588.html> Erişim Tarihi:18.04.2023

Evrensel, 2020, Erdoğan'dan İstanbul Sözleşmesi Talimatı: Halk İstiyorsa Kaldırın, <https://www.evrensel.net/haber/408522/erdogandan-istanbul-sozlesmesi-talimati-halk-istiyorsa-kaldirin> Erişim Tarihi: 18.04.2023

INDEPENDENT, 2020, HÜDA PAR Genel Başkanı Sağlam: Aile kurumu daha fazla zarar görmeden, İstanbul Sözleşmesi'ne atılan imza geri çekilmeli, <https://www.indyrturk.com/node/282761/haber/h%C3%BCda-par-genel->

[ba%C5%9Fkan%C4%B1-sa%C4%9Flam-aile-kurumu-daha-fazla-zarar-g%C3%B6rmeden-i%C7%87stanbul](https://www.birikimdergisi.com/haftalik/10237/istanbul-sozlesmesi-istanbul-protokolu) Erişim Tarihi: 19.04.2023

Birikim Dergisi, 2020, İstanbul Sözleşmesi, İstanbul Protokolü,

<https://birikimdergisi.com/haftalik/10237/istanbul-sozlesmesi-istanbul-protokolu>Erişim Tarihi:19.04.2023

Altunay, G. M. (2020), İstanbul Sözleşmesi ve Türk Hukukuna Etkisi,

<https://www.ozgunlaw.com/makaleler/istanbul-sozlesmesi-ve-turk-hukukuna-etkisi-631>
Erişim Tarihi: 23.04.2023

Hürriyet Gazetesi, Başlık 1, 12.05.2011

Kadına şiddete karşı ilk imza Türkiye'den

■ Zeynep ŞAFAK/İSTANBUL

TÜRKİYE'nin öncülüğünde kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunun dünya çapında hukuki bağlayıcılık kazanması için dün İstanbul'da imzalar atıldı. Kadına yönelik şiddete mücadelede dünyanın en kapsamlı sözleşmesi olan Avrupa Komisyonu Kadına Karşı ve Ev İçi Şiddetle Mücadele ve Bunun Önlenmesi Sözleşmesi'ne ilk imzayı, Türkiye adına Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, Çırağan Sarayı'nda başlayan Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi 121'inci Toplantısı'nda attı.

13 ülke imzaladı

Sözleşmenin yürürlüğe girmesi için, 8'i Avrupa Konseyi üyesi olmak koşuluyla 10 ülkenin onayı gerekiyordu. Türkiye, Avusturya, Finlandiya, Fransa, Almanya, Yunanistan, İzlanda, Karadağ, Portekiz, İspanya, İsveç, Slovakya ve Lüksemburg olmak üzere 13 ülke sözleşmeye imza attı. Rusya ve Bulgaristan ise sözleşmeye uygulanabilirlik açısından tereddütlü yaklaştı.

Sözleşmeyle ülkeler, kadına yönelik şiddeti önlemek için korma, cezalandırma yöntemleri üzerinde iç hukuklarına uygun cezalar belirleyecek. Sözleşme, kadınlar, şikayetlerini geri alsınlar savcılara soruşturmayı yürütmeye, sığınma evleri oluşturma, korunma emirleri, 24 saat ulaşılabilir telefon hatları kurma zorunluluğu getiriyor.

ZİRVEDE Rus-Gürcü anlaşmazlığı

TÜRKİYE son altı aydır yürüttüğü Avrupa Konseyi Dönem Başkanlığı görevini dün Ukrayna'ya devretti. Bakanlar Komitesi'nin 121'inci toplantısında yayın-

lanacak İstanbul Bildirisi için müzakereler sürerken Rusya ve Gürcistan arasında

metinde kullanılacak ifadeler üzerinde anlaşmazlık çıktı. Müzakerelerde bölgeye ilişkin durumların tanınmasında Gürcistan "silahlı çatışma" ifadesinin kullanılmasını talep ederken, Rusya "Gürcistan'daki durum" diye daha genel bir ifade kullanmak istedi. Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, taraflarla görüştü. Uzlaşma sağlanamayınca başkanlık bildirisi yerine eş başkanlık açıklaması yayınlandı. Yapılan açıklamada şu ifadeler yer aldı: "Kuzey Afrika ve Ortadoğu'da demokrasi ve sosyal adalet yönündeki haklı talepler bulunuyor. Avrupa kıtasının bazı bölümlerinde süregelen çatışmalar endişe verici olmaya devam ediyor."

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ 7 YIL SONRA İPTAL TARTIŞMASI

Türkiye, Avrupa Konseyi temelli kadına şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi amacıyla 2014'te yürürlüğe giren 'İstanbul Sözleşmesi'nden Cumhurbaşkanı kararıyla çıktı. Muhalefet iptalde hukuki sorun olduğunu öne sürdü. Bazı kadın kuruluşları da kararı protesto etti.

UZUN süredir tartışılan İstanbul Sözleşmesi, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan tarafından önceki gece yansı Resmî Gazete'de yayımlanan kararla feshedildi. Erdoğan'ın imzasını taşıyan feshetme kararında şöyle denildi: "Türkiye Cumhuriyeti adına 11/5/2011 tarihinde imzalanan ve 10/2/2012 tarihli ve 2012/2816 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin Türkiye Cumhuriyeti bakımından feshedilmesine, 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 3'üncü maddesi gereğince karar verilmiştir."

İŞTE DAYANAK KARARNAME

Erdoğan, İstanbul Sözleşmesi'nin feshetme kararını, 15 Temmuz 2018'de yürürlüğe giren 9 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin (CBK) üçüncü maddesiyle tanıyan yetkiyle dayanak verdi. Anayasa Mahkemesi daha önce CHP tarafından önüne getirilen 9 sayılı CBK'ya dönük iptal istemleri arasında yer almadığı için üçüncü maddesi tartışılmıştı. 9 sayılı CBK kararının Erdoğan'a sözleşmeleri feshetme yetkisi veren "onaylama" düzenlemesi şöyle: "Milletlerarası anlaşmaların onaylanması, bunların feshini ilah etmemek suretiyle yürürlük süresini uzatma, Türkiye Cumhuriyetini bağlayan

İstanbul Sözleşmesi'nin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle Türkiye tarafından feshedilmesi Ankara'da protesto edildi. ■ Mert Gökhan KOÇ/ANKARA

dirme, Cumhurbaşkanlığı kararı ile olur."

İKİ YILDIR GÜNDEMDEYDİ

İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme tartışması yaklaşık 2 yıldır AK Parti ve Hükümet'in gündemindeydi. Cumhurbaşkanı Erdoğan sözleşmeyle ilgili toplantıların ardından teknik bir ekip kurularak çalışmaları başlatmıştı. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay başkanlığında kurulan komisyonunda Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, Aile ve Çalışma Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk, AK Parti Genel Başkanvekili Numan Kurtulmuş, AK Parti grup başkanvekilleri Bülent Turan ile Özlem Zengin bulunuyordu.

ANKARA

Oya ARMUTCU Gizem KARAKIŞ

NEDEN FESHEDİLDİ?

AK Parti kaynaklı feshite, "kadın hakları savunucularıyla İstanbul Sözleşmesi'nin aynı anlama gelmediğini vurgulamak", "İstanbul Sözleşmesi vizesiz olarak LGBT'nin bazı kesimler tarafından mezru evrensel haklar namına dayatılmasının önüne geçmek", "Türk aile yapısında LGBT propagandasının okutulduğu rahatsızlığı gidermek", "LGBT ideolojisi üzerinden inşa edilecek istenilen diplomatik ve siyasi baskıyı engellemek", "Kadına şiddet ile mücadelede iç hukuka dayalı uygulamaların iyileşmesine odaklanmak için gerekli olan zihinsel paradigma değişikliğinin önünde engel olan cinsel yönelim uyarısını ortadan kaldırmak" ve "Reform paketleri içerisinde kadına şiddet ile mücadele ve kadın haklarının iyileştirilmesi ile ilgili bölümlerin ön plana çıkarılması" gibi başlıkları etkili olduğunu belirtiyor.

CHP: Yok hükmünde Danıştay'a gidiyoruz

CHP'nin basına kapalı gerçekleştirilen MYK ve PM toplantılarından edinilen bilgiye göre, Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden ayrılmaya yönelik Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin iptali için Danıştay'a başvurma kararı alındı. CHP Kadın Kolları ve kadın milletvekillerinin "taraf olma şartı" nedeniyle Danıştay'a başvuracağı belirtildi. CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun ise kurmaylarına şu değerlendirmeyi yaptığı öğrenildi: "Bu karar yok hükmündedir. Cumhurbaşkanlığı bu yetkide ısrar ederse, örneğin Lozan Anlaşması'na da iptal edebilir. Türkiye'yi bir an önce erken seçime götürmesi gerekiyor."

Feshetme kararına tepkiler

AK Parti Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay: Türk kadınının toplum içindeki itibar ve saygınlığını layık olduğu seviyelere çıkartmak azmindeyiz. Careyi dışarıda aramaya, baskıların taklit etmeye gerek yoktur. Cezim bizzatlı gelenek ve göreneklerimizde, ezimizde mevcuttur.
Adalet Bakanı Abdulhamit Gül: TBMM kabineyi onaylar, yürürlüğe de kararla yürürlüğe koyar. Yürürlüğü aynı şekilde feshi, yürürlüğün yetkisindedir.
İYİPARTİ Genel Başkanı Meral Akşener: Kadının hakları, hukukunu çiğnetmeyeceğiz! Bu ucube sistem değişecek, İstanbul Sözleşmesi yeniden yazılacak.

KADEM'DEN AÇIKLAMA

Kadın ve Demokrasi Danışmanı (KADEM): İstanbul Sözleşmesi kadına şiddetle mücadele için önemli bir girişimdir. Gelişmiş noktaba zamandan koparılmas ve toplumsal bir gerilim örneği haline dönüştürülmüş durumdur. Verilen feshetme kararını da bu gerilim bir nebzi olarak okuyoruz. KADEM olarak, bundan sonra da kadın haklarında kazanımlarımızın ısrarla takipçisi olacağız.

AVRUPA KONSEYİ'NDEN TEPKİ

AVRUPA Konseyi Genel Sekreteri Marija Pejčinović Burić, Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararını, "yıkıcı bir haber" olarak nitelendirdi. Burić, "Bu hamle, bu cabalar açısından devasa bir gerileme ve daha da üzücü olan Türkiye'de, Avrupa'da ve ötesinde kadınların korunmasını tehlikeye atıyor" dedi. AP'nin Türkiye Raportörü Sanchez Amor, çekilmeyle "insan haklarında tam bir kötlüleşme" olarak nitelendi.

Hürriyet Yılı: 72 Sayı: 26534 21 Mart 2021 PAZAR

Yayın Sahibi Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş. Genel Yayın Yönetmeni Ahmet Hakan Çoçkun

Yayın Direktörü M. Emre Oral	Yayın Danışmanı Doğan Hazlan	Denetim: Medya Grubu Başkanı Grup Başkanı Orçun Çerçözgülları
Yazın Müdürleri: Ateş Dindaroglu, Ateş Yalçın, Rıza Durmuş	Yazın Sahibi Temsilcisi ve Yazın Müdürü: Arduç Aytalar	Bektaş Grup Başkan Yardımcısı Aykut Abdullah Bilgiç Başkale Yardımcısı Aylin Ocan Denetim: Bilgiç Bektaş Grup Başkan Yardımcısı Mesut Bayraktar
Haber Koordinatörü: Şehriban Oğhan	İstanbul İstihbarat: Celal Korkut Ankara İstihbarat: Soner Gürel Diğ. Haberler: Nilgün T. Güneş	Denetim: Medya Proje 300 Başkale Yardımcısı Ceylan Özden Denetim: Bektaş Beyazay, Diğ. Haberler

'42 MİLYON KADININ HAKKI KARARNAMEYLE ALINAMAZ'

CUMHURBAŞKANI karnamesiyle Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesi ve Merkez Bankası Başkanı'nın değiştirilmesi üzerine CHP'de acil toplantılar yapıldı. Merkez Yönetim Kurulu (MYK) ve Parti Meclisi üleriyle özel gündemli toplantıda bir araya gelen CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, "Bir devlet gece yarısı kararnameyle yönetilemez. Bir gece yarısı kararnamesiyle 42 milyon kadının hak-

li saatler yaşandı. Kılıçdaroğlu, MYK ve PM üyeleriyle toplantı yaparken, başkentte bulunan milletvekilleri de PM'ye katıldı. Kadın milletvekilleri ve PM'nin kadın üyeleri de İstanbul Sözleşmesi'yle ilgili süreci ayrıca değerlendirdi.

VIDEOLU TEPKİ

CHP lideri, toplantılar sürerken, "İktidardaki zorbaya kadınlar

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreteri Selin Sayek Böke ve Kadın Kolları Genel Başkanı Aylin Nazlıoka ile bazı kadın milletvekilleri ve PM Üyeleri, CHP Genel Merkezi'nde basın toplantısı düzenleyerek İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesine tepki gösterdi.

rıma, hukukunuza sahip çıkınız. Sizin hayatınızı cehenneme döndürenlerin kimler olduğunu iyi öğreniniz. Çocuklarımızın, kız çocuklarımızın hakkına, hukukuna sahip çıkınız. Ben söz veriyorum, her zaman, her yerde, her ortamda bütün kadınların hakkına, hukukuna sahip çıkacağım. Adalet neredeyse orayı arayacağım. Adaletten yana olacağım. Sizden yana olacağım. Halkımızdan, kadınlardan

Washington ve Brüksel'den İstanbul Sözleşmesi mesajı

ABD Başkanı Joe Biden ve Avrupa Birliği'nin (AB) üst düzey yetkilileri, Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesine yaptıkları açıklamalar ile tepki gösterdiler.

BIDEN: HAYAL KIRIKLIĞI

Konuya ilişkin yazılı açıklamasında Biden, Ankara'nın "anı" adımını "derin hayal kırıklığı" olarak niteledi. Sözleşmeyi imzalayan ilk ülkenin Türkiye olduğuna dikkat çeken Biden, "Ülkeler, kadınlara yönelik şiddetin sona erdirilmesine dair taahhütlerini güçlendirmeye ve yenilemeye çalışmalı, kadınların korunmasına işaret eden ve istismarcıları hesap verebilir hale getiren uluslararası anlaşmaları reddetmemeli" ifadelerini kullandı ve ekledi: "Bu, dünya genelinde kadınlara yönelik şiddet sona erdirmeye hareketi için cesaret kırıcı bir geri adımdır."

AB: KARARDAN DÖNÜLMELİ

AB Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Josep Borrell de, Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı için, "Türk hükümetinin İstanbul'un adını taşıyan bu sözleşmeden çekilme kararı karşısında derin üzüntü duymak ve anlam veremediğimizi dile getirmekten başka bir şey yapamıyoruz" dedi. Söz konusu karardan dönülmesini ısrarla tavsiye ettiklerinin altını çizen Borrell, "Türkiye'nin, 21'inci Yüzyılda insan hakları, barış, güvenlik ve eşitliğin temel unsuru olan kadınların ve kızların haklarının savunulmasında yakın zamanda yeniden AB'nin yanında yer alacağını umuyoruz" dedi. AB Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen ise, kadına şiddetin hoş görülemeyeceğine, onları koruyacak yasal bir çerçeveye ihtiyaç olduğuna vurgu yaparak İstanbul Sözleşmesi'ne destek verdi ve tüm imzacı ülkeleri anlaşmayı onaylamaya çağırdı.

■ Güven ÖZALP / BRÜKSEL

TGC'den 'çekilme' İTİRAZI

TÜRKİYE Gazeteciler Cemiyeti (TGC) Kadın Gazeteciler Komisyonu, İstanbul Sözleşmesi olarak bilinen 'Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nden çekilme kararına ilişkin açıklama yaptı. TBMM kararıyla kabul edilen İstanbul Sözleşmesi'ni ilk imzalayan ülkenin Türkiye olduğu hatırlatılan açıklamada, sözleşmenin yürürlükten kaldırılmasını değil, gereklerinin uygulamalarla yerine getirilmesinin beklendiği belirtildi. Açıklamada şu görüşlere yer verildi: "Her fırsatta İstanbul Sözleşmesi'ne sahip çıkılması gerek-

ları ve kadın haklarının etkin şekilde korunması açısından sözleşmeden çekilme kararına itiraz ediyoruz. İlk imzacısı Türkiye olan sözleşme, imzalayan devletlere kadınları her türlü şiddete karşı korumak, ayrımcılığın önüne geçmek ve kadınların güçlendirilmesi yoluyla eşitliğin

sözleşmeden çekilmesi, kadınların şiddetle mücadelesinde yalnızlaştırılması anlamına geldiği gibi failerin cesaret bulmasına da hizmet edecektir. Her yıl yüzlerce kadının şiddet olaylarında kaybedildiği ülkemizde, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmeye değil, uygulanmasına

SOYLU: TÜRKİYE MÜCADELESİYLE ÖRNEK OLACAK

İÇİŞLERİ Bakanı Süleyman Soylu, 1 milyon kişi başına kadın cinayeti oranlarının dünyada 13, Avrupa'da 7, Türkiye'de ise 3.8 kişi olduğunu belirtti.

Bakan Soylu, Twitter hesabından yaptığı açıklamada, "Milletimize doğru bilgi vermek görevimiz. 1 milyon kişi

başına kadın cinayeti oranları dünya 13 kişi, Avrupa 7 kişi, Türkiye 3,8 kişi. Sorumluluğumuz, şiddetin her türlüsü ile mücadele etmektir. Türkiye, mücadelesi ile dünya ülkelerine örnek olacak" dedi.

Bakan Soylu'nun paylaşımında ayrıca 24 Mart 2018 tarihinde hizmete

giren Kadın Destek Uygulaması (KADES) verilerine de yer verildi. Buna göre bugüne kadar mobil uygulamayı 1 milyon 661 bin 198 kişi indirdi ve 98 bin 639 kişi ihbarda bulundu. **■ DHA**

Almanya: Türkiye AB'ye yanlış sinyal yolluyor

TÜRKİYE'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesine yönelik tepkiler sürüyor. Avrupa Birliği (AB) dışişleri bakanları toplantısı öncesi Brüksel'de açıklamalarda bulunan Almanya Dışişleri Bakanı Heiko Maas, Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilerek ve HDP'ye kapatma davası açarak AB'ye "yanlış sinyaller" gönderdiğini söyledi. "Türkiye'den gelen bu kaşık sinyalleri bugün tartışacağız ve diyalogun sürmesini hedeflemeye devam edeceğiz" diyen Heiko Maas, mevcut diyalogu Türkiye'nin "yanlış sinyaller gönderdiğini düşündükleri konularda" kullanacaklarını ifade etti.

Heiko Maas

ABD'DEN BİR TEPKİ DAHA

ABD Başkanı Joe Biden'ın, Türkiye'nin sözleşmeden çekilmesini "Küresel çapta kadına karşı şiddete son vermeyi amaçlayan hareket için cesaret kırıcı bir geri adım" olarak nitelmesi sonrasında ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken, Biden'ın bu açıklamasını sosyal medyadan paylaştı. Blinken paylaşımında "Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesi derin bir hayal kırıklığı yaratıyor. Küresel olarak, cinsiyete dayalı şiddetle mücadele etmeliyiz ve İstanbul Sözleşmesi gibi araçlar da dahil olmak üzere kadınlar için koruma sağlamalıyız" diye yazdı.

Antony Blinken

Otobüslü bariyer

İSTANBUL Sözleşmesi'nden çekilme kararını protesto eden Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu üyesi 20 kadın dün Taksim Meydanı'nda eylem yapmak istedi. İstiklal Caddesi'ne girişlerine izin verilmeyen kadınlar oturma eylemi başlattı. Polisin uyarılarına rağmen dağılmayan kadınların etrafı çevik kuvvet polisleriyle sarıldı. Daha sonra da 9 polis otobüsü kadınların etrafına dizildi. Yaklaşık 2 saat sonra eylemci grup dağıldı. ■ İSTİHBARAT SERVİSİ

İstanbul Sözleşmesi'nin feshine karşı Danıştay'da dava

İSTANBUL Sözleşmesi'nin feshedilmesine ilişkin tartışma yaratan Cumhurbaşkanlığı kararının iptali için dün Danıştay'a dava yaşadı. Ankara Barosu, Halkın Kurtuluş Partisi (HKP), Önce Kadınlar ve Çocuklar Derneği ve eski YARSAV Başkanı Avukat Omer Faruk Eminağaoğlu tarafından ayrı ayrı "kararın yokluğunun tespiti", "iptali ve yürütmesinin durdurulması" için davalar açıldı.

DANIŞTAY'IN ÖNÜNDEKİ SEÇENEKLER

Ankara Barosu'nca fesih kararının iptali ve yürütmesinin durdurulması için açılan dava dilekçesinde, "Cumhurbaşkanı kararının, fonksiyon gaspı nedeniyle yok hükmünde olduğu ve Anayasa'nın 104. maddesine aykırı olduğu" iddia edildi. Dilekçede, dava konusu kararın dayanağı olan 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 3. maddesinin ilgili kısımlarının Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla AYM'ye başvurulması da talep edildi.

Avukat Eminağaoğlu da Hürriyet'e, davanın Cumhurbaşkanlığı aleyhine ve bir kadın müvekkili adına açıldığını vurguladı. Eminağaoğlu dilekçesinde "Onaylanan sözleşmeyi uygun bulma yasası, bir onay işlemi, tek imzalı bir işlem ile geçersiz kılınmaz. Böyle bir durum için önce TBMM'nin işlemi sonra Cumhurbaşkanlığı işlemi gerekmektedir ki, olayımızda böyle hareket edilmemiştir. İnsan hak ve özgürlükleri ile ilgili konular, ancak ve ancak yasalar veya uluslararası sözleşmelere konu olabilir" dedi. Davalar, Danıştay 10. Dairesi'nde görülecek. Danıştay'ın önünde olası karar seçenekleri var. Kararın olası iptali halinde, İstanbul Sözleşmesi'nin fesih kararı Danıştay tarafından kaldırılmış olacak. Davanın usulden ya da esastan olası reddi ise Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nde Cumhurbaşkanı'na tanınan bu yetkinin Danıştay'dan vize alması anlamına gelecek.

■ Oya ARMUTÇU / ANKARA

O GECE NE OLDU DA O BİR KİŞİ SABAH OYUNU DEĞİŞTİRDİ

O geceden
13 gün önceki
ilginç ziyaret

O gün merak etmemiştim, ama bugün ediyorum...
Tam 10 yıl önce...
Türkiye Büyük Millet Meclisi 24'üncü dönem ikinci yasama yılı...
Tarih 24 Kasım 2011 Perşembe...
TBMM o gün tarihinin en önemli sözleşmelerinden birini onaylamak için toplanıyor.
Milletvekillerinin oyuna sunulan kanunun tam adı şu: **"Kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleyle ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin onaylanmasının uygun bulunmasına dair kanun..."**
Biz ve bütün dünya bu kanunun konusunu artık **"İstanbul Sözleşmesi"** olarak biliyoruz...
Elektronik cihazla oylama yapıyor...
Ve başkan sonucu açıklıyor: 246 kabul...
1 çekimser.
Yani bir tek ret oyu yok...

Meclis oturumu o gün saat tam 23.16'da kapanıyor ve bütün bunlar zabıtlara geçiyor...
O günlerde kimse çekimser oy veren kişiye ilgilenmedi. Şimdi bu sözleşme Cumhurbaşkanı imzası ile geri çekildi ve ben merak ettim. Kimdi o gün çekimser oy veren kişi?
Çekimser oy atan tek kişi AKP Ardahan Milletvekili **Orhan Atalay**.
O gün çekimser oy kullanıyor...
Ama ertesi gün çok ilginç bir şey yapıyor...
Meclis Başkanlığı'na başvurup **"Dün yanlışlıkla çekimser oy butonuna bastım. Gerçek oyum kabuldür"** diyor.
Niye böyle yaptığı sorulunca da şu cevabı veriyor: **"Acemilikten..."**
Böylece o günkü oturuma katılanların tamamı **"Evet"** demiş oluyor.
Peki Ardahan milletvekili oy verdiği konuda acemi mi...

Yani kadına şiddet ve cinsiyet eşitliği konusunda...
Gelin bir bakalım...
AKP'den 4 dönem milletvekilliği yapmış...
Bir ilahiyatçı...
Profesör unvanı var.
Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim üyesi.
Dahası İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamento Birliği Başkanlığı yapmış.
Çok iyi derecede Arapça, Farsça ve İngilizce biliyor.
Bu özgeçmişe bakınca şöyle düşünmez misiniz...
Oy atığı **"Kadına yönelik şiddet"** konusunda İslami açıdan bir **"acemiliği"** söz konusu olmamalı...
Peki usul bakımından? Yani oy butonuna kullanma açısından...
AKP'nin siyasi ve hukuk işlerinden sorumlu genel başkan yardımcılığını yapmış.
Yani hangi butonun ne anlama geldiğini ayırt edebilecek bir uzman.
O gün merak etmemiştim...
Bugün sonucorum...

Acaba o gece ne oldu da ertesi sabah gidip çekimser oyunu kabule çevirdi...
Partinin üst yönetiminden bir itiraz mı geldi...
"Bunu oybirliği ile yapalım" mesajı mı...
Yoksa gece evine döndüğünde, ailesinden kadınların itirazı mı oldu...
Merak ettiğim bir başka şey de şu: Bugün bu kanun Meclis'te yeniden oylansa acaba ne oy verilerdi?
Aradan 10 yıl geçti...
Hiç itiraz eden oldu mu?
Benim ulaşabildiğim tek bilgi şu:
Bir tek **Mehmet Metiner "Pışmanım"** diye bir açıklamaya yapmış.
Bundan 11 yıl önce ilk defa **"zamannın ruhu"** kavramını kullandığımda çok itiraz eden olmuştu.
Ama **"zamannın gerçekten bir ruhu"** var...
Ve bir **"Meclis arkeoloğu"** zaman kazılarında işte böyle ilginç şeyler de görüyor.

İSTANBUL
Sözleşmesi için TBMM'de oylanmasından 13 gün önce bir grup insan dönemin başbakanı **Tayyip Erdoğan'**ı ziyaret etti.
Heyet KEFEK kısa adıyla bilinen **"Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu"** üyelerinden oluşuyordu.
Ama yanlarında çok ilginç bir isim daha vardı. TBMM Dışişleri Komisyonu Başkanı **Volkan Bozkr...**
İki komisyonun üyeleri **Erdoğan'a** şu ortak mesajı ilettiler:
"Lütfen sözleşmeyi hiç şerh koymadan Meclis'ten geçirin..."
KEFEK üyeleri şimdi nerededir bilmiyorum...
Ama **Volkan Bozkr** Birleşmiş Milletler'de genel kurul dönem başkanı...

İstanbul Sözleşmesi kadınlar için ne anlama geliyordu?

KISACA "İstanbul Sözleşmesi" diye adlandırıyoruz. "Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi"nin metni, daha önce bu başlıkları da kapsayan ya da bağlantılı olan temel haklar ve insan haklarını ilişkin kendisinden öncelikli bütün uluslararası sözleşmelerin bir dokümanını yapıyor.

Tarih, 1950 tarihli "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi"ni en başta koyuyor, daha sonra kadına şiddet konusunda önemli standartlar getiren Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) giderek genişleyen içtihat hukukuna da kavvetli bir gönderme bulunuyor.

Bu arada, Birleşmiş Milletler çerçevesindeki sözleşmelere de atıf yapılıyor. Örneğin "Medeni ve Siyasal Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme" (1966) ve "Kadına Karşı Her Türlü Şiddetin Ortadan Kaldırılmasına İlişkin BM Sözleşmesi" (1979) bunlar arasında sıralanabilir.

Bununla birlikte, İstanbul Sözleşmesi, kendisinden öncelikli sözleşmelere atıf yapıldıktan sonra içeriği, getirdiği düzenlemeler, özellikle de kadına bulaşla ilgili çizdiği koruyucu çerçeve anlamında bütün bu metinlerin bapsını üstüne çıkarıyor.

Bu yönüyle, kadınların eşitliğinin tanınması ve şiddetten korunmaları anlamında hukukî zeminde bugüne dek ortaya konmuş olan en firi uluslararası sözleşme olarak nitelendirilmek hata olmaz. Zaten bu nedenle uluslararası alandaki "altın standart" olarak nitelendiriliyor.

UYGULAMADA BAŞAT ROLÜ TÜRKİYE ÜSTLENDİ

Sözleşme, Avrupa Konseyi dışları balanlarının 2011 yılında İstanbul'da yapıldan toplantıda imzaya açıldığı için Türkiye'nin en büyük kentinin adına taşıyor. Böyle bir uluslararası insan hakları hukuku metnine adına vermesi, İstanbul'un marka kimliğine bir artı değer olarak eklenmiş bulunuyor.

de bu duruma son vermek üzere şu hedefli gösteriyor taraf ülkelerine:

"Kadına karşı her türlü ayrımcığın ortadan kaldırılmasına katkıda bulunmak ve kadınları güçlendirmek de dahil olmak üzere, kadınlarla erkekler arasında önemli ölçüde eşitliği yaygınlaştırmak..." (Madde 1)

Görüleceği gibi, "eşitliği" başlı her şeyin üstüne çıkarıyor. "Politikalar" başlığı altında da eşitliği amaçlayan politikaların geliştirilmesi ve uygulama, taraf olan ülkeler için bağlayıcı bir yükümlülük haline getiriliyor. (Madde 6)

Bu açıları baktığımızda, kadın ile erkek arasındaki soruna güç ilişkisini eşitlik zemininde yeniden tanımlayarak, tarihi bir adım atıyor İstanbul Sözleşmesi.

KADINLAR AST KONUMA ZORLANIYOR

Bunu yaparken dayandığı önemli bir kavram var Sözleşme'nin: Toplumsal Cinsiyet... Bu kavram şöyle tanımlanıyor: "Herhangi bir toplumun kadınlar ve erkekler için uygun olduğunu düşündüğü sosyal anlamda oluşturulmuş roller, davranışlar, faaliyetler ve özellikler..."

Bu çerçevede kadına karşı şiddetin yapısal özelliğinin de "Toplumsal cinsiyete dayandığı" vurgulanıyor. Sözleşme ve göre,

"Kadına karşı şiddet, kadınların erkeklerle nazaran daha ast bir konuma zorlandıkları en önemli sosyal mekanizmalarından biridir."

SORUNLU TÖRE VE GELENEKLERLE MÜCADELE YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Sözleşme'nin kanaatimizce en can alıcı ifadelerinden biri de "Önleme" başlığı altında kayda geçirilen şu hedefte karşımıza çıkarıyor:

"Taraflar, kadınların daha aşağı düzeyde olduğu düşünmesine ya da kadınların ve erkeklerin toplumsal olarak

Türkiye, ilk imzaya atan, parlamentosunda ilk onaylayan ülke olmasının ötesinde de her bakımdan tuğrasını vurmuştur bu metinde. Sözleşme taslağını müzakere edip kaleme alan heyette Türkiyeyi temsil eden ve metnin yazımında aktif bir rol oynayan ODTÜ öğretim üyesi Prof. Feride Acar, daha sonra Avrupa Konseyi bünyesinde sözleşmenin uygulanmasını izlemek üzere oluşturulan komitenin -en yüksek oyu alıp seçilerek- başkanlığına da vapanış 2015-2018 yılları arasında.

Keza, Sözleşme'ye taraf ülkelerin oluşturduğu "Taraf Devletler Komitesi"nin 2014'te faaliyete geçmesinden sonra dört yıl süreyle başkanlığını yapan diplomat da Türkiye'nin o dönemde Strasbourg'da Avrupa Konseyi'ndeki Daimi Temsilcisi olan Büyükelçi Erdoğan İşcan'dan başkası değildi.

TEMEL BAKIŞ KADIN-ERKEK EŞİTLİĞİ

Şimdi içeriğe geçelim. Sözleşmenin en önemli yönü, kadının toplumdaki erkek karşısındaki konumuna ilgili olarak esas aldığı evrensel eşitlikçi bakış. Bu bakış, "Giriş" bölümünden başlamak üzere Sözleşme'nin her köşesinde, metnin ruhuna ve lafzına yerleşmiş temel felsefe olarak karşımıza çıkarıyor.

Sözleşme, zaten bu alandaki eşitlikçi şiddetin ana nedeni olarak görüyor. Dolayısıyla, kadına karşı şiddetin önlenmesi açısından temel unsur "Kadınlarla erkekler arasında yasal ve fiili eşitliğin gerçekleştirilmesi" hedefli tüzenden başlanıyor.

Alıntı yapacağımız şu ifade, bu bağlamda Sözleşme'nin ruhunu yansıtmaya bakımdan önemli: "Kadına karşı şiddetin, kadınlarla erkekler arasında tarihten gelen eşit olmayan güç ilişkilerinin bir tezahürü olduğu ve bu eşit olmayan güç ilişkilerinin, erkeklerin kadınlara üstünlüğüne, kadınlara karşı ayrımcılık yapmalarına ve kadınların tam anlamıyla ilerlemelerinin engellenmesine yol açtığının bilincinde olarak..."

Özetle, divor kü sözleşme, tarih boyunca kadınlarla erkekler arasındaki ilişkiler eşit olmayan

erkeklerin toplumsal olarak kışeleşmiş rollerine dayalı önyargıların, törelerin, geleneklerin ve diğer uygulamaların kökünün kazınması amacıyla kadınların ve erkeklerin sosyal ve kültürel davranış kalıplarının değiştirilmesine yardımcı olacak önlemleri alacaklardır."

Burada da görüleceği gibi, kadını ikinci planda tutan törelerle, geleneklerle de mücadele yükümlüğü altına giriyor taraf ülkeler.

EŞİTLİK HEDEFİ ZEMİN KAYBECEK

Sözleşme, aynı zamanda şiddetli önlemek, kadınları korumak anlamında çok geniş düzenlemeler öngörüyor, problemleri durumlara yönelik olarak somut sorumluluklar ve yükümlülükler tanımlıyor.

Sözleşme'nin onaylanmasından sonra 2012 yılında 6284 sayılı "Ailenin Korunması ve Kadına Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun" çıkarılmış. Sözleşme'nin şiddet gören kadınların özellikle korunmasına dönük düzenlemeleri belli ölçülerde ulusal mevzuatın bir parçası haline gelmiştir. Ancak Sözleşme'deki düzenlemelerin tamamının ulusal mevzuata eklenmediğini söyleyebilmek mümkün değildir.

Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesiyle birlikte, ulusal mevzuatta getirilmiş olan Sözleşme içeriğine kıyasla daha sınırlı kalan düzenlemelerin kadınları koruyabilmek bakımından ne kadar yeterli olacak çok tartışmaya açıktır. Bu alanda ciddi riskler doğuruyor.

"Şu nedenle ki, hem Sözleşme hem de çıkarılan yasaya rağmen kadınlara dönük şiddetin sızca önlenemeyecek bir hale gelmesiyle devam etmekte olan, zaten Türkiye'nin bu alanda kat etmesi gereken daha çok uzun bir yol olduğunu gösteriyordu."

Bu zorlu, engelbeş yolda gidilen, her şeyden önce kadına şiddet karşısında etkili bir caydırıcılığı gerçekleştirilmesi zorunludur. Sözleşme ile ekde edilen hususî kazanımlardan geri adım anlamına gelecek her hareket, bu caydırıcılığı zayıflatacaktır. Bu yönüde bir gelişmenin toplumdaki varatacağı olumsuz atmosfer ve psikolojinin, erkek egemen kültürün fazlasıyla bastırıldığı dönemlerde kadınların aleyhine sonuçlar doğurması kaçınılmazdır.

20 Mart 2021...

HAYAL kâğıdı ve derin üzüntünün tarihi. Özellikle de kadınlar açısından.

Kadınlar ne yazık ki seçim hesaplarına, "o oyları kaybetme telaşına", "o kesimden gelen tepkilere", "gelen tepkilere karşı sözleşmeyi iyi anlatamamaya" kurban edilmişlerdir.

"Kadınları korumak için İstanbul Sözleşmesi'ne ihtiyacımız yok. Güçlü yasalarımız var, gereken yasayı çıkarırız, mücadele eden taviz vermeyiz" deniyor, denilebilir...

Güzel cümleler... Ancak artık ister istemez inandırıcılık sorunu taşıyan cümleler. Çünkü İstanbul Sözleşmesi'nin feshiyle zafer çığlıklar atan kesimler şimdiden başka isteklerini sıralamaya başladılar, "Sırada Cedav da var, Lazarotte de..." diyerek, (Kadına karşı her türlü ayrımcılığın yok edilmesi ile çocukların cinsel sömürü ve istismara karşı korunmasına ilişkin sözleşmeler), Kısacası birilerine İstanbul Sözleşmesi bile yetmedi..

Türkiye Kadın Demekleri Federasyonu Başkanı **Canan Güllü** belli bir kesimin şimdiden yeni taleplerini sıralamasıyla ilgili, "Sarı öküzü verirsiniz bitmez. Tüm mesele sarı öküz meselesidir. Hukuksuz taleplere hukuki çerçevede yanıt veremezseniz en son canınızı isterler. Hedef kadınlardan ziyade Erdoğan'dı. Hukuki bilgiden yoksun bir şekilde bir kararı imzalattıkları için" dedi.

HUKUKİ BOYUT

İstanbul Sözleşmesi'ni imzacı ülkelerin feshi yetkisi bulunuyor. İsteyen ülke feshedebilir. Türkiye'deki hukuki tartışma sözleşmeden Cumhurbaşkanı'nın kararı ile çıkılmasından kaynaklanıyor. Uluslararası bir sözleşmeden ancak TBMM'nin çıkaracağı bir yasa ile çıkarmanın mümkün olacağı tezinden hareketle CHP konuyu Danıştay'a götürdü. Hukuki açıdan karar artık Danıştay verecek.

GELECEĞİMİZ VE TOPLUM AÇISINDAN

Konunun en can alıcı bölümü ise geleceğimiz ve toplum açısından...

■ Tarikatlar, bazı muhafazakârlar, Milli Görüş geleneği İstanbul Sözleşmesi'nden zaten çekilmek istiyorlardı.

■ Bu süre boyunca Cumhurbaşkanı **Erdoğan**; partisinden ya da partisinden olmayan, demelerde yönetici olan, hukukçu olan, bu konuda yazı yazan, yakın çevresinde sözleşmeyi savunan birçok kadını, kadınların dile getirdiği hassasiyetleri bugüne kadar dinledi.

■ Ancak ne tarikatlar, ne bazı muhafazakârlar, ne de Milli Görüş'çüler sözleşmeyi fesh etme taleplerinden vazgeçmediler. Seçimler açısından özel önem atfedilen Milli Görüş'ün etkili ismi **Oğuzhan Asiltürk**, Cumhurbaşkanı **Erdoğan** ile görüşmesinden sonra "Kadın hakları madın hakları diyenler rahatsız olacaklar ama Cumhurbaşkanı, İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılacağı kesin olarak ifade etti" duyurusunu yaptı.

■ Ve ne yazık ki halde çıktı. "Kadın hakları", onların deyimiyle "madın hakları"na dönüştü.

Canan Güllü ile sohbetimizde bu konuyu da sordum. **Güllü**, "Oğuzhan Asiltürk keşke hafızalarımızda geçmişteki mücadelesi ile kalsaydı. AK Partili Özlem Zengin'in Ayasofya imamı karşısında yalnız bırakılması bu süreçte çağdaşlıktan ne kadar uzaklaşıldığını da göstergesi. Oysa tüm bu politikalara kadınlar kadar erkekler de destek vermiyor. Batı'dan gelen tepkiler ortada. Birilerini kötüleyerek, cehaletleri ile sözleşmenin insanları eşcinsel yaptığını sananlar batının tepkilerini göğüslesinler. Biz yeteri kadar bel del ödedik" dedi.

TOPLUMSAL CİNSİYET DEMEK...

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı sözleşmenin feshi gerekçesini şöyle anlattı:

"Başlangıçta kadın haklarının güçlendirilmesini teşvik etmeyi amaçlayan İstanbul Sözleşmesi, Türkiye'nin toplumsal ve ailevi değerleriyle bağdaşmayan eşcinselliği normalleştirme çabası bir kesim tarafından manipüle edilmiştir. Türkiye'nin sözleşmeden çekilme kararı alması da bu nedene dayanmaktadır."

Bir kesim Türkiye'de İstanbul Sözleşmesi'nde yer alan toplumsal cinsiyet ifadesi ile LGBT propagandası yaptığını düşünüyor. Oysa;

■ Kadınlarla ilgili tüm çalışmalarda toplumsal cinsiyet eşitliği kadınların ve erkeklerin toplumsal yaşamın her alanına eşit katılımı için kullanılan ifadedir.

■ Diğer bir deyişle, cinsiyet ve toplumsal cinsiyet farklı kavramlardır.

■ 2021 yılında toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyecek projelerini, kadınların geleneksel rollerini ve böylece aile yapısını ortadan kaldıracaklarını savunmak en hafif tabiriyle zımanı anlamamaktır.

Canan Güllü'ye bu konuyu da sordum ve yanıtı şöyle oldu:

"Toplumsal cinsiyet bugün ekonomideki gelişmelerde göz önünde bulundurulduğunda kadınların bu zorluklara karşı eşit konumlandırılmasıdır. Toplumsal cinsiyet birlikte hayatta mücadele etmek demektir. 'Kız çocuklarımızı okutun' demektir. 'Erken yaşta evlendirmeyin' demektir."

Son bir not... Gelelim cinsiyet konusuna. Kendisi tek başına bir başka yazının konusu. Ancak mesele "normalleştirme" değil, mesele "kabul edilebilirlik". Mesele aynı zamanda

Kadına yönelik şiddete karşı ilk sözleşmeye imza

AVRUPA Konseyi Bakanlar Komitesi 121. toplantısı çerçevesinde, "Avrupa Konseyi Kadına Karşı ve Ev İçi Şiddetle Mücadele ve Bunun Önlenmesi Sözleşmesi" 13 ülke tarafından imzalandı.

İstanbul'da Çırağan Sarayı'nda yapılan törende sözleşmeye ilk olarak imza atan ülkeler "Türkiye, Avusturya, Almanya, Yunanistan, İzlanda, Karadağ, Portekiz, Finlandiya, Fransa, İspanya, İsveç, Slovakya ve Lüksemburg" oldu. Sözleşmede şiddet gören kadınlar için sığınma evlerinin ve 24 saat hizmet veren çağrı merkezleri kurulması, koruma emirlerinin zaman geçirmeden müracaat üzerine çıkarılması, şiddet gören kadın şikayetini geri çekse de sav-

cıların soruşturmayı yürütmeye devam etmesi gibi hükümler mevcut. Sözleşmenin, imzası bulunan ülkeler tarafından ne kadar uygulandığı ise denetlenecek. Bu konuda ilk hukuken bağlayıcı metin olma özelliği taşıyan sözleşmenin hükümlerini ülkelerin, kendi yasalarının üzerinde değerlendirmesi gerekiyor.

İstanbul'daki toplantıda Türkiye, 6 aydır yürüttüğü Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi dönem başkanlığını da Ukrayna'ya devretti. Toplantısı sonunda yayımlanacak İstanbul Bildirisi, Gürcistan ile Rusya arasındaki anlaşmazlık nedeniyle yayımlanmazken, bildiri yerine Türkiye-Ukrayna eşbaşkanlık açıklaması yapıldı.

Kadına Şiddete **ASLA** taviz yok

Aile ve toplum değerlerini yozlaştırıcı politik bir baskı aracı olarak kullanılan İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı alan Türkiye, kadına yönelik şiddetle mücadeleyi aynı kararlılıkla sürdürecektir

İmkanlardan tam olarak yararlanmalarının sağlanması amacıyla 2018-2023 yıllarını kapsayan "Kadınların Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı" hayata geçirildi. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve ilgili kurumların iş birliğinde ilk defa 75 maddelik geniş kapsamlı bir plan olan "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Planı" da yürürlüğe konuldu.

YENİ ADIMLAR

Ayrıca Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından 2 Mart 2021'de açıklanan İnsan Hakları Eylem Planı kapsamında da aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddetle mücadeleyi güçlendirecek adımlar uygulamaya alınacak. Bu kapsamda, eşe karşı işlenen suçlarla ilgili cezayı artıran sebeplerin boşanmış eşi de kapsayacak şekilde genişletilmesi, tek taraflı ısrarlı takip fiillerinin ayrı bir suç olarak düzenlenmesi, şiddet mağduru kadınların hak arama yollarını etkin şekilde kullanabilmeleri için Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 234'üncü maddesi uyarınca avukat görevlendirilmesi imkanının getirilmesi gibi pek çok düzenleme hayata geçirilecek. AA

Aile ve toplum değerlerini yozlaştırıcı politik bir baskı aracı olarak kullanılmaya başlanması nedeniyle İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı alan Türkiye'nin, kadına yönelik şiddetle mücadeleyi hiçbir taviz vermeden aynı kararlılıkla sürdüreceği, iç hukuka dayalı uygulamaları iyileştirmeye odaklanacağı bildirildi.

KANUNLAR YÜRÜRLÜKTE

İstanbul Sözleşmesi'ni iç hukuka da uyarlayan ve Türkiye'de şiddetin insanlık suçu olarak kabul edilmesi, bu konuda caydırıcı yaptırımların

getirilmesine yönelik 2012'de çıkarılan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun, sözleşmenin feshedilmesinin ardından aynı şekilde uygulanmaya devam edecek. Türkiye tarafından 1985'te onaylanan Kadına Karşı Her Türü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW) da geçerliliğini koruyacak. Başka bir ifadeyle kadına yönelik şiddetle mücadele, hiçbir taviz verilmeden aynı kararlılıkla sürdürülecek.

Kadınların ekonomik ve sosyal yaşama katılmalarının güçlendirilmesi, hak, fırsat ve

AVRUPA'DA KADIN CİNAYETİ TÜRKİYE'NİN İKİ KATI

İÇİŞLERİ Bakanı Süleyman Soylu, 1 milyon kişi başına kadın cinayeti oranlarının dünyada 13, Avrupa'da 7, Türkiye'de ise 3,8 kişi olduğunu açıkladı. Bakan Soylu, Twitter hesabından yaptığı açıklamada, "Milletimizde doğru bilgi vermek görevimiz. 1 milyon kişi başına kadın cinayeti oranları dünya 13 kişi, Avrupa 7 kişi, Türkiye 3,8 kişi. Sorumlulu-

ğumuz, şiddetin her türüsü ile mücadele etmektir. Türkiye, mücadelesi ile dünya ülkelerine örnek olacak" dedi. Soylu'nun 26 Mart 2018 tarihinde hazırladığı Kadın Destek Uygulaması (KADES) verilerine yer verdi. Buna göre; bu güne kadar kabul uygulamayı 1 milyon 661 bin 198 kişi indirir ve 98 bin 639 kişi ihbarda bulundu.

İSTANBUL SÖZLEŞMESİNİ BAHANE EDEN
AB VE ABD'YE ÇARPICI YANIT:

SÖZLEŞMEDEN ÇEKİLMEK, ŞİDDETLE MÜCADELEDEN ODUN VERMEK DEĞİLDİR

TÜRKİYE'NİN İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesini eleştiren ABD ve AB ülkelerine Türkiye hem uyarıda bulundu hem de tepki gösterdi. Konuya ilişkin yapılan değerlendirmeler şöyle:

■ **Dışişleri Bakanlığı:** Türkiye, haklarının ihlallerinde, toplumsal rolünün güçlendirilmesinde ve şiddete karşı korunmasında daima kadının yanında olmuştur. Avrupa Konseyi içinde de pek çok ülkede Sözleşme'ye ilişkin tartışmalar yaşanmakta olup, Sözleşme'yi imzalayan bazı ülkeler, onaylamaktan imtina etmişlerdir. Türkiye'nin Sözleşme'den çekilmesi, kadına karşı şiddetle mücadelede delin verme olarak yorumlanmamalı. Türkiye'nin ulusal mevzuatında kadın hakları en ileri noktalara güvence altına alınmıştır. Bu zamana kadar olduğu gibi bundan sonra da kadına karşı şiddete sıfır tolerans anlayışı, ayrıca kadın haklarının daha da güçlendirilmesi ve kadına karşı şiddetle mücadelenin daha etkin sürdürülmesi amacıyla gerekli tüm tedbirleri almaya devam edecektir.

■ **Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk:** 47 Avrupa Konseyi üyesinden 19'u çekinmeye onay vermiş 11'i imzalayıp onaylamamış, 2'si işlem yapmamış. Dolayısıyla kadına yönelik şiddetle mücadeledeki net duruşumuz çözümlü sebeplerle diğer konsey ülkelerinde de tartışılan bir metne indirgenemez.

■ **İletişim Bakanlığı:** Türkiye, İstanbul Sözleşmesi'nin ilk imzacısı olmuştur. Başlangıçta kadın haklarının güçlendirilmesini teşvik etmeyi amaçlayan İstanbul Sözleşmesi, Türkiye'nin toplumsal ve ailevi değerleriyle bağdaşmayan eşcinselliği normalleştirilmeye çalışan bir kesim tarafından manipüle edilmiştir. Türkiye'nin sözleşmeden çekilme kararı alması da bu nedene dayanmaktadır. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı hiçbir şekilde Türkiye'nin "kadınları korumaktan taviz verdiği" anlamına gelmemektedir.

■ **TBMM Anayasa Komisyonu Başkanı Bekir Bozdağ:** Anayasa'nın 90'ıncı maddesi, sadece milletlerarası anlaşmaları onaylamasını düzenler. Anayasa'da anlaşmalardan çekilmeye dair bir hüküm yoktur. Milletlerarası anlaşmalardan çekilme yetkisini kanun, yürütme organına vermiştir. Türkiye, çok sayıda milletlerarası

anlaşmadan çekildi. Türkiye, sadece yürütme organı kararıyla milletlerarası anlaşmalardan çekilmiştir. TBMM'nin çıkardığı kanunla Türkiye'nin çekildiği tek bir milletlerarası anlaşma yoktur. **Hakan TEKİN/ANKARA**

LGBT LOBİLERİ, SÖZLEŞMEYİ POLİTİK BASKI İÇİN KULLANDI

İSTANBUL Sözleşmesi, LGBT lobileri ve bunlarla eşgüdümlü finansal ve teknoloji şirketleri tarafından "aileyi yozlaştırıcı bir araç" olarak kullanıldığı için Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle iptal edildi. İşte gerçekler:

■ AB üyesi Bulgaristan, Macaristan, Çekya, Letonya, Litvanya, Slovakya sözleşmeyi yürürlüğe koymadı. Polonya, LGBT'nin cinsiyet anlayışını topluma kabul ettirmeye çalıştığı gerekçesiyle çekildi. Yunanistan, Almanya, Danimarka, Finlandiya, Hırvatistan, İsveç, Fransa ise çekince koydu.

■ Milli, dini ve manevi değerlere saldırı niteliğinde söylemler üreten LGBT, terör örgütleri ve destekçileriyle kol kola hareket

ediyor.

■ Türkiye'nin "Kadına Karşı Şiddet" ile mücadelesi İstanbul Sözleşmesi'ne indirgenemez. Kadın beyanının esas alınması, mağdura cinsiyet ataması yapması nedeniyle sakınca yaratıyor. Sözleşmenin feshiyle, sadece kadınların değil, tüm mağdurların beyanı esas alınacak.

■ Sözleşmedeki ızdırap verebilecek olan ifadesinin neyi içerdiği belirsiz. Şiddet dedikleri sadece fiziksel şiddet değil, psikolojik şiddeti de kapsıyor. Bu ifadeler istismara oldukça açık. **Zeynel YAMAN/SABAH**

Cumhurbaşkanı Erdoğan, iki kararnameyle Türkiye'nin gündemini değiştirdi

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kararnamesiyle uyguladığı iki karar, uzun tartışmalara konu olmakta. Bu kararlardan birincisinde Merkez Bankası Başkanı Naci Ağbal görevinden alınarak, yerine Prof. Dr. Sahap Kavcıoğlu atandı. Öncelikle gece son dakika olarak Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararnamesi Türkiye, İstanbul Sözleşmesi'nden ayrıldı.

Ağbal gitti

Açılışta birinci karar, yani Naci Ağbal'ın Merkez Bankası Başkanlığı'ndan azledilmesi şartıydı. Çünkü Ağbal belirli kriterlere göre başanlıydı. Türk Lirası'nın dolar ve yabancı paralar karşısındaki değeri artmış, fiyat istikrarı bu yıl kalkınma hızını da etkileyecek şekilde sağlanmıştı. Dış ekonomi kurumları, Türk ekonomisi hakkında olumlu görüşler seslendiriyordu.

Bardağı taşıran damla

Ancak bir gerçek var. Cumhurbaşkanı Erdoğan faizi adeta kendine rakip görüyor. Ağbal'ın son olarak faiz hadlerini yüzde 17'den 19'a çıkarması herhalde bardağı taşıran damla oldu. Keşke Ağbal'ın görevinden alınma kararnamesiyle birlikte bir de gerekçe yayımlansaydı. Dilerse Kavcıoğlu da Ağbal kadar başarılı olur.

İstanbul Sözleşmesi

İstanbul Sözleşmesi'nden Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle Türkiye'nin çekilmesi de sayısız spekülasyonun neden oldu. Keşke bu kararnameyle ilgili de bir gerekçe yayımlansa ve Türkiye'nin kadına şiddet konusundaki yeni yargı reformunda İstanbul Sözleşmesi'nden daha etkili biçimde ele alacağı açıklansaydı. Türkiye'yi sözleşmeden çıkarmaya iten o nedenlerden biri şuydu:

"İstanbul Sözleşmesi'nin LGBT ideolojisi savunuculuğuna indirgenmesinin; LGBT'nin bazı kesimler tarafından mesru evrensel hukuk normu şeklinde dayatılmasının önüne geçmek."

Sonuçta Cumhurbaşkanı Erdoğan, siyasi sorumluluk taşıyan bir kişi... Aldığı kararların sorumluluğunu taşıdığı da inkâr edilemez.

İstanbul Sözleşmesi gündemiyle bugün köşe kadınların

Gazeteler heyecan yaratmıyor diyenler halt etmişler...

Resmi Gazete'nin cuma gece yansı basısı, yatağa gitmeye hazırlanan Türkiye'yi ayağa kaldırdı.

Zira gazetede Cumhurbaşkanlığı karamamesiyle Türkiye'nin taraf olduğu İstanbul Sözleşmesi'nden çıktığının ilanı vardı.

Twitter çarşısı kanştı tabii...

Bir yanda bu kararı alkışlayanlar, öte yanda isyan edenler...

Ben bildiğiniz üzere sözleşmenin iptalini doğru bulanlardanım.

Çünkü **şiddetin cinsiyete özgü bir sorun olmadığı** fikrindeyim... Yıllardır, cinsiyet ayrımı yapmaksızın bireyin bedensel ve ruhsal bütünlüğünü koruma hakkını etkili biçimde sağlama-yı taahhüt eden ceza yasasının çözüme

MELİH ALTINOK
melih.altinok@sabah.com.tr

katkı yapacağını söylüyorum.

Kadına karşı şiddeti engellemek amacıyla taraf olduğumuz söylemenin bu anlaşmanın da **istismara çok açık** olduğunu görüyorum.

"Kadının **beyanı esastır**" gibi **popülist** söylemlerin, **hukuk önündeki eşitlik ilkesini erkeğin aleyhine** çevirdiğine dair pek çok somut örnekle karşılaşılıyor.

Kaldı ki pek çok AB üyesi ülke ve İngiltere de söz konusu sözleşmenin kadına yönelik şiddeti ve aile içi şiddeti önlemenin ötesine geçip, kadın ve erkek arasındaki cinsel farklılığı ortadan kaldıracığı, aile tanımının farklılaşacağı gerekçeyle metni reddetmiş durumda.

Peki, kadınların bu işe tepkisi ne oldu? Bugün köşeyi **eş durumundan listemize giren bir istisna hariç** onlara ayırdım.

Sakin olun da!

Nevşin Hanım, kim bu 'morardınız mı' yazan?

Karadeniz şivesi taklidi yapmadığı zamanlarda gayet sempatik olan oyuncu **Seval Sam** tartışmaya bodoslama girenlerin başında geliyor.

Twitter'da, sonuna **bir yumruk ve beş yıldırım emoji** eklediği mesajında şöyle diyor Sam:

"**Haydi, herkes dövüş sporlarına yazılsın! Ortaçağ'a dönüyoruz. Orman kanunları geçerli artık.**"

Hayda...

Seval Hanım anamızdan İstanbul Sözleşmesi'yle doğmadık ya... Tartışılan metni 2014 yılında kabul ettik. Ve bu tarihten önce polise yansıyan vaka sayıları da sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihe göre çok daha iyi.

Ayrıca **erkek türü olarak kadınlara saldırmak, eziyet etmek, öldürmek için sözleşmenin sonlanmasını beklediğimize** gerçekten inanıyor musunuz?

Erkek doğduk diye potansiyel cani, manyak mı sayıyorsunuz bizleri? Böyle ayrımcılık olur mu?

Dün Twitter'da en çok konuşulanlar (TT) listesinin başında **"morardınız mı"** etiketi vardı. On binlerce tweet atılmıştı.

Belli ki İstanbul Sözleşmesi'ne karşı olan çevreler **nispet** yapmak için böyle bir slogan buldular diye düşündüm.

Kim tartışmayı bu sığıntıda tartışıp "morardınız mı" etiketiyle yorum yapmış diye yazılanları incelemeye başladım.

Bir türlü bulamadım.

Sadece tepkiler vardı.

Binlerce RT alan gazeteci **Nevşin Mengü**'nün şu tweet'i gibi:

"**#Morardınız mı** diye de bir hashtag açmışlar. Bunlar hak, hukuk değil; rövanş peşindeler. Bitmeyen bir öç alma, bitmeyen bir kendileri gibi düşünmeyi, olmayı ezmeye, yok etme hırsı içindeler. İyi, güzel ne varsa yok olsun, bir tek kendileri kalsın istiyorlar."

Nevşin Hanım "bunlar" dediğiniz **gizemli kişileri bilmiyorum** ama eleştirdiğiniz **"morardınız mı"** etiketi Twitter'da sizin sayenizde yayılmış gibi duruyor.

Bilmem farkında mısınız?

Sözleşmeden çıkınca kadın korumasız mı kaldı?

Cok zeki bir şarkıcı hanım söyle-
yarmış: "Haydi herkes dövüş-
sporlarına yansın! Ortaçağa
dönüyoruz. Orman kanunları geçerli."

Şimdi gerizekalya anlatır gibi anlatayım: Türkiye, sözleşme-ye imza attığı 2011 yılının önce orman kanunlarıyla yönetilmiyordu. İstanbul Sözleşmesi'nden imzayı çekmemiz, Türk Ceza Kanunu'nu iptal etmiyor.

Hatta imzaladığımızdan bu yana iki katına çıkan kadın cinayetlerinin azalmasına bile vesile olabilir. **Ayrıca sözleşmede imzası bulunan Belçika veya Avusturya gibi ülkelerdeki kadın cinayetleri oranı da Türkiye'den de fazla. Gerçi hangi veriyi paylaşırsak paylaşalım, sizin Avrupa sevici müstemele zihniyetiniz değişmez.**

Ak Parti'den önce **Türkiye'de sadece 8 -yazıyla SEKİZ- kadın sığınma evi vardı. Ak Parti bu sayıyı 14'e katladı ve yaklaşık 150 kadın sığınma evi açtı. Yetmedi, 2013'te Şiddet İzleme ve Önleme Merkezleri'ni kurdu. Bu merkezler şu an 81 ilde şiddet mağduru kadınlara ve çocuklarına ücretsiz hukuki yardım ve psikolojik destek sağlıyor.**

Yetmedi, şiddet uygulayan kişilerin uzaklaştırma kararlarına riayet edip etmediklerini gözlemlemek için "elektronik kelepçe" uygulamasını hayata geçirdi. **Elektronik İzleme Merkezi'nde bu kişilerin konumu 7/24 denetleniyor.**

Yetmedi, şiddetten korunmada zamanlama hayati önemde olduğu için **KADES** uygulamasını da Ak Parti hayata geçirdi. Böylelikle şiddet tehdidi yaşayan bir kadın anında emniyet yetkililerini konumunu bildirebiliyor ve duruma acil müdahale sağlanabiliyor.

Örnekleri çoğaltırım da AB fonları kendilerine yağmur gibi yağarken, hâlen doğru dürüst sığınma evi bile açamamış feminist demeklere bunları anlatmak zaman israfı olur.

Son olarak belirtmeliyim ki **İstanbul Sözleşmesi, tüm devletlerin imzalaması gereken kutul bir metin değil. ABD, Kanada, Britanya imzalamadı. Almanya ve Fransa çekince koyarak imzaladı.** Kaldı ki rakamlar sözleşmenin kadın cinayetlerini artırdığını gösteriyor. Örneğin Statista 2017 rakamlarına göre Avrupa'da en çok kadın cinayeti işlenen Finlandiya, sözleşmeyi ilk imzalayanlardan...

Ezcümle, sloganların değil, gerçeğin peşinden gidin.

SMS: HKA yaz 4122'ye gönder. [1.60 TL]

Gül gibi yap Ahmet Hoca

Biliyorsunuz, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmemizi **ABD Başkanı Biden** "cesaret kınacı" bularak hayal kinklığına uğramış.

Hayal kinklığına uğrayanlardan biri de **Ahmet Davutoğlu**.

Duygu ve düşüncelerini Twitter hesabı üzerinden şöyle ifade etmiş: "...amacı genelde aile bireylerine, özelde kadınlara karşı şiddeti engellemek olan ve bizzat Sayın Erdoğan'ın kendi imzasıyla yürürlüğe giren İstanbul Sözleşmesi'nden anayasaya aykırı olarak TBMM'nin onayı olmadan çekilmek (...) Bunların hepsi Türkiye'nin sadece ve sadece kendini düşünen bir zihniyetle yönetildiğini ortaya koyuyor. Sayın Erdoğan için amaç artık millete hizmet değil, herkesi ve her şeyi gerektiğinde istismar ve feda etmek pahasına iktidarda kalmaktır..."

Hayır, "Cumhurbaşkanımıza son nefesime kadar vefa ilişkisini sürdüreceğim. Hiç kimse benim ağzımdan, benim dilimden, benim zihnimden Cumhurbaşkanımız aleyhine tek bir söz duymadı, duymayacak..." gibi sözlerini hatırlatmayacağım.

Makam ve mevkilerini kaybettiğinde âlâsını yapacak öyle "muhteremlere" muttali oldum ki artık dilimi ısırıyorum. Neyse.

Şurası önemli:

Sayın Davutoğlu'nun mezkûr tweet'inden anlaşılın o ki **İstanbul Sözleşmesi**'ni okumuş! Bu kesin, tartışamayız.

Zira geçen ağustos ayında Akit Gazetesi yazarlarından **Abdurrahman Dilipak** şu açıklamayı yapmıştı: "**Ben Ahmet Davutoğlu'na sordum, İstanbul Sözleşmesi'ne nasıl imza attın diye. 'Okumadım' dedi...**"

O günlerde **İstanbul Sözleşmesi** hakkında "muhafazakâr cenahta" yoğun eleştiriler yükselmeye başlayınca Davutoğlu "**Okumadım!**" diyerek işin içinden sıyrılmaya çalışmakla kalmamış, "muhafazakâr-

ların" eleştirilerine katıldığını hisas ederek söz konusu tepkinin "hasılatını" toplamaya çalışmıştı.

Fakat daha önceki TV programlarından mezkûr sözleşmeyi okuduğu ortaya çıkmıştı.

Zaten dönemin **Dışişleri Bakanı** ve aynı zamanda bakanlar komisyonu başkanı olması hasebiyle, T.C. Devleti ve Hükümeti adına İstanbul Sözleşmesi'ni imzaladığını, şahsi olarak sahiplendiğini, kendi imzasıyla Bakanlar Kurulu'na sevk edildiğini, şahsen takip edecek kadar da önem verdiğini **Mehveş Evin'e** söylemiş, o da 16 Ekim 2011 tarihli **Milliyet**'te yazmıştı.

Hülasa edecek olursak, 2011'de "**Şahsi meselem**" diyerek sahiplendiği İstanbul Sözleşmesi'ni 2020'de **okumadığını** söylemişti.

Fakir de o vakit, "**Okumadan imza atmak en fazla 'liyakat' sorunudur; okuduğu halde 'okumadım' demek, ahlak sorunu**" demiştim.

2020'de "Okumadım" dediği **İstanbul Sözleşmesi**'ni 2021'de okuduğunu söz konusu tweet'i üzerinden itiraf etmesi "ahlak sorunundan" öte bir şeydir.

Bence çok trajiktir.

"Geçmiş günlerin" hatırına kendisine naçizane tavsiyem şudur:

Sayın Gül gibi yapsın. Geçen gün Twitter marifetiyle paylaştığı coşkulu kabalıklan gösteren bir videoyu şöyle sunmuştu: "**2009 yılında Bitlis, Güroymak (Norsin) ilçemizde halkımız Türk bayraklarıyla beni böyle kucaklamıştı.**"

Sayın Davutoğlu da başbakan olduğu dönemden, mesela, "Erdoğan'dan selam getirdim" diyerek yaptığı coşkulu mitinglerden bir video paylaşıp "Yüzde 49 beni böyle kucaklamıştı" diyebilir.

Hiçbir şeye yaramasa da en azından üzülmez, güleriz.

Akşener, İstanbul Sözleşmesi'ne göre suç işlemiştir

Akşener ve daha pek çok siyasimiz, İstanbul Sözleşmesi hakkında o kadar bilgisiz ki onların peşinden sürüklenen kitlenin tepkiselliğine kızmak elden gelmiyor.

Mesela Akşener, iki yıl önce şöyle bir tweet atıp demiş ki: **"Namusuma laf eden olmadı. Edilse idi gereğini yapmak eşime ve ağabeyime düşerdi. (Oğlum küçüktü) Bizim aile töresi böyle işler muhtemeler."**

Aynı Akşener'in cansiperane savunduğu sözleşmenin 12. maddesi ne diyor:

"Taraflar kültür, töre, din, gelenek veya sözde 'namus' gibi kavramların bu sözleşme kapsamındaki herhangi bir şiddet eylemine gerekçe olarak kullanılmamasını temin edeceklerdir."

Akşener, hem töre vurgusu yapmış hem de sözleşmede "sözde" diyerek geçen ve anlamını küçültmek için tımkak içine alınan namus kavramına vurguyla cinayetin meşrulaştırıcısı olmuş. Cinayeti herhangi bir şekilde meşrulaştırması da ayrı sorun

elbette.

Ama hep böyle değiller mi? **İşlerine gelince milliyetçilik, töre, namus; gelmeyince NATO, İstanbul Sözleşmesi, Minsk Üçlüsü...**

Sözleşmeye göre işlenmesi suç olan başka bazı eylemler de var: **Mesela karınız sizi aldatıyor ve siz buna karşılık ona yüksek sesle küfrediyorsunuz. Artık karınızın sizi polis eşliğinden evden aldırıp, en az üç ay evden ve çocuklarınızdan uzaklaştırma hakkı ve dahası aldattığı kişiyle de yaşama hakkı var.**

Ya da **kızınızın evlilik öncesi cinsel birliktelik yaşamasını istemiyorsunuz ve bu noktada ısrarcı oluyorsunuz. Fiziksel şiddet uygulamamış**

olsanız bile kızınızın sizi yine polis eşliğinde adi bir suçlu gibi evden uzaklaştırma hakkı söz konusu.

Örnekler çoğaltılabilir. Ancak neticede **dinimizle, kültürümüzle, gelenek ve örflerimizle uzaktan yakından alakası olmayan bu yükten kurtulduk.** Çünkü yazım da İstanbul Sözleşmesi diye feriyat edenlerin bilerek görmezden geldiği ama AK Parti'nin kadına yönelik şiddetle mücadele alanında gerçekleştirdiği devrimsel uygulamaları kaleme almıştım.

Onlara da bakınca, **partisinden bir ayda 16 taciz-tecavüz vakası çıkanların, vahşice katledilen Pınar Gültekin'in babasını arayıp katil adına tehdit eden milletvekilinin, kadına yönelik devlet eliyle işlenen en büyük psikolojik şiddet olan başörtüsü yasaklarının yılmaz savunucularının neden konu İstanbul Sözleşmesi'ne gelince bu kadar bağırıldığını anlayabiliyorum.**

Sesinizin yüksek çıkması, suçluluk psikolojinizin gereğidir!

SMS: HKA yaz 4122'ye gönder. (1.60 TL) MH: 444 88 81

KADINA KARŞI ŞİDDETE İLK İMZA TÜRKİYE'DEN

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi 121. toplantısı çerçevesinde, "Avrupa Konseyi Kadına Karşı ve Ev İçi Şiddetle Mücadele ve Bunun Önlenmesi Sözleşmesi" imzaya açıldı. Çırağan Sarayı'nda yapılan imzaya açılan sözleşmeye, ilk olarak Türkiye adına Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu imza attı. Sözleşmeyi şimdilik Türkiye dahil 13 ülke imzaladı. Söz konusu sözleşme metni "Kadına karşı şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi", "Şiddet mağdurlarının korunması", "Suçluların cezalandırılması" ve "Kadına karşı şiddetle mücadele alanında bütüncül, entegre ve koordineli politikaların uygulanması" ilkeleri çerçevesinde hazırlandı. Bu sözleşmeye taraf ülkelerin denetlenmesi için de bir gözlem mekanizmasının (GREVIO) kurulması planlanıyor.

YABANCI DÜŞMANLIĞI

Bakan Davutoğlu açılış konuşmasında Avrupa'da aşırıçılık ve ayrımcılığın tırmanışta olduğu uyarısı yaparak bunun önemli bir tehdit oluşturduğunu söyledi. Komşu bölgelere "ders vermeye" değil "talep" üzerine gidilmesinin öneminin vurgulandığını kaydeden Davutoğlu, uluslararası organizasyonlarla iş birliği yapılması gerektiğinin de vurgulandığını ifade etti.

Sözleşme ile kadına karşı şiddet, ilk defa açıkça insan hakkı ihlali ve ayrımcılık olarak tanımlandı

TÜRKİYE'YE TEŞEKKÜR Ahmet Davutoğlu 6 aydır yürüttüğü Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Dönem Başkanlığını, Ukrayna Dışişleri Bakanı Konstantin Grişenko'ya devretti. 6 aylık performansı dolayısıyla Türkiye'ye teşekkür eden Grişenko, "Türkiye, insan haklarının yerleştirilmesi mücadelesinde önemli bir bayrak taşıdı, biz de bu yoldan gideceğiz" dedi.

'ANKARA KRİTERLERİ' İLE YOLA DEVAM

HEM AİLE HEM DE KADIN KORUNACAK

✓ Aile yapımızı düşmanlık aracı hâline getiren ve yuva yıkan 'İstanbul Sözleşmesi'nden Türkiye çekildi. Fesih hazırlıkları geçen haftadan yapıldı. Bundan sonra 'Ankara kriterleri' ile yola devam edilecek.

✓ Bu adımın atılma sebeplerinin başında, sözleşmenin LGBT ideolojisi savunuculuğuna indirgenmesinin ve LGBT'nin bazı kesimler tarafından meşur olarak dayatılmasının önüne geçme amacı geliyor.

Haber Merkezi

Türkiye, bazı kesimler tarafından "kadına şiddet" kamufleleriyle Türk aile yapısına düşmanlık aracı hâline dönüştürülen "İstanbul Sözleşmesi"nden Cumhurbaşkanlığı Karamamesiyle çıktı. Resmî Gazete'de yayınlanan Cumhurbaşkanlığı kararında "Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçerisindeki Çatışmaların Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin Türkiye Cumhuriyeti bakımından feshedilmesine, 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Karamamesinin 3'üncü maddesi gereğince karar verilmiştir" denildi. Atılan bu adım toplumun büyük bir kesimi tarafından memnuniyetle karşılandı.

BİRÇOK ÜLKE ONAYLAMADI

Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesi ilişkin tartışmalar son 2 yıldır AK Parti ve hükümetin gündemine geliyordu. Sadece Türkiye'de değil, birçok ülkede 'aileyi yıktığı, geleneksel değerlere karşı olduğu ve eş cinselliği meşurlaştığı' gerekçesiyle tartışma konusu olan İstanbul Sözleşmesi'nin bugüne kadar İngiltere, Ukrayna ve Bulgaristan'ın da aralarında olduğu 11 ülke parlamentolarından geçiremedi. Slovakya 26 Şubat 2020'de, Macaristan ise 5 Mayıs 2020'de sözleşmeyi onaylamayı reddetti. Özellikle Polonya ve Hırvatistan'da aile yapısını bozduğu gerekçesiyle sözleşmeden çekilme konusu gündeme geldi ve Polonya bu konuda ilk adım atarak Temmuz 2020'de yasal süreci başlattı.

İLK İŞARET 2019'DA VERİLDİ

Cumhurbaşkanı Erdoğan, 2019 yılındaki yerel seçimler öncesinde bazı STK temsilcilerinin katıldığı toplantıda, aile bütünlüğünü tehlikeye attığı gerekçesiyle İstanbul Sözleşmesi'ne yönelik gelen tepkileri "İstanbul Sözleşmesi nas değildir" diyerek Türkiye'nin sözleşmeden çekilebileceğinin ilk işaretini vermişti. Yerel seçimlerin tamamlanmasından sonra Erdoğan İstanbul Sözleşmesi'ne gelen tepkileri partisinin MKYK gündemine taşıdı ve konu üzerinde uzun tartışmalar yapıldı. Erdoğan, bu toplantıda İstanbul Sözleşmesi'nin bazı ülkeler tarafından da uygulanmasından vazgeçtiğini, bazı ülkelerin yüksek mahkemelerinin sözleşmeyi iptal ettiğini hatırlattı. Erdoğan, ayrıca sözleşmeden çekilen Bulgaristan, Hırvatistan ve Macaristan'dan örnekler verdi. Bu ülkelerin çekilme gerekçelerinin sözleşmedeki eş cinselliği teşvik eden ifadeler olduğunu dile getirdi. AK Parti'nin kadın parti yöneticilerinin yanı sıra, diğer bazı MKYK ve MYK üyeleri de sözleşmeden çekilmenin doğru olmayacağını gündeme getirdi. Bunun üzerine Erdoğan, bu konuda teknik bir çalışma yapılması talimatı verdi ve Avrupa Konseyine 'Niyet beyanı' anılamına gelecek bir başvuru yapılması kararı verildi. Ancak bu konuda 2020 Temmuz ayında yapılan MYK toplantısında Erdoğan, kesin tavrını koydu ve Türkiye'nin sözleşmeden çekilmesi konusunda hazırlık yapılması talimatını verdi. Toplantıda, Cumhurbaşkanlığı kararı ile bir uluslararası sözleşmeden çekilmenin mümkün olduğu konusunda da sunum yapıldı.

HAZIRLIK GEÇEN HAFTA YAPILDI

Türkiye'nin sözleşmeden çekilmesi konusundaki hazırlıklar geçen haftadan itibaren hızlandırıldı. Bu konuda teknik altyapı hazırlandı ve Cumhurbaşkanlığı kararı ile sözleşmenin feshedilmesi kararlaştırıldı.

SELÇUK KARARLIKLI SÜRECEK

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk sözleşmenin feshedilmesinden sonra yaptığı açıklamada "2002'den bu yana Cumhurbaşkanlığı'nın Türkiye'nin liderliğinde ülkemizdeki tüm kadınların siyasi, ekonomik ve sosyal hayata katılımını desteklemek için önemli düzenlemeleri hayata geçirdik. Kadın haklarının terminatı, anayasamız başta olmak üzere, iç mevzuatımızdaki mevcut düzenlemelerdir. Hukuk sistemimiz ihtiyaca göre yeni düzenlemeleri hayata geçirebilecek kadar dinamik ve güçlüdür. Kadına yönelik şiddet her şeyden önce bir insanlık suçudur ve bu suçla mücadele bir insan hakları meselesidir. Asıllan ilkelerdir" dedi.

İP'li Meral Akşener ve HDP'li Pervin Buldan, TBMM grup toplantılarında İstanbul Sözleşmesi'ne böyle destek vermişti.

Erdoğan'ın imzasıyla fesih kararı Resmî Gazete'de yayımlandı.

SON YILLARDA ÖNEMLİ ADIMLAR ATILDI

Kadına şiddet, İnsan Hakları Eylem Planı'nda

Türkiye, kadına karşı şiddetin önüne geçmek için son yıllarda önemli adımlar attı. Cumhurbaşkanı Erdoğan daha önce yaptığı açıklamada "Ne kadına şiddete mücadelemin zafarı uğralmasına ne de bir avuç marjinalin aile değerlerimizi zedelemesine izin veriz. Şimdiye kadar oluşan uluslararası kulliyatından da istifade ederek tercüme metinler yerine artık kendi tercümemizi kendimiz belirlememiz gerekiyor. Hani diydük ya Kopenhag kriterleri diyeceğimize 'Ankara kriterleri' der ve yolımıza devam ederiz"

diyerek bu konuda adımlar atabileceğini belirtmişti. Bu kapsamda, kadına şiddete karşı atılacak adımlar İnsan Hakları Eylem Planı'na girer. Planda kadına şiddete karşı şu maddeler yer alıyor:

- Hukuki öngörülebilirlik ve şeffaflık amacı doğrultusunda hukuk uyumazlıklarda ara buluculuğun kapsamı genişletilecek. Bu kapsamda, boşanma sürecinde de ara buluculuk kurumuna devreye girebilecek.
- Aile İçerisindeki Çatışmalar ve kadına karşı şiddetle ilişkin suç kapsamı

genişletilecek, cezayı artıran "eşe karşı işlenen suçlar"ın kapsamı boşanmış eş de kapsayacak şekilde genişletilecek. Tek tarafı zorunlu takip hükmü ayrı bir suç olarak düzenlenecek.

- Cinsel saldırı mağduru kadınların ikincil orsellenmelerini önlemek amacıyla hastanelerde oluşturulan özel merkezler/kadın destek birimleri yaygınlaştırılacak.
- Tehdit altındaki kadınların daha etkin korunmasını sağlamak için onleyici ve koruyucu kapasite artırılacak.

AVUKAT ÖZNR USLU:

Haklar geri alınmayacak

Türkiye Adalet Araştırmaları Merkezi (TÜR-KAD) Başkan Yardımcısı Avukat Öznur Kızılkaya Uslu, insan haklarının zaten anayasa ile güvence altında olduğunu belirtirken, sözleşmenin feshiyle bu hakların geri alınmayacağını söyledi. Kızılkaya şunları söyledi: Kimse, kimseye şiddet uygulayamaz. Herkesin çalışma hürriyeti, eğitim hakkı vardır. Devletin kimseye karşı yaptığı ayrımcılığı yoktu ve olmayacaktır zaten. Bu statüler İstanbul Sözleşmesi ile de sağlanmamıştır. Sözleşmeyi kaldırdığımız zaman da bu haklar vatandaşlardan geri alınmayacaktır. Cumhurbaşkanı'mız, Türkiye'nin imzasını çekerek "Avrupa'nın bize yol göstermesine gerek yok" dedi.

YAZARIMIZ AHMET ŞİMSİRGİL:

Bu millet için en büyük felaketti

Yazarımız Prof. Dr. Ahmet Şimşirgil "Sözleşmenin amacına bakmak lazım. İstanbul Sözleşmesi'ni bu millet için en büyük felaket olarak görüyordum. Sözleşmenin amacı dini-miz ve ailemiz hedef almaktı. İstanbul Sözleşmesi'ni bize Avrupa Konseyi dikte etti. Anlaşma bir güvenlik sorunudur. Sözleşmeyi okumadan kabul edenler var. Türkiye'yi neden yıkamıyorlar? Güçlü aile, güçlü iman, birlik beraberliği var ve bu değerleri bitirmek istiyorlar. Kendilerine uygulamıyorlar ama bize gelince uygulamaya çalışıyorlar. Ben adaleti Avrupa'dan mı öğreneceğim... Sözleşme nikâhı öldürüyordu. Eğer bir ay daha gecikseydi bir bu kadar daha felaket olurdu. Hukukçularımız devreye girmeli" diye konuştu.

TÜRKİYE AİLE MECLİSİ BAŞKANI:

LGBT dernekleri 250 bin üye buldu

İstanbul Sözleşmesi, Resmî Gazete'de yayınlandığı 20 Mart 2012 tarihinin 9. yıl dönümünde feshedildi. Türkiye Aile Meclisi Başkanı Adem Çevik, zamanlamanın manidar olduğunu ve aradan geçen 3 bin 285 günlük zaman zarfında resmî verilere göre 3 milyon 100 bin kişinin mağdur olduğunu söyledi. Gazetemize konuşan Çevik "LGBT sapkınlığı meşruiyet kazandı. LGBT dernekleri 250 bin üye sayısına ulaştı. İstanbul Sözleşmesi kapsamında yürürlüğe giren 6284 No.lu yasanın dolaylı şahitsiz,

LGBT dayatmasına son

Türkiye'nin bu adımı atma sebeplerinin başında, İstanbul Sözleşmesi'nin LGBT ideolojisi savunuculuğuna indirgenmesinin ve LGBT'nin bazı kesimler tarafından meşru olarak dayatılmasının önüne geçme amacı geliyor. Yine, millî ve manevî değerler ve Türk aile yapısında LGBT propagandasının oluşturduğu rahatsızlığı-

rinden inşa edilmek istenilen diplomatik ve siyasi baskının engellenmesi, kadın hakları konusunun LGBT odaklı tartışmalardan kurtarılması amaçlanıyor.

Bir başka sebep de, sözleşmenin toplum değerleri ile bağdaşmayan kısımlarının, Türkiye'nin kadına şiddet ile mücadelesine ve kadın hakları konusundaki adımlarına

ifadeler sebebiyle rahatsızlık duyan kesimlerin kadına yönelik şiddete karşı desteğinin konsolide edilmesine imkân sağlamak.

Bunların yanı sıra, kadına şiddet ile mücadelede iç hukuka dayalı uygulamaların iyileşmesine odaklanmak için gerekli olan zihinsel dönüşümün önünde engel olan cinsel yönelim un-

delilsiz kadının beyanına dayanan iddialar sebebiyle verilen uzaklaştırma cezaları çok büyük aile facialarına neden oldu" dedi. **Yılmaz Bilgen**

nin giderilmesi amaçlanıyor. Ayrıca, LGBT ideolojisi üye-

gölge düşürmesini engellemek ve LGBT'yi işaret eden

surunu ortadan kaldırmak amaçlanıyor.

İÇİŞLERİ BAKANİ SOYLU:

Kadına saygıda örnek olacağız

İstanbul Sözleşmesi'nin feshinin kadın cinayetlerini artıracığı iddialarına cevap Soylu'dan geldi: 1 milyon kişi başına kadın cinayeti oranları dünyada 13, Avrupa'da 7, Türkiye'de 3,8 kişi.

Aile ve toplum değerlerini yozlaştıran politik bir baskı aracı olarak kullanılmaya başlanması nedeniyle İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı alan Türkiye, kadına yönelik şiddetle mücadeleyi hiçbir taviz vermeden sürdürecektir. Dün sosyal medya hesabından kadın cinayeti verilerine ilişkin paylaşımında bulunan İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, millete doğru bilgi vermenin görevleri olduğunu vurgulayarak, "1 milyon kişi başına kadın cinayeti oranları, dünya 13 kişi, Avrupa 7 kişi, Türkiye 3,8 kişi. Sorumluluğumuz, şiddetin her türüyle mücadele etmektir. Türkiye, mücadeleyle dünya ülkelerine örnek olacak." dedi. Bakan Soylu'nun paylaşımında yer verdiği görselde ayrıca Kadın Destek Uygulamasının (KADES) 1 milyon 661 bin 198 kişi tarafından indirildiği, 98 bin 639 ihbarın yapıldığı bilgisi yer aldı.

KANUNLARLA KORUNACAK

Türkiye'de şiddetin insanlık suçu olarak kabul edilmesi, bu konuda caydırıcı yaptırımların getirilmesine yönelik 2012'de çıkarılan 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun başta olmak üzere birçok yeni düzenleme yürürlüğe konuldu. Ayrıca kadınların, hayatın her alanında güçlenmesini sağlayan destek mekanizmaları hayata geçirildi.

Anayasa'nın 10. maddesine, 2004'te, "Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür." hükmü eklenirken, 2009'da TBMM'de Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu kuruldu.

Şiddet mağduru kadınların etkili şekilde korunabilmesi adına Elektronik Keleçe Uygulaması hayata geçirildi, kadınların ve çocukların maruz kaldığı şiddet ile taciz eylemlerini engellemek adına KADES uygulaması tasarlandı. Şiddet Önleme ve İzleme Merkezlerinin (ŞÖNİM) 81 ilde yaygınlaştırılması sağlandı. Kadınların çocukları ile birlikte geçici süreyle kalabilecekleri kadın konukları oluşturuldu. "Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı" hayata geçirildi. "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Koordinasyon Planı" da yürürlüğe konuldu.

İstanbul Sözleşmesi'ni iç hukuka da uyarlayan 6284 sayılı Kanun, sözleşmenin feshedilmesinin ardından aynı şekilde uygulanmaya devam edecek. Ayrıca 1985'te onaylanan Kadına Karşı Her Türü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi de geçerliliğini koruyacak. Başka bir ifadeyle kadına yönelik şiddetle mücadele, hiçbir taviz verilmeden aynı kararlılıkla sürdürülecek.

Ayrıca Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından 2 Mart 2021'de açıklanan İnsan Hakları Eylem Planı kapsamında da aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddetle mücadeleyi güçlendirecek adımlar uygulamaya alınacak.

Hâlihazırda 13 AB ülkesinin yürürlüğe sokmadığı veya çekince koyduğu İstanbul Sözleşmesi'nin feshi, bildirimin Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne ulaştırıldığı tarihten itibaren üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci gününde tamamlanıp yürürlüğe girecek.

İLETİŞİM BAŞKANI ALTUN:

Kadının konumu güçlenecek

"Hükümetimiz, kadına karşı şiddeti sona erdirmek ve kadının sosyal hayattaki yerini daha da güçlendirmek için var gücüyle çalışacak."

İstanbul Sözleşmesi kararına ilişkin eleştirilere cevap veren İletişim Başkanı Fahrettin Altun, "Son 18 yılda, her alanda olduğu gibi temel hak ve özgürlüklerle birlikte kadınların güçlendirilmesi noktasında önemli reformlara imza attık. Kadını nesne değil özne olarak gören bir anlayışla sosyal hayatın inşasında yepyeni bir anlayışın hakim olmasını sağladık. Kadınlarımız arasında başta eğitim ve seçilme hakkı

olmak üzere birçok konuda çifte standart olmaması için devrim niteliğinde yeniliklere imza attık. Bundan sonra da çok daha dinamik bir bakış açısıyla kadınlarımızın kazanmış olduğu hakları pekiştirmek için yeni düzenlemeleri hayata geçireceğiz" ifadelerini kullandı.

Muhalefete, "Kadın hakları savunucusu taklidi yapmayın" diyen Altun şöyle devam etti: "Daha dün kadar kadınlarımızı başörtüsü üzerinden ayırtıran, kadınlarımızı eğitim, istihdam ve seçilme gibi en temel hak-

larından mahrum bırakanların bugün kadın hakları savunucusu taklidi yapmaları samimiyetten uzak bir davranıştır. Kendi içindeki sayısız taciz ve tecavüze sessiz kalan, en temel hak ve özgürlüklerden biri olan başörtüsünden dolayı onlarca yıl Türk kadınının her türlü hakkını gasp eden zihniyetin kadın ve insan hakları konusunda bize vereceği hiçbir ders yoktur. Eğer gerçekten derdiniz bu ülkenin kadınları, insanları ve evlatlarıysa ilk iş olarak kendi içinizdeki taciz ve tecavüzlere ses çıkarırsınız."

AKBAŞOĞLU:

Fesih yetkisi Erdoğan'a ait

AK Parti Grup Başkanvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu, İstanbul Sözleşmesi'nin, Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından feshedilmesinin, hem iç hem de uluslararası hukuka uygun olduğunu kaydetti. Akbaşoğlu, "Fesih ile ilgili ya cehaletten ya da bilinçli bir şekilde kafa karışıklığına sebebiyet veriliyor. İşin aslı şudur: Uluslararası bir sözleşmenin onaylanmasının bir kanunla uygun bulunması onaylanmasının bir kanunla uygun bulunması yetkisi, yasama organı olan TBMM'ye, bu sözleşmeyi onaylama veya gerektiğinde fesih yetkisi ise yürütme organı olan Cumhurbaşkanına aittir."

"İstanbul Sözleşmesi"nden "Anadolu S/özleşmesi"ne!

Nihayet feshedildi... Hiçbir zaman tarafı olmadım, hiçbir zaman arka çıkmadım hiçbir zaman övgüler düzmedim. Çünkü pek çok veçhesiyle bu milletin millî ve dinî seciyesine aykırı bir sözleşmeydi. İçeriğindeki maddeleri etraflıca incelediğinizde bir faydasına karşın binbir zarar içeren, kadın erkek arasına nifak sokan, aileyi temelinden sarsan bazı maddeler vardı ki akliselim sahibi insanlar tarafından ısrarla, sabırla ve inatla altı çizilerek bu sakıncalar dile getirildi ve olası tehlikelerin altı çizildi.

Bu haklı serzeniş sonunda duyuldu ve "İstanbul Sözleşmesi" feshedildi.

Toplumun bazı kesimleri sırf muhalefet olsun diye bu sözleşmeye bilmeden, siyaseten arka çıkıp "Kör öldü badem gözlü oldu" kabilinden sözleşmenin feshedilmesine tepki koyular da bu gelişmenin hayra vesile olacağını elbette zamanla göreceklerdir.

Zararın neresinden dönülse kârdır oysa!

Burada benim anlayamadığım şey şudur: Dün hararetle bu sözleşmeyi savunan kimi ünlü yazarların, kadın derneklerinin, bazı kadın siyasetçilerin bugün de aynı hararetle bu sözleşmeyi kötüleme yarışına girmiş olmaları ne hazin bir trajedidir! İnsan onuru, bu kadar çelişkiyi nasıl bir arada barındırır, açıkçası bilmiyorum!

"İstanbul Sözleşmesi ihanettir!" diyen insanlar hakkında etmedikleri hakaret kalmayan bu kimseler, bugün mutlaka bu insanlardan özür dilemeli, helallik almalıdır. Sağlam düşünce yıkılmaz kale gibidir. Pek çok insan taş atar, gülle atar ama onu yıkamaz. Bugün toplum, sağlam kale gibi dimdik duran o düşünce insanlarını da görmüştür, o kalelere taş atanları da!

Peki şimdi ne yapılmalıdır?

"Müslüman Türk Kadını" imajını yeni baştan tesis etme çalışması başlamalıdır.

Bu toplumun aile yapısı asırlarca "Tomris Hatun" "Sümeyye Ana" "Banu Çiçek", "Hayme Ana" "Nene Hatun" gibi Türk ve dahi Müslüman kadın imajıyla yoğruldu. Kadın, anneydi, eştî, sevgiliydi, bacıydı, ocaktı, merhametli, vicdandı, sevgiydi, asaletli, zarafetli, nezaketti, vefaydı, sadakatti, evdi, direkti, koruyan ve kollayandı. Kadın, Türk toplumunun baş tacıydı...

Ne kadın erkeğin rakibiymi ne de erkek kadının düşmanı!

Müslüman Türk toplumu kadını ve erkeğiyle bir renk ve ahenk içinde, asırlarca kasırganın, rüzgânın, fırtınanın ne kadar güçlü eserse esin üzerinden tek toz zerresi kaldıramadığı kaya misali "aile" ocağının "sadık" birer bekçileri oldular.

Sonra Batı bir şey fark etti. Kendi ailesini kuramazken, koruyamazken Türk aile yapısı neredeyse bir asır sürüyordu... Bu kendileri için büyük bir tehlike idi ve bu sistemin içine fitne fücürünü boca etmeliydi!.. Önce feminizm akımıyla tanıştı bu toplum. Sonra sinema, dizi, gazete, roman ve daha sonra sosyal medya ile bu akım zihinlere nakışlandı, kadınlar bu görüşleri kanıksadı.

Zaten bugün sosyal medya, aile yapısının büyük gürültülerle çatırdadığı zamana ev sahipliği yapıyor! Bilinçaltı artık içindekileri kusuyor ve kadın erkek çatışmaları sosyolojik bir vaka olarak karşımızda duruyor.

"Kadın hakları" kavramı mağduriyet argümanlarıyla güçlendirilip, tam karşısına "erkek" bir düşman olarak ikame edildi. Artık erkek, kadının bir numaralı düşmanı ve rakibi olmuştu. Erkeği her şeye rağmen "suçlu" bulan bu bakış açısı, sağlam temelden yoksundu zaten.

Aile bu geçen zaman içerisinde büyük yara aldı. Evden atılan, uzaklaştırılan erkekler ve akabinde ortaya çıkan büyük aile trajedileri bir bir ortaya çıkmış ve görülmüştür ki kaş yapayım derken badem gözler oyulmuş ve ortaya vahim bir tablo çıkmıştır...

Şimdi hep birlikte kadın erkek demeden "Aile" deme "İnsan" deme zamanıdır.

"İstanbul Sözleşmesi"nden "Anadolu S/özleşmesi"ne geçme vaktidir...

AK PARTİ 'ANKARA MUTABAKATI' İÇİN HAZIRLIKLARA BAŞLADI:

Toplumsal yapı ön plana çıkacak

**EBRU
KARATOSUN**

Cumhurbaşkanı kararıyla çıkan İstanbul Sözleşmesi ile ilgili tartışmalar devam ederken İstanbul Sözleşmesi yerine Ankara Mutabakatı hazırlamak için kolları sıvayan AK Parti, kongrenin ardından çalışmalarını hızlandıracak.

Edinilen bilgilere göre daha önce Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da 'Kendi çerçevemizi belirleriz' sözleriyle dile getirdiği mutabakat ile ilgili bir komisyon kurulması kararlaştırıldı. Diğer partiler, sivil toplum kuruluşları, kadın dernekleri ve medyanın önerilerini dinleyecek olan Komisyon, daha sonra mutabakatın çerçevesini belirleyecek.

DEĞERLER GÖZETİLECEK

Mutabakat ile Türkiye'nin toplumsal yapısının ön plana çıkacağı, manevi, ahlaki değerlerinin gözetileceği ve 'her kesimin' hukukunun garanti altına alınacağı bir metnin ortaya çıkarılması hedefleniyor. AK Parti, Ankara Mutabakatı ile bütün dünyada öncü rol oynamayı planlıyor.

ÖNEMLİ ADIMLAR YOLDA

AK Parti kurmayları, "Kadına, erkeğe, çocuğa, yaşlıya, hayvana, bitkiye, kısacası her türlü şiddete karşı mücadele edecek, bu konuda çok önemli atılımlar atacak ve icraatlar yapacağız. Kendi çerçevemizi, kendi aile değerlerimizi belirleyecek yeni bir mutabakat hazırlayacağız" değerlendirmesini yaptı.

NE ZAMAN TAMAMLANACAK?

Yarın yapılacak kongrenin ardından yeni kadrolarıyla yeni bir döneme start vermeye hazırlanan AK Parti, seçim çalışmalarına da başlayacak. Bununla beraber AK Parti, kadını ve kadın haklarını korumayı hedefleyen Ankara Mutabakatı çalışmalarını da seçim çalışmalarıyla eşzamanlı yürütmeyi planlıyor. Metnin bu yıl içerisinde bitirilmesi öngörülüyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "İnsani ve insan onurunu yücelten, aileyi merkeze alan, toplum dokumumuza uygun, özgü metinler çıkarmaya ziyadesiyle sahip olduğumuza inanıyorum. Terçüme metinler yerine artık kendi çerçevemizi kendimiz belirlememiz gerekiyor. Kopenhag kriterleri diyeceğimiz, Ankara kriterleri der yolumuza devam ederiz" demişti.

Türkiye, kendi ailevi değerlerinin öne çıktığı bir metin hazırlayacak. Bu yapılırken her kesimin görüşü alınacak. Mutabakat ile dünyaya örnek olunacak.

DANIŞTAY'A KOŞTULAR

“Çekilme usulüne uygun yapıldı”

A ile yapımızı düşmanlık aracı hâline getiren İstanbul Sözleşmesi'nin, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın imzalı kararının Resmî Gazete'de yayınlamasıyla feshedilmesinin yankıları sürüyor. Eski YARSAV Başkanı Ömer Faruk Eminağaoğlu, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararına karşı, kadın bir müvekkili adına Danıştay'a itiraz başvurusunda bulundu. Tepkilere cevap veren Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk "Kadına yönelik şiddetle mücadeledeki net duruşumuz çeşitli sebeplerle diğer Konsey ülkelerinde de tartışılan bir metine indirgenemez" dedi. Bir açıklama da TBMM Anayasa Komisyonu Başkanı Bekir Bozdağ'dan geldi. Bozdağ "Türkiye, hem kanuna hem de sözleşmedeki çekilme usulüne uygun olarak İstanbul Sözleşmesinden çekilmiştir" diye konuştu.

İstanbul Sözleşmesi CHP'li kadınları niye korumadı?

Hükümet, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın kararıyla dün gece yansı İstanbul Sözleşmesi'nden çekildi.

Beklenen bir karardı, sürpriz olmadı.

Avrupa Birliği ülkelerinden Polonya da geçtiğimiz yıl benzer bir süreçte girmişti ama, imzacılardan ilk çekilen Türkiye oldu.

★ ★ ★

"Bu işte bir bit yeniği var" diyen sadece biz değiliz.

Yine AB üyesi 6 üye ülke (Bulgaristan, Macaristan, Çekya, Letonya, Litvanya, Slovakya) sözleşmeyi yürürlüğe koymadı mesela.

AB ile yolları ayıran İngiltere de imzalamayanlar arasında.

İmzacı Yunanistan, Almanya, Danimarka, Finlandiya, Hırvatistan, İsveç ve Fransa ise sözleşmeye çekince koymuştu.

Avrupa Konseyi'nin üyeleri arasında bulunan Rusya da sözleşmeye imza atmayı reddetti.

Tuhaf olan şeydi ki, aile değerleri bizim kadar güçlü olmayan toplumlar bile sözleşmeye yan bakarken, Türkiye 2012'de buna balıklama atlanmış, sözleşmenin yürürlüğe girdiği ilk 11 ülkeden biri olmuştu.

Bu da yetmiyormuş gibi, sözleşme 2011'de İstanbul'da imzaya açıldığı için, ismini de bizden almıştı.

Yuttuğumuz zokanın ne olduğu, Taksim'deki rezil eş cinsel yürüyüşlerine aval baktığımızda ortaya çıktı.

★ ★ ★

Dünya bu meseleyi eş cinselliği meşrulaştırarak 'aile kurumunu yok etme' üzerinden tartışırken...

Türkiye'de sözleşmeyi savunanların ortaya koyduğu teze bakın;

Bu sözleşme kadın haklarını koruyormuş, kadına yönelik şiddeti engelliyormuş!

Bunlar sadece kılıf oysa ki,

Türkiye kadın cinayetlerini önlemek, kadınların haklarını korumak için kendisi kanun yapmıyor mu, hatta ve hatta zaten bu yönde ka-

nunlar yok mu ki, bu sözleşmeye ihtiyaç duyuyor?

Dert, perde arkasındaki büyük proje "Aileyi dağıtma ve eş cinselliği meşrulaştırma" propagandasının akamete uğrayacak olması ama bunu açtıktan diyemedikleri için kadın hakları için bahanesi.

★ ★ ★

Nitekim Diyanet İşleri Başkanı eş cinselliği dinimizin haram kıldığını söylediğinde, Ankara Barosu sözleşmenin maddeleri ile Ali Erbaş'ı hedef almıştı.

Herkes gerçeği bal gibi biliyor yani.

Netice...

AK Parti kadına karşı şiddeti önlemekte samimiyim ki, bu sözleşmeyi hemen kabul etmiş. İşin içinde kadını korumanın dışında bir fişirdak olduğunu anlayıp, 8 yıl sonra vazgeçince nasıl kadın düşmanı olabilir?

Macaristan dahi 'yıkıcı cinsiyet ideolojilerini körükleyeceği' gerekçesiyle bu sözleşmeden uzak dururken, Türkiye gibi aile değerleri güçlü bir ülkede birileri tarafından ucuz laflarla bu denli savunuluyor olması şaşkırtıcı olabilir, lakin tesadüf değil.

Savunulara baktığınızda tehlikenin az buz olmadığı da ortada. KADEM gibi mesela!..

★ ★ ★

Madem siyasette bu sözleşmeyi en çok CHP ve avaneleri savunuyor, o zaman soralım;

CHP'de geçtiğimiz aylarda art arda patlayan taciz ve tecavüz skandallarında kadınları bu sözleşme korumuş muydu?

Kadın hakları konusunda bu kadar samimiydiniz, her şeyi bildiğiniz hâlde bu kadınları korumak yerine neden susturmayı tercih ettiniz?

Bu da yetmiyormuş gibi "Onlar da yolluymuş" iması yapanlar bugün utanmadan konuşabiliyor mu hâlen?

Çok şükür kurtulduk!

Yaklaşık 5-6 ay önce çektiğim bir videoda İstanbul Sözleşmesi'nin Türkiye'nin başına bela olduğunu dile getirmiş, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bu soruna el atması gerektiğini söylemiştim.

Sözleşme nihayet bir gece yansı çöp oldu.

Bakmayın siz birilerinin **"Kadına şiddeti engelleyen sözleşme feshedildi"** diyerek ortalığı karıştırmasına...

"Kadına şiddeti engelliyor-du söylemi" için kılıfı...

Söz konusu sözleşmenin bugüne kadar kadına şiddet noktasında en ufak bir faydası olmadı. Aksine birkaç yıl içinde Türk aile yapısını darmaduman etmekten başka işe yaramadı.

2010 yılına geri gidip o tarihten itibaren kadına yönelik şiddet rakamlarına lütfen göz atın. Sözleşmenin kadını erkeğe, erkeği kadına düşman getirmekten başka işe yaramadığını ve şiddet olaylarında tam bir patlama yaşandığını göreceksiniz.

"Cinsiyet eşitliği" dayatması altında sapıkların ve sapkınların yolunu alabilirdiğince açan sözleşme, son 10 yılda LGBT'ilerin bu ülkenin temel sorununu hâline gelmesine neden oldu.

Dikkatinizi çekerim. Sözleşmenin imzalanmasından sonra LGBT derneklerine oluk oluk para aktırılmış. İçişleri Bakanlığı'nın verilerine göre 2019 yılında bu derneklere Amerika, Avrupa Birliği ve Hollanda tarafından gönderilen paranın miktarı 100 milyon dolar...

2020 yılında 150 milyon dolar sınırına ulaşmış. Yani Türk lirası hesabıyla 1 milyar lira...

E, bu parayı gören birileri anında yumuşamaya başlamış. Son bir yıl içinde açılan LGBT derneği sayısı 20'ye dayanmış.

Avrupa bu parayı ölmüşlerinin hayrına göndermiyor herhâlde değil mi?

Bakın... Türkiye'deki mülteciler için bize ödemeleri gereken parayı göndermeyenler, sırf toplumun ahlakını bozmak için servet akıtıyor.

Bu durum size bazı ipuçları

vermiyor mu?

Son birkaç yıl içinde hiç kimsenin akıl sır erdiremediği bazı çalışmalar yapıldı. Kendine modern diyen bazı siyasetçiler ve bazı kurumlar aile yapısını bozmaya yönelik açıklamalar yaptı.

Mesela 18 yaşına gelen kız ve erkek çocuklarının aileleriyle birlikte yaşama zorunluluğu olmadığı zihinlere zerk edildi.

Yapılan sokak eylemlerinde eş cinsel olmanın çok hoş, çok eğlenceli bir şey olduğu kanaati oluşturulmaya çalışıldı.

İstanbul Büyükşehir başta olmak üzere kimi belediyelerde eş cinsellik eğitimleri verilmeye başlandı.

Bunların tamamı İstanbul Sözleşmesi'ndeki **"Cinsiyet eşitliği"** kavramına dayanarak yapıldı.

Kadına şiddet meselesine gelince...

Türkiye, kadına şiddet noktasında Avrupa ülkelerinin çok çok gerisinde. Buna rağmen çözüm yolları aramaya, yasalar çıkarmaya, kanunlar yapmaya devam ediyor.

Bu soruna öyle ya da böyle çare bulacağız, buna inanıyorum. Yeter ki inancımızın ve töremizin gereğini yapalım.

Yazının başında da söylediğim gibi...

Birilerinin **"İstanbul Sözleşmesi kadına şiddeti engelliyordu"** diye yaygara koparmasına aldınış etmeyin.

Bu kesim CHP içinde yaşanan onlarca taciz ve tecavüz olayına dair tek kelime etti mi?

Bu kesim HDP'li vekillerin tecavüzlerine, PKK'lı teröristlerin kız çocuklarını dağa kaçırmalarına ses etti mi?

Bu kesim HDP binalar önünde evlat nöbeti tutan kadınların çektiği çileye, yaşadığı şiddete dair ağzını açtı mı?

Hayır...

Sapıklara ve sapıklara verdikleri desteğin onda birini bu kadınlara verselerdi sorunun ciddi bir bölümü zaten çözülmüş olacaktı.

"İstanbul Sözleşmesi yasatır" dediler ama bu **"yasatma"** kadınlar için değildi. Sapıkları yaşatmak, sapkınlıkları yeşertmek içindi.

O da buraya kadarmış...

Sözleşme-sızlaşma!

Türkiye, **İstanbul Sözleşmesi** denilen menhus anlaşmadan **'bir gece ansızın'** Cumhurbaşkanlığı karamamesi ile çekildi. Bu da yeni bir tartışmayı beraberinde getirdi.

Kimileri "**Erdoğan, Meclis'in de üzerinde. TBMM'de oy birliğiyle kabul edilen İstanbul Sözleşmesi'ni tek başına iptal etti**" diye yazdı.

Anayasa'nın 90. maddesi milletlerarası anlaşmaların Meclis'in onaylaması ve çıkacak bir kanuna dayandırılması gerektiğini söylüyor.

Nitekim İstanbul Sözleşmesi'ni içeren kanun "**Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun**" diye geçti.

Bu yüzden anlaşmalar kanun kabul ediliyor. Kanunların kaldırılması için yine Meclis çoğunluğu gerekiyor.

Bu arada "**2018 tarihli milletlerarası anlaşmaların onaylanmasına ilişkin usul ve esaslar hakkında Cumhurbaşkanlığı karamamesi**"nde anlaşmaların yürütme-

siyle ilgili çerçeve çizilmiş.

Burada "**Milletlerarası anlaşmaların uygulama alanının değiştiğini tespit etme, bunların hükümlerinin uygulanmasını durdurma ve bunları sona erdirme, Cumhurbaşkanı kararı ile olur**" diyor.

Cumhurbaşkanı fesih yetkisini kullandı.

Esasında bu iş dünyada böyle.

ABD'de yetki **Başkan'da**, İngiltere'de **Kraliçe'de**; Danimarka, Belçika, İzlanda, Norveç'te **Kral'da**; Almanya, Fransa, Finlandiya ve Yunanistan'da **Cumhurbaşkanı'nda**; Japonya, İsveç, İsviçre ve İrlanda'da ise **Hükümet'te**.

Nitekim ABD'nin eski başkanı **Trump**; Dünya Sağlık Örgütü'nden, Paris İklim Anlaşmasından, İran Nükleer Anlaşmasından, Uluslararası Silah Ticareti Anlaşmasından bir **kararname** ile çekildi.

Biden geldi İklim Anlaşmasına bir **kararname** ile dâhil oldu.

Onun için hiç "**sızlaşma-yın.**" Sözleşme feminizme köruk, sapkınlığa kalkandı. İyi ki feshedildi. Dilerim tamamen tarihe karışır.

KADINI İSTİSMAR EDEN SÖZLEŞME!..

Resmî adı "Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi"dir. Mukavele, 11 Mayıs 2011'de İstanbul'da yapılmış ve 1 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. İstanbul'da akdedilmesinden dolayı ne yazık ki "İstanbul Sözleşmesi" diye anılır olmuştur.

Sözleşmeye, teşkilat olarak AB-Avrupa Birliği'nin yanı sıra AK-Avrupa Konseyi üyesi devletlerden 19'u şartlı; ihtirazi kayıtlı imza vermiş, 11 devlet, metni imzalamış fakat bu imzalar ilgili tasdik makamları tarafından onaylanmamış, 2 devlet ise mevzu bahis mukaveleyi askıya alarak işleme koymamıştır.

Görüldüğü gibi 47 üyeli AK'nin sadece 15'i metni kabul etmiştir. Bu 15 devletten Türkiye Cumhuriyeti, anlaşmanın 80. maddesinin verdiği yetkiyle 20 Mart 2021 tarihinde AK'ye tebligat yaparak tek taraflı fesihle sözleşmeden çekilmiştir. Polonya da çekilme hazırlığındadır. Bu durumda geriye 13-14 devlet kalmaktadır. Hâlbuki BM'ye üye devlet sayısı 193'tür. Bir başka söyleyişle bu çok tartışılan ve feshedip ayrılma kırıma kadına ve insan haklarına kıyma şeklinde gösterilen sözleşmeye 180 devlet taraf değildir. Bu devletlerin, kadına şiddete veya insan haklarının ihlaline taraf olduğunu söylemek akli ba-

esas itibarıyla "çağdaş Avrupa"da..

Nasıl tuhaf bir tezgâhsa böyle bir mukavele akdetmek için ihtiyaç duyulan toplantı İstanbul'da yapılmıştır! Türkiye de ev sahibi olma cömertliğiyle önüne ardına pek de aıdırmadan, feministlerle feminizme özenenlerin teşvikiyle anlaşmaya ilk imza atan devlet olmuştur. O imza, tam 10 yıldır Hükümetin başını ağrıtmaktaydı. Zira metne örtülü biçimde başka maksatlar yedirilmiştir. Kadın korunuyor derken cinsi sapmalara meşruiyet kazandırılmak isteniyordu. Ayrıca zaman zaman da tam aksi olarak bazı kadınlar için kocaya, bazı çalışanlar için işverene, bazı öğrenciler için öğretmene karşı tehdit ve baskı unsuru olarak kullanıldı.

Söz konusu anlaşma, 10 yıl boyunca çok tartışıldı. AK Sözleşmesine karşı çıkanlar hakarete uğradı, diğer cinsler sokaklara döküldüler. Nihayet; geçtiğimiz 20 Mart'ta akliselim, yerli ve milli düşünce galip geldi ve milletimizi çok rahatsız eden ve bizimle, dünümüzle, bugünümüzle, yarımızla, dinimizle, ahlakımızla alakasız bu sözleşmeden Cumhurbaşkanlığı kararıyla çekilmiş olduk. Karar, çok yerindedir. Bir defa daha tekrar edelim ki:

Sözleşme ile kadının mağduriyetine işaret edilmiş fakat bu mağduriyet üzerinden yine kadın istismar edilerek ahlaki çöküntüye sebep olacak sapmalara yol

şında bir söz olamaz..

Hareketin ana fikri sözleşme metninde de yazıldığı gibi "kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleyle ilişkin"dir...

Kadına, kıza, dula... yapılan kötülük hatta "şiddet" çapında olmasa bile kabulü mümkün değildir. Şiddet, ister koca ve diğer aile üyeleri ve isterse işveren yahut bir başka çalışan veya sokaktan geçen biri tarafından yapılsın... fiili, silahlı, silahsız, sözlü, yazılı her ne şekilde işlenirse işlensin, şiddeti kabul ve tasvip edene insan denemez. Kadına kıza... her nerede ve her ne şekilde olursa olsun taciz, tecavüz, hırpalama, şiddetin tamamına karşıdır. Esasen bizim hem dinimizde hem aile hayatımızda ve hem de geleceğimizde kadın âdeta mukaddes varlıktır. Biz, "cennet anaların ayağının altındadır" yani "cenneti ananın rıza, dua ve hoşnudluğuyla kazanabilirsiniz" buyuran Sevgili Peygamberimizin -aleyhisselam- ümmetiyiz. Bu şuurun bu toplumda eksiksiz yaşadığı dönemlerde cemiyetimizde bugünkü gibi ne boşanma salgını ve ne de kadına zulmetme insafsızlığı vardı. Buna İslamiyet de örf ve âdetimiz de cemiyetin bilge adamları da müsaade etmedi. Boşanmanın moda hâline gelmesi ile zikredilen envaiçeşit şiddet, zulüm, işkence tecavüz vs. bunlar esas itibarıyla modern zamanların mahsulüdür ve Batı kökenlidir. Nitekim dikkatli gözlerden kaçmayacağı gibi bu sözleşmeyi "Avrupa Konseyi" hazırlamış, AB-Avrupa Birliği ve sayısını yurtdışında verdiğimiz Avrupa devletleri imzalamışlardır. Demek ki illet

ve meşruiyet verilmek istenmiştir. Bu defa da kadın bir başka şekilde istismar edilmiştir. Keza yukarıda temas ettiğimiz gibi bazı kadın ve kızlar da suistimale gidebilmişlerdir.

Şüphesiz ki bugün vaktiyle bu anlaşmaya imza koyan Hükümet yetkilileri ve sözleşmeye tokondumayıp onu savunanların çoğu pişmandır. Bir hatadan rücu edildi. Şu da var ki feshedilen sözleşmenin yerine onu hatırlatacak mahiyette "Ankara Mutabakatı" gibi ölü doğmaya mahkûm başka çalışmalara da ihtiyaç yoktur. Bu "mutabakat" hangi devletlerle yapılacaktır? İçeride zaten mevzuat mevcut. Zaman öldürmeye gerek yok. Üstelik bu sözleşme, 7 yıldır yürürlükte olduğu hâlde kadına şiddeti 7 gram düşürmemiştir. Şiddetin önlenmesi okul-cami-ekran üçlüsünden geçer. Diğer taraftan ilgili mevzuat maddeleri tahkim edilebilir, yapılacak yeni anayasa ile mevzuat tam hâkim olunabilir.

Canlının her cinsine karşı şiddetin haram olduğu, yapılan sadece bu dünyadaki mahkemelerin değil ahirette de ilâhi adaletin cezalandıracağı, vicdanlara naksedilmelidir.

Bahsettiğimiz şu gerçeklerden dolayı CHP'nin bu fesih tasarrufunu AYM-Anayasa Mahkemesi'ne taşınması çok yerli olacaktır. İktidar, bir pişmanlık yaşarken muhalefetin o pişmanlığı devralması, son derecede yanlıştır. Herkes milletimizin irfanıyla düşünmelidir. Öyle tahmin ediyoruz ki Ankara'nın adı geçen sözleşmeden çekilmesi, başka birçok ülke için de teşvik edici olacaktır.

İstanbul Sözleşmesi, zararın neresinden dönülürse...

Tam adıyla, "Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi" yaklaşık on yıldır yürürlükte idi. Türkiye bu sözleşmeden çekilmekle doğru olanı yaptı...

Istanbul Sözleşmesi en başında imzalanmaması gereken bir metindi... Ama imzalandı. Bu anlaşmadan çekilme de, verilecek en doğru karardı. Şimdi bu çekilme kararı etrafında gürültü koparan kesimlerin tam olarak neyin peşinde olduğuna dikkat etmek gerekiyor!.. Yani sadece kadınlara, çocuklara değil, bütün insanlara karşı şiddet ve psikolojik baskıya mâni olma noktasında, ne derece objektif ve hakkaniyetli olduklarına bilhassa bakmak gerekiyor! Gerçekten kadın, çocuk ve topyekûn ailenin korunması konusunda, samimi bir gayret mi söz konusu? Yoksa bu hayati meselenin çözümünden ziyade, daha beter hâle gelmesine yol açacak başka birtakım sinsi yaklaşımlara, bilerek veya bilmeyerek alet mi oluyorlar? İstanbul Sözleşmesi'nden çekildik diye, kadına karşı şiddetle mücadele akamete mi uğrayacak? Daha temel bir soru da, şudur: **Toplu-**

yolları normal bir şeymiş gibi gösteren baştan aşağı tuzaklarla dolu bir metin idi. Mesela rüşyâşını doldurmuş küçüklerin evlenmesine karşı gösterdiği titizliği, aynı ve daha da küçük yaşta çocukların "birlikte yaşamasına" karşı göstermiyordu... Anlayacağınız ana-babanın rızası altında gerçekleşen küçük yaşta evlilikler cezalandırılırken, aynı yaşta çocukların gayri ahlaki ilişkilerine tolerans gösteriyordu. Daha beter olanı, "**Toplumsal cinsiyet eşitliği**" ve cinsiyet yönelimi gibi kavramlarla, **LGBT** diye tanımlanan azınlıktaki sapkın grupları himaye ederek, hâlihazırda dünyanın bazı ülkelerinde sözüm ona resmi hâle getirilmiş olan eş cinsel evliliklere zemin hazırlıyordu!.. Kısacası her türlü sapkınlıkları normal bir tercihmiş gibi sunuyordu... Türkiye İstanbul Sözleşmesi'nden çekildi diye, kadın haklarının korunmasına sınırtını dönüyor anlamını çıkarırlar, şayet bilerek bunu söylüyorsa iyi niyetli değiller. Hele Rıza Türmen gibi, geçmişte ALHM'de hâkimlik görevi yapmış olan bir diplomatın bu mirvalde konuşması çok şaşırtıcıdır.

Rıza Türmen o zaman şu soruya da cevap versin: **ABD, Kanada ve İngiltere bu anlaşmayı hiç imzalamadı. Şimdi bu ülkeler insan haklarından vazgeçmiş mi oluyor yani?!** Almanya ve Fransa da bize göre daha

mu herhangi bir şekilde yakından ilgilendiren meseleler, yalnızca kanunla veya uluslararası anlaşmalarla mı halledilir? **Ağustos 2014'ten beri yürürlükte olan mahut sözleşme, kadın cinayetlerini hangi ölçüde engelledi?..** Evet, bu sözleşme imzalandı diye kadın cinayetleri azalmadı! Hatta şunu da belirtelim, bu anlaşmayı önce imzalayan Finlandiya, hâlen Avrupa'da en çok kadın cinayeti işlenen ülkelerin başında geliyor... Şu gerçeği unutmayalım; Sosyal problemler, yalnızca sözleşmelerle imzalamakla veya kanun çıkararak hâl yoluna sokulamaz. Türkiye Haziran 2011'de bu sözleşmeye imza attıktan sonra, aynı konuda Mart 2012'de de 6284 Sayılı kanunu çıkardı... Ki, bu kanunun muhtevasında, birçok bakımdan İstanbul Sözleşmesi'nin getirdiği problemlere benzer sıkıntılar var. Açıkçası bu kanunun da gecikmeden tadilata ihtiyacı var!

Lafı dolandırmadan söyleyelim; **İstanbul Sözleşmesi, kadınlara karşı şiddeti önleme ve bununla mücadele kılıfı içinde; inanç esaslarımıza, örf ve âdetlerimize, aile yapımıza ve ahlak anlayışımıza taban taban zıt hükümler getiriyordu.** Bütün semavi dinlerin yasakladığı, günah saydığı, cezalandırdığı gayrimeşru ilişkileri, cinsî sapkınlıkları ve buralara sürükleyecek

temkinli davranıp bazı ihtirazî kağıtlarla (çekince) bahse konu anlaşmayı imzalamıştı. Demek ki İstanbul Sözleşmesi öyle hemen üzerine atlanacak, her problemin reçetesi gibi bir şey değil.

Memleketimizde son senelerde artış gösteren kadın cinayetlerinin temelinde yatan sebepleri, bilim insanlarının çok yönlü ve derin şekilde incelemesi gerekir. Bu konuda sahada yapılacak esaslı araştırmalar, gerçekleri tam olarak yansıtan istatistikler, problemin çözümünde hakikaten yardımcı olabilir. Türk toplumunun hayat tarzı, aile yapısı, ahlak anlayışı nevi şahsına münhasır bir konudur. Bu alanda ucuz genellemelerle, başka memleketlerle yapılan yanlış kıyaslamalarla, millî ve manevî değerlere aykırı yaklaşımlarla asla bu hayati problemi çözüme kavuşturamayız. Bu birinci husus. İkincisi de, daha düne kadar bütün dünyada resmen bir hastalık olarak kabul edilen cinsî sapıklığı normal bir davranış biçimi imiş gibi dayatmaya çalışanlara karşı zinhar taviz verilmemeli. Şimdi bu tipler ve onları himaye eden çevreler, gürültü koparıyor diye yeni yanlışlara asla meydan verilmemeli. Türk Milletinin değerlerinin aşındırılmasına kesinlikle izin verilmemeli. İstanbul Sözleşmesi, talihsiz bir parantez olarak, tarihin tozlu raflarına havale edilmeli. **Nokta!**

Türkiye, Kadına Karşı Şiddet ve Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Önlenmesi Sözleşmesi'ni imzaladı

Kadına şiddet insan hakkı ihlali

BAHADIR SELİM DİLEK

İSTANBUL - Kadına karşı şiddet, insan hakları ihlali olarak kabul edildi. Türkiye, dün Avrupa Konseyi'nin Kadına Karşı Şiddet ve Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Önlenmesi Sözleşmesi'ni imzaladı.

Türkiye'nin, kadına karşı şiddetin önlenmesinde Avrupa Konseyi'ne karşı resmen sorumlu olduğu sözleşme kadına yönelik zoraki evlilik, psikolojik şiddet, fiziksel şiddet, kadın şikâyeti, zoraki kırtaj ve kısırlaştırma, cinsel taciz ile namus adına işlenen cinayetler dahil olmak üzere kadına karşı uygulanan tüm şiddet eylemlerinin cezaya tabi tutulmasını gerektiriyor.

13 ülke imzaladı

Türkiye, dün Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Dönem Başkanlığı'ni İstanbul'da yapılan ve konseyin 47 üyesinin temsilcisinin de katıldığı toplantıyla Ukrayna'ya devretti. Devir teslim töreni öncesinde Avrupa Konseyi Kadına Karşı Şiddet ve Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Önlenmesi Sözleşmesi imzalandı.

Sözleşmeyi Avrupa Konseyi'nin 47 üyesinden sadece 13'ü imzaladı. Türkiye Adına Dışişleri Bakanı **Ahmet Davutoğlu**'nun imza attığı sözleşmeyle, son dö-

Türkiye'nin, kadına karşı şiddetin önlenmesinde Avrupa Konseyi'ne karşı resmen sorumlu olduğu sözleşmeye Türkiye adına Dışişleri Bakanı Davutoğlu imza attı.

nede kadın cinayetlerinin giderek arttığı Türkiye, konseye karşı önemli bir sorumluluk üstlenmiş oldu.

Anayasanın üstünde...

Sözleşmeyle, kadına karşı şiddetle mücadele alanındaki mevcut mevzuat ve uygulamaların ötesine geçilecek.

Uluslararası sözleşme niteliği taşıdığı için söz konusu belge TBMM'de onaylanmasının ardından anayasanın üstünde olacak. Sözleşme, Avrupa Konseyi sözleşmesi olmakla birlikte, üye olmayan devletlerin kat-

tılına da açık tutuldu. Sözleşmeye mümkün olabilecek en geniş katılım hedefleniyor. Dışişleri Bakanı Davutoğlu, "Böyle bir sözleşme olmasaydı da kadınların korunması bizim ahlaki sorumluluğumuz, devlet anlamında da sorumluluk. Çünkü mevzuattaki aksaklıklara karşı adım atma yükümlülüğü üstleniyoruz. Uygulamada hâlâ sorunlar var, aksaklıklar yapıyorlar da sorumluluk sahibi oluyor. Şiddetin engellenmesinde hiçbir mazret kabul edilmez, yapılması gereken ne varsa yapılmalı" dedi.

Sözleşme şartları öngörüyor:

- ✓ Aile içi şiddet dahil olmak üzere kadına karşı uygulanan her türlü şiddetle mücadeleyle amaçlıyor.
- ✓ Kadın hakları ve kadına karşı şiddetle mücadele konulu diğer uluslararası belgelerin ötesine geçiyor; kadına karşı şiddet, ilk kez açıkça insan hakkı ihlali ve ayrımcılık olarak tanımlanıyor.
- ✓ Sözleşmenin metni, 4 P ilkesi çerçevesinde kaleme alındı. 4 P ilkesi, kadına karşı şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi (prevention), şiddet mağdurlarının korunması (protection), suçluların cezalandırılması (prosecution) ve kadına karşı şiddetle mücadele alanında bütüncül, entegre ve koordineli politikaların (policy) uygulanması olarak sıralanıyor.
- ✓ Taraf devletlerin, ceza hukuku alanında, somut önlemler almalarını öngörüyor. Sözleşme maddeleri, zoraki evlilik, psikolojik şiddet, fiziksel şiddet, kadın şikâyeti, zoraki kırtaj, zoraki kısırlaştırma, cinsel taciz ile namus adına işlenen cinayetler dahil olmak üzere kadına karşı uygulanan tüm şiddet eylemlerinin cezaya tabi tutulmasını gerektiriyor.
- ✓ Kadına karşı şiddet ve aile içi şiddetin çoğunluğu diğer bireyler tarafından gerçekleştirilmesine karşın, devletin sorumluluktan muaf tutulamayacağına işaret ediyor; devletin şiddet eylemlerini her koşulda önleme ve mağdurları koruma sorumluluğuna geniş yer veriliyor.
- ✓ Taraf devletlerin, güç ve sığınma taleplerini değerlendirirken kadına karşı şiddetin ayrı bir veri olarak göz önünde bulundurulmasını öngörüyor.
- ✓ Ulusal parlamentolar ile medya ve sivil toplum kuruluşlarının kadına karşı şiddet ve aile içi şiddetle mücadele bağlamındaki sorumlulukları ile bu alanda sağlayabilecekleri katkılara ilişkin düzenlemeler getiriliyor.
- ✓ Sözleşmenin taraf devletlerce uygulanmasını izlemek üzere denetim mekanizmasının oluşturulmasını öngörüyor.

İstanbul Bildirisi Tiflis- Moskova engeline takıldı

BAHADIR SELİM DİLEK

ANKARA - Türkiye'nin Avrupa Konseyi Dönem Başkanlığı'ni Ukrayna'ya devrettiği toplantıda, Ruslar ile Gürcüler arasında anlaşmazlık nedeniyle İstanbul Bildirisi çıkmadı. İstanbul Bildirisi yazılırken Gürcistan Dışişleri Bakanı Yardımcısı **David Jalaganja**, Rus-Gürcü savasına atfı yapılacak cümlede "çatışma" ifadesinin kullanılmasını istedi. Ruslar da bu cümleye tiraz ettiler ve sadece "Gürcistan'daki durum" ifadesinin kullanılmasını istedi. Dışişleri Bakanı **Ahmet Davutoğlu** devesye girdi. Yürütülen mekik diplomasisi sonucu ulaşamayınca, İstanbul Bildirisi çıkmadı. Onun yerine, Türkiye'nin girişimiyle eşbaşkanlık açıklaması yayımlandı. Açıklamada Rus-Gürcü anlaşmazlığına hiç atfı yapılmadı.

Toplantının Avrupa'nın yakın bölgelerinde önemli değişimlerin olduğu bir zamanda yapıldığına dikkat çekilecek Kuzey Afrika ve Ortadoğu'da demokrasi ve sosyal adalet yönündeki haklı taleplerin bulunduğu anımsatıldı. Açıklamada, "Umarız ki bu olaylar, barışçıl, istikrarlı ve demokratik toplantılara doğumuna yol açar" denildi. Konseyin temelini oluşturan değerler olmaksızın kalıcı barış ve istikrar olamayacağına dikkat çekilen bildiride, bununla birlikte bu değerlerin hiçbir zaman zararı olmadığının altı çizildi.

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi 121. toplantısına katılan bakanlar, "Kadına Karşı Şiddet ve Aile İçi Şiddetle Mücadele ve Önlenmesi Sözleşmesi"nin imza töreninden sonra aile fotoğrafı çektiler. Anlaşmaya 13 ülke imza attı. (Fotoğraflar: AFP/AA)

Ayrımcılığa karşı mücadele çağrısı

Akil odamların Türk üyesi Aysel Kadıoğlu "Farklılıklar zenginlikler ama yönetilemediği zaman problemler çıkarıyor" diyor.

İSTANBUL (AA) - İstanbul'da toplanan Avrupa Konseyi Akil Adamlar Komitesi, Avrupa'da ayrımcılığa karşı mücadele çağrısı yaptı.

Türkiye'nin Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Dönem Başkanlığı çerçevesinde, "Avrupa'da yükselişe geçen hoşgörüsüzlük, dışlama, ayrımcılık gibi eğilimlerin nedenlerini tespit ederek çözümünde konseyin oynayabileceği rolleri belirlemek" amacıyla oluşturulan Akil Adamlar Komitesi'nin hazırladığı rapor, önceki gün Cirağan Otel'de açıklandı.

Eski NATO Genel Sekreteri ve Akil Adamlar Komitesi üyesi Javier Solana basın toplantısında, 2010 yılında hazırlanmaya başladıkları raporun, "Farklılık ve öz-

gürlüklerin kaynaştırılması" başlığını taşıdığını söyledi. Solana, Türkiye'nin AB üyeliği konusunda da, Alman hükümetinin bu konuda daha az istekli olabileceğini belirtti ancak "1999'da Türkiye'nin bir AB adayı ve AB'nin parçası olmasına dair bir anlaşma imzalandık" diye konuştu. Komitenin Türk üyesi siyaset bilimci Prof. Dr. Aysel Kadıoğlu da farklılıkların Avrupa'nın bir gerçeği olduğuna işaret ederek, "Farklılıklar zenginlikler ama yönetilemediği zaman problemler ortaya çıkıyor. Nefret söylemi ile mücadelenin yasal düzeyde ya da kamuoyunda tartışılması ele aldık. Nefret söylemi ile mücadele daha çok kamuoyu tartışmalarıyla etkili olur" diye konuştu.

Türkiye'nin dört bir yanında 'Hep birlikte mücadele ederek bu kararı geri çektireceğiz' dediler

Kadınlar sokağa indi

KAYHAN AYHAN

"Kararı geri çek, sözleşmeyi uygula" çağrısıyla dün Kadıköy Rıhtım Meydanı'nda bir araya gelen kadınlar, kararı protesto etti. "Sözleşmeyi uygula, kadını yaşat", "Kararı geri çek, sözleşmeyi uygula", "Kadın cinayetleri politiktir" sloganları atan kadınlar, "İstanbul Sözleşmesi'nin her bir maddesinde öldürülen kadınların kanı var. Biz bir kişinin lafıyla sözleşmeyi geri çekmeyeceğiz. Hep birlikte mücadele ederek bu kararı geri çektireceğiz" ifadelerini kullandı.

Kadın Meclisleri adına konuşan Fidan Ataselim, "Bir avuç kadın düşmanın oyununa muhtaç kalmışlar. Kadınların yaşamakla birlikte daha fazla eşit ve özgür yaşamak istediklerinin farkındalar. Aşırı buluyor bizi aşırı. Sokaklardan bizi alamayacaklar. Geçmişte kaldı o günler geçmişte. Bir şaşın verdiği karar kadınlar nezdinde yok hükmündedir" dedi. "Kadınlardan o kadar korkuyorlar ki gecenin bir yarısı kararı açıklıyorlar" diyen Ataselim, "Her yer kadın her yer direniş bundan sonra. Milyonlarca kadını durduramayacaklar. Evet daha fazla özgürlük talebimizi bastıramayacaklar. Hiç bir yere gitmiyoruz. O karar geri çekilecek, sözleşme uygulanacak diye konuştu. Kadıköy'deki eyleme CHP İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu da destek verdi.

Kadıköy'deki eyleme erkekler de destek verdi.

Ankara'da polisten gözaltı

Ankara'da Çankaya Belediyesi önünde bir araya gelen kadınlar, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın feshi kararına karşı açıklama yapmak istedi. Belediye önünü bariyerlerle çeviren polis ise kadınların açıklama yapmasına izin vermedi. Sakarya Caddesi'nde bir araya gelen kadınlar da "Kadın cinayetlerini durduracağız", "İstanbul Sözleşmesi'ni uygula, kadını yaşat" sloganları eşliğinde yürüdü. Kadınların yürütmesine engel olmaya çalışan polis, bir kadını gözaltına aldı. "Kararı geri çek" sloganları atan, "İstanbul Sözleşmesi'ne Dokunma" pankartı taşıyan Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu üyesi kadınlar, Sakarya

Caddesi'nde yaptığı açıklamada "Bu ülkede kadınlar her gün öldürülüyor ama kadınların en temel güvencesinden, İstanbul Sözleşmesi'nden bir imzayla çıktılar. Bizim kararı sesimizi duyacaklar. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilemeyecekler. Her bir maddesini uygulayacaklar" dedi. ● ANKARA/Cumhuriyet

'Kadın hakları savunucuları kazanılmış haklarımızdan vazgeçmeyeceğiz' diyor Cumhurbaşkanı savaş açtı

■ İZMİR

İzmir İstanbul Sözleşmesi Kampanya Grubu'nun çağrısıyla İzmirli kadınlar Alsancak Türkân Saylan Kültür Merkezi önünde bir araya geldi. "Gelsin baba, koca, devlet, jop, inadına isyan inadına özgürlük" sloganı atan kadınlar adına açıklama yapan Pınar Çetinkaya "Bu kararlar kadınların ve LGBT+ yaşam haklarına doğrudan saldırarak İstanbul Sözleşmesi için mücadele edenlere savaş açtı" dedi.

■ ESKİŞEHİR

Eskişehir Demokratik Kadın Platformu üyesi yüzlerce kadın protesto eylemindeydi. Kanatlı AVM önünde toplanan kadınlara CHP Eskişehir Milletvekilleri Utku Çakıröz ve Jale Nur Süllü de destek oldu. Kadınlar, 'İstanbul Sözleşmesi'nden vazgeçmiyoruz' yazılı pankart açarak, 'Kadınlar soğa, haklarını almaya', 'Kadın cinayetleri politiktir' sloganları attılar.

■ MERSİN

Özgecan Aslan Barış Meydanı'nda bir araya gelen yüzlerce kadın, AKP iktidarının İstanbul Sözleşmesi ile ilgili fesih kararını protesto etti. Mersin Kadın Platformu tarafından yapılan açıklamada, tam olarak uygulanmayan İstanbul Sözleşmesi'nin resmen kaldırılmasının kadınların yaşamına ve haklarına yönelik bir saldırı olduğu vurgulandı. ■ ABİDİN YAĞMUR

■ SAKARYA

Sakarya Kadın Platformu'nun Gar Meydanı'nda düzenlediği eylemde platform sözcüsü Yasemin Hacıyüpoğlu tarafından yapılan açıklamada "İktidar, çekilme kararı ile kadınları her türlü şiddete karşı korumaktan vazgeçtiğini ilan etti. Bu çekilme ilanının kadın katillerini, tacizcileri, tecavüzcüleri daha da cesaretlendireceği açıktır" dedi.

KÜBRA KÖKLÜ

İstanbul Sözleşmesi'nin uzman denetim grubu GREVIO'nun ilk başkanı, CEDAW komitesi eski üyesi ve kadın hakları alanında uzun yıllar emek veren Prof. Dr. Feride Acar: Türkiye, uluslararası bir sözleşmenin ilk imzası olmakla gurur duyması gerekirken aksine geri çekildi. Memleketim adına çok üzülüm. Bu sözleşmeden geri çekilmek, 'bizler insan haklarıyla ilgilenmiyoruz' demektir.

■ Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu Genel Temsilcisi Gülsüm Kav: Siyasi seçim pazarlıklarında kadınlar kurban edildi. Bu kararlar birlikte Türkiye'de yaşayan kadınlar şiddetle baş başa kaldı. Bizler mücadeleye devam edeceğiz ancak bunu asla unutmayacağız. İmzadan çekilerek haklı mücadelemiz bitirilemeyecek. Kadınların öldürülmesini nasıl içinize sindireceksiniz. İnsan olarak kalmak istiyorsanız, bu karardan vazgeçsin. Bu kararlar kadın cinayetlerinin politik olduğunun bir kez daha altı çizilmiştir. Uluslararası sözleşmenin karşısına milli ve yerli sözleşme çıkarılamaz.

■ 2021 yılının Anne-Klein-Kadın Ödülü sahibi, avukat ve kadın hakları aktivisti Canan Arın: Türkiye'nin başı sağ olsun. Türkiye'de hukuk yok. Uluslararası sözleşmeler kabul edildikleri yöntemlerle kaldırılıyor. Cumhurbaşkanı kararnameyle uluslararası sözleşme feshedilmez. Bu karar hukuksa aykırıdır. Bunları yapan bi-

rinin çıkardığı hukuk reformuna kimse inanmaz. Kadınlar adına alınan kararlar, tek adam karar veremez. Kimse oturduğu yerden kadınların hayatları ile ilgili konularda kararlar alamaz. Buna izin vermeyiz. Bundan sonra demek ki medeni kanun, laiklik ve 6284 sayılı kanun da feshedilerek şeriat getirecek. Cumhurbaşkanı resmen kadınlara savaş açtı. Sözleşmeyi feshederek küçük yaşta kız çocuklarının evlendirilmesinin önü açıldı.

■ Türkiye Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER):

Bu karar Türkiye'de toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlama mücadelesine zarar verecek ve kadınların şiddete karşı bugüne kadar kazandıkları yasal zeminde geriye doğru bir adım oluşturacaktır.

■ Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı: İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmeyi reddediyoruz. Kadınlar olarak yıllardır verdiğimiz mücadeleyle elde ettiğimiz kazanımlardan da yaşamlarımız için sürdürdüğümüz mücadelemizden de birbirimizle dayanışma kurmaktan da vazgeçmiyoruz.

KADINLARDAN ÇAĞRI
***Karar geri alınana
kadar eylem***

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'ndan Ayşen Ece Kavas, sözleşmenin kaldırılmasıyla başlayan eylemlerin "kararın geri alınmasına dek süreceğine" işaret etti. AKP'nin kadınları gözden çıkararak, toplumun en az yarısını karşısına aldığı belirten Kavas, sözleşmenin AKP döneminde imzalandığını hatırlatıp "İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme tartışmaları olduğu zaman şunu gördük: AKP'nin kendi içindeki kadınlar dahi sözleşmeden çıkılmasını istemiyordu. AKP, sırf kendi menfaat ve ilişkileri için, bir avuç insanın isteğini toplumun en az yarısını hedef alacak şekilde yerine getirdi. Demek ki bundan sonraki siyasetleri bu. Biz de ona göre hareket edeceğiz. Tüm toplumu mücadeleye çağırıyorum" dedi. ● **ANKARA**

CHP'Lİ KADINLAR:

'Binlerce kadın bir kez daha öldü'

CHP'li kadın yöneticiler yazılı bir açıklama yaparak "42 milyon kadının hakkı elinden alınmıştır. Kararı tanımıyoruz, tanımayacağız. Başta TBMM olmak üzere her platformda bu sözleşmenin gereklerinin yapılmasını sağlamak için kadın hareketiyle birlikte mücadelemize devam edeceğiz. Bundan sonra bulunduğumuz her alan; sokaklar, mahalleler, meydanlar dahil bizim için mücadele alanıdır. Vicdan sahibi her erkeğin annesi, eşi, kardeşi, arkadaşı olan ve yaşamın eşit ortağı olan kadınlarla beraber olacağını biliyoruz. Biz, hep birlikte bu zulme 'dur' diyeceğiz. Türkiye'ye aydınlık günleri bizler getireceğiz."

CHP Ankara Milletvekili Gamze Taşcıer ise "Bu durum bize artık bu ülkede kâğıt üzerinde yazılı olan hiçbir anayasal ve yasal düzenlemenin kıymeti olmadığını gösteriyor. Dolayısıyla kimsenin can ve mal güvenliğinin olmadığını çok keskin bir ispatı olmuştur" ifadelerini kullandı. • ANKARA

'KABUL ETMİYORUZ'

ÇYDD: Sözleşme yaşatır, yaşatacak

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD) "İstanbul Sözleşmesi Yaşatır" başlığıyla yapılan yazılı açıklamada kadın ve erkek eşitliğine vurgu yapılarak "Kadınları şiddetin her türünden -özellikle aile içi şiddetten- ve cinsel suçlarda zaman ve onları kaybetmeden korumak zorunda olmamıza rağmen; İstanbul Sözleşmesi'nin sessiz bir şekilde feshedilmesini kabul edemeyiz! Demokrasiye, kazanılmış haklara sahip çıkmak ve kadına karşı şiddetin önlenmesi için diyoruz ki; İstanbul Sözleşmesi yaşatır, yaşatacak!" denildi. • Haber Merkezi

Cumhuriyet Gazetesi, Başlık 44, (21.03.2021)

KADEM:

Fesih kararı gerilimin neticesi

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın kızı Sümeyye Erdoğan'ın başkan yardımcılığını yaptığı Kadın ve Demokrasi Derneği (KADEM): "İstanbul Sözleşmesi kadına şiddetle mücadele için önemli bir girişimdi. Geldiğimiz noktada zemininden koparılmış ve toplumsal bir gerilim öznesi haline dönüştürülmüş durumda. Verilen fesih kararını da bu gerilimin bir neticesi olarak okuyoruz. 6284 sayılı kanunun daha da güçlendirilmesi ve uygulamalardaki sorunların giderilmesi için tüm gücümüzle çalışacağımızı kamuoyuna ilan ediyoruz." • Haber Merkezi

Cumhuriyet Gazetesi, Başlık 45, (21.03.2021)

'TÜRKİYE AB'DEN KOŞARAK UZAKLAŞTI'

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Marija Pejcinovic Buric, Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesinin kadın hakları konusunda büyük bir geri adım niteliğinde olduğunu söyledi. AB-Türkiye Karma Parlamento Komisyonu (KPK) Eş Başkanı Sergey Lagodinsky ise Ankara'nın gelecek hafta yapılacak Avrupa Birliği Konseyi zirvesinden önce İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesini "provokasyon" olarak nitelendirdi. Lagodinsky, "Son 24 saatte Türkiye hükümeti AB ile olan son ortak duruşlarından maraton koşar gibi uzaklaştı" dedi. Birleşmiş Milletler Türkiye ise İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesinden endişeli olduklarını belirterek hükümete İstanbul Sözleşmesi'ne bağlı kalma çağrısında bulundu. • Haber Merkezi

Saray kararıyla İstanbul Sözleşmesi feshedildi, Türkiye şer'i topluma bir adım daha yaklaştı

Bir gecede karanlık

AKP'nin son dönemde sık sık hedef aldığı, imzaya İstanbul'da açıldığı ve ilk imzacılarından birinin Türkiye olması nedeniyle de "İstanbul Sözleşmesi" olarak bilinen Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi, Cumhurbaşkanı kararı ile Türkiye açısından feshedildi. Feshite, "Milletlerarası Antlaşmaların Onaylanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkındaki Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" dayanak gösterildi.

SARP SAĞKAL

Türkiye, kadınların yaşam güvencesi olan İstanbul Sözleşmesi'nin Cumhurbaşkanı kararıyla bir gecede feshedilmesi gerçeğiyle karşı karşıya kaldı. Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın Erdoğan'ın imzasını taşıyan kararda, "Türkiye Cumhuriyeti adına 11 Mayıs 2011 tarihinde imzalanan ve 10 Şubat 2012 tarihli ve 2012/2816 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin Türkiye Cumhuriyeti bakımından feshedilmesine, 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 3. maddesi gereğince karar verilmiştir" ifadeleri yer aldı.

'Tarihi sözleşme!'

İstanbul Sözleşmesi, 24 Kasım 2011'de Meclis'te kabul edildiği zaman tüm siyasi partiler bu sözleşmeye sahip çıkmıştı. O günkü TBMM'de söz alan AKP'li İstanbul Sözleşmesi'ni tarihi olarak nitelemiş dönemin başbakanı Erdoğan'a teşekkür etmişlerdi. MHP'li Mehmet Şandır da destek verdiklerini belirtmişti.

'TBMM'nin onayı şart'

SEFA UYAR

Hukukçular, Meclis onayı ile taraf olunan İstanbul Sözleşmesi'nden Cumhurbaşkanlığı kararı ile çıkılmasını "TBMM'ye karşı yetki gaspı" olarak yorumladı.

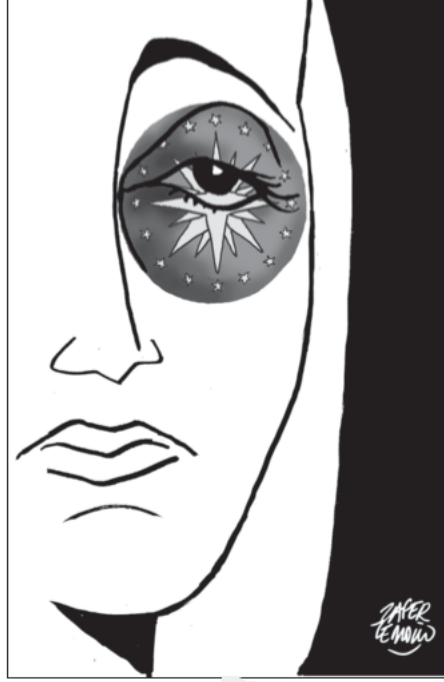
Cumhuriyet'te konuşan hukukçu Celal Ülgen, hukukun temel ilkelerinden olan "usulde paralellik" gereğince sözleşmelerin kabul edildiği yöntemle kaldırılabilirliğini aktararak bu nedenle feshetmede TBMM'nin onayının şart olduğunu ve sözleşmelerin Cumhurbaşkanlığı kararı ile kaldırılamayacağını vurguladı.

Hukukçu Ömer Lütfü Avşar da "İdari tasarruf ile kanunu ortadan kaldırarak düzenleme yapılamaz. Konu, yürütmenin, Meclis'in yetkilerini tanımadığını uluslararası arenada ortaya koyan bir tutum haline geldi. Bir gün bir gecede herhangi bir kanunun kaldırıldığını yaşayabiliriz. Bu bir yol ve açılsa, Türkiye'nin ne ulusal ne de uluslararası anlamda hiçbir hukuki güvencesi olmadığı ortaya çıkar" diye konuştu.

Bu kararın yok hükmünde sayılması gerektiğini kaydeden Avşar, karara karşı tüm yurttaşların dava açma hakkı olduğunu belirterek, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Yasa'nın gerekçesini de İstanbul Sözleşmesi'nin oluşturduğuna dikkat çekti. Avşar, "Bir kanunun gerekçesini ortadan kaldırdığınızda, atif yapacağınız yer yok demektir. Kadına şiddeti önleyecek hukuki düzenlemelerin altındaki tabure çekildi" dedi.

'Sorum sistemde'

Eski Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk ise "Bir tek kişi,

gece yarısı aklına geldiği zaman, birtakım çevrelerin isteği doğrultusunda uluslararası sözleşmelerden çekilebiliyor. Bu, anayasamızın öngördüğü hukuk devleti sistemine aykırı bir işlemdir. Türkiye 1876'da Kanuni Esasi'yi ilan ederek, anayasal düzene geçti. Arada kesintiler oldu ama hiçbir zaman böyle keyfi bir yönetim olmadı. Türkiye'nin uluslararası saygınlığını, güvenilirliğini ortadan kaldırarak bir uygulamadır. Türkiye'nin en önemli sorunu, Türkiye'ye kabul ettirilen cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi denilen sistemdir" ifadelerini kullandı.

• ANKARA

KAZAN: DEVLET GÜVENCESİ KALMADI

Hukukçu Turgut Kazan: Mevcut siyasal iktidar sözleşmeyi Avrupa Konseyi'nden beklentileri karşılık bulsun diye imzalamıştı. Ama asıl kendi yaşantılarından küçük yaşta ki kız çocuklarının evlendirilmesine yönelik beklentileri ağır bastığı için feshetmek istediler. Bu anayasaya aykırı. Bu aykırılığı yaptıklarına göre, her şeyi yapabileceklerini göstermiş oldular. Bugünden itibaren kimsenin özgürlüğü ve mülkü devlet tarafından güvence altında değildir. Bir gece vakti çıkan kararnameyle her şeyimizi kaybedeceğimizi bize gösterdiler.

● İSTANBUL/Cumhuriyet

Erdoğan'ın, 2011'de attığı tweet.

İKTİDAR, FESHİ SAVUNDU

• Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, "Çareyi dışarılarda aramaya, başkalarını taklit etmeye gerek yoktur. Çözüm bizatihi gelenek ve göreneklerimizde, özümüzde mevcuttur" dedi.

• İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, "Anayasamızın, kanunlarımızın, medeniyetimizin ve tüm değerlerimizin bize yüklediği görev ve sorumlulukları tamamen bir uluslararası sözleşmeyle ciro etmek ve eşitlemek Türkiye'ye haksızlık olacaktır" savunmasını yaptı.

• Adalet Bakanı Abdülhamit Gül: "Uluslararası sözleşmelerin onayı ve yürürlüğe konulması usulü hukukumuzda açıktır. TBMM katılmayı onaylar, yürütme de bunu bir kararla yürürlüğe koyar. Yürürlüğün aynı şekilde durdurulması ve feshi, yürütmenin yetkisindedir."

ANKARA SÖZLEŞMESİ HAZIRLIYORUZ

• AKP Genel Başkan Yardımcısı Dr. Fatma Betül Sayan Kaya, "İstanbul Sözleşmesi'nin kutuplaşmaya yol açtığını görüyoruz. Bu kutuplaşma bizi; İstanbul Sözleşmesi olmasa da olur. Aslan hukuktur" noktasına getirdi. İstanbul Sözleşmesi'nin yerine farklı bir sözleşmenin gelmesi zorunlu olmuştur. Ankara Sözleşmesi hazırlıyoruz" dedi.

GERİCİLER SEVİNDİ

■ Daha önce de İskilipli Atif'in, ölüm yıldönümünde mezarında anma programına katılması nedeniyle tartışma konusu olan Çorum Valisi Mustafa Çiftçi, "Güzel haber. Çok şükür" dedi.

■ Laikliği hedef alan açıklamaları ve kadın cinayetleri ile ilgili paylaşımlarıyla eleştirilen Ayasofya Başımamı Mehmet Boynukalın: "İstanbul Sözleşmesi kaldırılmış. Hamdolsun. Allah razı olsun."

■ İsmailağa tarikatına bağlı İsmailağa Camii İlim ve Hizmet Vakfı, "İstanbul Sözleşmesi'nin feshi memnuniyet vericidir" diyerek, Erdoğan'a teşekkür etti.

■ Elazığ depreminin ardından yaptığı açıklama ile tepki çeken ve pedofiliye karşı yasaları hedef alan Yıldız Teknik Üniversitesi öğretim üyesi Bedri Gencer de Erdoğan'a teşekkür etti. ● ANKARA

Cumhuriyet Gazetesi, Başlık 50, (21.03.2021)

CHP LİDERİ KEMAL KILIÇDAROĞLU, ERKEN SEÇİM ÇAĞRISI YAPTI 'Erdoğan Lozan'ı da iptal edebilir'

ERDEM SEVGİ

CHP Merkez Yönetim Kurulu (MYK) ve Parti Meclisi (PM), CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu başkanlığında basına kapalı olarak toplandı. Edinilen bilgilere göre CHP, Cumhurbaşkanlığı kararının iptali için "idari karar" olduğu gerekçesiyle Danıştay'a gidecek. İhtiyaç duyulan "taraf olma" şartı ise partinin kadın kolları ve Türkiye'deki tüm kadın sivil toplum örgütleri ile birlikte sağlanacak.

MYK'ye bilgi veren hukukçu kurmaylar da toplantıda, yayımlanan kararın "Milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir" ifadesinin yer aldığı anayasanın 90/5. maddesine aykırı olduğunu anlattı. İdari hukuktaki "usulde paralellik" ilkesine göre, "yasalar Cumhurbaşkanlığı kararı ile değiştirilemiyor."

CHP'nin hukukçu MYK üyeleri de Erdoğan'ın kararında sözleşmeyle ilgili aldığı kararı dayandırdığı, 9 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin üçüncü mad-

desinde yer alan ifadenin de anayasaya aykırı olduğu yönünde görüş bildirdi. Buna göre, MYK'de, "Cumhurbaşkanı'nın bir kararnameye dayanarak uluslararası bir sözleşmeyi feshetmesi, yasal ve hukuki olmayan bir süreci başlatmıştır" görüşünde birleşildi.

Karar, yok hükmünde

Kılıçdaroğlu'nun şu yorumlarda bulunduğu öğrenildi: "Bundan sonra Türkiye'de şiddete maruz kalan, istismara uğrayan ve öldürülen tüm kadın ve çocukların birinci derecede sorumlusu Erdoğan'dır. Millet iradesini yok saymıştır, anayasa ve kanunlara aykırı davranmıştır. Bu kararı yok hükmündedir. Cumhurbaşkanlığı bu yetkide ısrar ederse, örneğin Lozan Antlaşması'nı da iptal edebilir. Ülke olarak tek kişiye neyin teslim edildiğini konuşuyor olmamız. Cumhurbaşkanlığı'nın bakanlarıyla birlikte ülkeyi yönetemediği çok aşikâr. Türkiye'yi bir an önce erken seçime götürmesi gerekiyor." • ANKARA

Cumhuriyet Gazetesi, Başlık 51, (21.03.2021)

İYİ PARTİ: SÖZLEŞMENİN FESİH ŞEKLİ UTANÇ VERİCİ

İYİ Parti lideri Meral Akşener, sosyal medya hesabından daha önce partisinin grup toplantısında yaptığı bir konuşmayı paylaştı. Akşener, söz konusu konuşmada, "Kırk yılın başı doğru bir iş yaptılar; ondan da vazgeçiyorlar. İstanbul Sözleşmesi'nin nesinden rahatsızsınız muhteremler?" sorusunu yöneltti. Akşener görüntülerin üzerine de "Hedefinde kadın olan bu kirli zihniyeti besleyip, İstanbul Sözleşmesi'ni de bahane gösteren acizler bilsin ki; kadının hakkını, hukukunu çiğnetmeyeceğiz. Bu ucube sistem değişecek, İstanbul Sözleşme-

si yeniden yaşatacak" notunu düştü. İYİ Parti Başkanlık Divanı, dün İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesinin ardından Akşener başkanlığında olağanüstü olarak toplandı. Toplantı sonrası yapılan açıklamada, tek bir kişinin kararı ile İstanbul Sözleşmesi'nin feshedildiğine dikkat çekildi. Açıklamada "Milletin meclisi tarafından kabul edilen ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın başkanlığındaki bakanlar kurulunca onaylanan İstanbul Sözleşmesi'nin fesih şekli, Türk demokrasisi açısından utanç verici bir adımdır" denildi. • ANKARA

TÜSİAD: ÇARPIK ZİHNİYETİ CESARETLENDİRECEK

Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD) İstanbul Sözleşmesinin feshedilmesine ilişkin açıklama yaptı. Kararın, kadına yönelik şiddeti besleyen çarpık zihniyeti cesaretlendireceği belirtilen açıklamada kadına yönelik şiddeti sonlandırma yolunda atılmış hiçbir adımdan taviz verilmemesi gerektiği belirtildi. TÜSİAD, kamuoyu vicdanına kulak verilerek kararın ye-

niden değerlendirilmesini talep etti. TÜSİAD'dan yapılan açıklamada, "İstanbul Sözleşmesi, yapılan karalama ve çarpıtmaların aksine, kadına yönelik her türlü şiddetle mücadele için, kim olursa olsun şiddet mağdurunu korumak için vardır. İnsan haklarını koruyan İstanbul Sözleşmesi, siyaset alanının mücadelelerine konu edilmemelidir" denildi. • **Haber Merkezi**

BULDAN: EFENDİLER, SON SÖZÜ KADINLAR SÖYLER

Binler Nevruz'u kutladı

TUĞBA ÖZER

İstanbul'da düzenlenen Nevruz mitinginde konuşan HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan, partisine açılan kapatma davasına tepki göstererek "Bu kapatma davası, iktidarın bittiğinin resmidir" dedi.

Geçen yıl pandemi nedeniyle düzenlenemeyen Nevruz kutlamaları, bu yıl İstanbul'da, "Nevruz ateşiyle direnelim, özgürleşelim" sloganıyla Yenikapı Meydanı'nda yapıldı. İstanbul Valiliği'nin izin verdiği mitinge binlerce kişi katıldı. HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan, TİP Genel Başkanı Erkan Baş, HDP İstanbul Milletvekili Musa Piroğlu, Sırrı Süreyya Önder ve EMEP Genel Başkanı Ercüment Akdeniz kutlamaya katıldı. Pandemi koşullarında düzenlenen kutlamada, sahneden sıklıkla sosyal mesafe uyarısı anons edildi. Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun vekilliğinin düşürülmesi, HDP'ye yöne-

14 KİŞİ GÖZALTINA ALINDI

lik açılan kapatma davası ve İstanbul Sözleşmesi'nin AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın kararıyla feshedilmesine ilişkin tepkilerin öne çıktığı alanda, cezaevinde bulunan eski HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ın mesajı okundu. Mitingde konuşan HDP Eş Genel Başkanı Buldan, "Beyler, efendiler, son sözü kadınlar söyler. İşte bu yüzden İstanbul Sözleşmesi kadınlar bitirmekten asla bitirilmeyecektir. Hükümsüzdür diyoruz, asla kabul etmiyoruz" dedi. TİP Genel Başkanı Erkan Baş ise "Saray'ında oturup bu ülkenin emekçi halklarını teslim almaya çalışanlara sesleniyoruz: Teslim olmayacağız. Birlikte yaktığımız Nevruz ateşini yükselteceğiz" diye konuştu.

İstanbul Yenikapı'da düzenlenen Nevruz kutlamalarında alana girişlerde yapılan aramalarda 4 kişi görevli polis memuruna mukavemetten, 10 kişi ise miting alanının dışında terör örgütü propagandasını içeren slogan atmaktan gözaltına alındı. Gözaltına alınan üç kişinin 1 Şubat tarihindeki Boğaziçi eylemlerinde gözaltına alınarak, ev hapsi verilenler olduğu öğrenildi.

İzmir, Mersin, Malatya, Adıyaman, Antalya, Bingöl, Tekirdağ, Kocaeli ve Çanakkale'de Nevruz kutlamaları düzenlendi. Gebze'deki Nevruz etkinliğine video konferans yöntemiyle katılan Ömer Faruk Gergerlioğlu, "Siz orada Nevruz ateşini yaktnız, biz Ankara'da milletin kalbinde Meclis'te direnişin ateşini yaktık" dedi. • İç Politika

En koyu gerici cephenin inşası

Bu iktidarın en iyi bildiği strateji kamp-laşmadır, ülkeyi kamplara ayırarak, parçalayacak ve oradan Saray çıkarak yönetecek. Korku, en gerici cahiliye kültürünün derinliklerinde yatar; onları tarihin çöplüklerinden ayıklayacaksınız; üzerine güncel yalanları birbir ekleyeceksiniz, anıt heyulalar yaratacaksınız, bunlarla birlikte yürüyeceksiniz.

Kadın hak ve özgürlüklerini evrensel içe-rikle savunan ve bu iktidarın imzaladığı **İs-tanbul Sözleşmesi**'nin, tersyüz edilmesi de kamplaşma stratejisinin bir parçası.

Sözleşme imzalandığı zaman, 2011 Mayıs'ında, AKP bunun meyvelerini topladı, aslında gericiğin daniskası yüzünü cilalatarak haziran seçimlerinde en yüksek oyu aldı: Yüzde 49.83. İşler de yolunda gidiyordu! Para boldu!

Dipsiz kuyuda seyahat

10 yıl sonra bugün Türkiye dipsiz kuyuda büyük düşüş yaşarken, buna doğal olarak AKP/Saray politikası/RTE düşüşü çöküşü ile eşlik ediyor.

Seçimleri kazanamayacağı belli. Ne ülkeyi esenliğe nasıl çıkaracakları konusunda bir fikirleri var ne de olsa bunu yapacak güçleri.

Ayrıca zamanları da yok. 18 yıllık iktidarlarını bugünkü büyük çöküş için harcadılar. Her popülist iktidarın sonu budur. Gü-nü yaşarlar, har vurup harman savururlar, kendi yandaşlarına ülkenin zenginliklerini ve Hazine'nin/halkın vergilerini peşkeş çe-kerler; toplumun ve ülkenin geleceğini as-la sağlam kazıklar üzerinde inşa etmezler!

Şimdi İstanbul Sözleşmesi'ne dokun-masalar kendilerine bir yararı olmayacak ama sözleşmeyi kaldırarak büyük bir gerici dinci kadın düşmanı, erkeksi bir gerilim cephesi inşa edebilirler. Sözleşmenin fes-hinden bir kayıpları olmayacağını görüyor-lar ama kazançlarını hesap ediyorlar.

Büyük gerici cephe inşası

Ben buna muhafazakârlığın inşası deme-yeceğim, **ülke tarihinin en büyük gerici cephesinin inşasını** seyrediyoruz. Cum-huriyet düşmanlığı, **Atatürk** düşmanlığı, kuruluş ve Kurtuluş Savaşı düşmanlarıyla kol kolalık, aslında kendilerinin de varoluşu

anlamına gelecek laiklik düşmanlığı...

Bu kirli cephede her şey var. Cinayet iş-leyecek, işleyebilecek, kadınları ezen tüm erkekler, kadınları sonsuz yararlanma nes-nesi olarak gören ve kabul eden tüm dinci yapılar da bu cephenin doğal müttefikleri.

Demirel'in MHP ile Milliyetçi Cephe'si-ne rahmet okutabilir bu cephe!

Saadet Partisi'nin yapısı da aslında bu cephenin bir parçası. Feshetme, ortalama yüzde 1.2 oyu olan bu partiyi de en büyük gerici ittifakın bir parçası haline getiriyor. Zaten ayağa gidilerek yapılan görüşmele-rin temelini bu sözleşmenin feshi oluşturur-yordu. İşlem tamam.

Saadet, Millet İttifakı'nın yanında kalırsa, gerici cephenin ideolojik temel taşları ve kurulmak istenen cephe inandırıcılık açıs-ından da eksik kalacaktı. Türkiye ve gele-cek açısından kötü olan her şeyin bir ara-da olması gerekir. Şimdi en büyük adım atıldı, aynı zamanda Saadet diye bir parti-nin yok oluşuna doğru da.

İktidarı asla kaybetmemek

Bundan sonra izleyeceğimiz, bu bü-yük gerici cepheyi güçlendirecek ve top-lumu iyice gerecek politikaların birbiri ardı-na gelmesidir.

İstanbul Sözleşmesi'nin feshi, şüphesiz ki gerici cephenin çimentosudur.

Bundan sonraki adımlar daha sert, daha kamplaştırıcı, daha ötekileştirici olacak.

Bu adımları belirleyecek olan, **"İktidarı asla kaybetmemek, vermemek"** stratejisidir.

Bu amaçla, ne gerekirse göze alınacağı-nı bilmem söylemeye gerek var mı?

Önümüzdeki iki yıl bunları yaşayarak göreceğiz. Hayallerinizi serbest bırakın! İktidar için **her şey mubah dönemine** giriyoruz.

Çöp olan sloganlar

Dış konular, iç konular her şeyde yeni durumlar yaşayacağız.

İç ve dış düşmanlar... Gerilim politikaları...

Amaç; kamplaşma ile öncelikle kendi, giderek daha geniş seçmen kitlesini iktidar çevresinde bütünleştirmek.

"Peki, ekonomi" diyeceksiniz!

Büyük kuşatılmışlık, yok oluşun eşliğinde bulunmanın yanında ekonominin, yoksul-luğun, işsizliğin bir önemi mi olur!

Bu nedenle Saray, önümüzdeki iki yıla **"Türkiye için istikrar ve güven"** slogan-larıyla giriyor.

"Türkiye'yi ilk 10'a sokacağız, zengin-lik tavan yapacak" sloganlarıyla girecek halleri mi var! Onlar zaten çöp oldular!

Gergerlioğlu olayının farklı yönleri ve İstanbul Sözleşmesi

Sevgili okurlarım, Cuma günü bir başka açıdan ele aldığım ve kaba hatlarıyla özetlediğim Ömer Faruk Gergerlioğlu'na yapılan haksızlık ve hukuksuzluk, hem yargı sistemini hem de siyasal rejimi ilgilendiriyor.

Bir başka deyişle, işin hem mevcut yasalar ve Anayasa açısından hem de Demokratik Rejim ve bu rejim içinde Anayasa Mahkemesi-Türkiye Büyük Millet Meclisi ilişkileri ile milletvekillerinin hakları açısından önemi var.

Konu, esas olarak üç ayrı başlık altında irdelenebilir. **Birinci başlık**, Yargıtay'ın mahkûmiyet kararının eleştirisi.

İkinci başlık, Anayasa Mahkemesi'ne başvuru eyleminin niteliğidir.

Üçüncü başlık, Meclis Başkanı'nın Yargıtay kararını Meclis'te okuması ve milletvekilliğini düşürmesindeki tavrıdır.

Hemen belirtmeliyim ki bu konuyu bütünüyle, Gergerlioğlu'nun geçmişinden ve kişiliğinden bağımsız olarak ele alıyorum.

Konu bence Gergerlioğlu değildir:

Gergerlioğlu'na yapılan haksızlık ve hukuksuzluk bağlamında Adalet'in, Hukuk Devleti'nin, Demokratik Rejim'in (Anayasa'nın) ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği'nin (milletvekilliğinin) haklarının savunulmasıdır.

1) Yargıtay'ın Mahkûmiyet Kararının Eleştirisi:

Ömer Faruk Gergerlioğlu'na "Terör örgütü propagandası yapma" suçlamasıyla verilen 2 yıl 3 ay ha-

suzluğunu açıkça ortaya koyuyordu.

2) Anayasa Mahkemesi'ne Başvuru Ne Anlama Geliyor?

Meclis Başkanı, Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasının kararın kesinleşmiş olmasını engellemeyeceğini iddia etmiş ve Yargıtay kararını bu gerekçe ile Meclis'te okutarak, **Gergerlioğlu'nun** milletvekilliğini düşürmüştür.

Oysa Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru hakkının tanınması, bu mahkemenin kararlarını, açık ve net olarak Türkiye'deki yargılama sürecinin bir parçası haline getirmişti.

Meclis Başkanı bu durumu yok saymıştı.

3) Meclis Başkanı'nın Milletvekili Dokunulmazlığını Düşürmesi.

Anayasa Mahkemesi'ne başvurunun sonucu beklenmeden, (üstelik açık bir biçimde Anayasa ihlali varken) Yargıtay kararının Meclis'te okutulması, **Gergerlioğlu'nun** milletvekilliğinin düşürülmesi, **Enis Berberoğlu** olayında yapılmış ve yanlışlığı tescil edilmiş bir uygulamanın aynıyla tekrarıydı.

Nitekim, Anayasa Mahkemesi **Berberoğlu'nun** haklarının ihlal edildiğine karar vermiş ve önce buna direnen Meclis, Anayasa Mahkemesi'nin direnmesi ve uyarısı sonunda bu karara uymak zorunda kalmıştı.

Şimdi aynı yanlış Gergerlioğlu'na da yapılmakta, Meclis Başkanı, yanlışlığı Anayasa Mahkemesi kararıyla tescil edilmiş olan aynı uygulamayı tekrarlayarak Meclis'in saygınlığına gölge düşürmekteydi.

Ayrıca bir başka dikka-

pis cezası Yargıtay tarafından onandı.

Yargıtay 16. Ceza Dairesi'nin oyçokluğuyla aldığı 21 sayfalık onama kararının 16 sayfası karara itiraz eden üyenin karşı oy yazısıydı.

Karşı oy yazısında Gergerlioğlu'nun 20 Ağustos 2016 tarihinde T24 haber sitesinin haberini paylaştığını belirten yargıç, yargılama sürecinde hem esas hem de usul yönünden hukuksuzluk olduğunu belirtti.

Yargıtay üyesi, milletvekili seçilince **Gergerlioğlu'nun** yargılanmasının durması gerektiğini, isnat edilen suçun, dokunulmazlığı düzenleyen Anayasa'nın 83/2'nci maddesinde belirtilen istisnai hallerden olmadığını, yargılamaya devam edilmesinin usule ve yasalara aykırı olduğunu kaydetti.

Ayrıca, Gergerlioğlu hakkında hüküm verilecekse bile bunun Terörle Mücadele Kanunu TMK 7/2'den değil, TMK 6/2'den olabileceğini, bu nedenle onama kararının yanlış olduğunu ifade etti.

Bu karşı oy yazısı, yargı kararının haksızlık ve hukuk-

ti çeken tavır da Meclis Başkanı'nın, başkanı olduğu Meclis'in bir üyesinin haklarını korumak yerine, bu hakların ihlaline yol açmış olmasıydı.

Elbette olayın HDP'nin kapatılma davasıyla ilgili olarak dördüncü bir boyutu daha var ama o ayrı bir irdeme konusu.

Tam yazıyı bitirirken, iktidarın ilan ettiği "İnsan Hakları Eylem Planı"nın "beklenen" üçüncü hamlesi geldi: Birinci hamle,

Gergerlioğlu'nun milletvekilliğini düşürülmesiydi.

İkinci hamle, HDP için kapatma davasının açılmasıydı.

Üçüncü hamle olarak, kısaca "İstanbul Sözleşmesi" denilen "Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçerisindeki Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi" bir CB Kararnamesi ile feshedildi.

Bu hamle "bekleniyordu", çünkü iktidarın "İnsan Hakları Eylem Planı" gibi bir atılımda, kadın haklarını (!) ihmal etmesi düşünülemezdi!

11 CHP'Lİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI MUĞLA'DA TOPLANDI:

Hükümete 'eşit davran' çağrısı

Muğla Büyükşehir Belediyesi "Pandemi, Turizm ve Deprem" ana başlıkları ile 'CHP Büyükşehir Belediye Başkanları Toplantısı'na ev sahipliği yaptı. Toplantıya Türkiye nüfusunun yaklaşık 40 milyonuna hizmet veren İstanbul, Ankara, İzmir, Eskişehir, Aydın, Antalya, Adana, Mersin, Hatay, Tekirdağ ve Muğla büyükşehir belediye başkanları katıldı.

Toplantı sonrası 11 büyükşehir belediye başkanının imzası ile ortak açıklama yapıldı. Açıklamada İstanbul Sözleşmesi'nin fesh edilmesi eleştirilirken "Karanlık bir güne uyandık. Kadına şiddet olaylarının bu denli arttığı bir ortamda akıl almaz bir kararlar karşılaştık. Şiddetin önlenmesi, mağdurların korunması ve şiddet uygulayanların adalete teslim edilmesi, İstanbul Sözleşmesi'nin temel hedefiydi. Kaldırılma kararı insan haklarına indirilen ağır bir darbedir. Bu hatadan hızla dönülmesini talep ediyoruz" denildi. Aşılamanın hızlandırılması ve turizminin hükümetçe desteklenmesini de istendiği açıklamada şu ifadeler

Toplantıların ardından CHP'li belediye başkanları ortak bildiri açıkladı.

kullanıldı: "Vatandaşlarımıza en iyi hizmeti vermek için çalışan belediyelerimizi engellemekten başka hiçbir mantığı olmayan yeni kurallar koyma, yeni kanunlar çıkarma uygulamasına son verilmelidir. Sayın Cumhurbaşkanımızın davetiyle tam 557 gün önce yapılan toplantıda konuşulan hükümet ile yerel yönetimlerimiz arasında işbirliği hususlarında hiçbir adım atılmadığı gibi, 11 büyükşehir belediyemiz daha kötü uygulamalara maruz bırakılmaya devam etmektedir. Belediyelerimiz kimin hangi partiye oy verdiğine bakmaksızın, her vatandaşa ulaşmak için var güçleri ile çalışıyor. Aynı hassasiyeti hükümetin de göstermesini bekliyoruz, parti, şehir, isim ayrımı yapma-

dan tüm yerel yönetimlere eşit ve adil davranmasını istiyoruz."

Toplantıya ev sahipliği yapan Muğla Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Osman Gürün de şunları söyledi: "Özellikle 31 Mart seçimlerinden sonra değiştirilen ve çıkarılan yasalarla hizmet etmemiz engellenmeye çalışılıyor. Adeta üvey evlat muamelesi görüyoruz.

Tüm engellemelere rağmen bizler halkımızın emrindeyiz. Ayrıştırın, ötekileştiren dil yerine sevgi, hoşgörü diline ihtiyacımız var. 11 büyükşehir yapılan baskı bize değil, hizmet ettiğimiz hemşerilerimize yapılıyor. Bölgelerimiz, plakalarımız, iklimimiz farklı olsa da bizler bir bütünün parçalarıyız" dedi.

Kadınlardan tepki

Öte yandan CHP'li başkanların Muğla buluşmasına eşlik eden başkan eşleri ve Aydın Büyükşehir Belediye Başkanı Özlem Çerçioğlu'ndan, İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesine tepki geldi. Muğla Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Gürün'ün eşi Gülüsum Gürün'ün okuduğu ortak açıklamada, "Türkiye'de yaşayan kadınlar olarak 20 Mart 2021'de çok karanlık bir güne uyandık. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, kadına yönelik şiddetin önlenmesi adına çok kıymetli olan bu sözleşmeden çıkılması, tarihimizde kara bir leke olarak kalacaktır. Kadınlar tarih boyunca olduğu gibi hakları için mücadele etmeye var güçleriyle devam edeceklerdir" denildi.

● İZMİR/ Cumhuriyet

İMAMOĞLU: ÖYLE BİR VAKIF YOK, DAVA AÇIYORUZ

Kültür ve Turizm Bakanlığı Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yapılan açıklama ile Taksim Gezi Parkı'nın mülkiyetinin "Sultan Beyazıt Hanı Veli Hazretleri Vakfı"na geçmesinin ardından İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Baş-

kanı Ekrem İmamoğlu açıklama yaptı. İmamoğlu, "Gezi Parkı'nın devredildiği Sultan Beyazıt Hanı Veli Hazretleri Vakfı diye aktif bir vakıf şu anda yok. Gezi Parkı'nın mülkiyetini geri almak için İBB olarak davamızı açıyoruz" dedi.

Kadınlar haykırıyor: Karanlığa teslim olmayacağız

Bu hafta sonu başka bir Türkiye'ye uydık... Meclis'te tüm partilerin oylarıyla kabul edilen, uzunca bir zamandır tarikatların hedefinde olan "İstanbul Sözleşmesi" gece yarısı kararnamesiyle tek bir imzayla feshedildi. Her ne kadar sözleşme uygulanmasa bile önemliydi.. Sahil.. Kadına yönelik her türlü ayrımcılığın ve şiddetin önlenmesini isteyen bir sözleşme niçin feshedilir ki? Hele hele her gün kadınların öldürüldüğü gerçeğiyle yaşamak zorunda kalırken... Kadınlar, "Şimdi daha karanlık bir döneme giriyoruz" diyor. Ama pes etmek yok; ekliyorlar: "Karanlığa teslim olmayacağız..."

Sonra bir başka gece yarısı kararı, gece yarısı imzası geldi... Merkez Bankası Başkanı görevden alınmış, yerine bir başka AKP'li isim atanmıştı. Kanal İstanbul inadından vazgeçmeyen Erdoğan'ın emriyle projeye "devlet garantisi" verilmişti. Bir günde Gezi Parkı İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin elinden alındı Vakıflar'a verildi. Bu gelişmelerden önce Andımız'ın okullarda okutulması Danıştay tarafından yasaklandı.. HDP'ye kapatma davası açıldı; Gergerlioğlu'nun milletvekilliği düşürüldü...

Evet... Tüm bunlar bir hafta-

da yaşandı... Gazetecilik değişikliğiyle "Ankara'da gündem toz duman" dı!..

Türkiye'de böylesi gelişmeler yaşanırken dünya Biden-Putin arasındaki gerilimi izliyordu. ABD Başkanı Biden, Rusya Devlet Başkanı Putin'e "katil" diyor, Moskova'dan Washington'a yanıt "Aynaya bak" oluyordu.

Cumhuriyet, tüm gelişmeleri manşetinden okurlarına duyurdu. Muhabirlerimiz haber ve röportajlarıyla yazarlarımız da analizleriyle sıcak gündemi takip etti.

Dünya siyaseti ısınırken verilen mesajlar Ankara'yı da yakından ilgilendiriyor. İktidarda kalabilmek uğruna iç siyasette kutuplaştırıcı, kamplaştırıcı dil ile toplumu geren AKP yöneticileri, diplomasi dilini de -büyük çoğunlukla- milli çıkarlarımız doğrultusunda kullanamadı. Hem ülkemizdeki hem dış dünyadaki gelişmeleri Türkiye'nin referans gazetesi/başvuru kaynağı olarak okurlarımıza en doyurucu, uyarıcı şekilde sunmaya devam edeceğiz...

Selçuk'a göre amacından uzaklaşmış

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk, Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden Cumhurbaşkanını kararıyla çıkmasına ilişkin, "İşlevinden fazla anlam yüklenerek asıl amacından uzaklaştırılan her araç toplumsal ayrışmaya yol açıyor" savunmasını yaptı.

İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesi-ne tepkiler sürerken, Bakan Selçuk, sosyal medya hesabından paylaşımında bulundu. Selçuk, "Sloganlardan öte, şiddetin hakiki sebeplerini konuşarak şiddetle mücadele ortak paydasında buluşmak mümkün" ifadelerini kullandı.

Destici ve Şahin'den destek

Öte yandan, Büyük Birlik Parti Genel Başkanı Mustafa Destici ve HÜDA PAR Genel Başkan Yardımcısı Mahmut Şahin, sözleşmenin feshine destek verdi.

• ANKARA/Cumhuriyet

Soylu, oranları 2016 ile savundu!

İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, bir milyon kişi başına kadın cinayeti oranının dünyada 13, Avrupa'da 7, Türkiye'de ise 3,8 kişi olduğunu söyledi. Dünya ve Avrupa'ya ilişkin 2018'e ait verileri kullanan Soylu'nun Türkiye'ye ait 2016 yılı verilerini kullanması ise dikkat çekti.

Soylu, sosyal medya hesabından kadın cinayeti verilerine ilişkin dikkat çeken paylaşımında bulundu. Soylu, "Bir milyon kişi başına kadın cinayeti oranları, dünya 13 kişi, Avrupa 7 kişi, Türkiye 3,8 kişi. Sorumluluğumuz, şiddetin her türlüyle mücadele etmektir. Türkiye, mücadelesiyle dünya ülkelerine örnek olacak" dedi. Ancak, Avrupa ve dünya verilerinin 2018'e, Türkiye verilerinin ise 2016'ya ait olması dikkat çekti.

KADES'te 1 milyon kullanıcı

Öte yandan, paylaşımında, Kadın Destek Uygulaması'nın (KADES) 1 milyon 661 bin 198 kişi tarafından indirildiği, 98 bin 639 ihbarın yapıldığı belirtildi. • ANKARA

Prof. Çelebi: Tüm kadınlar dava açabilir

Anayasa hukukçusu Prof. Dr. Ece Göztepe Çelebi, Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'ni feshetmesine karşı yaklaşık 42 milyon kadının Danıştay'da dava açabileceğini belirterek, "Bir sabah uyandıgımızda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nden taraf olmaktan çıktığımızın haberini almak gerçekten sürpriz olmayacak, bu adımdan geri dönülmezse" dedi. Türkiye'nin henüz bildirim yapmadığını ve 3 aylık sürenin geçmediğini kaydeden Çelebi, "Uluslararası düzeyde Türkiye hâlâ İstanbul Sözleşmesi ile bağlı" ifadelerini kullandı. • Haber Merkezi

GÖREV GASPI

■ İstanbul Sözleşmesi'nden de vazgeçildi. Siz ülkedeki mevcut sistemi hangi cümlelerle anlatırsınız?

Günümüz Türkiye'si'nde seçim ve parlamento gibi tüm kurumlar, demokratik özgürlükçü ideolojinin gerçekleşmesi için değil, var olan otoritenin kendisini meşrulaştırması için araçsallaştırılmıştır. Anayasa, iktidarı sınırlayan gerçek bir anayasa olmaktan çıkmış, kurumların şeklini bozan otoriter bir anayasacılık anlayışı egemen olmuştur. Kendisini desteklemeyenlerin haklarını, kendi çıkarlarına ve hükmetme arzusu-na kurban eden bu sağ popülist yönetim anlayışı, toplumsal kutuplaşmayı da artırmaktadır. TBMM'ce onaylanması uygun bulunan İstanbul Sözleşmesi'nin, anayasanın 90. ve 104. maddelerine aykırı biçimde bir Cumhurbaşkanlığı kararıyla feshedilmesi, bu yönetim anlayışının tipik örneği olmuştur. 2011'de TBMM tarafından oybirliğiyle onaylanması uygun bulunan ve anayasanın 90. maddesi gereği yasaüstü olan bir normun Cumhurbaşkanlığı kararıyla kaldırılması, normlar kademelenmesini altüst etmiştir. Bu kararın dayanağı olarak gösterilen Cumhurbaşkanlığı kararnamesi de anayasanın 104/17. maddesine açıkça aykırıdır. Temel hak ve özgürlüklere ilişkin münhasıran kanunla düzenlenmesi gereken bu konu Cumhurbaşkanlığı ka-

rnamesiyle düzenlenemez.

Yine anayasanın açık hükmü gereği Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kanunda farklı hükümler bulunması halinde kanun hükümlerinin uygulanması gerekir. Özellikle 2017 anayasa değişiklikleriyle birlikte artık kuvvetler ayrılığı anlamını yitirmiş, yürütmenin yasamaya hâkimiyeti bir tek adam iktidarını ortaya çıkarmıştır. Dolayısıyla bu rejim, otoriterizm ile her şekilde ilişkilendirilebilir. Örneklersek: Bonapartizmin özellikleri hayat bulmuştur. Sürekli bir tehdit hali, "toplumun sürekli kurtarıcısı" rolünün oynanmasını sağlamaktadır. Ya da bir nevi Caudillo ortaya çıkmıştır. Devlet başkanı, hükümet başkanı, başkomutan, iktidar partisinin genel başkanı, yargının üst yönetimini belirleme ve kendisine tamamen bağlı bir basın yayın imparatorluğu. Franco İspanyası'nı betimleyen bu düzenin sanki bugünden pek bir farkı yok. Aslında 2007'den itibaren özgürlükçü demokrasiden uzaklaşıp rekabetçi otoriter rejim durağına yanaşıyoruz. Siyasal oyun alanı serbest ve adil değil. Sosyo-ekonomik açıdan da patronlu bir başkanlık rejimine dönüştük. Bürokrasi dönüştürülmüş, kapsamlı atama ve azletme yetkisiyle liyakatsiz ama sadık bir kamu görevlileri kadrosu oluşturulmuş ve onların baş hamisi olunmuştur. Anayasanın 106. maddesi, cumhurbaşkanına şu an tüm bu yetkiyi vermektedir.

İstanbul Sözleşmesi erkekleri de yaşatır!

İstanbul Sözleşmesi kadın mücadelesinin haklı zaferiydi. O günün koşullarında buna "eyvallah" denmesi tamamen siyasal manevraydı, öteden beri gördüğümüz gün kurtarma tutumuydu. Ortadan kaldırılmasına şaşırmadım. Kadın mücadelesi daha da güçlenecektir.

Kararname ile iptal edilmedi anlaşma. Kararname cumhurbaşkanına yetki verdi, o yetkiyle iptal yapıldı. Yani **Erdoğan** kendine yetki verdi. Öteden beri inatla dillenen "tek adam" düzeninin somut göstergesidir bu.

★★★

Bizde kadın hareketinin kökü eskieye dayanır, sağlamdır. Osmanlı'da güçlü kadın hareketi vardı, Cumhuriyette de varlığını korudu, dirençle haklarını elde ettiler. **Mustafa Kemal** bu hakların tanınmasını sağladı. Devrim bu yolla açıldı. Kadın varlığı önemli sığrama yaptı. İslam coğrafyasında olduğumuz düşünülürse büyük iştir. Hem mücadele verenler hem de bunu tanıyan önder, saygıyı fazlasıyla hak ediyor.

İstanbul Sözleşmesi'nin "Türk aile yapısına uymadığı" gerekçesiyle iptali ya da çekilme kararı şu soruyu gündeme getiriyor: "Türk aile yapısı nasıldır?", "Herkes aile deyince aynı tanıyı yapıyor mu?", en önemlisi "Kadın hakları ile aile arasında ne türden bağ vardır? Kadın ve aile neden hep iç içe olmak zorunda, erkek için geçerli olmayan bu algı, neden kadın için geçerli?" Yanıtını bildiğimiz sorular elbette.

★★★

Boşanmış, yalnız olmayı seçen, sevgiliyle birlikte yaşayan kadınlara bu toplumda yer yoktur. Karar ideolojiktir. "İdeolojilerin sonu, tarihin sonu" safatasının nerelere dek geldiğini gördük. Kadını anne olarak sadece aile içinde görmek isteyen anlayış, tüm kadın mücadelesine meydan okuyor. Tuhaflar şudur: kadınların kazanımları tümü içindir. Meseleyi salt başörtüsü tartışmasına indirgeyerek iktidar olanlar, şimdi kendilerini buraya taşıyanlara da ihanet ediyor.

Şu halde bütün kadınlar aynıdır, benzer yerden dünyaya bakar söylemi de yanlıştır. Kendini bu düzene mecbur ya-

yanlıştır. Kendini bu düzene mecbur ya da ait hissedenden kadın ile özgürlük, eşitlik, sınıf savaşı veren aynı değildir. Sınıfsal tartışmaları yok sayanlar bir kez daha gördü ki toplumda kadın olmak, ikinci sınıf olmak anlamına gelir. İşçi kadın olmak çok daha alta bir yerdedir.

Kadın hareketinin yaygınlaşması, tüm kadınların duyarlı olması önemlidir kuşkusuz. Şiddet varsıl yoksul tanımıyor. Ancak yerli yerinde sınıfsal mücadele ile desteklenmezse topal kalır. İktisadi güçsüzlük kadınların elini koluna bağlıyor. Hedefsiz kavgayı her zaman piyasacılık kazanır. O piyasaya en çok kadını, kadın işçiyi ezer, sömürür. Buraya elbette tüm "öteki"leri eklemek gerekir. Kadın hareketi tüm "öteki"ler için öncüdür.

★★★

Gelelim işin en önemli yanına, erkekler ne yapmalı, ne yapacak? Ekranlardaki tartışmalara bakıyorum, kadın tartışmasını erkekler yürütüyor. Olumlu, iyi niyetli olsalar bile bu kabul edilemez. En azından bu süreçte, konunun açılacağını bilen erkek konuşmacı yayına çıkmamalıdır. Sorunu kadınların tartışması, anlatması gerektiğini söylemelidir. Programı yapan kadın sunucular da erkekler yerine hemcinslerini öne çıkarmalıdır.

Esas mesele erkeklerin "İstanbul Sözleşmesi" ile kendi haklarının da savunulduğunu görmesidir. Her gün kadınların dövüldüğü, öldürüldüğü coğrafyada, kadınlar haklı olarak "erkek katiller" demektedirler. Söylemde kadın hakları savunur gibi görünmekle samimi mücadele verenler arasında tumusul, İstanbul Sözleşmesi'dir.

★★★

Erkekler şunu anlamalıdır, kadınların bizim aklımıza ihtiyacı yok; bizim yol göstermemize, tepeden bakar kibirli söylemlerimize tahammülleri hiç yok! Eğer destek olacaksak arkada durmayı bilmeliyiz, aldıkları kararları desteklemeliyiz, aksi halde işlenen her cinayetin azmettiricilerinden biri oluruz. Açıktır bu.

"Kadın çiçektir, böcektir", "kadınlar başımızın tacıdır" türü söylemler işi sulandırmaktadır, hiçbir anlamı yoktur, kadınlar bu cümlelere tepkilidir. Kadını eşit birey olarak görmemenin bahanesidir.

★★★

Her kadını kutsayacak kadar ahmak değilim elbette. **Tansu Çiller**'le **Behice Boran**'ı eşitleyecek halim de yok. Zaten Çillergiller'i, TUSİAD'çıları bu mücadele içinde göremezsiniz.

Şunu da öğrenelim artık kadınları MIZ diye cümle kurulamaz. Kadın demek ayıp ya da suç değildir, esas sorunlu söylem "bayan" sözcüğüdür. Çabalayalım insan öğrenebilen bir varlık!

Kadına şiddeti onaylayan karar

PROF. DR. HİKMET SAMİ TÜRK

Resmî Gazete’de yayımlanan 19.3.2021 tarih ve 3718 sayılı Cumhurbaşkanî Kararı şöyledir: “Türkiye Cumhuriyeti adına 11/5/2011 tarihinde imzalanan ve 10/2/2012 tarihli ve 2012/2826 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan ‘Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi’nin Türkiye Cumhuriyeti bakımından feshedilmesine, 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 3 üncü maddesi gereğince karar verilmiştir.” Bu cümlede eksik bırakılan, sözleşmenin onaylanmasının TBMM tarafından 24.11.2011 tarihli ve 6251 sayılı kanunla uygun bulunduğu ve bu kanunun 29.11.2011 tarih ve 28127 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdiğidir. Onaylanmakla anayasanın 90. maddesinin son fıkrasına göre “kanun hükmünde” bir metin haline gelmiştir.

Böyle bir yetkisi yok

Hemen söyleyelim ki anayasanın 104. maddesinin XI. fıkrasında uluslararası antlaşmalar bakımından cumhurbaşkanının görev ve yetkisi, bunları onaylamak ve yayımlamaktır. Fesih yetkisi tanımamıştır. Dolayısıyla gerek hukuki dayanak olarak gösterilen Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin 3. maddesinde, gerek 3718 sayılı Cumhurbaşkanî kararında sözü geçen “fesih”, uluslararası antlaşmalar bakımından cumhurbaşkanına verilmeyen bir yetkidir. Anayasa böyle bir yetki öngörmemiş, Meclis böyle bir

İstanbul Sözleşmesi’nden çekilmek, Türkiye’yi kadınlara karşı şiddeti, aile içi şiddeti, cinsel tacizleri onaylayan bir ülke durumuna düşürecek; Avrupa Konseyi ülkeleri arasında yalnızlaştırarak, Avrupa Birliği kapılarının tamamıyla kapanmasına yol açacaktır.

yetki vermemiştir.

80. Madde ayrıntısı

Kaldı ki 11 Mayıs 2011’de İstanbul’da imzaya açıldığı için İstanbul Sözleşmesi olarak anılan Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi, 46 ülke tarafından imzalanmış ve şimdiye değin 34 ülke tarafından onanmıştır. Türkiye imzalayan ve onaylayan ilk ülke konumundadır. Çok taraflı bir uluslararası sözleşmenin imzacı devletlerden biri tarafından tek yanlı feshi söz konusu olamaz. Ancak çekilme söz konusu olabilir. Nitekim İstanbul Sözleşmesi’nin 80. maddesinde çekilme öngörülmüştür.

Sadece “çekilme” değil

Erdoğan’ın bu sözleşmenin

“feshedilmesine” karar vermesi, çekilme anlamında yorumlansa bile doğru değildir. Çünkü İstanbul Sözleşmesi, -adında da belirtildiği gibi- kadınlara yönelik şiddeti, aile içi şiddeti, cinsel tacizleri önlemeye yönelik bir uluslararası sözleşmedir.

Birtakım gerici çevrelerin baskısıyla Erdoğan’ın kendi başbakanlığı zamanında imzalanmış ve Meclis’te bütün partilerce onaylanması uygun bulunmuş, başında bulunduğu bakanlar kurulunca onaylanmış bir sözleşmenin feshine karar vermesi dramatik bir gelişmedir.

İstanbul Sözleşmesi’nden çekilmek, Türkiye’yi kadınlara karşı şiddeti, aile içi şiddeti, cinsel tacizleri onaylayan bir ülke durumuna düşürecek; Avrupa Konseyi ülkeleri arasında yalnızlaştırarak Avrupa

Birliği kapılarının tamamıyla kapanmasına yol açacaktır.

Ayrıca 3718 sayılı Karar, kadınlara karşı doğuracağı sonuçlarla anayasanızın 2. maddesindeki “insan haklarına saygılı” hukuk devleti” ilkesine, 10. maddesindeki cinsiyet eşitliğine aykırı olduğu gibi, devletin kadın-erkek eşitliğinin “yaşama geçmesini sağlamak” yükümlülüğüne de ters düşmektedir.

Verilen karara karşı bütün kadın kuruluşlarının Anayasa aykırı idari bir işlem olarak Danıştay’a başvurma hakkı vardır. Ayrıca bütün kadınlarımızın kendilerini her türlü şiddetin önüne atan bu karara karşı gerekli demokratik tepkiyi göstereceklerine şüphe yoktur. Bu direnişte erkeklerimiz de onların yanında yer alması gerekir.

Tanımiyoruz!

Çok darbeli bir haftayı geride bıraktık. En ağırını Meclis'e yapılandı. **Erdoğan** Meclis'in kararları nasıl vereceğini dokümanmazlıklarda tarif etmişti:

"Genel kurulda hemen eller iner, kalkar..."
O kadar!

İstanbul Sözleşmesi için buna bile gereksinim duyulmadı. Cumhurbaşkanlığı kararı ile Türkiye'nin bu sözleşmeden çekildiği açıklandı.

Önce adını tam yazalım; kamuoyunda İstanbul Sözleşmesi diye bilinen bu metnin başlığı şöyle:

"Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadele Hakkındaki Avrupa Konseyi Sözleşmesi."

Özü hem kadına hem de çocuğa yönelik şiddetin önlenmesi.

Türkiye'de iktidar böyle bir sözleşmeden çekilme kararı aldı!

Böyle bir sözleşmeye öncülük eden ülke kim?

Türkiye.

Adı neden İstanbul?

Çünkü İstanbul'da imzalandı.

Sözleşmeye imza koyup ilk çekilen ülke kim?

Türkiye!

Aziz Nesin ne desin?

Hukukun temel ilkelerinden biri de şudur: Usul, esasın kapısıdır.

Bir kararı usulüne göre almazsanız, esasına bakılmaz bile. Geçersizdir.

Erdoğan'ın hafta sonu sabaha karşı Resmi Gazete'de yayımlatarak aldığı karar, özünde yoktur. Çünkü uluslararası sözleşmelerden bu şekilde çekilme yöntemi yok.

Kadına yönelik şiddetin ve ev içi şiddetin önlenmesi, AKP içinde de taraftar bulmuştu. Zaten 2014'te Meclis'te onaylandığında bunu "müjde", "devrim" olarak sunmuşlardı. Tarikatlar sözleşmenin kaldırılması için bastırıldığında kamuoyu önünde olmasa bile karşı durmuşlardı. Erdoğan da "denge" aramıştı. Demek ki son kararı bu yönde oldu. Ancak konuyu kamuoyu ile çatalı paylaşıyorlar. Bir yandan tarikatların teşekküllerini kabul ediyorlar bir yandan da şöyle diyorlar:

"Mevcut yasalarımızla bu mücadeleyi zaten yapıyoruz. Gerekirse Ankara sözleşmesi yaparız!"

Akıl devreden çıktıktan sonra her şey geçerli! Ankara'daki bir başka yorum da şu:

Cumhurbaşkanlığı kararına karşı Cumhurbaşkanlığı Mahkemesi'ne Cumhurbaşkanlığı kararına karşı Danıştay'a dava açılabilir. Erdoğan bu kararın bu usulle geçerli olmadığını biliyor. "Ben sözümde durdum" deyip işi sürece bırakıyor. Zira Meclis'te oylanacak olsa fire çıkabilirdi!

İşler hukuki değil, keyfi yürüdüğü için hiçbir senaryoyu küçümsememek gerekiyor.

Artık asıl olan iktidarın attığı adımlar değil.

Zira Türkiye'de iktidar yok. Çünkü iktidar meşruiyete dayanır. İktidarlar oyu halktan, meşruiyeti de hukuktan alır. Türkiye'de böyle bir iktidar yok. Anayasa, yasa, kurum, kural tanımayan keyfi bir yönetim var.

Artık asıl olan böyle bir yönetime karşı seçenek oluşturmak.

Altını çizelim, bu gidişe muhalefet etmek değil, seçenek oluşturmak gerekli.

Muhalefet etmekle seçenek oluşturmak aynı şey değil.

Eğer sadece muhalefet ederseniz, bu yönetimi meşrulaştırmış olursunuz.

Öyle ya bir yanda ülkeyi yöneten var, bir yanda da ona muhalefet eden var. Al sana demokrasinin alfabesi. Bundan âlâ demokrasi mi olur?

Kuvvetler ayrılığını bitirerek anayasaya elveda dediler...

Kararlarını tanımayarak Anayasa Mahkemesi'ne elveda dediler...

Şimdi de hiç sayarak Meclis'e elveda diyorlar...

Atılan bütün hukuk dışı adımlar için Türkiye'nin kaynaklarını peşkeş çeken tüm satışlar için millete giderek haykırarak yeni bir başlangıç yaratmaz mı:

Tanımiyoruz!

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI'NDAN İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NDEN ÇEKİLME SAVUNMASI:

Kamuoyunda hassasiyet yarattı

Dişişleri Bakanlığı, Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararıyla ilgili ABD ve Avrupa Birliği (AB) başta olmak üzere yabancı ülkelerden gelen tepkilere yanıt verdi. Dışişleri'nin son dönemdeki açıklamalarına göre daha itidalli bir dilin kullanıldığı dikkat çeken açıklamada sözleşmedeki bazı unsurlar ve uygulamaların "kamuoyunda hassasiyet yarattığı" öne sürüldü ve "Türkiye Cumhuriyeti'nin sözleşmeden çekilmesi, kadına karşı şiddetle mücadelede önün vermesi olarak yorumlanmamalıdır" denildi. Avrupa Konseyi üyesi birçok ülkede sözleşmeye ilişkin tartış-

malar yaşandığı ve sözleşmeyi imzalayan bazı ülkelerin sözleşmeyi onay safhasına getirmedikleri kaydedilen açıklamada şu ifadelere yer verildi:

"Türkiye Cumhuriyeti'nin ulusal mevzuatında kadın hakları en ileri normlarla güvence altına alınmıştır. Ülkemiz bu zamana kadar olduğu gibi bundan sonra da kadına karşı şiddete sıfır tolerans anlayışı, ayrıca kadın haklarının daha da güçlendirilmesi ve kadına karşı şiddetle mücadelede etkin sürdürülmesi amacıyla gerekli tüm tedbirleri ilgili kurum ve kuruluşlarıyla birlikte almaya devam edecektir." • ANKARA/Cumhuriyet

ANTONY BLINKEN: DERİN BİR HAYAL KIRIKLIĞI YARATIYOR

ABD Başkanı Joe Biden'ın Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararını "cesaret kırıcı bir adım" diyerek nitelemesinin ardından, Dışişleri Bakanı Antony Blinken de eleştirdi.

Blinken, Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararına ilişkin yaptığı sosyal medya paylaşımında, "Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı derin bir hayal kırıklığı yaratıyor. Küresel olarak cinsiyete dayalı şiddetle mücadele etmeliyiz ve İstanbul Sözleşmesi gibi araçlar da dahil olmak üzere kadınlar için koruma sağlamalıyız" ifadelerini kullandı.

• Haber Merkezi

Cumhuriyet Gazetesi, Başlık 67, (23.03.2021)

'İstanbul Sözleşmesi halen yürürlüktedir'

CHP Genel Başkan Koordinatör Başdanışmanı Erdoğan Toprak, İstanbul Sözleşmesi'nin Cumhurbaşkanlığı kararı ile feshedilmesinin yok hükmünde olduğunu belirtti. Toprak şunları söyledi: "Kararı imzalayan Erdoğan, ülkeyi ve Türk kadınlarını ortaçağ karanlığına götürecektir kapıları açtı. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmek, ancak TBMM'de kabul edilecek bir yasanın cumhurbaşkanınca onayıyla mümkündür. Onun dışındaki kararlar, geçersizdir. İstanbul Sözleşmesi halen yürürlüktedir. İptal edileceğini Erdoğan da biliyor ama gerçek gündemi gizlemek, din istismarcılarına yaranmak için akıl ve mantıkdışı senaryoları sergilemekten esef duymuyor. 'Yine kandırılmışım' diyecek." • ANKARA/Cumhuriyet

Cumhuriyet Gazetesi, Başlık 68, (23.03.2021)

'Kadın cinayetlerini meşrulaştırmak demek'

Birleşik Kamu-İş Konfederasyonu Genel Başkanı Mehmet Balık, İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesine ilişkin "Anayasamıza göre yok hükmündedir. Kadın cinayetlerini meşrulaştırmak demektir. Türkiye Cumhuriyeti'nde kadının ismini dahi hazmedemeyen gerici güçlerin ısrarı ile alınan karar, laik ve demokratik anayasal düzenimizi de açıkça hedef almakta" dedi. Balık, yazılı açıklamasında, "Tek adam rejimi ile yönetilmenin ne demek olduğuna şahit olduğumu" da vurguladı. • ANKARA/Cumhuriyet

Balık

Dava dilekçesinde, 'Sözleşmeden çekilme kararı kamu yararına aykırı, Meclis'in yetkisi gasp edildi' denildi

Art arda iptal davaları

İstanbul, Ankara, Antalya, Adana ve Mersin baroları, HKP, sivil toplum kuruluşları ve eski YARSAV Başkanı Eminagaoglu'nun da aralarında bulunduğu çok sayıda hukukçu, İstanbul Sözleşmesi'nin Cumhurbaşkanı kararı ile feshedilmesine karşı Danıştay'da dava açtı. CHP, İYİ Parti ve DEVA Partisi de dava hazırlığında.

Meclis tarafından onaylanan bir uluslararası sözleşmenin Cumhurbaşkanı kararı ile kaldırılmasının "TBMM'nin yerine geçilerek fonksiyon gaspı yaratan bir işlem" olduğunu vurgulayan eski YARSAV Başkanı Ömer Faruk Eminagaoglu, İstanbul Sözleşmesi'nin Cumhurbaşkanı kararı ile feshedilmesine karşı kadın bir müvekkilinin adına Danıştay'da dava açtıklarını duyurdu.

Anayasaya aykırı

İnsan hak ve özgürlükleri ile ilgili konuların yalnızca yasa veya uluslararası sözleşmelere konu olabileceği ve bu nedenle de onaylama ya da kaldırmak için TBMM işlemi gerektiği vurgulanan dilekçede, sözleşmenin feshedilmesine dayanak gösterilen kararnamenin de bu açıdan anayasaya aykırı olduğu ve Anayasa Mahkemesi'ne başvuru yapılması gerektiği kaydedildi.

Twitter'dan duyurdular

Önce Çocuklar ve Kadınlar Derneği'nin Twitter hesabından yapılan paylaşımda da "Önce Çocuklar ve Kadınlar Derneği olarak gece yarısı 02.00'de İstanbul Sözleşmesi'ni feshettiğini ilan eden Cumhurbaşkanı kararına karşı Danıştay başkanlığına hitaben, işlemin iptali hakkında dava açmış bulunuyoruz" ifadeleri kullanıldı.

Bakan Selçuk böyle savundu

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk ise sözleşmenin kaldırılmasını, farklı ülkeleri örnek göstererek savundu. Selçuk, "Dünyada 200'e yakın ülke var. 47 Avrupa Konseyi üyesinden 19'u çekinceyle onay vermiş, 11'i imzalayıp onaylamamış, 2'si işlem yapmamış. Kadına yönelik şiddetle mücadeledeki net duruşumuz çeşitli sebeplerle diğer konsey ülkelerinde de tartışılan bir metne indirgenemez" dedi.

ANKARA İSTANBUL / Cumhuriyet

POLİS ŞİDDETİNE MARUZ KALAN KADINLAR YERLERDE SÜRÜKLENDİ

Taksim Cumhuriyet Anıtı'nın çevresinde oturma eylemi yapan kadınları, meydana yoğun güvenlik önlemi alan polisler abluka altına aldı.

Kadınlara abluka

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu ve Kadın Meclisleri, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın kararıyla Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesine karşı protestolarına dün Taksim Meydanı'ndaki eyleme devam etti. Kadınlar eyleme başlamadan polis tarafından gözaltına alınmak istendi. Polis şiddetine maruz kalan kadınlar yerlerde sürüklenerek polis otosuna bindirilmeye çalışıldı. Kadınlar eylemlerini polis ablukasında sürdürdü.

Oturma eylemi sırasında "Kadın cinayetlerini durduracağız", "Asla yalnız yürümeyeceksin" ve "İstanbul Sözleşmesi yastır" sloganları atan kadınlar "Kararı geri çek, sözleşmeyi uygula" dövizleri taşıdı. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu Genel Sekreteri Fidan Ataselim, "Biz eşit ve özgür yaşamak istediğimiz-

de erkek şiddetiyle karşılaşan kadınlar. O yüzden, kadınları yaşatacak İstanbul Sözleşmesi'ni uygulatacağız. Sizin aldığınız kararlar, ömür boyunca yanınızı bırakmayacak. Kimin yanında, kimin karşısında olduğunuz hep yüzünüzün karşısında olacak. Kadınların bizimle buluşmasını engellemek üzere diktiğiniz bu kalkanları açın, geri çekilin. Asla vazgeçmeyeceğiz, pes etmeyeceğiz" diye konuştu.

Balkonlarda eylem

Kadınlar, İstanbul Sözleşmesi'ni fesih kararını dün 21.00'de balkonlarda tence-tava eylemiyle protesto etti. #İstanbulSözleşmesiİçinSesÇıkar etiketiyle sosyal medyadan yapılan çağrıya yanıt veren kadınlar, "İstanbul Sözleşmesi'nden vazgeçmiyoruz" dedi. • İSTANBUL/Cumhuriyet

'İKTİDARIN İTİRAF BELGESİ'

ADD SAMSUN ŞUBESİ:
VAZGEÇMİYORUZ

Atatürkçü Düşünce Derneği (ADD) Samsun Şube Başkanı Dr. Işık Özkefeli, "İstanbul Sözleşmesi Yaşatır" başlıklı basın açıklaması yaptı. İlkadım'daki Süleymaniye Geçidi'nde yapılan açıklamada Özkefeli, "Bizlerce 'yok' hükmündedir. Bu karar; yetki gaspıdır, hukuksuzluktur! Bu karar, Türkiye Cumhuriyeti'nin demokratik, laik niteliklerine büyük bir saldırdır. Bu karar, iktidarın kadına bakış açısının itiraf belgesidir" dedi. • **CEMİL CİĞERİM**

'KARARI TANIMIMYORUZ'

ŞANLIURFA BAROSU KADIN
HAKLARI MERKEZİ

Şanlıurfa Barosu Kadın Hakları Merkezi, Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesine tepki gösterdi. Baro Başkanlık Binası önünde toplanan kadınlar, İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanmasını istedi.

Şanlıurfa Barosu Kadın Hakları Merkezi Başkanı Nahide Polat Aslan, "İstanbul Sözleşmesi'ni kendisine bir tehdit olarak gören siyasi iktidarın baskıcı ve ataerkil isteklerine teslim olmayacağız. Meşruiyeti bulunmayan bu kararı tanımıyoruz, tanımayacağız" dedi. • **Haber Merkezi**

Cumhuriyet Gazetesi, Başlık 73, (23.03.2021)

'İNSAN HAKLARI İHLALİ'

İstanbul Barosu'nun dava dilekçesinde, kadına yönelik şiddetin bir insan hakları ihlali olduğu vurgulandı. Özetle şu ifadeler yer aldı: "İstanbul Sözleşmesi şiddeti önleme ve şiddetten koruma amacıyla düzenlenen temel bir insan hakları sözleşmesidir. İnsan onurunu korumanın teminatıdır. Bu teminatın sağlanması için İstanbul Barosu'nun açtığı bu davada hukuksal menfaati ve Avukatlık Kanunu'nun 76., 95/21. maddeleri uyarınca görevi bulunmaktadır." • İSTANBUL/Cumhuriyet

Cumhuriyet Gazetesi, Başlık 74, (23.03.2021)

'FONKSİYON GASPI'

Ankara Barosu'nun Danıştay 10. Dairesi Başkanlığı'na verdiği dilekçede, anayasanın 90. maddesinde açıkça "kanun" hükmünde olduğu belirtilen uluslararası sözleşmelere ilişkin tasarruf yetkisinin TBMM'de olduğu vurgulandı. Ancak İstanbul Sözleşmesi'ni fesheden Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin, anayasanın bu maddesine uymadığı belirtilerek, "Anayasaya aykırılık teşkil etmektedir" denildi. Yapılan işlemin "fonksiyon gaspı" olduğu belirtildi. • ANKARA/Cumhuriyet

Faşizmin daniskası, şeriatın ayak sesi

Bir sabah uydandık ki gece yarısı operasyonu yapılmış. Türkiye, ilk imzacısı olduğu İstanbul Sözleşmesi'nden Cumhurbaşkanı'nın kararı ile çekilmiş!

Daha açık yazalım: **Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi**'nden tek tarafı olarak çıkmış...

2008-2020 Aralık arasında 3 bin 621 kadının erkekler tarafından öldürüldüğü bir ülkede, mağdurların korunması ve şiddet uygulayanların adaletle teslim edilmesi için en etkili hukuki dayanak olan tek kişinin imzası ile ayrılmışız!

Ardından Saray şakşakçıları çıkmış piyasaya; neymiş İstanbul Sözleşmesi ile "aile yok edilmek isteniyormuş", "geleneklerimize aykırıymış"...

Katil ailedense susulacak mı? 3 bin 621 kadın cinayetinin yüzde 48.4'ünde faili, eş ya da sevgili; yüzde 30.2'sinde aile ve akraba üyeleri. Bu durumda korunmak isteyenler şiddetin faileri mi, mağdurları mı?

Korunmak istenenler, aile içinde karısına, kızına, kız kardeşine, annesine fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik şiddet uygulayanlar mı, tecavüz edenler mi?

Korunmak istenenler, kız çocukları gelin yapmak isteyenler mi? Öyle ya, şiddet tavan yaparken kadınları korumayı amaç edinen sözleşmeden çıkılıyorsa bunları sormak gerekir!

Sözleşmeden bir gece ansızın çıkılmasının amacını, buna en çok sevilenleri görünce anlıyoruz. Pedofiliye karşı yasaların hedef

ise belediye başkanlarının belediye şirketlerine yönetim kurulu atama yetkisini alıyor, Andımız'ı kaldırıyor, devlet madalyalarından **Atatürk** kabartmasını çıkarıyor.

Hafta sonunda kadınlar Türkiye çapında sokağa çıkıp seslerini duyurdu ama iktidar ancak **Biden**'den yorum gelince açıklama yaptı.

İletişim Başkanlığı'nın açıklamasında şöyle deniyor: "**Başlangıçta kadın haklarının güçlendirilmesini teşvik etmeyi amaçlayan İstanbul Sözleşmesi, Türkiye'nin toplumsal ve ailevi değerleriyle bağdaşmayan eşcinselliği normalleştirmeye çalışan bir kesim tarafından manipüle edilmiştir.**"

Çekilme bahanesi buymuş! Özü kabahatinden büyük denir ya, tam öyle bir durum.

Öncelikle eşcinsellik, bozukluk ya da anormal değildir, temel ana cinsel yönelimlerden biridir. Anormal olan homofobi ve transfobidir. Birileri yok dese de LGBTI+ vatandaşlar vardır ve devlet bu çağda yetişkin insanların yatak odalarından çıkmayı öğrenmek zorundadır.

Devlet adına yapılan açıklama, açıkça LGBTI+ bireylere karşı ayrımcılıktır ve kendini böyle tanımlayanlara yönelik kötü muameleyi ve şiddeti teşvik edebilecek bir yaklaşımdır.

Kendi imzaladıkları İstanbul Sözleşmesi'nden taret ve cemaat şantajı ile çıkınca mantıklı bir açıklama yapmakta zorlanan hükümet, bula bula eşcinsellik bahanesini buldu.

Sözleşme LGBTI+ bireylerden açıkça söz etmemesine karşın, öngörülen

alan Yıldız Teknik Üniversitesi (YTÜ) öğretim üyesi **Bedri Gencer**, fesih kararı nedeniyle AKP'li Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'a teşekkür etti mesela...

Süresiz Nafaka Mağdurları Platformu'nun kurucusu **Mesut Arabal**, "yeni hedefin Medeni Kanun olduğunu" söyledi. AKP Sarioğlan Gençlik Kolları Başkanı **Mevlüt Ünsal**, "kurtuluşun hilafette olduğunu" yazdı.

Kendini Allah'ın sözcüsü sanıyor olmalı ki **Abdurrahman Dilipak**, "İstanbul Sözleşmesi Allah'a karşı bir komplodur" dedi.

Kimse kimseyi kandırmasın; sözleşmeden, tarikat ve cemaatlere, Sadedet Partisi tabanına mesaj yollamak için çıktı AKP. Nasıl Andımız, "ulus yerine ümmet" vurgusu yapmak için kaldırıldıysa, sözleşme de "toplumsal ve ailevi değerler" vurgusuyla dinci faşist kesime yaranmak için feshedildi.

Hukukçular TBMM'nin onayladığı uluslararası sözleşmeden ancak yine TBMM onayı ile çıkılabileceğini belirtip "İstanbul Sözleşmesi yürürlükte" diyor; CHP ise Danıştay'a başvurmayı deniyor ama oradan ne çıkar bilinmez...

Danıştay, bir zamanlar idarenin yanlış uygulamalarına karşı kamunun çıkarını korurdu. Bugünlerde

korumanın (toplumsal cinsiyet, cinsel yönelim, toplumsal cinsiyet kimliği dahil), herhangi bir ayrıma yer vermeden tüm gruplara sağlanması gerektiğini belirtiyordu. Şimdi bunun fesih için gerekçe gösterilmesine kimse inanmaz. 10 yıl önce metni okudunuz mu diye sorarlar insana!

Ayrıca açıklamada, "çekilme kararının devletin kadınları korumaktan taviz verdiği anlamına gelmediği, aile içi şiddetle mücadelede asla vazgeçilmeceği" belirtilmiş. Oysa İstanbul Sözleşmesi, şiddete karşı evlilik şartı aranmadan koruma hükmü içeriyordu.

Anlaşıyor ki devlet, eşcinselleri ve evli olmadan ilişki yaşayanları dışlama gayretinde. İnsan hakkını korumayı hedefleyen bir sözleşmenin bu grupları da koruması sorun oluyorsa, bunun adı nedir biliyor musunuz?

Faşizmin daniskasıdır, şeriatın ayak sesidir.

Bu durumda bir gece ansızın tüm haklarımızı kaybetmeden önce...

Balkonda tencere tava çalılıp slogan atmanın ya da sosyal medyada fotoğraf paylaşmanın ötesinde, ciddi bir demokratik toplumsal direnişi örgütlemek gerekir. Türkiye, bir an önce seçime gitmelidir. Bu halk, bu iktidarı daha fazla taşıyacak durumda değildir.

İstanbul Sözleşmesi feshedildi: CB milli iradeye karşı mı?

“Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi” ya da kısaca İstanbul Sözleşmesi denilen uluslararası anlaşma, 45 ülke ve Avrupa Birliği tarafından imzalanan bir “İnsan Hakları Sözleşmesidir”.

Bu sözleşme 24 Kasım 2011’de Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde 247 milletvekilinden 246’sının kabul oyu vermesiyle 1 çekimser oya karşı kabul edilmişti. O bir çekimser milletvekili de sonradan yanlışlıkla çekimser tuşuna bastığını belirtmiş, oyunun kabul olarak değiştirilmesini istemişti.

Türkiye Sözleşmeyi Meclis’inde kabul eden ilk ülkeydi.

Özet olarak İstanbul Sözleşmesi, Meclis’te temsil edilen partilerin hepsinin katıldığı tam bir “Milli İrade” ile onaylanmıştı.

Bu açıdan Sözleşmenin tek bir kişinin kararı ile fesh edilmesi hem Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin yetkisinin, hem de orada, bütün partiler anlaştığı için, “oybirliği ile tecelli eden (yüzde 10 barajının elverdiği ölçüdeki) gerçek Millî irade”nin gaspı niteliği taşımaktadır.

Ünlü İnsan Hakları Hukucusu ve Savunucusu Kerem Altıparmak Meclis’e ait bir yetkinin Cumhurbaşkanı kararı ile kullanılması ve Sözleşmenin feshi konusunda Twitter’da şöyle dedi:

@KeremALTIPARMAK
20 Mart

“Cumhurbaşkanının Meclis yerine geçip yasama

İnlarının “Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi”nin feshedilmesini, tam tersine anlam taşıyan mesajlarla nasıl duyurduğunu sekiz örnekle paylaşmışım.

Bugün burada bunların hepsini tekrarlayacak değilim. Yalnız ilk işaret fişğini ateşleyen ve öteki mesajlara yol gösteren CB İletişim Başkanı’nın “tweet”ini alıntıyla makale yiteneceğim: (Meraklısı elbette internet siteme bakabilir.)

**Fahrettin Altun
@fahrettinaltun
Türkiye devlet görevlisi
20 Mart**

“Dünden bugüne Cumhurbaşkanımız @RTERdogan liderliğinde kadınların toplumsal, ekonomik, siyasi ve kültürel hayata daha fazla katılmaları için verdiğimiz mücadeleyi kararlılıkla sürdürüyoruz. Kadınlar, hayatın nesnesi değil öznesidir! Her zaman #GüçlüKadın-GüçlüTürkiye diyeceğiz.”

Altun’un bu mesajından sonra iktidar mensuplarının bütün mesaj ve söylemleri aynı doğrultuda, sanki gerçekten kadın haklarını korumak için bir adım atılmış gibi, devam etti.

Bu konuda şöyle bir özet yapılabilir:

- 1) CB’nin fesh kararını “Şahsım Devleti Anayasasına” göre bile Anayasa’ya aykırı görünmektedir.
- 2) Sadece TBMM’nin yetkisinin değil, anlaşmanın onayı kararı oybirliğiyle

işlemi yapması durumunda “fonksiyon gaspı” vardır. Bu işlemin yaptırımını “yok hükmünde olması”dır. #İstanbulSözleşmesi’ni kaldıran CB kararı ancak yasayla yapılabilecek bir işlem olduğu için yoklukla malûdür. Sözleşme de yürürlüktedir.”

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Adem Sözüer de Twitter mesajıyla bunun bir “yetki gaspı” olduğu görüşünü belirtti:

@AdemSozuer

20 Mart

“ANAYASA MADDE 90

Usulüne göre yürürlüğe

konulmuş Milletlerarası Andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. Anlamı #İstanbulSözleşmesi yürütmeye tasarrufuyla feshedilemez. Yetki gaspıyla TBMM devre dışı bırakılmaz.”

Eski İstanbul Barosu Başkanı ünlü hukukçu Turgut Kazan da aynı görüştedir:

@turgutkazan

20 Mart

“İstanbul Sözleşmesi Anayasa’nın 90. maddesi uyanınca yasayla onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Böyle bir sözleşmeden Cumhurbaşkanını kararnamesiyle çıkılamaz. Dolayısıyla, TBMM yeni yasa yapmadıkça İstanbul Sözleşmesi yürürlüktedir.”

Sevgili okurlarım, dün, internet sitem “www.kongar.org”da iktidar mensup-

ları onay kararının oybirliğiyle alınmış olduğu için, “Millî İradenin” de gaspı söz konusudur.

3) İktidar mensupları fesih kararıyla kadınları hem korumasız bırakmakta hem de kadın haklarını geliştirdiklerini iddia etmektedirler.

4) Meclis’teki bütün partilerin oybirliği ile kabul ettikleri bir anlaşmanın, tek bir kişinin kararı ile fesh edilmesinin açıklanması, “Şahsım Devletinin” ne denli Antidemokratik olduğunu bir göstergesi olarak düşünülebilir.

5) Bu karar, siyaseten, iktidarı oy kaybettikçe, “kitle partisi” olmak iddiasından iyice vazgeçtiğini ve “ideolojik bir azınlık partisi” konumuna razı olduğunu göstermektedir.

6) Alınan garip ve tutarsız kararlar ve yapılan uygulamalar sadece “İnsan Hakları”, “Kadın Hakları”, “Hukuk Devleti” ve “Demokrasi” gibi hukuk ve siyaset alanlarında değil, ekonomi ve dış politika alanlarında da dikkati çekmektedir.

Bu bakımdan İstanbul Sözleşmesi’nin feshi münferit bir olay gibi görünmemektedir.

Türkiye, “ideolojik bir azınlık partisi konumuna düşmüş bir iktidar adına” tek bir kişinin aldığı garip ve tutarsız kararların ve yapılan uygulamaların yarattığı şok dalgalarına daha ne kadar dayanabilecektir bilemiyorum!

Yaşamdan Tiyatroya Tiyatrodan Yaşama

Mutsuz insanlar ülkesi olduk. Bir kaosun ortasında soluk almaya çalışırken bir de bakıyoruz bir gece yarısı "İstanbul Sözleşmesi" Cumhurbaşkanı'nın imzasıyla, bir karama-meyle feshediliveriyor! Neden? Sözleşmenin bir karamame ile apar topar yok sayılmayacağını okuyoruz. dinliyoruz hukukçulardan. Ama yine de fütursuzca atılan bu adım, hiç kuşku yok ki Türkiye'nin dünya perspektifinde hangi düzleme evrildiğinin açık bir göstergesi olacaktır. Ve kadınlar asla susmayacaktır bu yapılan yanlış karşısında.

Kadına şiddet ve ötesi

Zehra İpşiroğlu'nun İkaros Yayınları'ndan çıkan son kitabı, *Yaşamdan Tiyatroya Tiyatrodan Yaşama*. Kadına şiddetin, göçün, savaşın tiyatro üzerinden işlendiği bir çalışma. Yazar, "Tiyatro yaşama ne katabilir" sorusundan yola çıkarak izini sürdüğü oyunlar üzerine inceleme, deneme, eleştiri ve söyleşilerini dört bölümde toplamış. Çağımızın ve günümüzün en önemli sorunlarından biri olan göç sorununu gündeme getirdiği bölümde, küreselleşen bir dünyada kültürler ötesi etkileşimleri de mercek altına alıyor. Savaş, göç, kadının aidiyeti, ırkçılık, faşizm gibi sorunları, izlemiş olduğu yerli, yabancı oyunlar üzerinden sahneleme düzleminde inceliyor.

İpşiroğlu, kitabın "Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet Kültürü" bölümünde kadına şiddet, kimlik arayışı ve baskılara karşı direniş gibi temaları içerden bir bakışla ele alıyor. Son yıllarda yazdığı oyunlar üzerinden giderek yapıyor bunu. Örneğin "Lena, Leyla ve Diğerleri"nde kadın ve kimlik arayışını bir göç öyküsü olarak gündeme getirirken ülkemizde yaşanan modern ve geleneksel yaşam kutuplaşmasına gönderme yapıyor. "7 Kadın: Anlatılmayan Öyküler" adlı oyunu Duygu Asena Roman Ödülü'nü almış olan "Haneye Tecavüz"den yola çıkarak dijital tiyatroya uyarladığı bir çalışma. Bu oyunda da yine toplumsal cinsiyet konusunu ayrıntılarıyla irdeliyor. Bu bölümde yer alan diğer yazılarda ise Almanya'da ve bizde son yıllarda toplumsal cinsiyet konusunu ele alan sahnelemelerden örnekler getiriyor. Boğaziçi Gösteri Sanatları Topluluğu'nun "Zabel", Altıdan Sonra Tiyatro'nun "Nihayet Makamı" gibi...

Şiddetin farklı yüzleri

Kadına şiddetten savaşa kadar uzanan şiddet konusu kitabın ağırlığını oluşturuyor. İpşiroğlu, "Şiddetin Farklı Yüzleri" başlığı altında, yakın tarihimizde büyük bir kara leke olarak yer alan 1993 Sivas olayları ve **Genco Erkal** tarafından yazılmış olan "Sivas 93" üstüne sanatçı ile yaptığı söyleşi belgesel tiyatronun günümüzde de hâlâ gizilgücünü sürdürdüğünü gösteriyor.

Şiddetin sıradanlaştırıldığı bir ortamda tiyatronun sorgulayan tavrı, şiddet konusuna nasıl yaklaştığının irdelenmesi önemli.

Kitabın son bölümü **Aziz Nesin, Halidun Taner** gibi büyük ustaların yapıtlarına yer veriyor. Mizah ve taşlamanın hem rahatlatıcı hem de düşündürücü yanının altı çizilerek günümüzdeki önemi dile getiriliyor.

Sonuçta, Zehra İpşiroğlu, *Yaşamdan Tiyatroya Tiyatrodan Yaşama* adlı kitabında Türkiye'den ve yurtdışından örneklerle keşifliyor yaşama tiyatroyu. Tiyatroseverlerin sevecek okuyacakları bir kitap.

Hasan Anamur'un Anısına

2017 yılında yitirdik gerçek bir beyefendi olan **Hasan Anamur**'u. Uzun yıllar hem Eleştirmenler Birliği'nde hem de İÜ Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü'nde birlikte çalıştık. Yazınsal çeviri ve çeviri kuramı alanında Fransa ile kurduğu köprüler nedeniyle "**Palmes academiques**" nişanıyla ve Şövalye unvanıyla onurlandırılmış bir akademisyen. Ne güzel ki geçen günlerde de bir kıymet bilirlilik örneği olarak yıllarca hocalık yaptığı Yıldız Teknik Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü tarafından **Prof. Dr. Hasan Anamur'un Anısına** adlı bir kitap yayımlandı. Hasan Anamur'a saygı olarak edebiyat, tiyatro, yazınsal çeviri ve de çeviri tarihi ve çeviri kuramı üstüne yazılmış yazılardan oluşan bir eser. Tiyatro'ya ayrılan bölümde Doç. Dr. **Beki Haleva**, Prof. Dr. **Arzu Etensel İdem** ve sevgili hocamız Prof. Dr. **Özdemir Nutku** imzalarını görüyorum. Kitabı yayına hazırlayanlar **Sündüs Öztürk Kasar**, Beki Haleva, **Lale Arslan Özcan**, **Pınar Güzelyürek Çelik**.

Bir kez daha selam ediyorum buradan değerli akademisyen, çevirmen, eleştirmen, dost insan Prof. Dr. Hasan Anamur'a...

AVRUPA'DAN İSTANBUL SÖZLEŞMESİ TEPKİSİ:

Ortaçağa dönüş!

Avrupa Birliği (AB) zirvesi için geri sayım sürerken Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çıkması ve HDP'ye kapatma davası hamlesi Brüksel'de tepkilerin merkezinde. Dün Brüksel'de Avrupa Konseyi'ndeki oturum öncesinde açıklamalarda bulunan Almanya Dışişleri Bakanı Heiko Maas, "Son günlerde gördüklerimiz, HDP'ye kapatma davası ve özellikle İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesi kesinlikle çok yanlış sinyaller" dedi.

DW'nin haberine göre Türkiye ile Yunanistan arasındaki Doğu Akdeniz gerginliğine de değinen Maas, gerginliğin yatıştırılmasına dönük "işaretler olduğunu" belirtti. Türkiye ile ilgili olarak "ışık ve gölgenin" aynı anda bulunduğunu ifade eden Maas, "Türkiye'den gelen bu karışık sinyalleri tartışacağız ve diyalogun sürmesini hedeflemeye devam edeceğiz" dedi.

Lüksemburg Dışişleri Bakanı Jean Asselborn ise İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmenin "ortaçağa dönüş" anlamına geldiği vurgusu yaptı. "Bu, Türkiye ile normal ilişkiler kurmak için ihtiyaç duyduğumuz yol değil" diye konuştu.

AB zamana yayacak

Öte yandan AA'nın haberine göre perşembe günü başlayacak AB zirvesi çerçevesinde birliğin Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Josep Borrell'in sunacağı raporda geçen aralıktan bu yana çeşitli konularda Türkiye'nin daha sakin ve yapıcı tavır sergilediği görüşü yer aldı. Yeni tip koronavirüs salgınının ortak çıkar ve yapıcı ilişkinin önemini ortaya çıkardığı ifade edilen raporda, kırılgan sürecin ilerleyebilmesi hakkında bir hükme varmak için zamana ihtiyaç bulunduğu kaydedildi.

Türkiye'nin "AB ile hakiki bir ortaklık geliştirmek için yapıcı şekilde ilerlememesi" halinde, bunun "ekonomik ve siyasi sonuçları" olacağına işaret edildi. Yunan Kathimerini gazetesinin haberine göre ise Atina Doğu Akdeniz, Kıbrıs, göçmenler başta olmak üzere Türkiye konusundaki endişelerini yansıtan Borrell'in raporunun bu halinden memnun. Haberde raporda, AB'nin Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çıkmasından rahatsız olduğununun da belirtildiği kaydedildi.

246 OYLA KABUL EDİLDİ TEK İMZAYLA FESHEDİLDİ

Kadını şiddetten korumaya yönelik uluslararası İstanbul Sözleşmesi'nin ilk imzacısı olan Türkiye, Cumhurbaşkanlığı kararı ile sözleşmeden çekildi

Kadınlar meydanlarda tepkilerini böyle haykırdı.

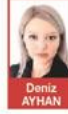
Kadın hakları ve kadına şiddetin önlenmesinin simgesi olan İstanbul Sözleşmesi yürürlükten kalktı. Kadınları şiddetten korumak için hazırlanan sözleşmeyi ilk onaylayan ülke olan Türkiye, Cumhurbaşkanlığı Tayyip Erdoğan'ın imzası ile sözleşmeden çekildi. Sözleşme 2011'de TBMM'de görüşülüp AKP, CHP, MHP ve BDP'nin 246 oyuyla kabul edilmişti.

Türkiye'nin hazırlanmasında da etkin rol oynadığı sözleşme, muhafazakâr siyasiler ile hükümet yanlısı medyanın 'Gizli amaç aileyi yok etmek' iddialarıyla hedefe konuldu. Muhafazakar çevreler, "Dini hassasiyetler hedef alınmıyor, en basit insani müdahaleleri bile şiddet olarak

tanımlıyor, eşcinselliğin yanında kalkan görevi yapıyor, eşler arasında arabuluculuk yasaklanıyor" diyerek sözleşmeye tepki gösteriyordu. Bazı siyasiler 'sözleşmeden çekilme'yi iktidara destek vermenin şartı olarak ortaya sürdü. Saadet Partili Oğuzhan Asiltürk 28 Ocak'ta Cumhurbaşkanlığı Erdoğan ile görüşüp sözleşmenin kaldırılacağını açıkladı. Sözleşmenin kabul edilmesinden sonra kadına şiddet vakalarının 10 kat arttığını öne süren SP lideri Temel Karamollaoğlu ise "Aileyi korumadan kadına şiddeti önleyemezsiniz. Tür-

kiye'de kadını öne çıkaracağız diye aileyi yok saymanın yollarını aramıyor" ifadesini kullandı.

İletişim Başkanı Fahrettin Altun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin Resmi Gazete'de yayımlanmasının ardından sosyal medyadan kadınların hayata daha fazla katılmaları için mücadele edildiğini vurgulayarak, "Kadınlar, hayatın nesnesi değil öznesidir" dedi. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt Selçuk da "Kadına yönelik şiddetle mücadelemizi sıfır tolerans ilkesi ile kararlılıkla sürdüreceğiz" açıklamasını yaptı.

Deniz AYHAN

Dersini kadınlar verecek

ÇEKİLME KARARINI TANIMIYORUZ

CHP'li milletvekilleri ve Kadın Kolları Başkanı Aylın Nazlıka basın toplantısı düzenledi. Ortak metni okuyan CHP Genel Başkan Yardımcısı Selin Sayek Böke "İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararını tanımıyoruz, tanımayacağız" dedi.

Bu ucube sistem değişecek

İYİ Parti lideri Meral Akşener, İstanbul Sözleşmesi'ne ilişkin gelişmelere sosyal medyadan tepki gösterdi. Akşener, "Hedefinde kadın olan bu kirli zihniyeti besle-

Meral Akşener

yip İstanbul Sözleşmesi'ni de bahane gösteren acizler bilsin ki; Kadının hakkını, hukukunu çiğnetmeyeceğiz! Bu ucube sistem değişecek, İstanbul Sözleşmesi yeniden yaşatacak!" dedi.

GECE yarısı Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesi ve Merkez Başkanı Naci Ağbal'ın görevden alınması üzerine CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu, Merkez Yönetim Kurulu (MYK) ve Parti Meclisi (PM) olağanüstü toplantıya çağırdı. Toplantıda, İstanbul Sözleşmesi'nin Cumhurbaşkanı kararıyla feshedilmesinin yok hükmünde olduğu belirtildi, işlemin iptali için Danıştay'a başvurma kararı alındı. Kılıçdaroğlu'nun kurmaylarına "Cumhurbaşkanlığı bu yetkide ısrar ederse, Lozan Anlaşması'nı bile iptal edebilir. Ülkenin bir an önce erken seçime götürülmesi gerekiyor" dediği öğrenildi.

Kemal Kılıçdaroğlu

SONUNA KADAR SAVUNACAĞIM

Kılıçdaroğlu, toplantılardan önce Twitter hesabından "İktidardaki zorbaya kadınlar dersini verecek. #İstanbulSözleşmesi geri gelecek!" diyerek bir video paylaştı. Kılıçdaroğlu, kadınlara "Bir gece yarısı kararnamesiyle 42 milyon kadının hakkı, hukuku onların elinden alınmaz. Hakkınızı, hukukunuzu savunacağım" diye seslendi. Başak KAYA/SÖZCÜ

KADINLAR SOKAKTA: VAZGEÇMİYORUZ

İSTANBUL Sözleşmesi'nin feshi kadınları ayağa kaldırdı. Türkiye'nin 27 kentinde kadınlar sokağa çıkarak, "İstanbul Sözleşmesi'nden vazgeçmiyoruz" dedi. Kadın dernekleri de kararın protesto etti. Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu Başkanı Canan Güllü, Cumhurbaşkanı Erdoğan'a seslenerek, "Biz yaşamak istiyoruz. Bu ülkenin kadınları olarak biz yine direnmeye İstanbul Sözleşmesi'nin gereklerini hayata geçirmeye mücadele ede-

ceğiz" dedi. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı ise yaptığı açıklamada "İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmeyi reddediyoruz!" ifadesini kullandı. İktidara yakınlığı ile bilinen KADEM ise "Sözleşme kadına şiddetle mücadele için önemli bir girişimdi. Geldiğimiz noktada zemininden koparılmış ve toplumsal bir gerilim öznesi haline dönüştürülmüş durumda. Verilen feshi kararını da bu gerilimin neticesi olarak okuyoruz" denildi. SÖZCÜ/İSTANBUL

Kadınlar, "Yaşamak istiyoruz" diye seslendi...

Kadınların İstanbul'daki eylemine polis müdahale etti.

'Karanlıkta yönetilen bir ülke haline geldik'

DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan, partisinin Ankara'daki genel merkezinde yaptığı açıklamada ülke gündemini değerlendirdi. Naci Ağbal'ın Merkez Başkanlığı görevinden alınmasına ve Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden Cumhurbaşkanlığı kararıyla ayrılmasına sert sözlerle tepki gösteren Babacan, "Bu iktidar ülkeyi yine, karanlıktan

yönetilen bir ülke haline getirdi... Sayın Erdoğan bu millettten özür dileyemedi. İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesiyle kadına şiddette meydana gelen her artış, kadın cinayetlerindeki artış, aile içindeki şiddette artış, bunun vebali de günahı da size aittir. Kadınların ahından korkun" dedi. Batuhan SERİM (SÖZCÜ)

İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırıldığı saatlerde...

YİNE KADIN CİNAYETİ

**İzmir'de eşiyle boşanma aşamasında olan koca, çocuklarının gözü önünde dehşet saçtı
Cani, eşini ve kayınvalidesini öldürdü. Sesleri duyup gelen komşu da vurularak can verdi**

Kadınlara, kız çocuklarına yönelik şiddet ve ev içi şiddet hedef alan ilk Avrupa sözleşmesi olma niteliğini taşıyan İstanbul Sözleşmesi dün feshedildi. Bu gelişmenin yaşandığı gün, iki kadın daha acımasızca hayattan koparıldı. İzmir'de eşiyle boşanma aşamasında olan Hüsnü T. (31), kayınvalidesi Serpil Palalı'nın (49) evine giderek eşi Serap T. (29) ile tartışmaya başladı. Cani koca, 2 çocuğunun gözü önünde av tüfeğiyle

Hüsnü T. (31)

H. Kuzucuk

önce eşi Serap T.'ye, ardından araya girmeye çalışan kayınvalidesi Serpil Palalı'ya ateş açtı. Hızla dışarı çıkan Hüsnü T., sesler üzerine eve gelen komşusu Hamza Kuzucuk'a (45) da ateş etti. Anne-kız ile komşula-

nı kurtarılamadı. Tutuklanan katil zanlısı, "Eşimin beni aldattığından şüphelendim. Onu öldürdükten sonra da kendimi vuracaktım. Hamza Kuzucuk bana engel oldu. Yanlışlıkla onu da vurdum" dedi. (DHA)

Serap T. (29)
ÖLDÜ.

ANNE SERPİL
PALALI (49)
ÖLDÜ.

Serap T.'nin 23 Mart'ta boşanma davası vardı. Geriye bu kare kaldı.

TARİKAT VE CEMAATLER teşekkür kuyruğuna girdi

İstanbul Sözleşmesi'ne yönelik karalama kampanyaları sonuç veren tarikat ve cemaatler, sözleşmenin feshi sonrası Cumhurbaşkanı Erdoğan'a teşekkür etti

TARİKAT ve cemaatler başta olmak üzere, İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesi için uzun süre kampanya yürüten kesim, Cumhurbaşkanlığı'nın kararının ardından teşekkür kuyruğuna girdi.

İsmailağa cemaatinden Mahmut Ünlü (Cübbeli Ahmet): Rab-bimize ne kadar hamd etsek azdır. Başta Cumhurbaşkanımız olmak üzere emeği geçen tüm yetkililere teşekkür ederiz.

Öğretim üyesi Bedri Gencer: Ailenin idam fermanı İstanbul Sözleşmesi yarıldı. Teşekkürler Sayın Erdoğan.

İsmailağa Cemaati'nden İlahiyatçı İhsan Şenocak: Elhamdülillah... Cinsiyet eşitliği terkibiyle ahlak-sızlığın her çeşidini onaylayan İstanbul Sözleşmesi çöpe atıldı.

Yeni Şafak yazarı Yusuf Kaplan: Yorucu mücadelemiz meyvesini verdi: Türkiye, İstanbul Sözleşmesi'ni çöpe gönderdi.

HÜDA PAR Genel Başkan Yardımcısı Mahmut Şahin: Hamd olsun... Tebrik ediyorum. Hayırlı olsun...

Türk Diyanet Vakıf-Sen Genel Başkanı Nuri Ünal: Açın Kur'an-ı Kerimi okuyun. Hukukta orada yazılı, kadın hakları da orada yazılı.

Yeniden Refah Partisi Genel Başkanı Fatih Erbakan: Aile yapımızı, yeni nesillerimizi tehdit eden bu sinsi sözleşmeden çıkılmış olmasını çok yerindedir.

Ortak açıklamayı, Muğla Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Gürün'ün eşi Gülsüm Gürün yaptı.

CHP'li başkan eşlerinden İstanbul Sözleşmesi tepkisi: Türkiye Cumhuriyeti ortaçağ karanlığına mahkum değildir

MUĞLA'nın Bodrum ilçesinde bir araya gelen CHP'li Büyükşehir Belediye Başkanları'nın eşleri ve Aydın Büyükşehir Belediye Başkanı Özlem Çerçioğlu, Cumhurbaşkanlığı imzasıyla İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesine ortak açıklama yaparak tepki gösterdi.

Kadınlar adına açıklamayı yapan Muğla Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Gürün'ün eşi Gülsüm Gürün; "Türkiye'de yaşayan kadınlar olarak 20 Mart 2021 tarihinde çok karanlık bir güne uyandık. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması adına çok kıymetli olan

bu sözleşmeden çıkılması, tarihimizde kara bir leke olarak kalacaktır. Türkiye Cumhuriyeti bu Orta Çağ karanlığına mahkum değildir. Bu kararın alınmasında etkisi olan kim varsa kadına yönelik şiddetin sorumluluğu onların üzerinde olacaktır." Yaşar ANTER/SÖZCÜ

Biden'dan Türkiye'ye İstanbul Sözleşmesi' tepkisi: "Derin bir hayal kırıklığı"

Joe Biden

GEÇTİĞİMİZ Ocak ayında görüşme başlayan ve bugüne kadar Erdoğan ile görüşme gerçekleştirilmeyen ABD Başkanı Joe Biden, Türkiye ile ilgili sessizliğini bozdu. Biden, Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesine ilişkin "küresel çapta kadına karşı şiddete son vermeyi amaçlayan uluslararası hareket için derin bir hayal kırıklığı" açıklamasını yaptı.

Biden, açıklamasının devamında şöyle dedi: "Dünya çapında, bu sözleşmeyi ilk imzalayan ülke olarak Türkiye'deki kadın cinayetlerindeki artış da dahil, ev içi şiddet vakalarında artışa tanıklık ediyoruz. Bu, küresel çapta kadına karşı şiddete son vermeyi amaçlayan uluslararası hareket için cesaret kırıcı bir geri adımdır.

Avrupa ve BM'den tepki

TÜRKİYE'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesine tepkiler sürüyor. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Pejcinovic Buric'den Türkiye'nin sözleşmeden çekilmesinin "ynkacı bir haber" olduğunu söyledi. BM Türkiye Ekibi ise "Bu konuda büyük endişe duyuyoruz" dedi.

“İstanbul Sözleşmesi bir kesim tarafından manipüle edilmiştir”

CUMHURBAŞKANLIĞI İletişim Başkanlığı, İstanbul Sözleşmesi'nin fesih kararına ilişkin açıklamada bulundu. Kadına yönelik şiddetle mücadelenin sıfır tolerans ilkesiyle hükümetin gündeminin ilk sıralarında olacağını belirttiği açıklamada “İstanbul Sözleşmesi, Türkiye'nin toplumsal ve ailevi değerleriyle bağdaşmayan eşcinselliği normalleştirmeye çalışan bir kesim tarafından manipüle edilmiştir. Sözleşmeden çekilme kararı alınması da bu nedene dayanmaktadır” denildi. (Sözcü)

AKP'li isimden skandal tweet

AKP'nin Kayseri Sarıoğlan İlçe Gençlik Kolları Başkanı Mevlüt Ünsal, bir sosyal medya kullanıcısının İstanbul Sözleşmesi'ne ilişkin

Mevlüt Ünsal

yaptığı “AKP Ankara Sözleşmesi adı altında Tarikat-Cemaatlerle sözleşme imzalamak için hazırlık yapıyor. Afrika kabile kanunlarını mı uygulayacağız bundan sonra” paylaşımına şu yorumu yaptı: “Hilafeti ilan etmek bu ülkenin kurtuluşu demektir sen ne konuşuyorsun ya atan belli değil ya, Türk değilsin.” Müslüm EVCİ/SÖZCÜ

KADINLAR DİRENİYOR KARAR GERİ ÇEKİLSİN

**İstanbul Sözleşmesi'nin feshinin iptali için Danıştay'a başvurular başladı
Kadınlar da, başlıktaki taleple İstanbul Taksim'de oturma eylemi yaptı**

TÜRKİYE'nin resmi adı 'Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi' olan İstanbul Sözleşmesi'nden ayrılmasına yönelik tepkiler devam ediyor. Bazı barolar, Önce Çocuklar ve Kadınlar Derneği, Avukat Sedef Erken, YARSAV eski başkanı Ömer Faruk Eminağaoglu İstanbul Sözleşmesi'ne yönelik Cumhurbaşkanlığı Kararı'nı yargıya taşıdı. Sırada CHP ve DEVA Partisi'nin başvuruları var. DEVA Partisi Kadın Politikaları Başkanı Elif Esen, "Yok hükmündeki bu karardan dönülmesi için tüm Türkiye'den yüzlerce kadın bu usulsüz karara dava açacak ve kadınların, çocukların yaşam hakları için davacı olacağız" dedi.

KADINLAR VAZGEÇMİYOR

Cumartesi günü tüm Türkiye'de çok sayıda kentte sokağa çıkan, akşam saat 21.00'de balkon-pencere eylemlerini gerçekleştiren kadınlar, dün de Taksim Meydanı'nda bir araya geldi. Kadın Cınayetlerini Durduracağız Platformu'nun çağrısıyla bir araya gelen kadınlar, "İs-

Batuhan SERİM

Taksim'de toplanan kadınlara müdahale eden polisler bazılarını gözaltına almaya çalıştı. Kadınların direnmesi üzerine arbede yaşandı.

tanbul Sözleşmesi'nin feshedilme kararı bizim açımızdan hükümsüzdür" deyip "Kararı geri çek, sözleşmeyi uygula!" eylemine başladı. İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanmasını isteyen ve daha sonra oturma eylemi başlatan kadınlara polis müdahale etti, arbede yaşandı. Sosyal medyada da #KararıGeriÇek etiketi açıldı, İstanbul Sözleşmesi savunularak, kararın geri çekilmesi istendi.

Artvinli kadınlar da dün sokaktaydı. Artvinli kadınlar, "İstanbul Sözleşmesi Yaşatır, Haklarımızdan Vazgeçmiyoruz" diyerek pankart açtı. Kadınlar "erkek adalet" değil "gerçek adalet" istediklerini, sokakların suç mahalli olmadığı bir dünya istediklerini vurguladı.

Bizim hayatımızı kim koruyacak?

ESKİŞEHİR' de 2019 yılı Temmuz ayında Öznur Sazlar, boşanma aşamasındaki eşi Harun Sazlar tarafından 16 yerinden bıçaklanarak ağır yaralandı. Cani kocaya, 17 yıl hapis verildi. İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesinin ardından büyük endişe yaşadığını söyleyen Öznur Sazlar, kaygılarını Milletvekili Utku Çakırözer'e anlattı. Sazlar, "Ge-

Kemal ATLAN

ce saat 02.00'dan sonra sözleşmenin feshedildiğini öğrendik. O gece hiç uyuyamadım. Sözleşmeden çıkılması benim davamı etkileyecek mi? Ceza düşecek mi? Benim durumumdaki kadınlarla da konuşuyorum. Hepsi tedirgin, endişeli. Birbirimize kenetlendik. Karardan beri bunu düşünüyorum. Bizim hayatımızı kim koruyacak" diye konuştu.

CHP'li Çakırözer, "Kadınları her türlü şiddete karşı korumayı amaçlamayan, kadın haklarının güvencesi İstanbul Sözleşmesi hukuksuzca feshedildi. İlk imzacısının Türkiye olduğu ve Meclis'ten bütün siyasi partilerin imzası ile geçen uluslararası bir sözleşmeden Türkiye'nin çekilmiş olması büyük bir utançtır. Kadınların haklı mücadelesinin her zaman yanında olacağız" dedi.

16 yerinden bıçaklanan Öznur Sazlar uzun süre yoğun bakımda kaldı...

Öznur Sazlar

TARİHLE RÖPORTAJ
(Unutkanlığa ilaç)

İstanbul, İstanbul'dan ayrıldı aile yapımız kurtuldu

Meclis'te oylanarak yürürlük kazanan İstanbul Sözleşmesi Cumhurbaşkanı kararnameyle iptal edildi. Türkiye'de hukukun zerresi bile kalmadı. Bir sevinç, bir gurur, bir övünme; "aile yapımız kurtuldu" zafer naraları ortalığı kapladı. Kadınlara şiddet uygulamayalım. Kadınları öldürmeyelim. Kızları çocuk yaşta evlendirmeyelim. Yılda öldürülen kadın sayısı 365'i geçti. Neredeyse her güne bir kadın cinayeti düşer oldu. Aile içi şiddeti de önleyelim. Her erkeği

de doğuran ve büyüten bir kadındır. İstanbul Sözleşmesi bu amaçlara ulaşmak içindi ve altına ilk imzayı atıp üye olan ülke Türkiye idi. Meclis'ten geçirilerek kabul edilirken o dönem bunu "yüksek insanlık ve hukuk erdemi" diye alkışlayan aynı kişiler şimdi karamame çıkarıp iptal ettiler. Yetki gaspı yaptılar. Meclis'i devre dışı bıraktılar. İstanbul'da imzalandı, İstanbul adını aldı. Türkiye İstanbul'dan ayrıldı, aile yapımız kurtuldu!

KADIN KIRIMINI BÖYLE Mİ DURDURACAKSINIZ?

Geçtiğimiz 8 Mart etkinlikleri kapsamında sunumunu izlediğim ve toplumsal cinsiyet çalışmalarını İstanbul Üniversitesi Akademik Veri Yönetimi'nde (AVESİS) sürdüren **Prof. Dr. Fatmagül Berktaş**'ın artan kadın cinayetlerine ilişkin kullandığı "**Kadın kırımı yaşıyor**" saptamasının, her gün doğrulandığı bir Türkiye'de yaşıyoruz.

★ ★ ★

Bir gün bir bebenin, başka bir gün bir ninenin, hatta aynı gün bir ailenin topluca "**kadın cinayetine**" kurban gittiği bir ülke olarak anılmak, "**T.C. Cumhurbaşkanlığı Hükümeti**"ne

Serpil YILMAZ
syilmaz@sozcu.com.tr

de yakışmaz!

★ ★ ★

Önceki gün Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile İstanbul Sözleşmesi'nin "**fesih**" kararından dönülmesi yolunda, sivil toplum kuruluşlarının dile getirdiği çağrıya TÜSIAD da katıldı: "**Çağrımız; kadına yönelik şiddeti sonlandırma yolunda atılmış hiçbir adımdan taviz verilmemesidir. İstanbul**

Sözleşmesi'nin feshedilmesi kararının geniş kamuoyu vicdanına kulak verilerek yeniden değerlendirilmesi, şiddetle mücadelede sıfır tolerans

anlayışının en büyük göstergesi olacaktır."

Dün sokaklarda "**aile erkil devlet**" söylemine kadınların isyanı vardı...

★ ★ ★

Olacağı söyleyeyim; öyle çok uzun bir zamandan bahsetmiyorum; yarın bir başka ülkede "**ev içi şiddeti önlemekle ilgili**" hazırlanan yeni bir uluslararası bildiri imzaya açılır; "**İstanbul Sözleşmesi**" Avrupa

Konseysi'nin tozlu raflarına tıklar, yerine misal "**Roma Sözleşmesi**" gelir!
Ortaya çıkacak olası "**sözleşme haritası**" demokrasi dışı ittifakın da resmi olur.

★ ★ ★

Danıştay'ın ilkokullarda "**andımız**"ın okutulmaması yönünde verdiği karara, AKP'den ayrılan Deva ve Gelecek Partisi'nin verdiği desteğin, "**İstanbul Sözleşmesi**" iptali kararını cesaretlendirdiğini görmek gerekir. İstanbul Sözleşmesi'nin yürürlüğe konduğu 2014 yılının siyasi aktörleri de olan bu iki partinin lideri şunu anlamalı: Cumhuriyeti savunmadan demokrat olamazsınız!

■ Kadınları her türlü şiddetten korumak için hazırlanmış uluslararası sözleşmedir.

■ Sözleşmeyi farklı ülkelerden uzmanlar birlikte hazırlamış ve şimdiye dek 34 devletin parlamentosundan geçmiştir.

■ Türkiye sözleşmenin ilk imzacısıdır.
■ İstanbul'da imzalandığı için adı

İstanbul Sözleşmesi yaşatır

İstanbul Sözleşmesi'dir.

■ Kadınları ve çocukları her türlü şiddetten korur. Çocuk istismarını engeller.

■ Çocuk yaşta ve zorla evlilikleri engeller.

■ Şiddete maruz kalan kadın ve

çocukları güçlendirir.

■ Kadına karşı ayrımcılığı tümüyle yok etmeyi amaçlar.

■ Fiziksel, cinsel, ekonomik, psikolojik şiddet türlerini tanıır.

■ Toplumsal cinsiyet eşitliğini kurmayı hedefler.

■ Sözleşme savaş hallerinde bile geçerlidir.

Ey kadınlar! Uyanın artık!

İnsan Hakları Eylem Planı'nın açıklanmasından iki hafta sonra **"reform"** adı altında **Hanya'yı-Konya'yı** gördük!

Kadına şiddeti önlemeyi amaçlayan **İstanbul Sözleşmesi** sizlere ömür!

Gece yarısı yayınlanan **Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi** ile **Türkiye İstanbul Sözleşmesi**'nden çıktı!

Ülkemizde yaşayan **42 milyon kadının İstanbul Sözleşmesi** ile kazandıkları haklar ellerinden alındı ve... **Kadın döven zorbalara... Kadın öldüren katillere gün doğdu!**

Artık her türlü melaneti daha rahat yapabilecekler ve cezaları da korkutucu olmayacak!

Kadına şiddete razı olmak, nasıl bir uygarlık anlayışıdır, bilemem!

★ ★ ★

"İstanbul Sözleşmesi" 2011 yılında **İstanbul**'da imzaya açılmış, **2014** yılında yürürlüğe girmişti. Bu nedenle adı **"İstanbul Sözleşmesi"** oldu.

Halen **Avrupa Birliği** ve **46 ülke** bu sözleşmeyi imzalamış durumdadır.

Biz, bir gecede **Cumhurbaşkanlığı kararnamesi** ile bu anlaşmadan çıkıverdik!

AKP iktidarının kadına bakış açısı bir kez daha gözler önüne serilmiş oldu.

İstanbul Sözleşmesi'nin amacı, kadını her türlü şiddetten korumak, kadın cinayetlerini önlemek, cinsiyet eşitliğini sağlamak ve aile içi şiddeti ortadan kaldırmaktı...

AKP iktidarı bunlardan vazgeçti!

Peki, bu ne demek? Artık kocalar eşlerini daha rahat dövebilecek, onların hayatlarını daha korkusuzca cehenneme çevirebilecek!

★ ★ ★

Toplumda kadın cinayetleri zaten korkutucu boyutlarda...

"Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu"nun **2020** raporuna göre, geçtiğimiz yıl **300 kadın öldürüldü 171 kadın** şüpheli bir şekilde ölü bulundu.

Son bir yılda erkekler tarafından sopayla, bıçakla, tabancayla, hafif ya da ağır yaralanan kadınların sayısı ise binlerce...

Şimdi **"İstanbul Sözleşmesi"**nden çıkmakla katil ve maganda tiplere daha da cesaret gelecek!

AKP iktidarının kadına bakış açısı böyle işte!

★ ★ ★

Bu arada şunu da söyleyelim:

"Erkeklerle ikinci eş alma hakkı verilmesi" çağrısı yapan ve gazetelerde takkeli kıyafetlerle fotoğrafları yayınlanan **Hekim Ali Edizer, Ankara Güldül Devlet Hastanesi**'nde göreve başlatıldı.

Bu ona ikinci eş teklifinin bir ödülü olsa gerek!

AKP'ye oy veren kadınlar, üzerlerine ikinci bir kadın getirilmesi konusuna ne diyorlar bilemem. Fakat iktidar kanadında bu kafada çok erkek var. Onlar, kadını erkeğin halayığı, hizmetçisi gibi görüyorlar!

Kadınlarımızın artık uyanmaları gerekiyor!

Şeyhin beyanı esastır

Nahide Opuz, Diyarbakır'da 1972 yılında katmerli bir yoksulluğun avucunda dünyaya geldi. Babasız büyüdü.

Annesi Minteha Beybur, sonradan Abdullah Opuz ile evlendi.

Nahide, üvey babasının oğlu olan Hüseyin'le 1995'te imam nikahı kayd.

Üç çocukları oldu. Evlendiği yıl kayınpederi ve eşi, para getirmeleri için Nahide ile annesini dövdü ve ölümle tehdit etti. Sonra da erkeklere satmak istedi. Şikayeti geri çektikleri için dava düştü.

Fakat şiddet bitmeyecekli. Nahide, 1996'da öldürüşüye dayak yedi. Kocasını bir ay tutuklu kaldıktan sonra tahliye edildi. Duruşmada Nahide, "Barıştık" demek zorunda kaldı. Sanığın beraatına...

Hüseyin, 1998'de Nahide'ye bıçak çekti. Dava bile açılmadı.

Nahide, annesine taşındı.

Hüseyin, 4 Mart 1998'de araçla eşine ve kayıncısına çarptı. Kadın ağır yaralandı. Gel gör ki 25 gün sonra tahliye edildi.

Nahide, ilk boşanma davasını açtı. Anne-kız koruma istedi. Çaresizdiler.

Hüseyin'e cinayete teşebbüs suçundan açılan davada şikayetlerini geri çektikleri için yalnızca para cezası verildi. Nahide, kocasına döndü mecburen.

Nahide, 2001'de "Ne diye dışarıda dolaşıyor-sun?" diye çocuklarının gözü önünde yedi yerinden bıçaklandı. Hüseyin, bir kez daha para cezasıyla kurtuldu. Üstelik sekiz taksitte ödeyecekti.

Nahide, yeniden boşanma davası açtı.

**DİLEKÇEDEN
2 HAFTA SONRA**

Anne Minteha Beybur, 27 Şubat 2002'de savcılı-

ismail.saymaz@sezou.com.tr

ğa başvurarak, damadının bıçak veya silahla kapısına gelip ölümle tehdit ettiğini, hayatının tehlikede olduğunu bildirdi. İzmir'e taşınmaya karar verdi.

Beybur, 11 Mart 2002'de eşyasını yüklediği araçla yola çıkarken öntü kesildi. Taksiden inen Hüseyin, kayıncı-
desini öldürdü.

Mahkeme, 2008'de iyi halden 25 yıl ceza verdi.

Opuz, o yıl tahliye oldu. Çıkar çıkmaz, Nahide'yi aramaya koyuldu. "Onu öldüreceğim" diye haber saldı.

Üç çocuğuyla Diyarbakır'ı terk eden Nahide, AİHM'e başvurdu.

AİHM, Türkiye'yi uyardı. Nahide, ilk kez o gün korundu.

AİHM: Türkiye'de aile içi şiddet hoş görülüyor

AİHM, Nahide Opuz'un açtığı davada 9 Haziran 2009'da Türkiye'yi suçlu buldu. AİHM, yedi bıçağa sekiz taksitli para cezası karşısında "şaşkınlık içinde kalmıştı."

AİHM, hiçbir önlemin Nahide'ye şiddet uygulanmasını engellemediğini saptadı. Yargı kararlarının

önleyici ve caydırıcı etkisi olmamıştı. Nahide'yi korumak için tedbire başvurulmamıştı.

Karardan: "AİHM, büyük bir endişeyle, başvurunun maruz kaldığı şiddetin son bulmadığını ve yetkili makamların hareketsiz kalmaya devam ettikle-

rini kaydediyor."

AİHM'e göre polis, mağdurların eve dönmesi ve şikayeti çekmesi için arabuluculuk üstleniyor, sorunu "müdahale edemeyecekleri aile meselesi" olarak görüyordu.

Aile içi şiddet hoş görülüyordu. Karar utanç vericiydi.

İlk imzalayan da Türkiye, ilk çekilen de

AK Parti, utanç silmek ve AB'nin desteğini kazanabilmek için Ahmet Davutoğlu'nun Avrupa Konseyi Dönem Başkanlığı'na fırsat bildi.

Davutoğlu, 11 Mayıs 2011'de İstanbul'da yapılan Avrupa Konseyi 121. Bakanlar Komitesi toplantısına sözleşmeyi taşıdı.

Tam adı şöyle: Kadınlarla Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi.

Sözleşme, İstanbul'da imzalandığı için bu adla anılıyor.

Metnin hazırlanmasına öncayak olan da ilk imzalayan da AK Parti'yd.

Hatta çekincesiz imza

atıldı.

Dönemin Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından kanun tasarı olarak 11 Kasım 2011'de TBMM'ye havale edildi. Erdoğan, üst yazıda, İstanbul Sözleşmesi'nin "Uluslararası

alandan kadıma yönelik ve aile içi şiddetle ilgili ilk bağlayıcı belge olduğunu" ifade ederken, "Ülkemiz öncü bir rol oynamıştır" dedi ve ekledi: "Ülkemizin uluslararası saygınlığının olumlu katkıda bulunacaktır."

Sözleşme, 21 Kasım 2011'de TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu'na geldi. Komisyon oy birliğiyle kabul etti.

Raporda, "Ülkemizde kadıma yönelik şiddetin

ve aile içi şiddetin önlenilebilmesi için önemli bir adım niteliğindedir" denildi.

Sözleşme 24 Kasım 2011'de Dışişleri Komisyonu'ndan geçti. Dönemin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin, "Sözleşmeyi onaylayan ilk ülkenin Türkiye olmasının arzu ettiğimizi" vurguladı.

Türkiye, sözleşmeyi onaylayan ilk ülke oldu.

AK Parti, övündüğü sözleşmeyi ülke ülke gezdirerek, en az 12 ülkede imzalanmasını sağlayarak, 2014'te yürürlüğe soktu. Bugün 35 ülkede uygulanan İstanbul Sözleşmesi'nin ilk çekilen Türkiye oldu.

Türkiyesiz bir İstanbul Sözleşmesi var artık.

Tarikat ve cemaatlere diyet verildi

İstanbul Sözleşmesi, 2018 yılında Cumhurbaşkanlığı seçiminde iktidara destek sunan tarikat ve cemaatlerin siyasi şantaj meselesine dönüştü.

İtirazları şu şekilde: "Kadınların beyanı esastır" cümlesi ile erkeklerin mağdur edildiğini iddia ediyorlar.

Aile içi şiddet tanımıdaki "partner" ifadesinin evlilik dışı ilişkiye; toplumsal cinsiyet ve cinsel tercih temelli ayrımcılık olmayacağına ilişkin hükümlerin eşcinselliğe hukuksal gerekeçe ve rıza üretmeceğini ileri sürüyorlar.

İsmailağa tarikatı, "gelecek nesiller adına" sözleşmesinin feshini istedi.

Cübbeli Ahmet, "Tepki vermezsek yarın çoluk çocuğumuzu eşcinsellikten kurtaramayız" dedi. Aziz Mahmud Hüdaî Valdi, "Bu asil toplumda hiçbir kimse oğlunun bir başka erkekle yaşamasına, kızının lezbiyen olmasına, pedofili, zoofili, nekrofilii, enstest gibi sapıklıklara asla rıza göstermeyecek" diye buyurdu.

İhsan Şenocak, sözleşme-

nin toplu selse kapı açtığını iddia etti. Ebubekir Sofuoğlu, "Bu metin çok kan dökülecek" diye yazdı.

Yusuf Kaplan'a göre İstanbul Sözleşmesi ile İstanbul'un fethinin intikamını alıyordu.

Sümeyye Erdoğan'ın KADEM'i sözleşmeyi savunurken...

Bilal Erdoğan'ın TÜGVA'sı karşı çıktı. Her zamanki gibi erkekler kazandı.

Erdoğan, Saadet Partisi'ni Cumhuriyet İttifakı'na katmak için sözleşmeyi kaldırma sözü verdi. En son

Ve nihayet en son 10 yıl önce kanunla yürürlüğe konulmuş olan uluslararası sözleşme, bir kararname ile kaldırıldı.

İşlemin hukuka aykırılığı bir yana...

AK Parti, toplumsal tabanını bir arada tutabilmek ve iktidarda kalabilmek için İstanbul Sözleşmesi'ni tarikat ve cemaatlere diyet olarak verdi. Artık kadının değil, şeyhin beyanı esastır.

O şeyher ki... Kız çocuklarının erkeklerle yan yana okutulmadığı ve çalıştırılmadığı, kadınların eşini seçme özgürlüğünün bulunmadığı, çocuk yaşta nikahlandırıldığı, çok eşliğin hüküm sürdüğü, aile içi şiddete devletin karışılmadığı bir köleliği arzularıyorlar.

Çarşafsız soğak çıkamak ve erkeksiz seyahat etmek haram!

Kot giymek ve kaşını aldrmak en büyük günah! Gülmek suç!

İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılması, saltanatlarını Nahide'lerin canları pahasına kuran zorbalardan zaferdir.

Daha simdiden anayasadan laiklik ilkesinin çıkarıldığı ve hilafetin ilan edildiği bir kararlık için bilenyiyorlar.

Ayasofya Camisi'nin imama, atandığı gündün beri laikliğin ruhuna Fatma oluyor.

Nahide'ye gelince... Avukatından başka kimse bilmediği bir Anadolu şehrinde üç çocuğuyla birlikte, buna yaşamak denirse, katli olacak eski kocasının bir sabah silahla çıkıp geleceğinden korkarak yaşıyor.

Eşinizi dövmek, kuma getirmek mi istiyorsunuz?

Nasıl savunurlarsa savunsunlar, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın TBMM'de onaylanmış, kanun haline gelmiş

(6251 sayılı kanun) uluslararası bir sözleşme olan **İstanbul Sözleşmesi**'nden TBMM kararı yerine Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle çekilmesi Anayasa'nın 104. maddesine aykırıdır. 104. maddede kanunun kararnamelerin üzerinde olduğu gayet açık bir şekilde yazıyor. AK Partili hukukçular dahi bunun farkında.

Bu ayrıntının tartışılması da gerekir ama **İstanbul Sözleşmesi**'nden çekilme meselesinde asıl soru "nasıl" değil "neden" sorusudur. Sözleşme metnini defalarca okuyan biri olarak söylüyorum. Bu sözleşmeden çekilmeyi;

■ Eşini dövüp, olayın karakola/mahkemeye yan-

sımasını, evden çıkmasını istemeyen biri ister.

■ Eşinin üzerine kuma getirip medeni kanuna aykırı bir yaşam sürmek isteyen biri ister.

■ Kadınları taciz edip, delilleri karartıp mağdur kadının beyanının da esas alınmamasını isteyen biri ister.

Neymiş efendim "**Bu sözleşmeyle eşcinsel evliliklerin önü açılıyormuş**"...

Sözleşmede ben böyle bir durum görmedim ama siz herhangi bir maddede görüyorsanız o zaman sadece o maddeye "**çekince**" koyarsınız olur biter.

Peki siz kadına yönelik şiddeti, ayrımcılığı, eşitsizliği engelleyen maddelerden ne istediniz?

Kadınlar artık güvende değil

“Güvende miydi ki?” diye sorabilirsiniz. Haksınsınız. BU ÜLKEDE KADINLAR GÜVENDE DEĞİLDİ. Her gün en az bir kadının bir erkek tarafından öldürüldüğü bir ülkede “güvende” demiyoruz.

Ama ortada devleti önlemekle yükümlü tutan bir kanun vardı. Geniş bir suç tanımı içeren bir kanundu. Gerekleri yapılmaya da yasanın varlığı bir güveneydi.

Artık yok.
(Türkiye’de bir hukuk zemini varmış gibi konuşmak abes hale geldiği için karar/kararname ayırımı /yetki/fonksiyon gaspı tartışmasını şimdilik geçiyorum.)

Türkiye ev sahipliği yaptığı İstanbul Sözleşmesi’nden çekildi.

“Türkiye İstanbul Sözleşmesi’nden çekildi” demek yanlış değil ama eksik.

Çekilme kararını veren Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan. Ve evet Erdoğan “devletin başı”. Ama onun yönettiği ülkedeki milyonlarca kadın, vatandaş oldukları devletin bu sözleşmeden çekilmesine ses yükseltiyor.

Çünkü ölüyor, çünkü tacize, işkenceye, şiddetin her türüne uğruyor.

Onun için İstanbul Sözleşmesi’nden çekilen tüzel kişilik olarak Türkiye

Cumhuriyeti olsa da bu ülkenin kadınlar değil. Bu yanıyla Erdoğan’ın sözleşmeyi feshi, devlet ile yurttaşları arasındaki zihniyet uçurumunu bir kez daha ortaya koydu.

Yanısıra meşruyetin hukuksizlikten farkını kalınca vurguladı.

“MUHAFAZAKAR” GÜRÜH

“Yurttaşlar” dan kastım, İstanbul Sözleşmesi feshini itici gülüşlerle bekleyen, feshi haberi çıkar çıkmaz sosyal medyada “morardınız mı” başlıklarını açan, “muhafazakar” erkekler güruhu değil.

O güruh, kağıt üzerinde “yurttaş” olsa da ülkemizdeki kadınların kendilerini neden güvende hissetmediklerinin canlı kanıtları olarak erkek iktidarın “erkek” özgüveniyle dolaşüyor şimdi. (Saadet Partisi yayın organı Milli Gazete’nin “tarihi” katkıları unutulmasın.)

Böyle bir ortamda artacağı kesin kadın şiddetin sorumluları kim olacak?

‘Aile yok olacak’ yalanı

TÜRKİYE, İstanbul Sözleşmesi’ni TBMM’de 247 vekilden 246’sının kabul oyu, 1 vekilin çekimsiz oyu vermesi ile “onaylayarak”, parlamentosundan geçiren ilk ülkediydi. Öncelikli amacı kadınları her türlü şiddetten korumaktı. Yani?

“Fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik zarar ve acı verilmesi sonucunu doğuracak toplumsal cinsiyete dayalı tüm şiddet eylemleri.”

Bu maddenin açık yorumu şuydu:

“Kadınları taciz etmek şiddettir, takip etmek şiddettir, evliliğe zorlamak şiddettir, kürtaja ve kısırlaştırmaya zorlamak şiddettir.”

Sayılan bu şiddet türlerine (ve fazlasına) karşı devleti özel dikkat göstermekle yükümlü tutuyordu.

Şimdi feshi kararına alışık tutanlar, meselenin bu en cananlık kısmına zerre değinmeden “kutsal ailenin yok edilmesi”, “eşcinsel evlilikler” yalanlarına baş vuruyor utanmadan.

“Aile kurumu” nuz, kadınlara tacizi, takibi, evliliğe zorlamayı önlemekle ortadan kalkıyorsa, o ailenin varlığı baştan aşağı yanlış, kalmasın zaten.

“TÖRELERİN KÖKÜNÜ KAZIMAK”

İstanbul Sözleşmesi, devleti her türlü önlemi almakla yükümlü kılıyordu dedik. Fesihe ön ayak olanları en fazla rahatsız eden (kamuyu öntünde fazla tartışılmayan) tedbirlerden biri şuydu mesela:

“Kadınların daha aşağı düzeyde olduğu düşüncesine veya kadınların ve erkeklerin toplumsal olarak klişeleşmiş rollerine dayalı ön yargıların, törelerin, geleneklerin ve diğer uygulamaların kökünün kazınması amacıyla kadınların ve erkeklerin sosyal ve kültürel davranış kalıplarının değiştirilmesine yardımcı olacak tedbirler.”

“Töreler de töreler” diye suç işleyebilecekleri için ağızları kulaklarında..

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ KARARI BATI BASININDA Kahredici haber

Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden Cumhurbaşkanlığı Kararı'yla çıkması başta Reuters olmak üzere Batı basınının manşetlerinde yer aldı. Avrupa Konseyi de kararı "içler acısı, kahredici bir haber" olarak değerlendirdi

TÜRKİYE'nin ilk imzacısı olduğu İstanbul Sözleşmesi'nden Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile çekilmesi dünya basınında geniş yer buldu. Batı basını haberlerinde İngiltere merkezli haber ajansı Reuters'ın metnini kullandı, "Sabit fikirli AKP içindeki etkisini gösteriyor" görüşüne yer verildi.

Reuters haberi abonelerine, "Türkiye'nin Erdoğan'ı, kadına karşı şiddetle ilgili Avrupa anlaşmasından çekildi" başlığıyla duyurdu. Haberde anlaşmanın kadma yönelik şiddeti önlemeyi, yargılanmasını sağlamayı ve durdurmayı hedeflediği ifade edilirken, Türkiye'de kadın cinayetlerinin geçen yıl içinde artış gösterdiği de vurgulandı. Ajans, Ankara'nın anlaşmadan neden çekildiğine dair bir gerekçe sunmadığını ancak daha önce AKP'nin "kadına karşı şiddeti durdurmak için anlaşmadan çekilebileceğini" belirttiğini aktardı. Reuters, Türkiye'deki birçok muhafazakârın sözleşmedeki "cinsiyet eşitliği tanımına karşı olduğunu" ifade etti.

Ajans, Türkiye'nin kadına karşı şiddet konusunda resmi

Avrupa Konseyi: Acı bir karar

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Marija Pejcinovic Buric, Türkiye'nin ilk imzacısı olduğu İstanbul Sözleşmesi'nin fesih kararını değerlendirdi. Yazılı açıklamada bulunan Buric bu adımı, "Türkiye'de, Avrupa'da ve ötesinde kadınların korunmasını tehlikeye attığı için çok içler acısıdır" şeklinde değerlendirdi. Kararın büyük bir gerileme ol-

istik yayımlamadığını da abonelerine bildirdi ve Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre ülkedeki kadınların yüzde 38'inin erkek şiddetine maruz kaldığını aktardı. DSÖ'ye göre bu oran Avrupa'da yüzde 25. ABD merkezli Bloomberg de konuyla ilgili haberinde daha önce birçok kez ülke genelinde protestocuların İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanması ve yasalarla güçlendirilmesi için

duğunu ifade eden Buric, "Türkiye'nin kadına yönelik şiddete karşı İstanbul Sözleşmesi'nden çekildiğini duyurması kahredici bir haberdir" dedi. Avrupa Konseyi İletişim Direktörü Daniel Holtgen de Twitter'dan yaptığı açıklamada, "Türkiye'nin kadınları korunmasıyla ilgili uluslararası sözleşmeden çekilmesi tahrip edici bir haber" dedi.

sokağa çıktığını yazdı.

Der Spiegel: "Türkiye'de kadın cinayetleri artıyor. Her şey kadınlar için daha da kötüye giderken Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle İstanbul Sözleşmesi'nden çıkıldı. Bu kadınlar için her şeyin daha da kötüye gideceğinin işareti. Uluslararası Af Örgütü'nün verilerine göre 2015-2019 yılları arasında kadın cinayetleri yüzde 60 arttı. Bu karar Türkiye'yi Avrupa değer-

lerinden daha da uzaklaştıracak.

Ouest-France: Türkiye kadına yönelik şiddeti cezalandıran İstanbul Sözleşmesi'nden ayrıldı. 2023 seçimlerine hazırlanan iktidar dini grup ve cemaatlerin de baskısıyla anlaşmanın "Türk ailesinin yapısına" zarar verdiğini ileri sürerek çekilme kararı verdi. Erdoğan yönetimi uzun bir süredir sözleşmeden çekilmeyi tartışıyordu. Kadınlar ve muhalefet ise sözleşmeden çekilmemesi için çağnlarda bulunuyordu.

Financial Times: "Çekilme kararı, uzun süren ekonomik kötü gidişat sebebiyle rahatsız olan seçmenlerini enerji doldurmayı hedefleyen Erdoğan'ın İslam köklü partisinde sabit fikirli nasil bir etki kazandığını gösteriyor."

The Guardian: "Türkiye kadınları korumak için tasarlanan uluslararası anlaşmadan çekildi." ■ **Dış Haberler**

Kadınlar ayaktayken AKP İl Başkanı Kabaktepe Ensar Vakfı'nı ziyaret etti

Türkiye İstanbul Sözleşmesi için ayaktayken AKP İstanbul İl Başkanı Osman Nuri Kabaktepe ve beraberindeki heyet Ensar Vakfı'nı ziyaret etti. Osman Nuri Kabaktepe, Ensar Vakfı Genel Başkanı Şener Ağaç ve yönetim kurulu üyeleri ile görüştü. Vakfın genel merkezinde gerçekleşen görüşme sosyal medyadan duyuruldu. Öte yandan AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan da inşası süren Atatürk Kültür Merkezi'nde (AKM) incelemelerde bulundu. Erdoğan, AKM'deki incelemelerinin ardından

Taksim Meydanı'ndan yürüyerek cami inşaatına geçti. Erdoğan, yarım saat süren incelemelerinin ardından camiden ayrıldı.

■ Haber Merkezi

Vazgeçmiyoruz

İktidarın ve gericilerin hedef aldığı İstanbul Sözleşmesi, Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararıyla gece yarısı feshedildi

Karara tepki gösteren kadınlar İstanbul'dan Mersin'e ülkenin dört bir yanında 'İstanbul Sözleşmesi'nden vazgeçmeyiz' diyerek AKP'ye meydan okudu

İzmir'de boşanmak istediği erkek tarafından öldürülmek istenen Aycan Kınıcı "Bu sözleşme benim tek umudumdur. Asla susmayacağız" dedi

İKTİDARIN ve gerici odakların uzun süredir hedef aldığı İstanbul Sözleşmesi bir gece yarısı kararnamesi ile feshedildi. AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın imzasıyla Resmi Gazete'de yayımlanan kararla Türkiye, tek taraflı olarak anlaşmadan çekildi. 2011'de İstanbul'da imzaya açıldığı için ismini İstanbul'dan alan sözleşmenin ilk imzacısı da Türkiye'ydi. Karara tepki gösteren kadınlar, ülkenin birçok noktasında "İstanbul Sözleşmesi'nden vazgeçmeyiz" diyerek meydanları doldurdular. İstanbul'dan İzmir'e, Aydın'dan Artvin'e sokaklara çıkan kadınlar "Ne haklarımızdan ne de yaşamımızdan vazgeçeriz" dedi.

SARAY İTTİFAKININ YENİ HAMLESİ

Siyasal İslamcı AKP iktidar, sükütsüzlük kadınlardan kazanılmı hakları üzerinden iç siyasette hamleler yapmaya devam ediyor. İktidar son birkaç haftada içi boşaltmış reform söylemleri ile yeni paketler açıkladı. AKP-MHP İttifakının cephesini güçlendirmek adına ise son hamlesi olan İstanbul Sözleşmesi'ni feshetti. Kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetin önlenmesini konu alan ve hukuki bağlayıcılığı bulunan ilk uluslararası belge olan İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanmasından üzerinden 9 yıl geçti. Ancak sözleşme hiçbir zaman tam anlamıyla uygulanmadı.

İKİ KADIN CİNAYETİ YAŞADI

Ülkede her gün yüzlerce kadın erkek şiddetine maruz bırakılan kadınların son hamlesi tepkileri gelirken İzmir Bayındır'da Hüsnü Tümen adlı erkek, İstanbul Sözleşmesi'nin feshedildiği saatlerde Serap Tümen'i ve annesi Serpil Pala'yı katletti. Silah sesi üzerine vardığı gelen komşuların Hamza Kuzucuk'u da öldürdü. Serap Tümen'in boşanma aşamasında olduğu Hüsnü Tümen, polis tarafından gözaltına alındı. Öte yandan Erzurum'da M.A. adlı kadın evli olduğu M.A. adlı erkek tarafından vuruldu. Evde gözaltına alınan M.A., sevk edildiği adliyede çıkarıldığı mahkemeye tutuklandı. Kadın ise hastanede tedaviye alındı.

İLK FESHEDEN TÜRKİYE

11 Mayıs 2011'de İstanbul'da imzaya açılan sözleşmeyi imzalayan ve onaylayan ilk ülke Türkiye olmuştu. Sözleşme "toplumsal cinsiyet eşitliği" ilkesine dayanıyor. Kadınların her türlü şiddet ve ayrımcılıktan korunması için kapsamlı bir politika ve tedbirler tasarlanmasını hedefleniyor. Alınan kararla Türkiye, söz konusu anlaşmayı imzalandıktan sonra, anlaşmadan çekilen ilk ülke oldu.

Kadınlar alanlardan bildiriyor

FİLİZ DEMİRAL

Kızıma söz verdim

Serkan Dindar isimli erkek tarafından öldürülen Ceyda Yüksel'in annesi Filiz Demiral, "Ben kızıma bir söz verdim. Kan yerde kalmayacak. Katilin en ağır cezası almasını istiyorum. Bu karardan sonra onun mezarına gitmeye utanıyorum. Ona sözleşmeden çıkıldığını haberini veremem. Adalete inancımı kaybettim. Asla yalnız yürümek istemiyorum ve İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanmasını istiyorum. Bizi sayım mı düşürmek istiyorlar? Kendi anneleri, kızları yok mu? 6284 uygulanmış olsaydı, anneler evlatlarını, çocukları annelerini kaybetmeyecekti. Mücadelem sonuna kadar sürecek" dedi.

AYCAN KINCI

Sözleşme umudum

Boşanmak istediği erkek tarafından öldürülmek istenen Aycan Kınıcı da kadınlarla İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmek istenmesine karşı bir araya geldi. Kınıcı, şöyle dedi: "38 yarımdan buçuk yaşındayım. Sözleşme benim tek umudumdur. Kendimi korumasız hissediyorum. Çocukları için hayata tutunam, savaşım. Günlere yoğun bakımda kaldım. Bizi korumak bu kadar zor mu? Bu kararı tanımıyorum. İstanbul Sözleşmesi yaşatır. Ben bu sözleşmeyi umut etmişim. Umudumu kaybetmeye başladım ama asla susmayacağım. Hala evden tek başıma çıkamıyorum. Asla vazgeçmeyeceğim."

İŞİL ERGİNÇAN

Güvende hissetmiyorum

Kadıköy'deki eyleme katılan İşil Erginçan, İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesiyle güvencesiz kaldıklarını altını çizdi. Eylem alanında sözleşmeye sahip çıkan Erginçan, "Bugün İstanbul Sözleşmesi'nin bir gece oniden kadın haklarına vurulmuş bir darbe nedeniyle vurulmuşuz. Kadın hakları aştırdı insan haklarıdır. Güvende hissetmiyoruz. Her gün kadın cinayetleri işleniyor. Güvencesiz hale geldik. Sosyal medyada 'Sözleşme kalkmış hadi gidip güzel kadınları bulalım' gibi paylaşımlar var. Sözleşmenin feshedilmesiyle katillerin, tacizcilerin, istismarcıların öntü açıldı" ifadelerini kullandı.

SENAY İNCE

Davamızın bekçisiyiz

Binlerce kadının bir araya gelen Senay İnce, hakları için mücadele ettiğini söyledi. Kadınların haklarını koruyan İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmemesi için elinden ne geliyorsa yapacağını söyleyen İnce, "Elimizden ne geliyorsa yapmak için buradayız" diye konuştu. Kadınların katledilmesinin yolunun açıldığını söyleyen İnce, su ifadelerini kullandı: "Kadınların haklarını koruyan bir sözleşmenin imzalanmaması peşini bırakamayacağız. Onem alınması gerekirken daha çok kadınlarımızın katledilmesinin yolu açılıyor. Kadınlar istediğinde her şey olur. Davamızın bekçisiyiz."

YEKBIN BALÇIK

Yaşamak için bir aradayız

Kadıköy'de İstanbul Sözleşmesi'ne sahip çıkmak için kız kardeşleriyle bir araya gelen Yekbin Balçık da ölüm kalım mücadelesi verdiklerini söyledi. Ölüm kalım mücadelesi için Kadıköy'e gittiğine vurgu yapan Balçık, yaşamak istediğini altını çizdi. Balçık, şöyle konuştu: "Artık üzerimize sadece hayatta kalmak üzerine kurulu olduğu bir zamana geldik. Bu zamandan sonra sadece yaşamak için bile bir arada olmak zorundayız. Aşkı yaşamamız özgürlüğünü de buradan kazanacağız. Bu bir özgürlük mücadelesi. Sözleşmenin kabul edilmesini istiyoruz. Bu insan haklarına yönelik bir sözleşme."

Ankara'da kararı protesto eden Nar Kadın Dayanışması üyesi kadınlar AKP li Başkanlığı önünde protesto yaptı. Polis engellemelerine rağmen açılıma yapan kadınlar "Eşit özgür ve laik bir yaşamı ellerimizle kuracağız. Her gün her an her yerde karşılıklı bizi göreceğiz" diyerek AKP li binasını mora boyadı. Çok sayıda kadın Sakarya Caddesi'nde bir araya gelerek karara tepki gösterdi.

İzmir'de ise kadınların adresi Kıbrıs Sehitleri Caddesi'nde bulunan Türkan Saylan Kültür Merkezi'nin önü oldu. Yüzlerce kadın kararın geri çekilmesi için sloganlarla tepkilerini dile getirdi. İzmir Kadın Platformu'ndan yapılan açıklamada "İstanbul Sözleşmesi'nden de hayatlarımızdan da vazgeçmiyoruz. Daha yeni başladık. O kararnamem geri çekilene kadar kadınlar sokakları terk etmeyecek" denildi.

Eskişehir'de kadınlar Kanatlı Alışveriş Merkezi önünde buluştu. Eyleme CHP milletvekilleri de destek verdi. Yağın yağmura rağmen kadınlar eyleme ötürülen kadınların isimlerini tek tek saydı. Kadınlar, Adalar MIGROS'a yürüyerek, karar protesto etti. Kadınlar, "Sözleşmeyi fesheden AKP kadın-erkek eşitliğini hedef almış kadınların ayrımcılığı uğramasını önünü açmıstır" dedi.

Geride dönmek yok

Dayağa Karşı Dayanışma Mitingi'nin üzerinden 34 yıl geçti. Ancak kadınlar dün olduğu gibi bugün de hakları için mücadele ediyor. Kadınlar "Kazanılmış haklarımızdan vazgeçmeye niyetimiz yok" diyor

1987 yılında Dayağa Karşı Dayanışma yürüyüşüne 2 bin 500 kadın katılmıştı.

■ Fotoğraflar: Arşiv

BirGün Kadın

MÜCADELEMİZDEN geri dönmez yok." Bugün meydanlarda ve sokaklarda isyanını haykıran kadınların en büyük sloganı. Kadınlar 1987 yılında "Artık yeter" diyerek 12 Eylül faşist darbesinin ardından yapılan ilk iznil kadın mitinginden bu yana devam ediyor haykırışlarına. 1987 yılının şubat ayında fitilleniyor kadınların isyanı. Dayağa karşı isyanın sokaklara çıkışı ise şiddet gördüğü için boşanmak isteyen bir kadına, hâkim tarafından söylenen "Sırtından sopayı karnından sıpayı eksik etmeyeceksin" sözlerinin ortaya çıkmasıyla başladı. Bu sözlerle karşı feminist

kadınlar protesto telgrafları atmaya ve adliyelere toplu dava dilekçeleri verdi. Bunların yanı sıra 'dayağa karşı' bir mücadele hattı örme ve dayanışma gösterme fikri olgunlaştı.

Tüm bunların sonucunda 17 Mayıs günü İstanbul Kadıköy'de 'Dayağa Karşı Dayanışma Yürüyüşü' gerçekleştirildi. Yürüyüşe yaklaşık 2 bin 500 kadın katıldı. Bu yürüyüş 12 Eylül Askeri Darbesi'nin ardından iznil ilk kadın yürüyüşü olması açısından da önem taşıyordu. Yürüyüş, aslında Türkiye feminist hareketi açısından bir dönüm noktası oldu.

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'nın temelleri de bu yürüyüşten sonra atılmaya başladı. 1989 yılının ocak ayında şiddete

maruz kalan kadınların hukuksal ve pratik destek alabilecekleri bir telefon ağı oluşturuldu. Şiddet gören kadınlara danışmanlık verilmesi, sığınma evi imkânı sağlanması gibi dayanışma ağlarının ilk somut adımları atıldı. Erkek şiddetine karşı mücadeleyi büyütmek ve şiddete maruz kalan kadınlarla dayanışmayı sürdürmek amacıyla Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı kuruldu.

DÖNÜM NOKTASI OLDU

Erkek şiddetine, toplumsal baskılara karşı kadınlar, ilk kez bir eylem düzenlemiş oldu. "Kişisel olan politiktir, yasal ama meşru değil" tartışmaları da başladı ve kadın hareketi açısından dönüm noktaları oldu. Kadın

aile içine hapsedilmeye çalışan anlayışı bizzat kadınlar tarafından sorgulandı. 1987'den bugünlere 'Aile değil kadımsız, feminist isyandır' haykırışı yükseldi, yükseliyor, yükselecek.

AKP iktidarı ile daha da güçlü bir şekilde kadın düşmanlığı politikalarıyla yaşamlarımızı dizayn edilmeye çalışılıyor. Kadınlar ise sokaklarda, meydanlarda bilinenleri baştan yazıyor. "Dayak cennetten gelmez, anne olmayan kadın yarım kadın değildir, yaşamlarımız bizimdir, İstanbul Sözleşmesi yaşatır."

O günlerden bugünlere İstanbul Sözleşmesi başta olmak üzere kazanılmış tüm haklarımızı mücadeleye kazandı. Şiddete karşı, patriarkaya karşı sokakları dolduranlar, öfkemizi haykırarak olduk. Kız kardeşlerimize görünmez bağlarla bağlandık, dayanışmayla kurduğumuz yaşamlarımızı. O günlerin bize hatırlattığı uzun bir mücadele hattı var. Geçmişin hatırlattıklarıyla yaşamlarımızı sahiplenebiliyoruz. Biliyoruz ki İstanbul Sözleşmesi bizim can güvenememiz. Buradayız. Haklarımızdan vazgeçmeyeceğiz. Yaşama hakkımıza dahi göz diken gözünü dönmüşlere karşı dayanışmayla bir arada olacağız. Hayatlarımızdan da İstanbul Sözleşmesi'nden de vazgeçmeyeceğiz. Dünün işaretleriyle yarına dair mücadeleyi büyüteceğiz.

Mücadelenin yollarını sürekli yeniden öreceğiz

Feminist Yazar Handan Koc: Dayağa Karşı Yürüyüş'te feminist söylemimizi takir takir söylemiştik. Feminizmle kendimizi ve hayatımızı değiştirmek istiyorduk. Dost veya düşman bütün öğretilerden ayrı bir düşünce yoluna girmeye çalıştık. Bağsız bir fikriyat sahibi olmak istedik. Taşadığımız dövizlerden biri, 'Dayağın çıktığı cenneti istemiyoruz' idi. Kadınlar bizi pencerelerden alkışladılar. Açık, net bir isyan diline sahiptik ki

bu da çok önemli. Kadınların yalnızca öteki dünyada değil bu dünyadaki özgürlüğü, eşitliği ve mutluluğu arama mücadelesinden söz ediyoruz. Feminist kadın hareketi toplumsal düzenin tamamını altüst etme potansiyeline sahip. Bunu arzulamak yetmiyor, mücadelenin yollarını ideolojik olarak sürekli yeniden örmek lazım. Kadınların hareketlerinin aile içindeki egemenlerce denetlenmesi, kuralların dışına çıkanların şiddet yoluyla

cezalandırılması, eşitsizliklere dayalı bir topluma biz kadınları doğduğumuz andan itibaren korku ile bağlamaya yönelik. Ama artık korkmuyoruz. İstanbul Sözleşmesi'ni geri çeken zihniyet bu dünyada bize cehennem reva görüyor olabilir ama 34 yıl sonra hiçbir kadını koca dayağını hak ettiğine inandıramazlar. O günden bugüne bunu elde ettik, aynı öfke ve heyecanla daha fazlasını istiyoruz. Geri dönmek yok!

Dayağa karşı dayanışmadan bugüne

Dayağa Karşı Dayanışma Mitingi'nin üzerinden 34 yıl geçti ancak kadınlar hakları için mücadele etmeye devam ediyor. "Haklarımızı kolay kazanmadık, vazgeçmeye niyetimiz yok" diyen kadınlar, pazartesi günü saat 18.30'la 20.00 arasında Kadıköy'de Yoğurtçu Parkı'nda bir araya gelecek.

İstanbul Sözleşmesi'ni Uygula Kampanya Grubu'nun yapılan açıklamada, "Biz ise hâlâ erkek şiddetine karşı mücadele ediyoruz. 34 yılda hiçbir hakkımızı kolay kazanmadık" denildi. Yapılan çağrıda, "İstanbul Sözleşmesi'nden de şiddetten uzak, eşit yaşama hakkımızdan da vazgeçmeye asla niyetimiz

yok demek için: Yoğurtçu Parkı'ndayız" ifadeleri kullanıldı. Öte yandan kadınlar sosyal medyada #DayağaKarşıYürüyüştenBugüne ve #KolayKazanmadıkVazgeçmeyiz etiketleri ile paylaşımlarını yaparak 24 Mayıs günü Yoğurtçu Parkı'na çağrı yapıyor. Etkinliğe Kadınlar Birlikte Güçlü Platformu da

"1987'deki Dayağa Karşı Yürüyüş'ten bugüne 34 yılda hiçbir hakkımızı kolay kazanmadık, İstanbul Sözleşmesi'nden de şiddetten uzak, eşit yaşama hakkımızdan da vazgeçmeye niyetimiz yok" diyerek 1987 yılında yapılan mitingden görüntüler paylaşarak çağrıda bulundu. **BirGün Kadın**

Kadın düşmanlığı yarışına girdiler

Saray, kanunlara aykırı bir şekilde İstanbul Sözleşmesi'nden çıktığını duyurdu, örnek olarak Polonya'yı gösterdi ancak Polonya insan hakları karnesi konusunda örnek gösterilecek en son AB ülkesi

KADINLARIN her türlü şiddet ve ayrımcılıktan korunmasını ve cinsiyetler arasında eşitliğin sağlanmasını amaçlayan İstanbul Sözleşmesi'nden çekilen Türkiye'ye uluslararası tepkiler sürerken Saray, yaptığı açıklamada Polonya'yı örnek gösterdi. Başbakanlık yaptığı açıklamada, Avrupa Birliği (AB) üyesi altı ülkenin (Bulgaristan, Macaristan, Çekya, Letonya, Litvanya ve Slovakya) İstanbul Sözleşmesi'ni onaylamadığını belirtti ve "Polonya da eşcinsel grupların toplumsal cinsiyet hakkındaki fikirlerini tüm topluma empoze etme girişimini gerekçe göstererek sözleşmeden çekilmek için adımlar atmıştır" ifadelerini kullanarak aldığı kararı meşurlaştırmaya çalıştı.

Ancak örnek gösterilen ülkeler arasında yer alan Polonya'da kadına yönelik şiddet endişe verici boyutlarda. Polonya'da faaliyet gösteren Kadın Hakları Merkezi(CPK) geçtiğimiz hafta yayımladığı raporlarda, ülkede her 40 saniyede bir kadının şiddete maruz kaldığını, yılda 500'e yakın kadınınsa erkek şiddeti sonucu hayatını kaybettiğini bildirdi.

TANIDIK HİKÂYE: KURUMLAR GÜVEN VERMİYOR

Polonya'da Kadın Hakları Merkezi yaptığı açıklamada, kolluk kuvvetleri ile devlet kurumlarının da şiddet söz konusu olduğunda kadınları kurtarmak için yeterince çaba göstermediğini belirtti. Adli makamlara bildirilen kadına yönelik şiddet vakalarının yüzde 70'i için savcılık tarafından 'kovuşturmaya gerek olmadığı' kararı verildiğini ifade eden

Mısır'da yeni kadın yasası yolda

Erdoğan'ın "darbeci diktatör" diye eleştirdiği Mısır'ın Cumhurbaşkanı Abdulfettah Sisi de ülkede kadınların durumuyla ilgili açıklama yaptı. Sisi, Arap ülkelerinde 21 Mart'ta kutlanan Anneler Günü için yaptığı konuşmada, cinsel tacize karşı kadınların güvenliğinin sağlanması gerektiği söyledi ve ekonomik alanda kredi ve destekleme konusunda cinsiyet

ayrımcılığını kaldırma çağrısı yaptı. Sisi, ayrıca erken yaşta evliliğe karşı da yasa çıkarılmasını istedi. Temsilciler Meclisi'ne evlilik yaşını belirlemeyi, erken yaşta evliliği açık bir şekilde engellemeyi öngören bir evlilik yasasını ivedilikle çıkarma çağrısı yapan Sisi, toplu taşımada kadınlara tacize karşı azami seviyede güvenlik sağlanması gerektiğini söyledi.

CPK, davaya konu olabilen vakalarda hüküm giyen sanıkların yüzde 80 kadarının da cezalarının ertelendiğine dikkat çekmişti. Türkiye'nin kendisine örnek aldığı Macaristan ve Po-

lonya, son dönemlerde Brüksel tarafından 'hukukun üstünlüğü ilkesi, demokrasi ve temel hakları ihlal ettiği' gerekçesiyle sert şekilde eleştiriliyor. Avrupa Parlamentosu mart ortasında,

Polonya'da bazı belediyelerin "LGBTİ+ ideolojisinden arındırılmış bölge" yaratma girişimi ve Macaristan Başbakanı Viktor Orban'ın homofobik açıklamalarına yanıt olarak, Avrupa Birliği'ni "LGBTİ+ özgürlük bölgesi" ilan etmişti. Avrupa Parlamentosu üyelerinin büyük bölümü tarafından desteklenen kararda, AB sınırları içerisinde LGBTİ+ bireylere yönelik her türlü nefret ve ayrımcılığın, AB Temel Haklar Şartı ile temel insan hakları sözleşmelerine aykırı olduğu belirtilerek yaptıkları uyarıda, AB mali kaynaklarının dondurulması ve AB Sözleşmesi'nin 7'nci maddesi uyarınca ceza süreci başlatılması gibi önlemler sıralanacağını altını çizmişti. ■ **Dış Haberler**

Direnip kazandık geri alacağız

Şüpheli şekilde yaşamını yitiren Ceyda Yüksel'in annesi Filiz Demiral, "Kızıma söz verdim 'kanın yerde kalmayacak' diye. Mezarına gitmeye utanıyorum" diyor. Şiddete uğrayan Öznur Gülbaş ise "İstanbul Sözleşmesi'ni geri alacağız" diye konuşuyor

Dilara ŞİMŞEK

İSTANBUL Sözleşmesi'nin Cumhurbaşkanı kararı ile bir gece yarısı feshedilmesine karşı kadınların öfkesi büyüyor. Bu karar adalet mücadelesi devam eden şiddet mağduru kadınların ve ailelerinin endişesini artırıyor. Endişesi artanlardan birisi de geçen sene şüpheli şekilde cansız bedeni bulunan 22 yaşındaki Ceyda Yüksel'in annesi Filiz Demiral.

Kızı için adalet mücadelesi veren Demiral, "Kızıma söz verdim kanın yerde kalmayacak diye. Şimdi bu kararı ona nasıl söyleyeceğim" diyerek feryat ediyor. Katledilen tüm kadınların hakkını arayacağını söyleyen Demiral, yaşadıklarını şu sözlerle anlatıyor:

"Kızım 20 Ağustos 2020'de Serkan Dindar tarafından katledildi. İlk 'intihar' denildi. Olay yeri inceleme ve otopsi sonucunda intihar olmadığı kanıtlandı. Üçüncü mahkeme 18 Mayıs'ta görülecek. Yarın olay yeri incelemesi olacak. Adalet istiyorum. İntihar olmadığı belli. Adaleti sokakta arıyorum, medyada arıyorum. Her şey ortada ama mahkeme devamlı erteliyor. Her adliyeye gittiğim-

de şahsı orada gördüğümde çılgına dönüyorum. Kızımın adalet mücadelesini verebilmek için ayakta durmaya çalışırken böyle bir karar verildi ve kanım dondu. Adalet mücadelesini nasıl vereceğim? O karar verildiğinde gözüme uyku girmedi. Kızımın mezarına gitmeye utanıyorum. Son nefesime kadar kızım ve tüm katledilen kadınlar için mücadele edeceğim."

ÇOK ÖFKELİYİM

Adalet mücadelesi veren bir diğer kadın ise Öznur Gülbaş. Eskişehir'de yaşayan Gülbaş, boşanma aşamasında olduğu Harun Sazlar tarafından 16 yerinden kesici aletle geçen sene yaralandı. Yaşam mücadelesini kazanan Gülbaş şimdi ise saldırganın gerekli cezayı alması için adalet mücadelesine veriyor.

İstanbul Sözleşmesi'nin tek bir imzayla feshedilme kararını BirGün'e değerlendiren Öznur Gülbaş, "Çok öfkeliyim" diyerek sözlerine başlıyor ve devam ediyor: "Benim davam sonuçlandı istinafa gitti. Bu karar geri dönecek mi bunun endişesini yaşıyorum. Bundan sonra şiddet mağduru ya da yakını kaybeden kadınların ailesinin durumu ne olacak? Şiddet mağdurları, ölen kadınların aileleriyle irtibat halindeyim. Hepimizin morali bitik durumda. Birbirimize destek ve güç vermeye çalışıyoruz. Karar yayımlandığı gece sabaha kadar hiç uyumadık. Meydanlara çıktık hakkımızı aramak için. Nasıl tek başına karar verebiliyor? Resmen kadınlara savaş açıldı. Erkeklerle çok fazla cesaret verildi bu karar ile.

Adalet mücadelem için Artık Saray'a yürüyecek duruma geldim. Kimin hakkını kimden alıyorsunuz? Ölen kadınların kanı yerde mi kalacak?"

Gülbaş, "İstanbul Sözleşmesi mücadelemiz sonucu elde ettiğimiz bir kazanım ve tekrar bunu geri alacağız" diyerek mücadeleye devam edeceklerinin altını çiziyor.

Gülbaş, 2019 yılında Harun Sazlar tarafından ağır yaralandı. Harun Sazlar 1 ay tutukluluğunun ardından serbest bırakıldı, ancak kamuoyunda oluşan tepkilerin ardından tekrar tutuklandı. 2021'nin ilk ayında görülen duruşmada, tutuklu yargılanan sanık Harun Sazlar'a 'Eşe karşı kasten öldürmeye teşebbüs' suçundan 16 yıl 6 ay, tehdit suçundan ise 7 ay 15 gün hapis cezası verildi.

İstanbul Sözleşmesi feshinin iptali için Danıştay'a başvuru

İstanbul Sözleşmesi'nin Erdoğan'ın kararıyla feshedilmesine yönelik tepkiler sürmeye devam ediyor. Eski Yarsav Başkanı ve barolar çekilme kararını mahkemeye taşıdı, kadın örgütleri "mücadeleye devam" dedi

Kardelen ÖZDEMİR

İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesine yönelik tepkiler sürüyor. Adana, Ankara ve Antalya Baroları İstanbul Sözleşmesinin Feshedilmesine ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararının iptali için Danıştay'da dava açtı. Eski YARSAV Başkanı Ömer Faruk Eminağaoğlu, 'boş dilekçe örneği' paylaşarak dava çağrısı yaptı. Antalya Barosu da yaptığı açıklamada, "Uluslararası sözleşmeler ve Anayasayla güvence altına alınan ve insan onurunu somutlaştıran hak ve özgürlüklere aykırı olan, kendi Anayasa hukukumuzu bile ihlal eden dava konusu Cumhurbaşkanlığı kararına karşı, demokrasi, hukuk devleti ve insan hakları mücadelemiz sürecektir" dedi.

MÜCADELEMİZ SÜRECEK

Kadına yönelik şiddete karşı yıllardır mücadele eden Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı'ndan Cemile Baklacı, İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesi

hakkında Sosyal medyada ve hayatın her alanında kadınlar olarak mücadele etmeye devam edeceklerinin altını çizdi. Baklacı, "Bu hafta İstanbul'un birçok noktasında kadınlar kendi hayatları ve yaşama hakları için mücadele etmeye devam edecekler. Tek adam rejimi tarafından ve onun arkasındaki iktidar bloğunun desteklediği, kadınları sindirmeye çalışan bu kararı tanımıyoruz. Kadınlar olarak sokaklardayız ve bu karar geri

çekilene kadar da mücadelemizi sürdüreceğiz' dedi.

HAYATIMIZ İÇİN LAİKLİK

Nar Kadın Dayanışması'ndan İrem Yıldırım, AKP iktidarının her defasında gerici hamlelerini kadınların yaşamlarına doğrulttuğunu ve laiklik mücadelesinin artık bir yaşam mücadelesi olduğunu altını çizdi. Yıldırım şöyle konuştu; "Kaygılıyız ancak bir o kadar da öfkeliyiz. İktidarın tarikatlarla el sıkışmak için imza

attığı feshi kararını, senelerdir yaşamlarımıza ve özgürlüğümüze yapılan gerici müdahalelerini unutmayacağız. İstanbul Sözleşmesi etkili uygulanmadığı için yaşamı yitiren kız kardeşlerimizi unutmayacağız. Kadın düşmanı iktidar ve ortakları çok iyi bilsin: Yaşamlarımızdan asla vazgeçmeyecek, hayatlarımızı savunmak için alanlarda mücadelemize devam edeceğiz."

KADINLAR EŞİTLİK İSTİYOR

DİSK Yönetim Kurulu adına açıklama yapan Genel Başkan Arzu Çerkezoğlu, kadınlar toplumsal hayatın bütününde çok derin bir eşitsizlik ve adaletsizlik ile karşı karşıya olduklarının altını çizdi. Salgında eşitsizliklerin derinleştiğine dikkat çeken Çerkezoğlu, "Böyle bir süreçte kadınlar açısından bu eşitsizlikleri, adaletsizlikleri giderecek politikalar hayata geçirmek gerekirken İstanbul Sözleşmesi'nin tartışmaya açılması ve daha sonra da yürürlükten kaldırılması asla kabul edilmez" dedi.

Karar yok hükmündedir

Sol Partili Hukukçular bir açıklama yayımlayarak İstanbul Sözleşmesi'nin feshine ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararının yok hükmünde olduğunu bildirdi. Açıklamada "İstanbul Sözleşmesi yürürlükte" vurgusu yapılarak "Temel hak ve özgürlüklerin Cumhurbaşkanı kararı ile ortadan kaldırılması Cumhurbaşkanlığı'nın görev ve

yetkilerinin açıkça belirlendiği Anayasa'nın 104. Maddesi'nin açık ihlalidir" denildi. Hukukçuların açıklamasında "Yaşam hakkının ve özgürlüğünün hiç kimsenin iki dudağı arasında çıkacak karara bağlanmasına, tabanını korumak için malzeme yapılmasına izin vermeyeceğiz!" ifadelerine yer verildi.

■ **Haber Merkezi**

Kadınlar sözleşme için ayakta

Kadınlar, her akşam saat 21.00'de pencerelerden 'İstanbul Sözleşmesi İçin Ses Çıkar' eylemi düzenleyecek. 'Sözleşme bizim' diyen kadınlar seslerini meydanlarda da duyuracak. Eylem takvimi şöyle:

- Bugün 18.30'da Beşiktaş Hakan Pastanesi önü.

- Yarın 12.30'da Hacettepe Üniversitesi Heykel önü.
- Çarşamba 18.30'da Bakırköy Meydanı ve Koşuyolu Parkı.
- Perşembe saat 19.30'da Yeldeğirmeni Karakolhane Çeşme.
- Cumartesi 15.00'te Kadıköy'de Beşiktaş İskelesi önü.

■ **Haber Merkezi**

Zirve öncesi Ankara'ya mesaj trafiği

Avrupa Birliği (AB) ülkelerinin dışişleri bakanları, aralarında Türkiye ile ilişkilerin de bulunduğu dış politika konularını görüşmek üzere Brüksel'de bir araya geldi. 25-26 Mart'ta gerçekleşecek toplantı öncesi açıklamalarda bulunan Almanya Dışişleri Bakanı Heiko Maas, HDP'ye kapatma davası ve İstanbul Sözleşmesi'nin feshine ilişkin olarak Türkiye'nin AB'ye "yanlış sinyaller" gönderdiğini söyledi. İspanya Dışişleri Bakanı Arancha Gonzalez Laya ise AB'nin Türkiye ile pozitif ilişkiye sahip olması gerektiğini vurguladı.

■ **Haber Merkezi**

Fenerbahçe'den örnek duruş

Fenerbahçe İstanbul sözleşmesinin feshedilmesi kararına tepki gösterdi. Sarı Kanaryalar "Kadınlar ve kız çocukları için toplumumuzu aynı noktada olmaya davet ediyoruz" açıklamasında bulundu.

Sarı-lacivertliler tarafından yayımlanan açıklamada şu ifadeler kullanıldı;

"Geride bıraktığımız hafta sonu İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesine dair kararı üzülererek öğrendik.

Birleşmiş Milletler Kadın Birimi'nin, kadın erkek eşitliğinin sağlanması adına hayata geçirdiği HeForShe kampanyasını iki yıldır destekleyen,

Kadınlar ve kız çocuklarının toplumda ve sporda özgürce, eşit şartlar altında yer alması adına pek çok çalışma yürüten,

Kadınlara yönelik şiddetin insan hakları ihlali olduğunu

bilerek en yüksek sesle; 'Kadına Şiddet Suçtur! Ortak Olma Seyirci Kalma!' diyen

FENERBAHÇE SPOR KULÜBÜ olarak, sözleşmenin yürürlükten kaldırılmasının toplumsal sonuçlarından endişe duyduğumuzu vurgulamak istiyoruz.

Kadınlara yönelik her türlü ayrımcılığı ve şiddeti önlemeye yönelik önemli bir adım olan İstanbul Sözleşmesi'ni tüm toplumumuzun ortak menfaati için gözetmemiz gerektiğine inanıyoruz ve bu doğrultuda fesih kararının yeniden gözden geçirilmesini talep ve rica ediyoruz." ■ Spor Servisi

Vazgeçmeyeceğiz

Cumartesi günü meydanları doldurarak dediğimiz gibi: İstanbul Sözleşmesi'ni gece yarısı kararnamesiyle elimizden alınmasına izin vermeyeceğiz. İmzanın hukuken geçerliliğinin olmamasıyla da yetinmeyece-

ğiz. Gerici politikalarınızın, tahayyülünüzün hükümsüz olduğunu vurgulamayı sürdüreceğiz. Yaşamlarımızın antidemokratik bir biçimde hiçe sayılmasına karşı; siz, hayatlarımız üzerinde keyfi bir buyurganlık taslamaktan vazgeçene kadar mücadelemizi sürdüreceğiz.

Çünkü her gün bu haberlere uyanmak istemiyoruz:

"Yüzlerce şikâyet sonuçsuz kaldı"

"Ölmekten son anda kurtuldum"

"Can güvenliğimiz yok"

"Salgının yükü kadınların omzunda"

"Bir kadın daha evli olduğu erkek tarafından katledildi"

"Bir trans kadın öldürüldü"

"Yüzüne tuz ruhu atıldı"

"Erkeğe iyi hal indirimi"

"12 yaşındaki kız çocuğuna cinsel istismar"

"Bir ayda 36 kadın katledildi"

"Bin 573 çocuğa cinsel istismar"

"Taciz eden erkek serbest"

"Şiddet faili erkek serbest bırakıldı"

Ve daha niceleri...

★★★

Şimdi diyorsunuz ki Ankara Sözleşmesi hazırlıyoruz. Biz o sözleşmenin neye benzeyeceğini, 20 yıllık iktidarınızın söylem ve pratiklerinden tahmin ediyoruz. Tek adamlık üzerine yükselen, antidemokratik, otoriter ve muhafazakâr yönetim biçimimizden biliyoruz. Biat ve itaat edenin korunup hayatta

kalabileceği örgüt yapınızdan biliyoruz. Sokağa çıkan hamile kadını tenkit edip, kahkaha atan kadını ayıplayan cinsiyetçi bürokratlarınızdan biliyoruz. İstanbul Sözleşmesi'ni Tanzimat'a, hilafet tartışmasına çeken yandaşlarınızdan

biliyoruz. Fesih kutlaması yapan tarikatların, cemaatlerin cinsiyetçi, istismarcı karnelerinden biliyoruz. Sözleşmeyi feshederek 'toplumsal cinsiyet eşitliğine inanmıyorum' beyanınızdan; devleti, şiddete karşı yasal yükümlülüklerden çekmenizden; katillerin, tacizcilerin, istismarcıların önünü bir gecede açmanızdan biliyoruz.

Velhasıl AKP iktidarının toplum tahayyülünde eşitlik, demokrasi, laiklik olmadığını ve buradan bize olumlu bir vaat çıkmayacağını pekâlâ biliyoruz; kazanılmış haklarımızı gasp edip yaşamımızın üstüne çökmeye çalışacak, adaletsiz, ataerkil politikalarınızın bir uzantısı olacağına eminiz

★★★

Hâlbuki biz, laiklik temelinde, özgür ve eşit bir yaşamı örmek istiyoruz. O nedenle var gücümüzle birleşiyoruz; terk etmemizi istediğiniz meydanları dolduruyoruz ve cinselliğimize, bedenimize, emeğimize, çocuklarımıza, birbirimize sahip çıkıyoruz. Çünkü farkındayız ki haklarımızın sınırlarını belirleyecek şey sizin lütuflarınız veya dayatmalarınız değil, bizim mücadelemiz olacak. Bu yüzden bizler, İstanbul Sözleşmesi'nin güvenceye aldığı şeyi, yaşamlarımızı birbirimizden aldığımız güçle savunacağız.

Siz de şunu bilin ki geleceğin yeni toplumu cinsiyet ayrımcılığı olmayan eşitlikçi bir toplum politikası üzerine kurulacak; ve bu toplumda döneminiz bir utanç olarak anılacak.

Diyarbakırlı yat Muşlu kalk

İNSANIN yattığı gibi kalkamaması dehşetli bir travmadır. Kafayı yersiniz! Ya da kafayı yememek için sizi yattığınız yerden kaldırmayana dur dersiniz.

Adınız **Mehmet, Hasan, Ayşe, Fatma** olsun...

Di-yarbakır'in Kulp

ilçesine bağlı **Şenyayla**'da doğmuşsunuz, bu yaşınıza kadar orada yaşamış ve kendinizi **Diyarbakırlı** bilmişsiniz. **Diyarbakırlı** olarak yattığınız bir gecenin sabahında uyanıyor, bakıyorsunuz ki **Muşlu**sunuz!

"Ne olmuş yani, Şenyayla aynı Şenyayla, siz de aynı yerde uyanınız zaten. Değişen bir şey yok" diyenler olacaktır. Vardır değişen bir şey ama. Hem değişen bir şey yoksa neden değişsin ki **Diyarbakır**'in sınırları?

Değişen şey, çok şey... Çok önemli bir şey: Gece yattığınız yerde kalkmama hal-

**L. Doğan
TILIÇ**
dogantilic@birgun.net

demiş oluyor.

Neyse, önemli nokta burası değil.

Bir **Merkez Bankası** başkanı **"bir"**inin imzasıyla görevden alınmasına teşekkür de edebilir. Ancak, o bir imza, misal gece **100 lira** ile yattıysak, sabah **85 lira** ile uyan-

mamız ve hepimizin yoksullaşması anlamına geliyorsa, önemli. Ben yaptım oldu denilerek, bir yörede yaşayan insanlarla hiç konuşmadan sınırları değiştirmek; imzaladığınız uluslararası sözleşmelerden **Meclis**'i falan boş vererek çekilmek; birkaç ayda bir **"bir"**inin dediklerini yapmadığı için **Merkez Bankası** başkanı değiştirmek çok önemli şey!

Bir tivit attı diye bir vekilin vekilliğine son vermek, bir işaretle parti kapatmaya girişmek... Çok şey!

Belki bu noktada **"bir"**i biraz revize etmemiz lazım.

niz ve buna sizin dışınızda **"bir"**inin karar veriyor olması. Evet, **"bir"**inin!

Gece **İstanbul Sözleşmesi** ile yatıp, sabah o sözleşme olmadan uyanmanız ve **Meclis**'in onayladığı bu uluslararası sözleşmenin, kimi hukukçular olamaz/ımkânsız dese de, **"bir"**inin imzasıyla yok edilmesi!

Bu bir şey, çok şey, her şey işte!

Olup biten o **"bir"**e de hakaret aslında. Öyle ya, **İstanbul Sözleşmesi**'ni ilk imzalayan o olmuş ve bunu, **'Kadına Şiddet Artık İnsan Hakkı İhlali' Sözleşme, Türkiye'nin öncülüğünde hazırlandı**" tivitleriyle müjdelemişti.

Simdi, sözleşmeden çekilme gerekçesini **Türkçe** ve **İngilizce** dünyaya ilan eden **İletişim Başkanlığı**: "... **İstanbul Sözleşmesi, Türkiye'nin toplumsal ve ailevi değerleriyle bağdaşmayan eşcinselliği normalleştirmeye çalışan bir kesim tarafından manipüle edilmiştir. Türkiye'nin sözleşmeden çekilme kararı alması da bu nedene dayanmaktadır**" derken, koskoca devlet ve onun bu sözleşmeyi imzalayan başkanı **"eşcinselliği normalleştirmeye çalışan bir kesim"** tarafından teslim alındı, demiş oluyor. Sözleşmeyi imzacısından çaldılar,

Sağ olsun, bir de **Bahçeli** var!

Türkiye akşamdan sabaha nelerin değişeceğinin bilinmediği bir ülke haline gelmiş olsa da **Bahçeli**'ye bakarak bir sonraki gün neler olacağını kestirmek mümkün. Misal, **Gergerlioğlu**'nun **"yer yatağı ile birlikte Meclis'in kapısının önüne konulmasını"** mı istedi, ertesi gün oluyor. **HDP**'nin kapatılmasını mı istedi, o adım derhal atılıyor.

Dün **Cumhuriyet**, **"Franco İspanyası Gibi"** manşetini atmıştı. **Anayasa Profesörü Korkut Kanadoğlu**'nun değerlendirmesine dayanarak: **"Devlet başkanı, hükümet başkanı, başkomutan, iktidar partisinin genel başkanı, yargının üst yönetimini belirleme ve kendisine tamamen bağlı bir basın yayın imparatorluğu... Franco İspanyası'nı betimleyen bu düzenin sanki bugünden pek bir farkı yok."**

Yani; **Türkiye** de yatıp **Franco İspanyası**'nda kalkma hal! Bu çok şey işte. **İstanbul Sözleşmesi** ile cemaat ve tarikat yapılarına, **HDP** ve **Gergerlioğlu** üzerinden milliyetçi çevrelere çakılan selamların götürdüğü yer orası.

Yattığı yerden bambaşka bir yerde uyanmak istemeyen herkes, bir an önce uyanıp el ele vererek dur demezlerse, olacağı bu!